

İSLÂM AHLÂKI

(Bu yazı serisi, Hakikat kitabevi (0212 5234556) yanını olan İSLAM AHLAKI kitabının, ibadetler haricindeki nasihat kısımlarından derlenmiştir)

Ahlâk ilminin dinimizdeki yeri

Müslümanların öğrenmeleri lâzım olan bilgilere “İslâm ilimleri” denir. İslâm ilimleri ikiye ayrılır: Din bilgileri ve Fen bilgileri. Fen bilgilerine “Hikmet” denir.

Peygamber Efendimiz, “**Hikmet, Müslümanın kaybolmuş malı gibidir. Onu nerede bulursa alsın!**” buyurdu. Bu hadis-i şerif, fen bilgilerini öğrenmeği emir etmektedir. Din bilgilerinin esası yirmi ilimdir. Bunlardan sekizi, yüksek ilimler, onikisi de, yardımcı ilimlerdir. Yüksek ilimlerden birisi, “**Ahlâk ilimleri**”dir. Her Müslümanın bu bilgileri lüzûmu kadar öğrenmesi farzdır. Bunun için, islâm âlimleri, birçok kitap yazmışlardır.

İslâmiyetin beğenmediği ahlâkı ve bunlardan korunma ve kurtulma çârelerini her Müslüman öğrenmelidir. Bu kötü ahlâk, kalp hastalıklarındandır. Kalbi ve rûhu ebedî ölüme yani sonsuz Cehennem azabına sürüklerler. İslâm ahlakını öğrenen temiz gençler, dedelerinin, sağlam bedenli, iyi ahlâklı, çalışkan, medenî, ilerici olduklarını anlıyacak, islâm düşmanlarının yalanlarına, iftirâlarına aldanmaktan kurtulacaktır.

Hepimizin, ömürlerini islâm dîninin güzel ahlâkını öğrenmekte ve yaymakta tüketen ve canlarını Allahın dînini insanlara yaymakta fedâ eden şehîdlerin asil ve kıymetli çocukları olarak, şerefli ecdâdımızın tam ve doğru olarak getirdiği ve bize emânet bıraktığı, mubârek islâm dînini ve bunun bildirdiği güzel ahlâkı iyi öğrenmesi lazımdır.

Güzel yurdumuza göz diken, can, mal, din ve ahlâk düşmanlarının saldırılarına karşı, bu mukaddes emâneti korumalıyız. Her yere yayarak, insanları saadete kavuşturmağa çalışmalıyız. Bilmeliyiz ki, dînimiz, güzel huylu olmamızı, birbirimizi sevmemizi, büyüklere hurmet, küçüklere şefkat etmeği, dinli dinsiz, herkese iyilik etmeği emir etmektedir. Allahın, doğruların yardımcısı olduğunu hiç unutmamalıyız! Birbirimizi sevip, yardımlaşalım ki, Allahü teâlâ yardımcımız olsun!

Allahü teâlâ, dünyada bütün insanlara acıyor. Muhtac oldukları nimetleri yaratıp, herkese gönderiyor. Dünyada ve âhirette saadete kavuşmak için, bu nimetlerin nasıl kullanılacağını da bildiriyor. Her canlıyı yaratan, her varı, her ân varlıkta durduran, hepsini korku ve dehşetten koruyan yalnız O’dur. Gösterdiği yoldan giden, İslam ahlâkı ile ahlâklanmış dünyada da ahirette de korkudan dehşetten emin olur.

Güzel ahlâkın kalbe yerleşmesi

Allahü teâlâ insanda üç şey yarattı: Akıl, kalb ve nefis. Bunların hiçbiri görülmez. Varlıklarını eserleri ile, yaptıkları işlerle ve dînimizin bildirmesi ile anlıyoruz. Akıl ve nefis dimâğımızda, kalb göğsümüzün sol tarafındaki yüreğimizdedir. Bunlar, madde değildir. Yer kaplamazlar. Buralarda bulunmaları, elektriğin ampulde, miknâtinin endüksiyon bobininde bulunması gibidir.

Akıl, fen bilgilerini anlamağa çalışır. Bunları anlar. İslâmiyete uygun olanlarını, fenâlarından, zararlı olanlarından ayırır. İyileri, fenâları, İslâmiyet ayırmaktadır. İslâmiyeti bilen ve uymak isteyen akla “Akı-ı selîm” denir. Akı az olan, hep şaşırır kimseye “Ahmak”, akı hiç olmayana “Deli” denir. Selîm olan akıl, İslâmiyetin bildirdiği iyi şeyleri kalbe bildirir. Kalb de, bunları yapmağı irâde ederek, dimâğdan çıkan hareket sinirleri vâsıtası ile, a’zâlara, organlara yaptırır.

İşte bu, iyi veya kötü şeyleri yapmak arzûsunun kalbe yerleşmesine “Ahlâk”, “Huy” denir. Nefis, bedene tatlı gelen şeylere düşkündür. Bunların iyi, kötü, faydalı, zararlı olduklarını düşünmez. Arzuları, İslâmiyetin emirlerine uygun olmaz. İslâmiyetin yasak ettiği şeyleri yapmak, nefsi kuvvetlendirir. Daha beterini yaptırmak ister. Kötü, zararlı şeyleri, iyi gösterip, kalbi aldatır. Kalbe bunları yaptırarak, zevklerine kavuşmak için çalışır.

Kalbin nefse aldanarak, kötü huylu olmaması için, ahkâm-ı islâmiyyeye uyarak kalbi kuvvetlendirmek ve nefsi zayıflatmak lâzımdır. Akı kuvvetlendirmek, islâm bilgilerini okuyup, öğrenmekle olduğu gibi, kalbin kuvvetlenmesi, yani temizlenmesi de, ahkâm-ı islâmiyyeye uymakla, islam ahlakı ile ahlaklanmakla olur.

İslâmiyete uymak için, ihlâs lâzımdır. İhlâs, işleri, ibâdetleri, Allahü teâlâ emir ettiği için yapmak, başka hiçbir menfaat düşünmemektir. İslâmiyete uymak, kalbi kuvvetlendirdiği gibi, nefsi zayıflatır. Bu sebep ile nefis, kalbin İslâmiyete uymasını, İslimiyeti, güzel ahlâkı anlatan kitaplarını okumağı, öğrenmeyi istemez. Dinsiz, imansız olmasını ister. Akıllarına uymayıp, nefslerine uyan kimseler, bunun için, dinsiz olmaktadır. Nefs ölmez. Fakat, gücü kuvveti kalmayınca, kalbi aldatamaz. Nefsin zayıflaması için de dinin emirlerine uymak, kötü huyları bırakıp güzel huylarla ahlaklanmak gerekir.

“İyi huyları tamamlamak için gönderildim”.

İslâm kelimesi, “Nefsini teslim etmek, boyun eğmek, selâmete ulaşmak” ve aynı zamanda “Barış” manâlarına gelir. İmâm-ı a’zam hazretleri, “Allahü teâlânın emirlerine teslim olmak ve boyun eğmek” diye tarif etmiştir.

Bu tarifler, dikkat ile incelenirse, iyi bir Müslümanın Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uyan güzel ahlâklı bir kimse olacağı, kendiliğinden meydana çıkar.

Müsliman, muhakkak güzel ahlâklı ve faziletli olmalıdır. İslâm dîni, baştan başa ahlâk ve faziletdir. İslâm dîninin, dostlara ve düşmanlara karşı yapılmasını emir ettiği iyilik, adâlet, cömertlik, akılları şaşırtacak derecede yüksektir. Ondört asırlık hâdiseler, bunu düşmanlara da, pek iyi göstermiştir. Bununla ilgili sayılmıyacak kadar çok vesîka vardır:

Mesela, Bursa müzesi arşivinde, ikiyüz sene öncesine âit bir mahkeme kaydında diyor ki, Altıparmakdaki yehûdî mahallesi yanında bir arsaya Müslümanlar câmi’ yapıyor. Yehûdîler, arsa bizindir, yapamazsınız dediklerinde, iş mahkemeye intikâl ediyor. Arsanın yehûdîlere âid olduğu anlaşılacak, mahkeme câmi’in yıkılmasına, arsanın yehûdîlere verilmesine karar veriyor ve hüküm yerine getiriliyor. Adâlete bakınız!

Güzel ahlâk dinimizin esasıdır. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “İyi huyları tamamlamak, iyi ahlâkı dünyaya yaymak için gönderildim”. Başka bir hadis-i şerifte, “İmanı yüksek olanınız, ahlâkı güzel olanınızdır” buyuruldu. İman bile, ahlâk ile ölçülmektedir.

İslamiyette rûh temizliği esastır. Yalan söyleyen, hilekârlık yapan, insanları aldatan, zulmeden, haksızlık yapan, din kardeşlerine yardım etmiyen, büyüklük satan, yalnız kendi menfeatini düşünen bir kimse, ne kadar ibâdet ederse etsin, hakîkî bir Müslüman sayılmaz.

Mâ’ûn sûresinin ilk üç âyetinde meâlen, “Ey Resûlüm, kıyâmet gününü inkâr eden, yetîmi, öksüzü incitip hakkını gasbeden, fakiri doyumlayan ve başkalarını da fakire iyiliğe teşvik etmeyen o kimseyi gördün mü?” buyurulmuştur.

İslâm dîninde yasaklardan, haramlardan sakınmak, emirleri, farzları yapmaktan daha önce gelmektedir. Hakîkî bir Müslüman, her şeyden önce, tam ve mükemmel bir insandır. Güler yüzlü, tatlı dilli, doğru sözlüdür. Kızmak nedir bilmez. Resûlullah Efendimiz, “Kendisine yumuşaklık verilen kimseye dünya ve âhîret iyilikleri verilmiştir” buyurmuştur.

Herkese iyilik ederler

Müslüman güzel ahlâk sahibi örnek bir insandır, son derece mütevâzi, alçak gönüllüdür. Kendisine başvuran herkesi dinler ve imkân buldukça yardım eder.

Müslüman vakûrdur, kibârdır. Âilesini ve vatanını sever. Peygamberimiz “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” “Vatan sevgisi imandandır” buyurmuştur. Bunun için, vatanına, dinine saldıranlara karşı, seve seve mücadele eder. Allahü teâlânın, kullarının nasıl olmasını istediği Kur’ân-ı kerîmde şöyle açıklanmaktadır:

Fürkân sûresinin 63-69. âyet-i kerîmelerinde meâlen, “Rahmânın (yanî kullarına acıması çok olan Allahü teâlânın faziletli) kulları, yer yüzünde gönül alçaklığı ve vakâr ile yürürler. Câhiller kendilerine sataşdığı zaman onlara, (sağlık, esenlik size) gibi güzel sözler söyleyerek doğruluk ve tatlılıkla günahdan sakınırlar. Onlar, Rableri için, secde ve kıyâm ederek yanî namaz kılarak gecelerler. Ona hamd ederler. Onlar (Rabbimiz Cehennem azâbını bizden uzaklaştır. Doğrusu Onun azâbı devamlı ve acıdır, orası şübhesiz ne kötü bir yer ve ne kötü bir durakdır) derler. Onlar sarf ettikleri zaman, ne israf, ne de cimrilik ederler, ikisi ortası bir yol tutarlar ve kimsenin hakkını kesmezler. Onlar Allaha ortak koşmazlar. Allahın haram ettiği cana kıyıp, kimseyi öldürmezler. Zinâ etmezler). Ve 72-74. âyetlerinde, “Yalan yere şahidlik etmezler. Fâidesiz ve zararlı işlerden kaçınırlar. Böyle fâidesiz veya güçle yapılan bir işe tesâdüfen karışacak olurlarsa, yüz çevirip vakârla uzaklaşırlar. Kendilerine Allahın âyetleri hâtırlatıldığı zaman, körler ve sağır gibi görmemezlik, dinlememezlik etmezler. Onlar, (Yâ Rabbî, bize

zevcelerimizden ve çocuklarımızdan gözümüzü aydınlatacak sâlih kişiler ihsân et! Bizi, Allaha karşı gelmekten sakınanlara önder yap! diye yalvarırlar” buyurulmuştur.

Bundan başka, Sâf sûresinin ikinci ve üçüncü âyetlerinde meâlen, “Ey iman edenler! Yapmadığınız bir şeyi niçin söylersiniz?Yapmadığınız şeyi yaptık demeniz, Allah katında büyük öfkeye sebep olur” buyurulmuştur ki, bu da, bir insanın yapamayacağı bir şeyi va’d etmesinin, onu Allah katında kötü kişi yapacağını göstermektedir.

Hakîkî müslümân, dînine, anasına, babasına, hocasına, âmirine, memleketin büyüklerine ve kanûnlara karşı son derecede saygılıdır.Lüzûmsuz şeylerle uğraşmaz. Ancak faydalı şeylerle meşgûl olur. Kumar oynamaz. Vaktini boş geçirmez. Hep faydalı işler yapar.

Müslüman başkalarına zarar vermez!

İslam ahlâkı ile ahlâklanmış, nefsin terbiye etmiş Müslüman, ibâdetini tam yapar. Allahü teâlâyâ olan şükran borcunu öder. İbâdetini, yalnız lâf olsun veya yasak ortadan kalsın diye yapmaz. İbâdetini, büyük bir arzu, istek, sevgi ile yapar

Allahü teâlâdan korkmak demek, Onu çok sevmek demektir. İnsan, nasıl çok sevdiği bir kimsenin üzülmesini istemez ve onu üzeceğim diye korkarsa, Allahü teâlâyâ ibâdet de, Ona olan sevgimizi ispâtlayacak bir şekilde yapılmalıdır. Allahü teâlânın bize verdiği nimetler o kadar çoktur ki, Ona olan şükran borcumuzu ancak, Onu çok severek ve Ona candan ibâdet ederek ödemeğe çalışmalıyız.

İbâdetin, muhtelif çeşitleri vardır.Bir kısmı, Allahü teâlâ ile kul arasındadır. Allahü teâlâ, kendisine ibâdetde kusur edenleri belki af eder. Başkasının hakkına riâyet etmek de ibâdettir. Başkalarına kötülük edenleri ve üzerinde başkasının hakkı bulunanları, hak sâhibleri af etmedikçe asla af etmez. Şu hadis-i şerifler, başkalarının hakkına riayet eden İslam ahlakı ile ahlaklanmış bir Müslümanın nasıl olması lazım geldiği bildirmektedir:

Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onun yardımına koşar. Onu küçük ve kendinden aşağı görmez. Onun kanına, malına, ırzına, nâmûsuna zarar vermesi haramdır.

Allaha yemîn ederim ki, bir kimse kendisi için sevdiğini, din kardeşi için de sevmedikçe imanı tamam olmaz.

Allaha yemîn ederim ki, kötülüğünden komşusu emîn olmıyanın, imanı yokdur. (Yani, hakîkî mümin değildir.)

İnsanlara merhamet etmeyene, Allahü teâlâ merhamet etmez.

Satın alınan bir gömleğe verilen paranın onda dokuzu helâl ve onda biri haram olsa, bu gömlekle kılınan namazı, Allahü teâlâ kabûl etmez.

Kalbinde merhameti olmıyanın imanı yokdur. (Yanî kâmil imana sahip değildir)

İnsanlara merhamet edene, Allahü teâlâ merhamet eder.

Küçüklerimize acımayan ve büyüklerimize saygılı olmıyan, bizden değildir.

İhtiyârlara saygı gösteren ve yardım eden ihtiyârlayınca, Allahü teâlâ ona da yardımcıları nasîb eder.

Makbul kimse iyiliği çok olandır

İslâm ahlâkı ile ahlâklanmış bir Müslümanın nasıl olması lazım geldiği bildiren hadis-i şeriflere bugün de devam ediyoruz:

Hased etmeyiniz! Ateş odunu yok ettiği gibi, hased de insanın sevaplarını giderir. (Hased, kıskanmak, çekememek demektir. Yanî, Allahü teâlânın birisine vermiş olduğu nimetin ondan gitmesini istemek demektir. Ondan gitmesini istemeyip de, kendisinde de olmasını istemek, hased olmaz. Buna (Gıbta) etmek, imrenmek denir. Birisinde bulunan kötü, zararlı şeyin gitmesini istemek, (Gayret) ve (Hamiyyet) olur.)

Yanında birini gıybet edeni susturan kimseye, Allahü teâlâ dünyada ve âhiretde yardım eder. Gücü yeterken susturmazsa, Allahü teâlâ onu dünyada ve âhiretde cezâlandırır.

Din kardeşinin aybını, utanç verici hâlini görüp de, bunu örten, gizliyen kimse, islâmiyetten önce arabların yaptıkları gibi, diri gömülen kızı mezârdan çıkarmış, ölümden kurtarmış gibidir.

İki arkadaştan Allahü teâlâ indinde daha iyi olanı, arkadaşına iyiliği daha çok olanıdır.

Bir kimsenin iyi veya kötü olduğu, [Müslüman] komşularının onu beğenip beğenmemesi ile anlaşılır.

Çok namaz kılan, çok oruc tutan, çok sadaka veren, fakat dili ile komşularını inciten kimsenin gideceği yer Cehennemdir. Namazı, orucu, sadakası az olup, dili ile komşularını incitmiyenin yeri Cennettir.

Allahü teâlâ, dünyalığı, dostlarına da düşmanlarına da vermiştir. Güzel ahlâkı ise, yalnız sevdiklerine vermiştir. (İyi huylu olan kâfirlerin ölümleri yaklaşıncâ, imana kavuşacakları umulur sözünün doğru olduğu buradan da anlaşılmaktadır.)

Bir kimsenin ırzına, malına saldıranın sevapları, kıyâmet günü o kimseye verilir. İbâdetleri, iyilikleri yoksa, o kimsenin günahları buna verilir.

Allahü teâlâ indinde günahların en büyüğü, kötü huylu olmaktır.

Bir kimse, sevmediği birisine belâ, sıkıntı geldiği için sevinirse, Allahü teâlâ, bu kimseye de bu belâyı verir.

Kibirden, hıyânetden ve borçtan temiz olarak ölen kimsenin gideceği yer Cennettir.

Gelmeyege git, vermeyene ver!

İslâm ahlâkı ile ahlâklanmış bir Müslümanın nasıl olması lazım geldiği bildiren hadis-i şeriflere bugün de devam ediyoruz:

İyi huylu kimse, dünyada ve âhirette iyiliklere kavuşacaktır.

Allahü teâlâ, dünyada güzel sûret ve iyi huy ihsân ettiği kulunu, âhirette Cehenneme sokmaz.

Hazret Ebû Hüreyre Resulullah Efendimiz, "İyi huylu ol!" buyurdu. İyi huy nedir deyince, "Senden uzaklaşana yaklaşıp nasihat et ve sana zulmedeni af et ve malını, ilmini, yardımını senden esirgeyene bunları bol bol ver!" buyurdu.

İki kişi mescide gelip namaz kıldılar. Kendilerine birşey ikrâm edildi. Oruçlu olduklarını söylediler. Konuştuktan sonra, kalkıp giderlerken, Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem", bunlara, "Namazlarınızı tekrar kılınız ve oruçlarınızı, tekrar tutunuz! Çünkü konuşurken bir kimseyi gıybet ettiniz. Kusurunu söylediniz. Gıybet etmek, ibâdetlerin sevapını giderir" buyurdu.

Peygamberimiz borçlu olan birinin cenâze namazını kılmak istemedi. Ebû Katâde ismindeki bir sahâbî "radiyallahü anh", onun borcunu, havâle yolu ile kendi üzerine aldı. Peygamberimiz de cenâze namazını kılmağı kabûl buyurdu.

Zevcelerinizi döğmeyiniz! Onları üzecek söz ve hareketlerde bulunmayınız! Onlar, sizin köleniz değildir.

Allahü teâlâ indinde en iyiniz, zevcesine karşı en iyi olanınızdır. Zevcesine karşı en iyi olanınız, benim.

İmanı üstün olanınız, huyu daha güzel ve zevcesine daha yumuşak olanınızdır.

Bu hadis-i şerifler, güzel islâm ahlâkının kaynağıdır. İslâm âlimleri, bu hadis-i şeriflerden, çeşitli hükümler çıkarmışlardır. Bu hükümlerin özeti şudur.

Müslümanın, kimsenin mallarına, canlarına ve ırzlarına saldırmaz. Hayvan hakkı, insan hakkından, kâfirin hakkı da, hayvan hakkından daha büyük günahdır.

Bir kimse, malı olduğu halde, borcunu ödemeği bir saat gecikdirirse, zâlim ve âsî olur. Her an la'net altında bulunur. Borç ödememek öyle bir günahdır ki, uykuda bile durmadan yazılır.

Emirleri yapmak yasaklardan kaçmak

İslâm âlimleri, islâm dîninin emrettiği güzel ahlâkı, 1400 seneden beri, hep anlatmışlar ve kitaplarında yazmışlardır. Böylece, islâm dîninin bildirdiği güzel huyları gençlerin kafalarına, kalblerine yerleştirmeye çalışmışlardır. Güzel ahlâkı yayan sayısız kitaplardan biri, derin islâm âlimi, büyük velî, ikinci bin yılın müceddidi olan İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûkînin "rahime-hullahü teâlâ" (Mektûbât) kitabıdır.

(Mektûbât) kitabında bir Müslümanın nasıl olması lazım geldiği şöyle bildirilmektedir:

Sûre-i Haşrin yedinci âyetinde meâlen, "Resûlümün getirdiği emirleri alınız, itâ'at ediniz! Nehy, men', yasak ettiği şeylerden sakınınız!" buyurulmuştur. Dünyada felâketlerden, âhirette azâbdan kurtulmak için, iki şey lâzımdır: Emirlerle sarılmak ve yasaklardan sakınmaktır. Bu ikisine İslamiyete uymak denir. Bu ikisinden en büyüğü, daha lüzûmlusu, ikincisidir.

Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanında, birisinin çok ibâdet ettiğini, çok uğraştığını söylediler. Birisinin de, yasak edilen şeylerden çok sakındığını söylediklerinde, "Hiçbirşey, vera' gibi olamaz!" buyurdu. Yani, yasaklardan sakınmak, daha kıymetlidir buyurdu. Bir hadis-i şerifte de, "Dîninizin direği vera'dır" buyurdu. İnsanların meleklerden daha üstün

olabilmesi, vera' sayesinde ve terakkî etmeleri, yükselmeleri bu sayededir. Melekler de, emirlere itâ'at etmektedir. Hâlbuki melekler, terakkî edemiyor.

O halde, vera'a sarılmak ve takvâ üzere olmak, herşeyden daha lüzûmlüdür. İslamiyette en kıymetli şey, takvâdır. Dînin temeli, takvâdır. Vera' ve takvâ, haramlardan kaçınmak demektir. Haramlardan tamamen kaçınabilmek için, mubahların fazlasından kaçınmalıdır. Mubahları, lâzım olduğu kadar, kullanmalıdır. Bir insan, mubah, yani İslamiyetin izin verdiği şeylerden, her istediğini yapar, taşkınca mubah işlerse, şübheli şeyleri yapmağa başlar. Şübheli ise, haram olanlara yakındır. İnsanın nefsi, hayvan gibi, kendine düşkündür. Uçurum yanında dolaşan, birgün uçuruma düşebilir. Vera' ve takvâyı tam yapabilmek için, mubahları lâzım olduğu kadar kullanmalı, zaruret miktarını aşmamalıdır.

Bu kadarını kullanırken de kulluk vazîfelerini yapabilmek için kullanmağa niyet etmelidir. Mubahların fazlasından tamamen kaçınabilmek, her vakit ve hele bu zamanda, hemen hemen mümkün değildir. Hiç olmazsa, haramlardan kaçınmalı, mubahların fazlasından da elden geldiği kadar sakınmağa çalışmalıdır.

“Yumuşaklık insanın süsüdür”

İslâm ahlâkı ile ahlâklanmış bir müslüman, farzları yapar, haramlardan kaçınır. Haramlardan kaçınmak da, iki türlüdür: Birinci kısmı, yalnız Allahü teâlânın hakkı olan, Onun emri olan günahlardan kaçınmaktır. İkinci kısmı, insanların, mahlûkların hakları da bulunan günahlardan kaçınmaktır.

İkinci kısmı, daha mühimdir. Allahü teâlâ, hiçbirşeye muhtac değildir ve çok merhametlidir. Kullar ise, pekçok şeye muhtac oldukları gibi, cimridirler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Üzerinde kul hakkı olan, insanların malına, ırzına dokunan, ölmeden önce helâllaşsın, ödesin! Zîrâ âhiret günü altının, malın değeri olmaz. O gün, hak ödeninceye kadar, kendi sevaplarından alınacak, sevapları olmazsa, hak sâhibinin günahları, buna yüklenecektir”.

Günah işleyen hemen tevbe eder. Ca'fer bin Sinân buyuruyor ki, “Günah işleyenlerin, boynunu bükmesi, ibâdet edenlerin göğsünü kabartmasından daha iyidir”.

Kıyâmet günü, hak sâhibi, hakkını af etmezse, bir dank hak için, cemaat ile kılınmış kabûl olmuş yediyüz namazı alınıp, hak sâhibine verilecektir. Bir dank, dirhemin altıda biri, yaklaşık olarak, yarım gram gümüşdür.

Birgün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Eshâb-ı kirâma karşı: “Müflis kime denir, biliyor musunuz?” buyurdukda: “Parası ve malı kalmayan kimseye diyoruz” dediler. Buyurdu ki: “Ümmetim arasında müflis, şu kimsedir ki, kıyâmet günü, defterinde çok namaz, oruc ve zekât sevapı bulunur. Fakat, bir kimseye sövmüş, iftirâ etmiş, malını almış, kanını dökmüş, döğmüş. Sevapları, bu hak sâhiblerine dağıtılır. Hakları ödenmeden önce sevapları biterse, hak sâhiblerinin günahları, bunun üzerine yükletilir. Sonra Cehenneme atılır” buyurdu.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Allahü teâlâ refîktir. Yumuşaklığı sever. Sertlik edenlere vermediği şeyleri yumuşak davrananlara ihsân eder. Başkalarına vermez”

“Yumuşak davran! Sertlikden ve çirkin şeyden sakın! Yumuşaklık insanı süsler. Çirkinliği giderir” “Yumuşak davranmayan, hayır yapmamış olur” “İçinizde en sevdiğim kimse, huyu en güzel olanınızdır”

Dünya ve âhiret iyilikleri verilen kimse

Peygamber Efendimez, her Müslümanın güzel ahlak sahibi olmasını, herkese iyilik yapmasını, sertlik göstermeyip yumuşak huylu olmasını emretmiştir. Bununla ilgili hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Kendisine yumuşaklık verilen kimseye dünya ve âhiret iyilikleri verilmiştir”

“Haya, imandandır. İmanı olan Cennettedir. Fuhs, kötülüktür. Kötüler Cehennemdedir”

“Cehenneme girmesi haram olan ve Cehennemin de onu yakması haram olan kimseyi bildiriyorum. Dikkat ediniz. Bu kimse, insanlara kolaylık, yumuşaklık gösteren mümindir”

“Yumuşak olanlar ve kolaylık gösterenler, hayvanın üzerinde, yularını tutan kimse gibidir. Durdurmak isterse, hayvan ona uyar. Taşın üzerine götürmek isterse, hayvan oraya koşar”

“Kızdığı zaman istediğini yapabilecek bir kimse kızmazsa, Allahü teâlâ kıyâmet günü onu herkesin ortasında çağırır, “Cennetde istediğin hûrinin yanına git” der”

“Cennete gidecek olanları haber veriyorum dinleyiniz! Zayıftırlar, güçleri yetmez. Birşey yapmak için yemîn ederlerse, Allahü teâlâ, bunların yemînlerini, muhakkak yerine getirir. Cehenneme gidecek olanları bildiriyorum, dinleyiniz! Sertlik gösterirler. Acele ederler. Kendilerini üstün görürler” buyuruldu.

“Bir kimse ayakta iken kızarsa, otursun, oturmakla geçmezse, yatsın!”

“Sarı sabır maddesi balı bozduğu gibi, kızgınlık da, imanı bozar”

“Allah için aşağı gönüllü olanı, Allahü teâlâ yükseltir. Bu, kendini küçük görür. Fakat, insanların gözünde büyüktür. Bir kimse, kendini başkalarından üstün tutarsa, Allahü teâlâ onu alçaltır. Herkesin gözünde küçük olur. Kendini yalnız kendisi büyük görür. Hatta köpekden, domuzdan daha aşağı görünür”

“Bir kimse, dilini tutarsa, Allahü teâlâ onun utanacak şeylerini örter. Gadabını tutarsa, kıyâmet günü, Allahü teâlâ azâbını ondan çeker. Bir kimse Allahü teâlâyâ yalvarırsa, onun duâsını kabûl eder”

“Bir kimse insanların kızacakları şeyde Allahü teâlânın rızâsını ararsa, Allahü teâlâ onu, insanlardan geleceklerden korur. Bir kimse, Allahü teâlânın kızacağı şeyde, insanların rızâsını ararsa, Allahü teâlâ onun işini insanlara bırakır”

Allahü teâlânın en çok sevdiği kul

İnsanlara yapılan iyilikler, âhiretin azablarından kurtulmağa ve Cennet nimetlerinin artmasına sebep olur. Peygamberimiz “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem”, bunu şu hadis-i şerifi ile çok güzel bildirmiştir:

“Allahü teâlâ, kullarının ihtiyaçlarını yaratır, gönderir. Allahü teâlânın en çok sevdiği kulu, Onun nimetlerinin kullarına ulaşmasına vâsıta olan kimsedir.”

İyi bir Müslüman, iyilik yapmak veya sadaka vermek isterse, bunu gizli olarak ve iyilik yaptığı veya sadaka verdiği insanın kalbini kırmadan, onu incitmeden, yaptığı iyiliği başına kakmadan yapar. Allahü teâlâ, bunun böyle yapılmasını Kur’ân-ı kerîmde birçok yerlerde emir buyurmaktadır.

Dünya hayatı çok kısadır. Âhiretin azâbları pek acı ve sonsuzdur. İleriye gören akıl sâhiblerinin hâzırlıklı olması lâzımdır. Dünyanın, güzelliğine ve tadına aldanmamalıdır. İnsanın şerefi ve kıymeti dünyalıkla ölçülse idi, dünyalığı çok olanların herkesden daha kıymetli ve daha üstün olması lâzım gelirdi.

Dünyanın görünüşüne aldanmak aklsızlıktır, ahmaklıktır. Birkaç günlük zamanı büyük nimet bilerek, Allahü teâlânın beğendiği şeyleri yapmağa çalışmalıdır. Allahü teâlânın kullarına ihsân, iyilik etmelidir. Kıyâmette azâblardan kurtulmak için, iki büyük temel, yani iki yol vardır:

Birincisi, Allahü teâlânın emirlerine kıymet vermek, saygı göstermektir. İkincisi, Allahü teâlânın kullarına, yarattıklarına şefkat, iyilik etmektir.

Müminün sûresinin yüzonbeşinci âyetinde meâlen, “Sizi abes olarak, oyuncak olarak mı yarattım sanıyorsunuz?Bize dönmiyecek misiniz diyorsunuz?” buyuruldu.

Aklı başında olan, ileriye görebilen bir kimse, kısa olan dünya hayatında, hep, âhirette iyi ve rahat yaşamağa sebep olan şeyleri yapar. Âhiret yolcusuna lâzım olan şeyleri hâzırlar.

Rabbimizin kullarına hizmet etmekle dünyada ve âhirette nimetlere kavuşacağınızı düşünmeliyiz. İnsanlara karşı yumuşak olmanın, onlara iyilik etmenin, onların işlerini güler yüzle ve tatlı dille ve kolaylıkla yapmanın Allahü teâlânın sevgisine kavuşduran yol olduğunu bilmeliyiz.

Sıkıntı giderenin sıkıntısı giderilir

Müslümanların ihtiyaçlarını karşılamak ve onları sevindirmek ve güzel ahlâklı olmak çok kıymetlidir. Bunun kıymetini bildiren ve yumuşak, ağır başlı ve sabırlı olmağı öven ve teşvik eden pek çok hadis-i şeriften bazıları şunlardır:

“Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Birbirlerini incitmezler, üzmezler. Bir kimse, din kardeşinin bir işine yardım etse, Allahü teâlâ da onun işini kolaylaştırır. Bir kimse, bir Müslümanın sıkıntısını giderir, onu sevindirirse, kıyâmet gününün en sıkıntılı zamanlarında, Allahü teâlâ onu sıkıntıdan kurtarır. Bir kimse bir Müslümanın aybını, kusurunu örterse, Allahü teâlâ, kıyâmet günü onun ayblarını, kabâhatlerini örter.”

“Bir kimse, din kardeşine yardımcı oldukça, Allahü teâlâ da ona yardımcı olur.”

“Allahü teâlâ, bazı kullarını başkalarının ihtiyaclarını karşılamak, onlara yardımcı olmak için yaratmıştır. İhtiyacı olanlar bunlara baş vurur. Bunlar için âhirette azâb korkusu olmayacaktır.”

“Allahü teâlâ, bazı kullarına dünyada çok nimet vermiştir. Bunları, kullarına faydalı olmak için yaratmıştır. Bu nimetleri Allahü teâlânın kullarına dağıtırlarsa, nimetleri azalmaz. Bu nimetleri Allahın kullarına ulaştırmazlarsa, Allah nimetlerini bunlardan alır. Başkalarına verir.”

“Bir Müslümanın, din kardeşinin bir ihtiyacını karşılaması on sene i'tikâf etmesinden daha kazançlıdır. Allah rızâsı için bir gün i'tikâf yapmak ise, insanı Cehennem ateşinden pek çok uzaklaştırır.” (Ramezân ayının son on gününde, gece gündüz bir câmi'de kapanarak ibâdet etmeğe, i'tikâf yapmak denir.)

“Bir kimse, din kardeşinin bir işini yaparsa, binlerle melek o kimse için duâ eder. O işi yapmağa giderken, her adımı için bir günahı af olur ve kendisine kıyâmette nimetler verilir.”

“Bir kimse, din kardeşinin bir işini yapmak için giderse her adımında yetmiş günahı afvedilir ve yetmiş sevap verilir. Bu iş bitinceye kadar böyle devam eder. İş yapılıncaya, bütün günahları afvedilir. Bu işi yaparken ölürse, sorgusuz, hesâbsız Cennete girer.”

“Allahü teâlânın en sevdiği iş, elbise vererek veya doyurarak veya başka bir ihtiyacını karşılayarak, bir mümini sevindirmektir.”

İşlerin en iyisi hangisidir?

Müslümanların ihtiyaclarını karşılamanın ve onları sevindirmenin ve güzel ahlâklı olmanın kıymetini bildiren hadis-i şeriflere bugün de devam edelim:

“Bir kimse, din kardeşinin rahata kavuşması veya sıkıntıdan kurtulması için devlet adamlarına gidip uğraşırsa, kıyâmet günü sırat köprüsünden, herkesin ayakları kaydığı zaman, Allahü teâlâ onun süratle geçmesi için yardım eder.”

“Allahü teâlânın farzlardan sonra en çok sevdiği iş, bir mümini sevindirmektir.”

“Bir kimse bir mümine bir iyilik yapınca, Allahü teâlâ bu iyilikten bir melek yaratır. Bu melek, hep ibâdet eder. İbâdetlerinin sevapları bu kimseye verilir. Bu kimse ölüp, kabre konunca, bu melek nûrlu ve sevimli olarak bunun kabrine gelir. Meleği görünce ferâhlanır, neşelenir. Sen kimsin der. Ben, falanca kimseye yaptığın iyilik ve onun kalbine koyduğun neşeyim. Allahü teâlâ beni bugün seni sevindirmek ve kıyâmet günü sana şefâ'at etmek ve Cennetdeki yerini sana göstermek için gönderdi der.”

Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” soruldu ki, Cennete girmeğe sebep olan şeylerin başlıcası nelerdir? “Allahü teâlâdan korkmak ve iyi huylu olmaktır” buyurdu. Cehenneme girmeğe sebep olan şeylerin başlıcası nelerdir denildikde, “Diline ve şehvetine hâkim olmamaktır” buyurdu.

“İmanı en kuvvetli olanınız, ahlâkı en güzel ve zevcesine karşı en yumuşak olanınızdır.”

“İnsan, güzel huyu sebebiyle, Cennetin en üstün derecelerine kavuşur. (Nâfile) ibâdetler, insanı bu derecelere kavuşturamaz. Kötü huy, insanı Cehennemin en aşağı çukurlarına sürükler.”

Bir kimse, Resûlullah’a “işlerin en iyisi hangisidir” dedi. “Güzel huylu olmaktır” buyurdu. Kalkıp, biraz sonra, sağ tarafına gelip, yine sordu. Yine, “İyi huylu olmaktır” buyurdu. Gidip, sonra sol tarafına gelip, Allahın en sevdiği iş nedir, dedi. Yine, “İyi huylu olmaktır” buyurdu. Sonra, arkadan gelip, en iyi, en kıymetli iş nedir, dedi. Hazret-i Peygamber, ona karşı dönüp, “İyi huylu olmak ne demektir anlıyamadın mı? Elinden geldiği kadar kimseye kızmamağa çalış!” buyurdu.

İbâdetlerin en kolayı ve en hafîfi

Müslümanların ihtiyaclarını karşılamanın ve onları sevindirmenin ve güzel ahlâklı olmanın önemiyle ilgili hadis-i şeriflere bugün de devam ediyoruz:

“İbâdetlerin en kolayı ve en hafîfi, az konuşmak ve iyi huylu olmaktır. Bu sözüme iyi dikkat ediniz!”

“Kimse ile münâkaşa etmeyen, haklı olsa bile, dili ile kimseyi incitmiyen Müslümanın Cennete gireceğini size söz veriyorum. Şaka ile veya yanındakileri güldürmek için olsa bile, yalan söylemiyenin Cennete gireceğini size söz veriyorum. İyi huylu olanın Cennetin yüksek derecelerine kavuşacağını size söz veriyorum!”

Hadîs-i kudsîde Allahü teâlâ buyuruyor ki, "Size gönderdiğim islâm dîninden râzıyım. Bu dînin tamam olması, ancak cömerdlikle ve iyi huylu olmakla olur. Dîninizin tamam olduğunu hergün, bu ikisi ile belli ediniz!"

"Sıcak su buzı erittiği gibi, iyi huylu olmak, insanın günahlarını eritir, yok eder. Sirke balı bozduğu, yinilmez hâle sokduğu gibi, kötü huylu olmak, insanın ibâdetlerini bozar, yok eder."

"Allahü teâlâ yumuşak huylu olanları sever ve onlara yardımcı olur. Sert, öfkeli olanlara yardım etmez."

"Cehenneme girmesi haram olan yahut Cehennem ateşinin yakması yasak olan kimdir? Size bildiriyorum. Dikkat ile dinleyiniz! Yumuşak olanların, kızmıyanların hepsi!"

"Yavaş, yumuşak davranmak, Allahın kuluna verdiği büyük bir ihsândır. Acelecî, atak olmak, şeytanın yoludur. Allahü teâlânın sevdiği şey, yumuşak ve ağır başlı olmaktır."

"İnsan, yumuşaklığı, tatlı dili sebebiyle, gündüzleri oruc tutanların ve geceleri namaz kılanların derecelerine kavuşur."

"Kızdığı zaman, öfkesini yenerek yumuşak davranan kimseyi Allahü teâlâ sever."

"Dikkat ediniz. Size haber veriyorum! Cennetin yüksek derecelerine kavuşmak isteyen, saygısızlık yapana yumuşak davransın! Zulmedeni afv etsin! Malını esirgeyene ihsânda bulunsun! Kendisini aramıyan, sormıyan ahbâbını, akrabâsını gözetsin!"

"Kuvvetli olmak, başkasını yenmek demek değildir. Kuvvetli olmak, kahraman olmak, kendi öfkesini yenmek demektir."

Bütün insanlar dört sınıfa ayrılmıştır

Büyük islâm âlimi İmâm-ı Gazâlî hazretleri insanları dört kısıma ayırmaktadır: Bunlardan birinci kısımdakiler, dünyada yimek içmek ve zevk etmekden başka bir şey bilmeyenlerdir.

İkinci kısımdakiler, cebir, şiddet, zulüm ile hareket edenlerdir.

Üçüncü kısımdakiler, hilekârlık ve mürâfîlikle etrâfındakileri aldatanlardır.

Ancak dördüncü kısımdakiler dinimizin bildirdiği güzel ahlâk ile ahlaklanan hakîkî Müslümanlardır.

Unutmamak lâzımdır ki, her insanın kalbinden Allahü teâlâyâ giden bir yol vardır. Bütün mesele, bu yoldan İslâm nûrunun insanlara ulaştırılmasıdır. O nûru kalbinde hisseden bir insan, hangi kısımdan olursa olsun, yaptığı fenâlıklara pişmân olur ve doğru yolu bulur.

Eğer bütün insanlar, islâm dînini kabûl etseler, dünyada ne fenâlık, ne hilekârlık, ne harb, ne şiddet ve ne de zulüm kalırdı. Bunun için, tam ve mükemmel bir Müslüman olmağa gayret etmek ve Müslümanlığın esâsını ve inceliklerini ve güzel ahlâkını izâh ederek, bütün dünyaya yaymak, hepimizin boynuna düşen bir borçtur. Bunu yapmak cihâd olur.

Başka dinden de olsa, insanlara dâimâ tatlı dille ve anlayışla hitâb etmelidir. Bunu, Kur'ân-ı kerîm emir etmektedir. Müslüman olmanın yüzüne karşı, kâfir, dinsiz diyerek, onun kalbini incitmenin günah olduğu, böyle söyliyenin cezâlandırılması lâzım olduğu, fıkıh kitaplarında yazılıdır.

Maksad, herkese islâm dîninin yüceliğini anlatmaktır. Bu cihâd da, ancak tatlı dille, sabır, ilim ve imanla olur. Bir kimseyi bir şeye inandırmak isteyen evvelâ kendisinin ona inanması şarttır. Mümin ise, hiç bir zaman sabrını kaybetmez ve inandığını anlatmakda müşkilât çekmez. İslâm dîni kadar, açık ve mantıkî hiç bir din yoktur. Bu dînin esâsını anlıyan bir kimse, herkese bu dînin biricik hak din olduğunu kolaylıkla isbât edebilir.

Hülâsa, hakîkî Müslüman, bütün iyi huylara sâhib, vakarlı, seciyeli, bedenen ve rûhen tertemiz, her türlü i'timâda lâyıf, mükemmel bir insandır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

"Din kardeşine karşı güler yüzlü olmak, ona iyi şeyleri öğretmek, kötülük yapmasını önlemek, yabancı kimselere aradığı yeri göstermek, sokakdan, taş, diken, kemik ve benzerleri gibi çirkin, pis ve zararlı şeyleri temizlemek, başkalarına su vermek hep sadakadır."

Maksat dünya ve ahiret huzudur

Allahü teâlâ, İslâm dînini, insanların dünyada rahat ve huzûr içinde, kardeşçe yaşamaları için ve âhirette sonsuz azâblardan kurtulmaları için göndermiştir. Kâfirler, yani Müslüman olmayanlar, bu saadet yolundan mahrûm kalmış zevallı kimselerdir.

Başka dinden olanların hepsini, fenâ huylu bir insan kabûl etmemelidir. Evet küfür, yani Müslüman olmamak, her zaman ve her yerde fenâdır. Çünkü küfür, insanı dünyada ve âhirette felâkete götüren zararlı bir inanış ve bozuk bir yaşayıştır.

Bunlara, acımalı ve incitmemelidir. Bunları gıybet etmek bile haramdır. İnsanın, sa'îd veya şakî olduğu son nefesde belli olur. Bütün semâvî dinlerin, insanlar tarafından bozulmamış olanlarında, tek Allaha iman esâsı vardır. Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde bütün insanları doğru yolda bulunmağa da'vet ediyor.

Doğru yola kavuşan insanın, geçmişteki bütün hatâlarını af edeceğini va'd buyuruyor. Başka dinden olanlar, şeytanın veya Müslümanlıktan haberi olmıyanların aldattıkları zevallı kimselerdir. Bunların çoğu, Allahü teâlânın rızâsına kavuşmak için, yanlış yola saptırılmış tâlisiz insanlardır. Biz bunlara sabır ile, tatlı dille, akl ve mantık ile doğru yolu göstermeliyiz.

Allahü teâlânın var ve BİR olduğunu bildiren ilâhî dinlerin hepsi, insanlar tarafından bozulmadan evvel, inanılacak şeyler bakımından birbirinin aynı idi. Mûsâ aleyhisselâmdan başlayarak Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâma kadar gelen üç büyük din, yani Müsevîlik, İsevîlik ve İslâm dinleri, hep Allahü teâlânın bir olduğunu ve Allahü teâlânın Peygamberlerinin bizim gibi bir insan olduğunu bildirmiştir.

Ancak Yehûdîler, İsâ ve Muhammed aleyhisselâma inanmamışlardır. Hristiyanlar, putlara tapınmaktan bir türlü kurtulamamışlar ve İsâ aleyhisselâm, "Ben de, sizin gibi bir insanım. Allahın oğlu değilim" dediği halde, İsâ aleyhisselâmı Allahın oğlu sanmışlar, Baba (Allahü teâlâ), Oğul (İsâ aleyhisselâm) ve Rûh-ul-kuds ismi ile üç ayrı ilâha tapınmağa başlamışlardır.

Bu yanlış inanışları, ancak Allahü teâlânın gönderdiği son Peygamberi, Muhammed Mustafâ "aleyhissalâtü vesselâm" vâsıtası ile neşir ettirdiği, islâm dîni ile düzeltilmiştir. O halde, bu üç dînin hakîkî esâslarını kendisinde toplayan ve bu dinleri içerlerine sokulmuş olan hurâfelerden temizleyen hakîkî, doğru dînin, İslâm dîni olduğunu kimse inkâr edemez.

İslâm ahlâkı üçe ayrılır 27.5.2002

Ahlâk bilgilerini öğrenmek, istekle olur. Zor ile olmaz. İslâm ahlâkı üçe ayrılır:

1 - İnsan yalnız iken, başkasını düşünmeden, işlerinin iyi veya kötü olduğunu anlatan ilme "Ahlâk ilmi" denir. İnsan yalnız olduğu zaman da, bu işleri, bildiği gibi yapar. Meselâ yumuşak huylu, cömerd, hayalî insan, yalnızken de, başkaları yanında da, hep öyledir. Ahlâk ilmi, insanın böyle hiç değişmiyen işlerini öğretir.

2 - İnsanın ev içinde, çoluk çocuğuna karşı hareketlerini tedkîk eder. Buna, "Ev idâresi âdâbı" denir.

3 - İnsanın toplumdaki vazîfelerini, hareketlerini, herkese faydalı olmasını öğretir. Buna "sosyal" terbiye denir.

İnsan, iyi, kötü her işini bir sebep ile yapar. Bu sebep, yâ tabîidir. Yahud bir emirdir, bir kanûndur. Tabîatî icâbı olan şeyler, akli ve düşüncesi ve tecrübeleri netîcesinde yaptığı işlerdir. Böyle işleri, zamanla ve toplumun tesîri ile değişmez.

İkinci sebep olan emir, kanûn ise, ya bir cemiyetin, bir milletin müşterek düşüncesinden doğar. Buna "Âdet" denir. Yahud bir tanınmış âlim, tecribeli, otorite sâhibi kimse tarafından ortaya konur. Peygamberler, Evliyâ ve hükümdarlar böyledir.

Peygamberler, Evliyâ ve âlimler tarafından bildirilen, Allahü teâlânın emirleri de üçe ayrılır: Birincisi, herkesin ayrı ayrı, yalnız olarak uyması lâzım olanlardır. Bunlara "İbâdetler" denir. İkincisi, insanlar arasında karşılıklı uymaları lâzım olan emirlerdir. Evlenme işleri ve alış veriş işleri, böyledir. Üçüncüsü, memleketleri, cemiyetleri içine alan emirlerdir. Bunlar, hukûkî ve siyâsî işlerdir. Bu üç ilmin hepsine "Fıkıh" bilgisi denir. Fıkıh bilgileri ve bu işleri düzenliyen emirler veya tatbîk edilmeleri, yapılmaları, memleketlere, milletlere göre ve zamanla değişir.

Bu değişiklik de ancak Allahü teâlânın bildirmesi ile olur. İşte, Allahü teâlânın dinlerde yaptığı neshler, değiştirmeler, böyle emirlerde olmuştur. Meselâ, Âdem aleyhisselâm zamanında insanların çoğalması lâzımdı. Bunun için, bir erkeğin kendi kız kardeşi ile evlenmesi helâl idi, câiz idi. İnsanlar çoğalınca, buna lüzûm kalmadı. Haram oldu.

Huzura kavuşmanın iki yolu 28.5.2002

Bir işin ne olduğu, mahiyeti ve kazandıracağı faydalarını bilmek icab eder. Böyle olunca öğrenmek daha kolay olur. Bunun için Ahlâk ilmini kolay öğrenebilmek için bunun faydalarını bildirelim:

İnsan, etrâfını, meselâ yerleri, gökleri ve yıldızlar dediğimiz, milyarlarca gök küresinin boşlukta döndüklerini, asırlar boyunca çarpışmadıklarını, yeryüzünde, sıcaklık, basıncı, hava, su

miktarlarının, yapılarının, hareketlerinin tam hayata uygun olarak ayarlanmış olduğunu, insanların, hayvanların, bitkilerin, cansız maddelerin, atomların, hücrelerin, kısaca okullarda okunan, tedkik edilen sayısız varlıkların yapılarındaki ve hareketlerindeki nizâmı, düzeni, uygunluğu görerek, bunları yapan, yaratan, kudretli, bilgili bir sâhibin bulunduğunu, ister istemez kabûl etmek, inanmak zorunda kalır.

Aklı olan kimse, kâinattaki ve bedenindeki bu azameti, bu intizâmı görerek, hemen Allahü teâlânın varlığına inanır Müslüman olur. Nitekim, Müslüman olan İsviçreli felsefe profesörü, gazetecilerin sorularına karşılık olarak “İslâm kitaplarını tedkik ederek, hak yolu anladım. İslâm âlimlerinin büyüklüğünü kavrayabildim. İslâm dîni, olduğu gibi anlatılsa, bütün dünyada aklı olan herkes seve seve Müslüman olur” demiştir.

Bir insan, tabîati ve kendini tedkik ederek, hemen Müslüman olduktan sonra, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarından, Muhammed aleyhisselâmın hayatını ve güzel ahlâkını da öğrenirse, imanı kuvvetlenir.

Ahlâk bilgisi öğrenerek, iyi ve kötü huyları, faydalı ve zararlı işleri anlar. İyi işleri yapıp, dünyada kâmil, kıymetli bir insan olur. İşleri muntazam ve kolaylıkla hâsıl olur. Dünyada rahat, huzûr içinde yaşar. Kendisini herkes sever. Allahü teâlâ ondan râzı olur. Âhirette de, Allahü teâlânın merhametine, mükâfâtlarına nâil olur.

Saadete, huzura kavuşmak için, iki şey lâzımdır: Mesûd ve bahtiyâr kimse, bu iki şeye kavuşan kimsedir. Bu iki şeyden birincisi, doğru ilim ve iman sâhibi olmaktır. Bu da, fen derslerini ve Muhammed aleyhisselâmın hayatını, ahlâkını öğrenmek ile ele geçer.

İkincisi, iyi huylu, iyi hareketli insan olmaktır. Bu ise, fıkıh ve ahlâk ilmlerini öğrenmek ve bunlara uymakla olur. Bu ikisini elde eden kimse, Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşur.

Ahlâk ilmi pek kıymetli bir ilimdir 29.5.2002

Fıkıh ve ahlâk ilimlerini öğrenen ve bunlara uyan, Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşur. Çünkü Allahü teâlâ, sonsuz ilmi ile herşeye âlimdir. Meleklerle ve Peygamberlere çok ilim vermiştir. Onlarda hiç ayıp ve kusur ve çirkin hiçbirşey yoktur.

İnsanların ilmi ise, pek az ve imanları, yâ bozuk veya kötü huylar ile bulaşmış ve kötü işler ile kirlenmiştir. Bunun için insanlar, Allahü teâlâdan ve meleklerden ve Peygamberlerden pek uzak, onlara kavuşmak şerefinden çok mahrumdur

İnsan, fen bilgilerinde, tabîati incelemekte tenbel ve câhil kalarak, hakikî imana, itikâda kavuşmazsa ve Muhammed aleyhisselâmı doğru tanıyarak imanını kuvvetlendirmezse, sonsuz felâketde ve sıkıntıda kalanlardan olur.

Eğer, hakikî imana kavuşursa ve nefsine tâbi olmayıp, ahkâm-ı islâmiyyeye, yani Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uyarsa, saadete kavuşmaktan ve Allahü teâlânın rahmetinden, afından mahrûm kalmaz. Fakat, yaptığı kötülükler kadar azâb görür, yanar ve Allahü teâlânın rahmetine kavuşması güç olur. İmanı olduğu için, sonunda yine rahmete kavuşur. Cehennem ateşi, kötülüklerinin kirlerini temizleyip, onu Cennete girmeye lâyık temiz şekile sokar.

Bütün saadetlerin, rahatlıkların başı, kâmil iman sâhibi olmaktır. Herkesin, kalbini yanlış inanıştan, şüphelerden kurtarmağa çalışması lâzımdır. Bir kimse, doğru imana kavuşur ve ahlâkı güzel ve işleri iyi olursa, yüksek ruhlara, yani Peygamberlere ve Evliyâya ve meleklerle benzer ve onlara yaklaşıp.

Maddenin çekimi kanûnu gibi, onlar tarafından çekilir. Dağ kadar büyük mıknaşın veya yüksek gerilimli elektro-mağnetik alanın bir iğneyi çekmesi gibi, onu yüksekliklere çekerler. Sırat köprüsünü şimşek gibi, sür'at ile geçer. Cennet bağçelerinde, kendine münasib olan, kalbine ve ruhuna lâyık olan nimetler içinde, sonsuz rahat edenlerden olur.

Ahlâk ilmi, kalb ve rûh temizliği bilgisi demektir. Tıp ilminin, beden sağlığı bilgisi olmasına benzer. Çünkü, kötü huylar, kalbin ve ruhun hastalıkları ve zararlı işler, bu hastalıkların alâmetleri, ârizalarıdır. Ahlâk ilmi, çok şerefli, pek kıymetli, en lüzûmlu bir ilimdir. Çünkü, kalbin ve ruhun kötülükleri bu ilim ile temizlenebilir. İyi, temiz kalbler ve rûhlar, bu ilim bereketi ile temizliğini artırır, yerleştirir.

Huy değişir mi? 30.5.2002

Huy değişir mi? İnsanın huyunu bırakıp, başka huylu olması mümkün müdür? Bu mesele üzerinde çeşitli sözler, birbirine muhalif fikirler varsa da, hepsi üç noktada toplanabilir:

1 - İnsanın ahlâkı hiç değişmez. Çünkü huy, insan gücünün değiştiremeyeceği bir varlıktır.

2 - Huy iki türlüdür: Birisi insanla birlikde yaratılmışdır. Bu huy değışdirilemez. İkincisi, sonradan hâsıl olan alışkanlıktır. Buna, âdet denilir. Bu huy değışebilir.

3 - Ahlâkın hepsi sonradan elde edilir ve değıştirilebilir.

İslâm âlimlerinin çoğu bu üçüncü fikir üzerinde birleşmektedir. Peygamberlerin dinleri, bu sözün doğruluğuna dayanmaktadır. Tasavvuf büyüklerinin, din âlimlerinin, talebesine terbiye için koydukları üsûller, bu sözün ışığı altında işlemektedir.

İnsanlar hangi huya elverişli olarak dünyaya gelmekdedir? Bu da, içinden çıkılamamış bir sorudur. Âlimlerin çoğuna göre, insanlar iyiliğe, yükselmeğe elverişli olarak doğar. Sonra, nefsin kötü arzuları ve güzel ahlâkı öğrenmemek ve kötü arkadaşlarla düşüp kalkmak, kötü huyları meydana getirir. Hadîs-i şerifte, **“Herkes, Müslümanlığa elverişli olarak dünyaya gelir. Bunları sonra anaları babaları, yehûdî, Hristiyan ve imansız yapar”** buyuruldu.

Bazılarına göre, insanın rûhu kötü olarak dünyaya geldi. Rûhun kendisi temiz idi ise de, bedenle karışınca, bedenın ihtiyacları onu yoldan saptırmıştır.

Bazıları da, rûh, yaratılışda ne iyi, ne de kötü değildir. Sonradan her iki şekile de dönebilecek haldedir dedi. İyi huyları, güzel işleri öğrenen kimse, saadete, kemâle kavuşur. Kötüler arasında kalıp, kötü huy, çirkin işler öğrenen de, şakî, kötü olur dediler.

Felsefecilere göre, yaratılışı iyi olan insan azdır. Yaratılışta kötü olup, hep kötülük yapmak isteyenler, daha çoktur. Kötüler arasında kötü, iyiler arasında iyi olabilen kimselerin sayısı, iki öncekiler arasındadır. Bunlara göre, bazı kimsenin huyu değışebilir. Çok kimsenin ise değışemez.

Yunan feylesoflarının, insanın kalbinden haberleri olmadığından, yalnız rûhu anlatmışlar, kendileri yanıldığı gibi, başkaları da yanıltmışlardır. Kalb ve ruhu beraber ele alan İslam büyükleri ahlâkın değışebileceğini ve bunun için çalışılması gerekli olduğu bildirmişlerdir.

Huy çalışmayla değışir 31.5.2002

Hiçbir kimsenin huyu, yaratılışdaki gibi kalmaz. Sonradan değışebilir. Ahlâk değışmeseydi, Peygamberlerin getirdikleri dinler faydasız, lüzümsüz olurdu. Âlimlerin sözbirliği ile koymuş oldukları terbiye ve cezâ üsûlleri abes olurdu. Bütün ilim adamları, çocuklarına ilim ve edeb vermiş ve terbiyenin fayda sağladığı her zaman görülmüştür.

O halde, ahlâkın değıştiği güneş gibi meydandadır. Şu kadar var ki, bazı huylar pek yerleşmiş, rûhun özelliği gibi olmuştur. Böyle huyları değıştirmek, yok etmek pek müşkil olur. Böyle ahlâk, en çok, câhil, kötü kimselerde bulunur. Bunu değıştirmek için, ağır riyâzet ve çok mücâhede lâzımdır.

Nefsin zararlı, kötü isteklerini yapmamak için çalışmağa “Riyâzet” denir. Nefsin istemediği faydalı, güzel şeyleri yapmağa “Mücâhede” denir.

Câhiller, ahmaklar, huy değışmez diyerek, nefis ile mücadele etmiyorlar. Kötü huylarını temizlemiyorlar. Böyle kabûl edip de, herkes kendi arzûsuna bıraklırsa, kabâhatli olanlara cezâ verilmezse, insanlık kötülüğe gider.

Bunun için, Allahü teâlâ, kullarına merhamet ederek, onları terbiye etmek, iyi ve kötü huyları öğretmek için Peygamberler “aleyhimüsselâm” gönderdi. Bu muallimlerin en yükseği olarak, habîbi olan Muhammed “aleyhisselâm”ı seçti.

Onun dîni ile, önce göndermiş olduğu bütün dinleri değıştirdi. Onun dîni, bütün dinlerin sonuncusu oldu. Böylece, iyiliklerin hepsi, terbiye üsûllerinin cümlesi, Onun parlak dîninde yer aldı.

Aklı olanların, iyiyi kötünden ayırt edebilenlerin, bu dinden elde edilmiş olan ahlâk kitaplarını okuyarak, öğrenerek ve işlerini buna göre tanzîm ederek, dünyada ve âhirette rahata ve huzûra, saadete, kurtuluşa kavuşması ve böylece âile ve cemiyet hayatının düzenine yardım etmiş olması lâzımdır.

Güzel ahlak sahibi olan, dünyada rahat ve huzur içinde yaşar, ahirette de sonsuz Cennet nimetlerine kavuşur. Hakikat kitabevinin (0212 523 45 56) yayınladığı **“İslâm Ahlâkı”** kitabında, güzel ahlâk çok geniş ve sade bir şekilde anlatılmaktadır. Herkese tavsiye ederiz.

Kötü huylardan temizlenmek 1.6.2002

Her ilmin, her fennin şubeleri vardır. Şubelerin birleştikleri noktaları bulunur ki, bu noktalarda, o ilmin bütün kolları tek birşey olur. İşte bu tek nokta, o ilmin konusudur. Mesela, tıp

ilminin muhtelif şubeleri vardır. Fakat her kolu, insan bedeninin hastalık ve sağlığında birleşir. Bu da, bu ilmin konusu demektir.

Bir ilmi kolay öğrenmek için, konusunu anlamak lâzımdır. Ahlâk ilminin konusu, insanın rûhudur. Rûhu ve kalbi, kötü huylardan temizlemeği ve iyi huylar ile süslemeği öğretir. Bunun için, evvela rûhu, sonra iyi ve kötü huyları öğrenmek lâzımdır. İmâm-ı Şâfi'î, kötülüğü öğrendim, kötü olmak için değil, kötülüğü bilmiyen, düşer içine, iyi bil! demiştir.

Kalbi ve rûhu, mümkün olduğu kadar tanımak, görünen ve görülemiyen kuvvetlerini bilmek ve saadetinin ve felâketinin nelerde olduğunu iyi anlatmak lazımdır.

Kalb, gönül ve rûh nedir? Bu iki varlığa eski yunan feylesofları ve onların taklîdcileri, Nefs de demişlerdir. Hâlbuki, tasavvuf ve ahlâk bilgilerinin mütehassısı, İmâm-ı Rabbânî hazretleri, nefsin, kalbin ve rûhun birbirinden farklı varlıklar olduklarını bildirmektedir.

İsrâ sûresinin seksenbeşinci âyetinde meâlen, **“Sana rûhdan soruyorlar. Rûh, Rabbimin yarattığı varlıklardan biridir diye cevap ver”** buyruldu.

Bu âyet-i kerîme, rûhun ne olduğunu anlatmağı men etmektedir. Bunun içindir ki, İslam büyükleri rûhun ne olduğunu konuşmaktan kaçınmışlardır. Ancak, rûhun yalnız hakikatini, ne olduğunu konuşmak yasaktır. Yoksa hassalarını, özelliklerini anlatmak yasak değildir.

Bunun için, âlimlerin çoğu, talebeye ve sülâ edenlere, kalbin ve rûhun cisim olmadıklarını, bir “Cevher-i basît” olduklarını söylediler. Aklın erdiği bilgileri anlıyan, his organlarından beyne gelen duyguları alan, bedendeki bütün kuvvetleri, hareketleri idâre eden, kullanan hep bu ikisidir. Tasavvuf büyükleri ve kelâm âlimleri böyle söylemişlerdir.

Kalb ve rûh hakkında, şâfi'î mezhebi âlimlerinden şeyh Şihâbüddîn Ömer Sühreverdînin “Avârif-ül me'ârif” kitabı ile ikinci bin yılının yenileyicisi, büyük âlim İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûkî Serhendînin “Mektûbât” kitabında geniş bilgi vardır. “Mektubat” kitabı, **“Müjdeci Mektuplar”** ismi ile Hakikat kitab evi (0212 523 45 56) tarafından bastırılmıştır.

Gerçek güzellik ruh güzelliğidir 2.6.2002

İnsanın ahlâkını düzeltbilmesinde ruh ve kalbin önemli bir yeri vardır. Bunun için ruh ve kalb nedir bunu bilmek gerekir. Kalb ile yürek aynı şey değildir. Göğsün sol tarafındaki et parçasına yürek denir. Yürek hayvanlarda da bulunur. İnsana mahsus olan kalbe “Gönül” denir. Kalb, görünmez bir kuvvettir. Tesirleri ile, eserleri ile tanınır.

Meselâ elektrik cereyanı da görünmez. Fakat ampulden geçtiği zaman, rezistans telini ısıtarak ışık hâsıl ettiği için ampulde cereyan bulunduğunu anlıyoruz. Halbuki elektrik madde değildir. Bir yer kaplamaz. Kalb dediğimiz kuvvet de madde değildir. Yer kaplamaz. Yürek denilen et parçasında eserleri görüldüğü için “Kalbin yeri yürektir” diyoruz.

Kalb, ruh ile nefis arasında bir köprü gibidir. Marifetler, feyzler, kalbe ruh vasıtası ile gelir. Kalb, his uzuvlarına da bağlıdır. His uzuvları ne ile meşgul olursa, kalb ona bağlanır. İnsan güzel bir şey görünce, güzel bir ses duyunca, tatlı bir şey alınca kalb bunlara bağlanır. Ruha veya nefse tatlı gelenleri sever.

Bu sevgi insanın elinde olmaz. İnsan güzel bir şey okuyunca, kalb, bunların manâlarına, yazarına bağlanır. Güzel, tatlı demek, kalbe güzel, tatlı gelen şey demektir. İnsan, çok defa hakîkî güzelliği anıyamaz. Nefse güzel gelen ile, ruha güzel geleni birbiri ile karıştırır. Ruh kuvvetli ise, hakîkî güzelliği anlayıp, onu sever, bağlanır.

Âyet-i kerîmeler, hadis-i şerifler, evliyânın sözleri, duâ, ibâdet gibi şeyler aslında güzeldir. Çok tatlıdır. Kalbin nefse bağlılığı azalınca ve nefsin elinden kurtulunca, bunları okuduğu, duyduğu zaman, bunların güzelliğini anlar ve bağlanır da, insanın haberi olmaz.

Kalbi, nefsin elinden, baskısından kurtarmak için, nefsi ezmek, kalbi uyandırıp kuvvetlendirmek lâzımdır. Bu da, Resûlullah'a uymakla olur. Muhammed aleyhisselâma uyarak kalbini nefsinin pençesinden kurtaran bir kimse, bir velîyi incelerse, onun Resûlullahın vârisi, Allahın sevgili kulu olduğunu anlar. Allahü teâlâyı çok sevdiği için, Allahın sevdiğini de çok sever. Fakat sevebilmek kolay bir şey değildir. Nefsin sevdiklerini, ruhun sevdiği hakîkî güzellikler sanarak aldananlar çok olmuş, felâkete sürüklenmişlerdir. Nefis ve şeytan, burada çok kimseleri aldatmıştır.

O iyi olunca herşey iyi olur 3.6.2002

Bedenin her uzvu, kendine mahsus muayen, belli bir iş için yaratılmıştır. Hastalığı ise, hangi iş için yaratılmışsa, onu yapamamasıdır. Ya o işi hiç yapamaz veya zorla yapabilir. Meselâ, elin hastalığı, tutamamak, gözün hastalığı görememektir. Bunun gibi, kalbin hastalığı da, hangi iş için yaratılmışsa onu yapamamaktır. Kalb, ilim, hikmet, marifet, Allah sevgisi Allaha ibâdet için yaratılmıştır.

Her uzvun bir faydası vardır. Kalbin faydası, hikmet ve ma'rifet sayesinde insanı hayvandan ayırd etmektir. Çünkü insan, yemek, içmek gibi vasıfları ile hayvandan ayrılmaz. Hayvandan ayrılması, eşyayı olduğu gibi bilmesi sayesinde.

Eşyayı eşya yapan ve onu var eden Allahü teâlâdır. İnsan, her şeyi bilse, fakat Allahı bilmeseydi, diğer bildiklerinin hiç kıymeti yoktur. Allahı bilmenin alâmeti onu sevmektir. Sevginin alâmeti de hiç bir sevgiyi O'nun üzerine tercih etmemektir.

Allahın emirlerini yapmıyanın kalbi hasta demektir. Kalbin hasta olması dine tam inanmaması, tam teslim olmaması demektir. Tam teslim olan kimse, Allahın emirlerindeki sayısız hikmetleri ve faydaları bilmeseydi de hiç düşünmeden her emrini yapar. Dine uymak çok kolay ise de, kalbi hasta olana güç gelir. Bir çok işler sağlam insanlara kolay gelirken, hastalara güç gelir. Kalbin hasta olması da, Allahü teâlâyâ tam teslim olmaması şdemektir. Kalbde hakîkî tasdik, doğru imânın bulunmasına bir alâmet, dinin emirlerine kolay uyabilmektir. Haram yemek kalbi karartır, hasta eder.

Zünnûn-i Mısırî hazretleri buyurdu ki: "Kalbin kararmasının dört alâmeti vardır. 1- İbâdetin tadını duymaz. 2- Allah korkusu hatırına gelmez. 3- Gördüklerinden ibret almaz. 4- Okuduklarını, öğrendiklerini anlamaz, kavrayamaz."

Her şeyden önce kalbi temizlemek, karartmamak lâzımdır. Çünkü kalb, bütün bedeninin reisidir. Bütün organlar kalbin emrindedir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **"İnsanın bedeninde bir et parçası vardır. Bu iyi olursa, bütün uzuvlar iyi olur. Bu kötü olursa, bütün organlar bozuk olur. Bu kalbdir."**

Bunun iyi olması, kötü ahlâktan temizlenmesi ve iyi ahlâk ile süslenmesidir. Kalb hastalıklarının tedavileri güçtür. Hastalığını teşhis ettikten sonra, ilâçlarını iyi bilmek ve iyi kullanmak lâzımdır.

Kalb nasıl temiz olur? 4.6.2002

Kalbi, ruhu hasta eden kötü huylardır. İnsana dünyada ve âhirette zarar veren her şey, kötü ahlâktan meydana gelmektedir. Yâni zararların, kötülüklerin başı kötü huylu olmaktır.

Kalbi hasta ederek ruhun ölümüne sebep olan kötü huyların en kötüsü imansızlıktır. İmanı olmayanın, "Benim kalbim temizdir. Sen kalbe bak!" demesi çok yanlıştır. Çünkü ölmüş, kokmuş bir leş olan kalbin temiz olması hiç düşünülebilir mi? Kalbin en kötü hastalığı olan imansız olmaktan çok korkmalıdır.

Kalb hastalıklarının imansızlıktan sonra en zararlısı bid'at olan şeylere inanmaktır. Kalb hastalığının üçüncüsü bid'at olan şeyleri yapmaktır. Bid'atları yapmaktan kaçındıktan sonra, günahlardan sakınmak lâzımdır. Görüldüğü gibi kalbin temizlenmesi İslamiyete uymakla olur. İslamiyet üç kısımdır: İlim, amel ve ihlâs. İlimden maksat, dinin bütün emir ve yasaklarını öğrenmek, amelden maksat, öğrendiklerine tâbi olmak, tatbik etmek, ihlâs ise yalnız Allah rızâsı için yapmak demektir.

Kalbi hasta olan, Hakkın rızâsına uygun iş yapamaz. Kalbi bozan, karartan şeyler, işlenen günahlardır. Hadis-i şerifte, **"Bir günah işliyenin kalbinde izi kaybolmayan bir leke meydana gelir."** buyuruldu.

Bu leke silinmezse kalb kararmağa, bozulmağa devam eder. Nihayet kalb bir gün ölür. Kalbdeki lekeyi temizlemek için hemen günah işledikten sonra tevbe ve istiğfâr edip güzel bir amel işlemelidir. Günah ile kirlenen kalbi sevap ile temizledikten sonra, kalbin parlaması için sevap işlemeğe devam etmek lâzımdır. Bildiğine uygun amel edene, Cenâb-ı Hak ihşânlarla bulunur, çeşitli felâketlerden onu korur. Hadis-i şerifte, **"Kim bildiği ile amel ederse, Allahü teâlâ bilmediğini de ona öğretir."** buyuruldu.

Bir kimse, bir nevi toprak olan kil yemeği, diğer yemeklerden fazla seviyorsa, o kimse hasta demektir. Başkalarını Allahtan çok seven kalb de hastadır. Vücut hastalıklarının bazısını sâhibi bilemediği gibi, kalb hastalıklarının bazıları da bilinemez. Bunun için gâfil avlanır, tedavisine bakmaz. Bazı hastalıkların tedavisi için perhiz lâzımdır. Herkes istenilen perhizi kolay yapamaz. Kalbin tedavisi için de günahlardan perhiz yapmak yâni uzaklaşmak lâzımdır. Bu da kolay değildir.

Tedavi için hastalığı bilmek gerekir 5.6.2002

Her hastalığı tedavi ettirmek için o hastalık üzerinde ihtisas sahibi olan tabibe gitmek lâzımdır. Gözünden ameliyat olacak birisinin kasaba gitmesi uygun olur mu? Güzel ahlâkı öğreten, kalb hastalıklarının mütehassısları da İslâm âlimleridir.

İmâm-ı Gazâlî hazretleri buyuruyor ki, “Bugün İslâm âlimiyim diyen kimseler, birer kalb hastasıdır. Bunların vereceği reçetelere nasıl iltifat edilir?”

Yine İmâm-ı Gazâlî hazretleri buyuruyor ki: “Bugün ilimler unutuldu. Kalbin tedavisinden bahsedenler kalmadığı gibi, kalbin hastalığı bile inkâr edildi.”

Vaziyet böyle olunca kalb hastalıklarının teşhis ve tedavisi çok zorlaşmaktadır. Kalbin hastalığı, kötü huylar herkeste başkadır. Herkesin, kendi hastalığına uygun gelen ilâçları Kur’ân-ı kerîmden ve hadis-i şeriflerden çıkarması imkânsız gibidir.

Hakîkî İslâm âlimleri, kalb mütehassısları olup, herkesin bünyesine, hastalığına ve zamana uygun ruh ilâçlarını Kur’ân-ı kerîmden ve hadis-i şeriflerden çıkarıp kitaplarında bildirmişlerdir. Bu bakımdan bizim işimiz kolaylaşmıştır.

İslâm âlimlerinin yazdığı doğru ilmihâl kitaplarını okuyup amel etmek kâfidir. Mesela “İslâm Ahlâkı” isimli eserde, kalb hastalıkları, teşhis ve tedavi şekilleri bildirilmiştir. Bu kitabı okuyup tatbik eden kimse, güzel huylara kavuşur, iyi bir insan olur.

İyi insan sâlih insan, demektir. Ehl-i sünnet itikâdında olan ve haram işlemekten sakınan müslümana “sâlih insan” denir. İyi insan olmak için, Allahü teâlâyâ karşı iyi olmak, Peygamber efendimize karşı iyi olmak ve bütün insanlara karşı iyi olmak lâzımdır. Bir kimsede bu üç iyilikten biri bulunmazsa, buna iyi insan denilemez.

İyi insan, herkese karşı, güler yüzlü, tatlı dilli olur. Devamlı çalışır. Din bilgilerini ve fen bilgilerini iyi öğrenir. Çocuklarına, tanıdıklarına da öğretir. Gıybet, dedikodu yapmaz. Hep faydalı şeyler söyler. Helâl kazanır. Kimsenin hakkına dokunmaz. Böyle olan müslümanı Allah da sever, kullar da sever. Rahat ve huzûr içinde yaşar.

Ahlâk bilgisi çok önemlidir. Çünkü insan, ahlâk bilgisi ile, iyi ve kötü huyları, faydalı ve zararlı işleri anlar. İyi işleri yapıp, dünyada kâmil, kıymetli bir insan olur. İşleri muntazam ve kolaylıkla hâsıl olur. Dünyada rahat, huzûr içinde yaşar. Kendisini herkes sever. Allahü teâlâ ondan râzı olur. Âhirette de, Allahü teâlânın merhametine, mükâfatlarına kavuşur.

Kalb ve ruhu anlayabilmek için 6.6.2002

Güzel ahlâklı, iyi bir insan olabilmek için kalbi ve ruhu tanımaya ve kalb ve ruh temizliğine ihtiyaç vardır. Kalb ve ruhu anlayabilmek için bunların iltibatı olan beden maddi yönünü de tanımak gerekir. Maddi beden elementlerden, atomlardan meydana gelmiştir. Her atomu, bir mikro-dinamo gibi, büyük bir enerji deposu yapmıştır. Atomların birbirleri ile birleşmesinden molekülleri veya iyon şebekelerini, böylece organik ve anorganik cisimleri ve hücreleri, çeşitli dokuları ve sistemleri yaratmıştır.

Bunların herbirinde, akıllara hayret veren, incelikler, kanunlar, düzenler vardır. Meselâ, ancak mikroskopla görülebilen bir hücre, çeşitli atölyeleri bulunan muazzam bir fabrika gibidir. İnsan aklı, bugüne kadar, bu fabrikanın ancak birkaç makinasını görebilmiştir. İnsandaki milyonlarca hücrenin çalışabilmesi, gerek insanda, gerekse dış âlemde binlerce, uygun şartların bulunmasına bağlıdır.

Bu binlerle şart ve nizamdan biri bozulursa, insanın bedeni çalışmaz, durur. O büyük kâdir, âlim olan Allahü teâlâ, bu nihâyetsiz nizâmı yaratarak, beden makinasını otomatik olarak çalıştırmaktadır. Kalb ve rûh, bu makinanın elektrik kuvveti gibidir. Bir motorda ufak bir ârıza olunca, ceryan kesildiği gibi, insan vücûdunun iç ve dışındaki yapı ve düzenlerde hâsıl olacak bir ârıza da, kalbin ve rûhun bedenden ayrılmasına sebep olur ve insan ölür.

Dünyada hiçbir makina, hiçbir motor nihâyetsiz çalışmıyor. Aşınarak, yıpranarak, çürüğe ayrılıyor. Bu, bir umûmî kanûndur. Vücut makinası da yıpranıyor, çürüyor. İnsan kabirde çürüyünce, hiçbir zerresi, hiçbir elementi yok olmuyor. Çürümek, bedeni meydana getiren organik moleküllerin anaerobik mikroplar ve toprak tesîri ile parçalanarak, karbon dioksit, amonyak, su gibi ufak moleküllere ve serbest azota kadar ayrılması demektir.

Bugün ilim adamları, açık olarak görüyor ki, fennin ilerlemesi, fen bilgisindeki her ileri bir adım, Yaratıcının, âhîret hayatının varlığını ispat etmekte ve islâm dînini kuvvetlendirmekte, islâm düşmanlarının iftirâlarını çürütmekte, maddeye tapan ateistleri rezil etmekte, yere sermektedir. Fakat ne yazık ki, fen adamı şekiline giren, üniversitede okumuş, bazı din câhilleri, fende geri kalmağı bahane ederek, islâm düşmanlığı yapıyorlar.

İslâmiyet ilerlemeyi teknolojiyi emreder! 7.6.2002

İslâmiyeti bilen, İslâm ahlâkı ile ahlânmış bir müslüman ileri görüşlü olur, gerici olmaz. İslâm düşmanları, temiz gençleri aldatmak için, "İslâmiyet gericilikdir. İlerlemeye mâni olmaktadır. Hristiyanlar ilerliyor. Her çeşit fen vâsıtası yapıyorlar. Kullandıkları teknoloji gözlerimizi kamaştırıyor. Teknolojideki gelişmelerden Müslümanların haberleri bile yok" gibi yalanlar söyliyerek, İslâmiyetteki güzel ahlâkı, kardeşliği bırakmağa ve Avrupalılara, Amerikalılara benzemeğe ilericilik diyorlar. Gençleri, kendileri gibi islâm düşmanı yapmağa, felâkete sürüklemeye çalışıyorlar.

Hâlbuki İslâmiyet, fende, sanatta ilerlemeği emir ediyor. Târîh gösteriyor ki, fende ki yenilikleri, hep Müslümanlar yaptı. Fen bilgilerini, fen âletlerini yüz sene evvelki hâle kadar yükselttiler.

Bu ilerlemele, hep islâm dîni ve bu dînî takbik eden, islâm devletleri sebep oldu. Hristiyanlar, haclı seferleri ile, islâm devletlerini yıkamadıkları için, siyâsî oyunlarla, yalanlarla, hîlelerle, Reformlar yaptırarak âlimleri, mezhepleri, fıkıh kitaplarını etkisiz hale getirerek İslamiyeti içeriden yıktılar. Bunların topraklarında, dinle ilgisi olmayan diktatör kimselerle milletin başına getirdiler. Fakat, İslâmiyeti yok edemezler.

Müslümanlardan kalan, fende ki keşflere, ilâveler yaparak, bugünkü gelişmeleri kendilerine mâl ediyorlar. Yalnız kendi keyflerini, zevklerini, menfaatlarını düşünenler, kötülüklerini ortaya koyduğu için, fen ve san'ati emir eden İslâmiyete gericilik diyorlar.

Bütün Yahûdîler, Hristiyanlar, hatta putperestler, bütün dünya, Cennete, Cehenneme inanıyor, kiliseler, havralar dolup taşıyor. Bu inananlara gerici demediklerine göre, fenne, san'ata değil, zevk ve safâya, ahlâksızlıklara ilericilik dedikleri anlaşılıyor. Böyle asılsız ve haksız yalanlarla, İslâmiyete küstâhca, ilk saldıran ingilizlerdir.

Şimdi, Müslümanların birleşerek, dedeleri gibi İslâmiyetin emir ettiği, din ve fen bilgilerine sarılmaları, yine fende, teknolojiye yeni âletler yapmaları, Hristiyanlardan üstün olarak, bütün beşeriyeti saadete kavuşturmaları lâzımdır.

Müslümanlarda bu güç, bu enerji vardır. Dış güçler bu gücü kullandırmamak için, her türlü hile baş vuruyorlar. İslamiyeti, diyalog, hoşgörü safsataları ile aslından uzaklaştırarak Hristiyanlık gibi, emir ve yasakları olmayan felsefi bir inanç haline getirmek istiyorlar.

Nebati, hayvani ve insani ruh 8.6.2002

Melekler yükselmezler, yaratıldığı mertebeye kalırlar. İnsan böyle değildir. Kalb ve rûh bu beden ile birleşince, terakkî etmek, yükselebilmek hassasını kazanarak yükselir; yahut, kâfir olmak, günah işlemek sebepleri ile, alçaklaşır, harâb olur.

Bu dünyada her cisim kendine mahsûs sıfatları ile tanınmaktadır. Her cisim, elementlerin ve bileşiklerin birer yığınidir. Elementler, bileşikden bileşiğe geçerek yer değiştirmekte, her cismin terkîbi bozulur, sıfatları yok olmakta, başka sıfatlı, başka cisim hâline dönmektedir. Bu devamlı değişmelerde, madde yok olmuyor ise de, cisimler zamanla değişmekte, yok olup başka cism hâsıl olmaktadır.

Kalb ve rûh, parçalanmadığı ve parçalardan meydana gelmedikleri, yani mücerred oldukları için, hiç değişmez, bozulmaz, yok olmaz. Fizik hâdiselerinde cisimlerin şekili ve hâli değişiyor. Meselâ su, ısı enerjisi alınca, buhar oluyor. Sıvı halde iken gaz hâline dönüyor. Su cismi yok oluyor, buhar cismi var oluyor. Kimya tepkimelerinde ise, cismin yapısı bozuluyor. O cismin maddesi yok olup, başka madde var oluyor. Fizik olayında cisim değişiyor. Madde değişmiyor. Kimya değişmesinde, cisim yok oluyor. Madde değişiyor. Hiçbirinde madde yok olmuyor. Nükleer değişmelerde ise, madde de yok olup, enerji hâline dönüyor.

Kalb ve rûhun kuvvetleri vardır. Bu kuvvetler, bitki ve hayvanların kuvvetleri gibi değildir. Bitkilerin ve hayvanların da, kendilerine göre rûhları vardır. Kalb, yalnız insanda vardır. Her canlıda "Nebâtî rûh" vardır. Doğma, büyüme, beslenme, zararlı maddeleri dışarı atma, üreme ve ölme gibi canlılık işlerini "Nebâtî rûh" yapar. Bu işler, insanlarda ve hayvanlarda ve nebâtlarda da yapılmaktadır. Bunlarda büyüme, bütün hayat boyunca yapılmaz. Muayyen bir miktara vardıkdan sonra, bu iş durur. Bu miktar, insanlarda ortalama yirmi dört yaşına geldiği zamandaki miktardır. Yağlanmak, şişmanlamak, büyümek değildir. Beslenme ölünciye kadar devam eder. Çünkü, gıda almadan yaşanamaz.

Hayvanlarda ve insanlarda, “Hayvanî rûh” da vardır. Bunun yeri göğüsdür. İstekli hareketleri yaptıran bu rûhdur. İnsanlarda ayrıca bir rûh daha vardır ki, Rûh deyince kalb ile beraber, bu rûh anlaşılır. İnsanı insan yapan, güzel ahlak sahibi haline getiren budur.

Aklı kullanmak ve düşünmek 9.6.2002

Rûh deyince kalb ile beraber, insana ait olan rûh anlaşılır. Aklı kullanmak, düşünmek ve gülmek gibi şeyleri yapan bu rûhdur. Hayvanî rûhda iki kuvvet vardır. Birisi, Müdrike kuvveti, ikincisi hareket kuvvetidir. Müdrike kuvveti, idrâk edici, anlayıcı kuvvettir.

Bu anlamak da, iki yol ile olur: Zâhirî, görünen his organları ile olan anlama. Bâtınî, yani görünmeyen, iç organlarla olan anlama. Görünen his organları beştir. Birinci his organı, deridir. Deri ile sıcaklık, soğukluk, yaşlılık, kuruluk, yumuşaklık, sertlik gibi şeyler anlaşılır. Bir cisim deriye değince, hayvanî rûhu, bu şeyin sıcak olup olmadığını anlar. Bu duygu avuç içinde fazladır.

İkincisi, koku alma duygusudur. Burun ile olur. Üçüncüsü, tat alma duygusudur. Dildeki sinirlerle duyulur. Dördüncüsü işitmektir. Kulaktaki sinirlerle duyulur. Beşincisi görmektir. Gözdeki sinirlerle görülür.

Görünmeyen his organları da beştir: Birincisi, “müşterek histir” dir. Bu duygunun yeri, beynin önündedir. His organlarından beyindeki duygu merkezlerine gelen dış tesîrlerin hepsi, burada toplanır.

İkincisi, “Hayal”dir. Bunun yeri, beynin birinci boşluğunun önündedir. Müşterek histe toplanıp anlaşılan, his edilenler burada saklanır. Bir cisme bakınca, bu cism, müşterek histe duyulur. Bu cisim, göz önünden çekilince, müşterek histe his edilmesi kalmaz. Fakat, hayale gelen tesîri uzun zaman kalır. Hayal olmasaydı, herkes birbirini unutur, kimse kimseyi tanımazdı.

Üçüncüsü, “Vâhime”dir. His organları ile duyulamayan, fakat duyulanlardan çıkarılabilen manaları anlar. Meselâ düşmanlık, doğruluk bir organla his edilmez. Fakat dost, düşman olan kimse görülür, his edilir.

Vâhime kuvveti olmasaydı, koyun, kurdun düşman olduğunu anlamaz, ondan kaçmazdı. Yavrusunu da korumazdı. Dördüncü kuvvet, “Hâfıza” dır. Vâhimenin anladığı manaları saklar. Beşinci kuvvet ile anlaşılan duyguları ve manaları karşılaştırıp, yeni manalar elde edilir. Meselâ zümrüdden bir dağ düşünür. Şairlerde bu kuvvet fazladır.

İnsanlar ve hayvanlar, şehvet kuvvetleri ile, kendilerine tatlı gelen ve muhtac oldukları şeyleri isterler. Bunlara “hayvanî” kuvvet denir. Diğer bir kuvvette “Gadabî” kuvvettir. Bu kuvvet ile, kendilerine çirkin, zararlı olan şeyleri defederler, kovarlar

En üstün ve en şerefli olan insandır 10.6.2002

İnsan, mahlûklar içinde, en üstün ve en şerefli olanıdır. Bütün cisimler madde olmaları bakımından birbirlerinden farksızdır. Hepsinin ağırlığı ve hacmi vardır. İnsan ve hayvan da, bu bakımdan, cansızlarla aynıdır. Fakat cisimler, özel halleri ile birbirinden ayrılır.

Bütün yaratılanlar, cansızlar, bitkiler ve hayvanlar olmak üzere üç cinse ayrılır. Hayvan cinsinin en kıymetlisi, en şerefli insan nevidir. Her cinsin nevlere arasında üstünlük sırası vardır. Yani, bir nev, başka nevden daha üstündür. Bir cinsin en üstün nevi, daha üstün olan cinsin en aşağı nevine yakın özellikler gösterir. Hatta, birçok sıfatları müşterek olur.

Meselâ mercan, cansızlardan taş benzer. Fakat, canlılar gibi ürer, büyür. Hurma ağacı ve sinek kapan otu, hayvan gibi his ve hareket etmektedir. Hurma ağaçlarından bir kısmı erkek, bir kısmı dişidir. Erkek ağac, dişi tarafına eğilmektedir. Erkek ağacdan, bir madde dişiye gelmeyince, dişide meyve hâsıl olmaz.

Gerçi bütün bitkilerde bu iki organ vardır. Fakat, hurma ağacında, hayvanlar gibi görünmektedir. Hatta, hurma ağacının başında beyâz birşey vardır. Hayvanların yüreği gibi iş görür. Bu şey yaralanırsa veya suda kalırsa, ağac kurur. Hadîs-i şerifte, “**Halanız olan hurma ağacına saygı gösteriniz! Çünkü, ilk hurma ağacı, Âdem aleyhisselâmın çamuru artıklarından yaratıldı**” buyuruldu. Belki, bu ağacın, bitkilerin en üstünü olduğuna işâret buyurulmuş olabilir.

Hayvan cinsinin en aşağı nevi süngerlerdir. Beyazdırlar. Denizlerde yaşarlar. İrâdeli, istekli hareketleri vardır. Sularda yaşayan binlerle ibtidâî hayvan vardır. Her nevden daha olgun, daha üstün başka bir nev yaratılmıştır.

Her sınıfın üremesi ve savunması başka başkadır. Kimisine ok, kimisine diş, kimisine pençe, kimisine boynuz, kimisine kanat, kimisine sürat, tilki gibi olanlara da hiyle verilmiştir. Her sınıfın şahsının ve nevinin korunması sağlanmıştır.

Yaşamaları için, insan aklını şaşırtan şeyler ilhâm olunmuştur. Bal arısı mühendis gibi, altı köşe petek yapar. Silindir yapsaydı aralarında boşluk kalırdı. Altıgen prizmalar arasında yer ziyan olmuyor. Dörtgen olsaydı, hacımları daha az olurdu. Arıya bunu bildiren kimdir? Allahü teâlâ (ilhâm) etmektedir.

İnsana yakın olan daha üstündür 11.6.2002

Canlıların en üstünü insandır. Diğerleri insanlara yakınlığına göre üstündür. İnsana en yakın olanları at, maymûn, fil ve kuşlardan papağan diğerlerinden üstündür. Maymunun ve filin zekâsı, çok insandan aşağı değildir.

Darwin adındaki bir doktor, hayvanların üstünlük sırasını yazmış, en üstünü maymun olduğunu bildirmiş. Bunu okuyan islâm düşmanları, kendilerine ilerici diyen, kalın kafalı birkaç fen yobazı, Darwinin, “hayvanların birbirine döndüğünü, yüксеle yüксеle, sonunda insan olduğunu” yazıyor diyorlar. Bunu ileri sürerek, Âdem aleyhisselâmın topraktan yaratıldığını inkâr ediyor ve Müslüman çocuklarını aldatıyorlar.

Hâlbuki Darwin, kitabında, hayvanlar birbirine döner demiyor. “Yaratılışlarında bir tekâmül, bir üstünlük sırası vardır” diyor. Aşağı derecedekilerin üstündekilere gıda, yem olduklarını yazıyor. Bu hâli islâm âlimleri daha önce görmüşler, anlamışlar ve yazmış, bildirmişlerdir. Nitekim, Darwin’den üç asır önce hayvanların üstünlük sırasını ve en üstünlerini, yukarıda yazdığımız şekilde bildiren Alî bin Emrullah bildirmiştir. Darwinin, bu yazılarını islâm kitaplarından aldığı anlaşılmaktadır.

Hayvanların üstünde, insan nevinin en aşağısı gelir. Çöllerde, ormanlarda, kutublarda yaşayanlar böyledir. İnsanların en üstünü, orta iklimlerde, yani 23 derece ile 66 derece arz dâireleri arasında, şehirlerde yaşayanlardır.

Yaratılış bakımından olan bu üstünlük farklarından başka, insanlar arasında, çalışarak maddede ve ahlâkda yükselmek farkları da vardır. Bazı insanlar, zekâları ile çalışarak birçok âlet yapmış, bazıları ise, bununla birlikde, akıl ilmlerinde, fende, teknikde ilerlemişlerdir.

En üstünlerine gelince, bunlar teknikde, imde, fende yükselmekle birlikde, ahlâkda da ilerlemiş, evlilik ve Allahü teâlâyâ yakınlık denen, insanlığın en yüksek derecesine varmışlardır. Bunlar, aşağılarındaki insanları irşâd ederek yükseltirler.

Bunların en yükseği Peygamberlerdir. Bunlar, Cebrâîl aleyhisselâm denilen bir melek ile, Allahü teâlâdan emir ve haber almakla şereflenmişlerdir. Bu meleğin getirdiği emir ve haberlere “Vahy” denir. Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât”, kendilerine gelen Vahyleri insanlara bildirmişler, insanlara yükselme yolunu göstermişlerdir.

“Hatta onlar, hayvanlardan daha aşağıdır.” 12.6.2002

Peygamberlerin gösterdiği yükselme ve ilerleme yoluna “Din” denir. İnsanların yükselerek vardıkları dereceler, meleklerin derecesinden daha yukarıdır. Peygamberlik makâmı da, dört derecedir. Birincisi Nebîler, ikincisi Resûller, üçüncüsü Ülül’azm Peygamberlerdir. Âdem, Nûh, İbrâhîm, Mûsâ, İsâ ve Muhammed “aleyhimüsselâm” bu derecededirler. Dördüncü derece hâtem-ül enbiyâ olmak, yani son olarak gelmek derecesidir. Bu en yüksek derece, Muhammed aleyhisselâma mahsûsdur. **“Sen olmasaydın, sen olmasaydın, hiçbir şeyi yaratmazdım!”** iltifâtı ile, insanların, meleklerden daha üstün olduğuna vesîka olmuştur.

İnsanların dereceleri, bütün mahlûkların tam ortasındadır. İslâmiyete uyanlar, yükselirler, meleklerden üstün olurlar. Nefslerine ve kötü arkadaşlara uyararak, İslâmiyetden uzaklaşanlar, alçalırlar. Çünkü, rûhun mücerred olduğunu, bedeninin ise, özellikleri birbirlerine benzemiyen maddelerin yığını olduğunu bildirmişdik. İnsan, rûhu tarafından meleklerle, bedeninin yapısı bakımından hayvanlara benzemektedir.

Rûh tarafını kuvvetlendiren kimse, meleklerden de üstün olur. Çünkü beden, insanı meleklikten uzaklaştırmakda, hayvanlara yaklaştırmakda iken, bu alçalmağa karşı koymuş ve yükselmiştir. Melekde, hayvanlaşdırıcı bir beden yoktur. İyilikleri, meleklik ile birlikde yaratılmıştır.

İnsan, ruhu tarafından meleklerle, bedeninin yapısı bakımından hayvanlara benzemektedir. Ruh tarafını kuvvetlendiren kimse, meleklerden de üstün olur. Çünkü beden, insanı meleklikten uzaklaştırmakta, hayvanlara yaklaştırmakta iken, bu alçalmaya karşı koymuş ve yükselmiştir. Meleklerde, hayvanlaştırıcı bir beden yoktur. İyilikleri, meleklik ile birlikte yaratılmıştır.

Bir kimse, bedenini kayırır, nefsi kuvvetlendirirse, hayvanlardan aşağı olur. Allahü teâlâ, **“Hatta onlar, hayvanlardan daha aşağıdır.”** buyurarak, böyle kimselerin kötülüklerini bildirmektedir. (Araf 179, Furkan 44)

Çünkü, hayvanda akıl yoktur. Meleklerle benziyen rûhları da yoktur. Şehvetlerine uymaları suç olmaz. İnsanlara akıl ışığı verilmiş olduğundan, nefslere uymaları, doğru yoldan sapmaları çok çirkin olur. Karışımıdır, Âdem oğlu, meleklikle hayvanlıktan./ Kim ki, meleğine uydu, üstün oldu, hem de ondan./ Kim ki olur hayvan huylu, kötü olur her mahlûkdan!

İnsan nefsin zararlı arzularına uyarsa 13.6.2002

Allahü teâlâ, canlıların hayatta kalabilmeleri için gerekli zaruri şeyleri hazır olarak yaratmıştır. Hayvanların yaşayabilmeleri için, kendilerine lâzım olan teneffüs edecek hava, yiyecek, içecek, giyecek, barınacak, eş olacak şeylerin hepsi hâzır olarak yaratılmıştır.

Bunlar arasında, yaşamaları için, en çok lâzım olanı havadır. Havasızlığa birkaç dakikadan fazla dayanamazlar. Hemen ölürlər. Hava, aramakla, bulmakla, zahmet çekmekle ele geçecek birşey olsaydı, bunu arayacak kadar zaman bile yaşayamazlardı.

Bu derece acele lâzım olan, bu çok lüzumlu maddeyi, Allahü teâlâ, her yerde bulunacak ve mahlûklarının ciğerlerine kadar, kendiliğinden, kolayca girecek şekilde yaratmıştır. Yaşayabilmek için su, bu kadar acele lâzım değildir. İnsan ve hayvanlar, suyu arayıp bulacak zaman kadar yaşayabilirler.

Bunun için, suyu bulmak icâb etmektedir. Hayvanlarda akıl bulunmadığı ve birbirlerine yardımcı olmadıkları için, yiyeceklerini ve giyeceklerini hâzırlıyamazlar. Bundan dolayı, yiyeceklerini pişirmeleri, hâzırlamaları lâzım değildir. Ot, leş yirler. Tüy, yün, kıl ile ısınır. Korunma âletleri, kendilerinde yaratılmıştır. Birbirlerine muhtac değildirler.

İnsanlar ise, bütün bunları hazırlamağa, düşünmeğe mecburdur. Ekip biçmedikçe, ekmek yapmadıkça doyamazlar. İplik ve dokuma ve dikicilik yapmadıkça giyinemezler. Korunmaları için de, akıllarını, zekâlarını işletmeleri, fen bilgisi öğrenmeleri, sanâyi kurmaları lâzımdır.

Her hayvanda bulunan bir çeşit üstünlük, insanda bir araya getirilmiştir. İnsanın, kendisinde yaratılan bu üstünlükleri meydana çıkarması için, aklını kullanması, fikrini yorması, çalışması lâzımdır. Saadet ve felâket kapılarının anahtarı, insanın eline verilmiştir. Yükselmesi veya alçalması, kuvvetini sarf etmesine ve çalışmasına bırakılmıştır.

Aklını, fikrini işleterek, saadet yolunu görüp, bu yolda yürümeğe çalışırsa, içinde yaratılmış olan yükseklikler, kıymetler eline geçer. Ufuktan ufka yükselerek, meleklerle karışır. Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşur. Yok eğer, nefsin zararlı arzularına uyarak, yaratıldığı gibi, hayvanlık derecesinde kalırsa, işi tersine dönerek, alçala alçala, esfel-üs-sâfilîne düşer. Felâketten felâkete, Cehenneme kadar sürüklenir.

İslâmiyete uyan saadete kavuşur 14.6.2002

İnsan, yaratılıştaki iki taraflıdır. Ona hidâyet, üstünlük tarafını tanıtabilmek ve bunu kuvvetlendirmeğe çalışmasını sağlamak için, bir rehber lâzımdır. Bazı çocuklar, nasihatla, yumuşak sözle ve mükâfât verilerek yola gelir.

Bazısı ise, sert ve acı sözle ve cezâ vererek terbiye kabûl eder. Rehber mâhir olup çocuğun yaratılışının nasıl olduğunu anlamalı, onu şefkat ile, tatlı veya acı te'sîr ederek terbiye etmeli, yani yetiştirmelidir. Böyle mâhir ve müşfik bir rehber olmadıkça, çocuk ilim ve ahlâk edinemez, yükselmez. Rehber, yani ilim ve ahlâk sunan zât, çocuğu felâketten kurtarıp, saadete kavuşturur.

Rûhun yükselmesine veya felâkete düşmesine sebep olan şeyler bellidir. Yani dinin emirlerine uyan yükselir, uymayan felakete düşer. Her maddede ağırlık ve hacim gibi ortak özellik olduğu gibi, o maddeye mahsus olup, onu tanıtan özellikleri de vardır. Meselâ, her maddenin belli özgül ağırlığı vardır. Her sıvının kaynama ve donma sıcaklıkları, katı cisimlerin belli ergime sıcaklığı, ışınların belli dalga boyları vardır. Bunun gibi, canlıların da, belli husûsî

sıfatları, özellikleri vardır. Meselâ, Dijital denilen yüksük otu, kalbe te'sîri ile tanınır. Atın, binicisine itâati, koşma özelliği meşhûrdur. Atta bu özellik olmasa, ona eşek gibi yük vurulurdu.

İnsan, birçok bakımdan başka hayvanlara, hatta bazı sıfatları bitkilere ve cansız maddelere benzer ise de, insanı hayvandan ayıran, belli husûsî insanlık sıfatları da vardır. Ona insanlık şerefi, bu özelliğinden gelmektedir. Bu özellik rûhun idrâk, kavrama, düşünme kuvvetidir.

Dilsiz kimse, söz söyleyemez. Fakat yine insandır. Çünkü idrak sâhibidir. Yani anlayışlıdır ve düşünür. Papağan, söyler. Fakat, insan değildir. Çünkü idrakı, anlayışı, akılı, fikri, düşünmesi yoktur.

İşte, iyi huyları kötülerinden, iyi işleri, fenalarından ayıran, bu özelliğidir. Allahü teâlâ, bu özelliği insana verdi ki, bununla yaratanını anlasın. Kalb ve rûh, bu kuvveti ile, akıl nimeti ile yerleri, gökleri, madde âlemini, fizik, kimyâ kanûnlarını, hayatî fe'âliyyetleri inceliyerek, Allahü teâlânın varlığını ve yüksek sıfatlarını anlar. Sonra, emirlerine ve yasaklarına, yani İslâmiyete uyarak dünya ve âhiret saadetine kavuşur. Felâketlerden kurtulur.

“İnsanları ibâdet etmeleri için yarattım”

15.6.2002

Zâriyât sûresinin elli altıncı âyetinde meâlen, “İnsanları ve cinni, bana ibâdet etmeleri için yarattım” buyuruldu. Bu âyet-i kerîmedeki (ibâdet etmeleri için) ifâdesi, (beni tanımaları için) demektir. Yani, Allahü teâlâyı tanımak, inanmak için yaratıldık. İnsanların hayvanlara benzeyen tarafları, hayvanî rûhdan ileri gelen şehvânî ve gadab kuvvetleridir. Bunun ikisi de, insan rûhu için kıymetli değildir. Bu kuvvetler, hayvanlarda da vardır. Hatta hayvanlarda, insandan daha kuvvetlidir.

Meselâ, öküz ve eşek insandan daha fazla yir ve içer. Domuz ve kuşlar, insandan daha fazla şehvetlidir. Arslan, manda ve fil, insandan daha kuvvetlidir. Kurt ve kaplan, insandan daha çok döğüşür, parçalar. Fâre, kedi, köpek, karanlıkta da görür. Uzaktan, çabuk koku alırlar. Bütün bu kuvvetler, insan için şeref olamaz.

Bunlar, şeref sayılsaydı, isimleri geçen hayvanlar, insandan daha şerefli, daha üstün olurlardı. İnsanın şerefi, rûhunun iki kuvvetinden gelmektedir. Kalb ve rûh, ilm, nutk kuvveti ile, fazîletleri, üstünlükleri anlıyacak, amelî kuvveti ile, bunlara sarılacak, kötülüklerden sakınacaktır.

Allahü teâlâyı yakîn hâsıl etmek, inanmak, yalnız lâfla olmaz. İmanın altı şartı olan (Âmentü'nün manasına kalb ile inanmakla olur.

O halde, her mümine önce lâzım, birinci farz olan şey, îmanı, farzları, haramları öğrenmektir. Bunlar öğrenilmedikçe, müslümanlık olamaz. İman elde tutulamaz. Hak borcları ve kul borcları ödenilemez. Niyet, ahlâk düzeltilemez ve temizlenemez. Düzgün niyet edinilmedikçe, hiçbir farz kabûl olmaz. Allahü teâlâyı tanımak, ilimle olur. Hadis-i şerifte, “Bir saat ilim öğrenmek veya öğretmek, sabaha kadar ibâdet etmekten daha sevaptır” buyuruldu.

Bedreddini Serhendi buyurdu ki, “İmâm-ı Rabbânî, gençleri ilim öğrenmeye teşvîk ederdi. Önce ilim, sonra tasavvuf buyururdu. Benim, ilimden kaçındığımı, tasavvuftan zevk aldığımı görünce, hâlîme merhamet ederek, kitap oku! İlim öğren! Câhil sofu, şeytanın maskarası olur, rûtbelerin en üstünü, ilim rûtbesidir buyurdu”

Cennet nimetlerinin en yükseği 16.6.2002

Kıyamet günü, bedenimiz tekrar var olacaktır. Dünyada Cennet nimetlerine uygun amel eden bu nimetlere kavuşacaktır. Fakat, Cennet nimetlerini, lezzetlerini yalnız beden lezzeti zan etmek yanlıştır. Dünyada yükselmeğe başlayan bir rûh, bedenden ayrılınca, kıyamete kadar, her an, yükselmeğe devam eder. Cennette beden, sonsuz kalabilecek evsâfta dünyadakinden bambaşka özellikte var olacaktır.

Yükselmiş olan rûh, bu cesed ile birleşerek kıyamet hayatı başlayacaktır. Cennette, beden ve rûh ayrı ayrı nimetleri, lezzetleri olacaktır. Yüksek olanlar, Cennette de rûh lezzetlerine ehemmiyyet vereceklerdir. Rûh lezzeti, beden lezzetlerinden farklı ve katkat ziyade olacaktır. Rûh lezzetlerinin en tatlısı, en yükseği de, Allahü teâlâyı görmek olacaktır.

Yüksek insanlar, ârifler, dünyada iken, âhiretteki rûh lezzetlerinden bir kısmına kavuşurlar. Bedenin Cennetine dünyada kavuşulamaz.

Allahü teâlâ, dünyada kendini göstermedi. His uzvları ile anlaşılmadı. Böyle olması, insanlara büyük rahmettir. Görülseydi, kötü kimseler, Ona hakâret ederler, alay ederler, kahr ve gadab-i ilâhiye sebep olurlardı. Kötülerin yanı sıra, iyiler de azâb görürlerdi. İyiler şehîd olurlar ise de, dünyada rahat, huzûr kalmazdı.

Cennet lezzetleri, dünya lezzetleri gibi değildir. Hatta, dünya lezzetlerine hiç benzemezler. Allahü teâlâ, Cennetteki lezzetleri, dünyada işiterek anlıyabilmemiz için, dünyada onlara benziyen lezzetler yarattı.

Böylece, o lezzetlere kavuşmak için çalışmamızı emr etti. Cennet lezzetlerinin tadını alabilmek için, önce acı, sıkıntı çekmek lâzım değildir. Çünkü, Cennetteki bedenin yapısı, dünyadaki gibi değildir. Dünyadaki beden, yok olacak bir halde yaratıldı. Takrîben yüz sene dayanacak kadar sağlamdır. Cennetdeki beden ise, sonsuz kalacak, hiç yıpranmayacak sağlamlıktadır. Aralarındaki benzerlik, insan ile, aynadaki hayali arasındaki benzerlik gibidir. İnsan akıllı, kıyametteki varlıkları anlıyamaz. Akıl, his organları ile duyulanları ve bunlara benziyenleri anlıyabilir. Cennet nimetlerini, lezzetlerini, dünyadakilere benzetmek, onlar üzerinde mantık, fikir yürütmek insanı, çürük, yanlış neticelere götürür. Bilinmiyen şeyleri, bilinen şeylere benzeterek, fikir yürütmek, bâtıldır, geçersizdir.

İnsanlar dört kısımdır 17.6.2002

1– Peygambere inanır ve buna uyar. Bunlar dünyada rahat ve huzûr içinde yaşar. Âhirette, doğru Cennete gider. Nefsine uyararak hâsıl olan günahları, kalb ile tevbe, dil ile istigfâr ederek ve dünyada sıkıntılar çekerek, af edilecek, doğru Cennete giderek, nimetler içinde sonsuz yaşayacaktır. Bunlara “Sâlih kul” denir.

2– Peygambere inanır ve buna uyar. Dünyada dert, sıkıntı ve hastalık içinde yaşar. Derdlere sabır ve şükûr eder. Sabırları, derecelerinin, sonsuz nimetlerinin artmasına sebep olur. Bunlar, nefslere uymaz. Bunlara “Velî” “Evliya” denir. Böyle kimseler azdır.

3– Peygambere inanır. Peygambere değil, nefsine uyar. Dünyada sıkıntı çeker. Bunlar, nefslere uyararak hâsıl olan günahlar kadar Cehennemde yandıktan sonra, Cennete gireceklerdir. Bunlara “Fâsık, günahkâr kul” denir. İslâmiyetin bir emrini beğenmiyen kâfir olur. Kâfirler, Cennete girmeyecek, Cehennemde sonsuz yanacaklardır.

4– Peygambere inanmaz. Fakat, İslâmiyyenin emir ve yasak ettiği şeyleri zeka ile bulup, bunlara uyarlar. Bunlar, dünyada rahat eder. Fakat ahirette sonsuz olarak Cehennemde kalırlar.

Allahü teâlânın merhameti, ihsânı, nîmetleri, o kadar çoktur ki, sonsuzdur. Kullarına çok acıdığı için, onların dünyada rahat, huzur içinde, kardeşçe yaşamaları, âhirette de, sonsuz Saadete, bitmez, tükenmez nîmetlere kavuşmaları için, yapılması lâzım olan iyilikleri ve sakınılması lâzım olan kötülükleri, Peygamberlerine, melek vâsıtası ile bildirmiş, bunları bildiren bir çok kitap da göndermiştir.

Dinli olsun, dinsiz olsun, inansın inanmasın, herhangi bir kimse, bilerek veya bilmeyerek, dinin emir ve yasaklara uyduğu kadar, dünyada rahat ve huzur içinde yaşar. Bu, faydalı bir ilâcı kullanan herkesin, dertten, sıkıntıdan kurtulması gibidir. Şimdi, dinsiz, îmansız çok kimsenin ve müslüman olmıyan milletlerin rahat, huzur içinde yaşamaları, inanmadıkları, bilmedikleri halde, İslâmiyetin emirlerine uygun olarak çalıştıkları içindir. Müslüman olduklarını söyleyen, âdet olarak ibâdetleri yapan, çok kimselerin ise, sefâlet, sıkıntılar içinde yaşamalarının sebebi de, dinimizin emirlerine ve güzel ahlâka uymadıkları içindir. Dünyada ve âhirette sonsuz saadete kavuşabilmek için ise, önce îman etmek, inanmak ve bilerek, niyet ederek uymak lâzımdır.

İyiliklerin başı, bu dört huydur. 18.6.2002

Kalb ile rûhun hâllerini ve işlerini bildiren ilme “Ahlâk ilmi” denir. Huy, kalb ile rûhun melekesi, yani alışkanlığı demektir. Huy, iyi veya kötü iş yapmağa sebep olur. Yahut da, iyi ve kötü olmıyan şeye sebep olur. Birincisine, iyi ahlâk denir. Cömertlik, şecâ’at yani yiğitlik, yumuşaklık böyledir. İkincisine kötü ahlâk denir. Hasîslik ve erkekler için korkaklık böyledir.

Kalbin ve rûhun iki kuvveti vardır. Birincisi, anlama kuvveti, İkincisi, hareket ettiren, yapıcı kuvveti. Yapıcı kuvvetin birinci kısmına “Şehvet” denir ki, zevkli, tatlı şeylere kavuşmak istiyen kuvvettir. İkinci kısmına “Gadab” denir ki, beğenmediği şeylerden uzaklaştırmak istiyen kuvvettir. Bu dört kuvvetten muhtelif işler meydana gelir. Bu işler akla uygun, güzel, noksan

olmakdan ve aşırı olmakdan kurtulmuş olursa, bunları yapan huy fazîlet olur. Noksan veya aşırı olan işleri yapan huy, rezâlet olur.

Aklın nazarî kuvveti iyi olursa, o huya "Hikmet" denir. İkinci kuvveti olan "Hikmet-i amelî" kuvveti iyi olursa, o huya "Adâlet" denir. Kalbin ve rûhun, yapıcı kuvvetlerinin şehvânî kuvveti iyi olursa, o huya "İffet" denir. Gadabî kısmı iyi olursa, o huya "Şecâ'at" denir.

İyiliklerin başı, bu dört huydur. Adâletin azı çoğu olmaz. Diğer üçünün aşırı ve noksan olmaları, rezâlet olur. Hikmetin aşırısı, ukalâlıktır. Noksan olması ise; kalın kafalılıktır. Adâletin aşırısı ve noksanı olmaz. Yalnız zıddı, tersi olur ki, bu da "Zulüm"dür. İffetin aşırısı "Fücûr" yani "Sefâhet"tir. Noksan olması ise "Humûd" yani durgunluktur. Şecâatin aşırısı saldırmaktır. Noksanı, korkaklıktır.

Ukala huylu kimse, rûhun kuvveti olan aklını, hiyle, dedikodu, maskaralık yapmak için kullanır. Kalın kafalı kimse, hakikatları anıyamaz. İyi, kötü şeyleri birbirinden ayıramaz. Atılğan, saldırgan huylu kimse, kendini tehlikelere atar. Kuvvetli düşmanla döğüşmeğe kalkar. Korkak olan adam, sabır edemez. Dayanamaz. Hakkını arayamaz. Fücûr huylu olan kimse, yemekte, içmekte ve evlenmekte mekrûhlara ve haramlara sapar. Çirkin, kötü işlerden zevk alır.

Humûd huylu olan kimse de, helâl olan zevkleri, meşrû' olan arzûları terk eder. Yâ kendi helâk olur, yahut nesli kesilir. İnsanlarda bulunan bütün güzel ahlâk, yukarıda bildirilen dört iyi ana huydan doğar. Herkes bu dört huy ile öğünür. Hatta, soyu ile, yakınları ile iftîhâr eden kimseler, onlarda bu huylar bulunduğu için öğünürler.

Zekanın ahlâk ilmindeki yeri 19.6.2002

Hikmetten meydana gelen zeka, bir melekedir. Bir alışkanlıktır. Bunun yardımı ile, insan, bilinen şeylerden, bilinmeyenleri çıkarır. Delîlleri bir araya toplıyarak, aranılan şeyleri bulur. İnsanların zekâları muhtelif miktârdadır. Zekânın en üstün derecesine "Dehâ" denir. Zekâ Test üsûlü ile ölçülür.

İlk zeka testini Osmanlılar yaptı. Osmanlı orduları Avrupada ilerliyor. Viyana elden gidiyordu. Viyana gidince, bütün Avrupanın Müslümanların eline geçmesi çok kolay olacaktı. Osmânlılar, Avrupaya islâm medeniyetini getiriyor. İlm, fen, ahlâk nûrları, hıristiyanlığın kararttığı, uyuşturduğu yerlere, zindelik, insanlık, huzûr, saadet saçıyordu.

Asırlarca, diktatörlerin, kapitalistlerin, papazların zulümleri altında inleyen, barbarlaşan Avrupa, İslâm adâleti ile, islâm ilimleri ile, İslâm ahlâkı ile, insan haklarına kavuşuyordu. Avrupa diktatörleri ve öncelikle hıristiyan kiliseleri, Osmanlı ordularına karşı son gayretlerini harcıyorlardı.

Bir gece, İstanbuldaki, ingiliz seffîri, Londraya târihî mektûbunu yolladı. BULDUM... BULDUM!... Osmânlı ordularının ilerleme sebebini buldum. Onları durdurmanın yolunu buldum diyor. Şöyle yazıyordu:

"Osmânlılar ele geçirdikleri her yerde din, ırk farkı gözetmeksizin, seçtikleri çocukların zekâlarını ölçüyor, ileri zekâlıları ayırarak, medreselerde okutup, islâm terbiyesi ile yetiştiriyorlar. Bunlar arasından da seçtiklerine, saraydaki ENDERUN denilen yüksek okulda, o zamanın en ileri bilgilerini veriyorlar. İşte, Osmânlı siyâset adamları, başkumandanları, böyle seçilen, yetiştirilen keskin zekâlı şahsiyetlerdir. Sokullular, Köprülüler, böyle yetişmiştir. Osmânlı akınlarını durdurmak, hıristiyanlığı kurtarmak için biricik çare, enderun mekteblerini ve medreseleri dağıtmak, onları içerden yıkmaktır".

Bu mektûbdan sonra, İngilterede "Müstemlekeler nezâreti" kuruldu. Burada yetiştirilen câsûslar ve hıristiyan misyonerleri vasıtasıyla yalan propaganda ve yaldızlı va'dlerle avladıkları câhilleri Osmânlı devletin kilid noktalarına yerleştirmeğe ve bu kuklaların eli ile; medreselerden fen, ahlâk derslerini, hatta, yüksek din bilgilerini kaldırmağa, Müslümanları câhil bırakmağa uğraştılar. Bu sinsi kampanyalarında, tanzîmattan sonra tam başarı sağladılar. Osmanlı devleti yıkıldı. Osmanlının dünyaya yaydığı saadet, huzûr nûrları söndü.

Şecaatten doğan onbir iyi huy 20.6.2002

Gadabın, öfkenin iyi yönde kullanılmasına, şecaat denir. Bundan onbir iyi huy meydana gelir:

1 - Ağır başlı olmak: Medh olunmaktan sevinmez, zem olunmaktan, kötülenmekten üzülmaz. Fakirle zenginleri bir tutar. Tatlıyı, acıyı tefrîk etmez. Olayların değişmesi ile ve korkulu, sıkıntılı hâller karşısında çalışması sarsılmaz.

2 - Necdet, yani yığıtlık: Korkulu hâllerde, sıkıntılı işlerde, sabır ve sebât etmektir. Bu zamanda, bağırıp çağırılmaz. Uygunsuz iş yapmaz.

- 3 - Himmet sâhibi olmak, gayretli olmak: Bu dünyanın mevki'i, rütbesi, yükselmesi, alçalması, serveti gözünde olmaz.
- 4 – Sebât: Maksudada kavuşmak için çalışırken, karşılaşılan sıkıntılara katlanmak, dayanabilmektir.
- 5 – Hilm: Rûhun sâkin olması, kızmamasıdır. Yumuşak huylu olmaktadır.
- 6 – Sükûn: Vatanı, dîni ve milleti korumak için yapılan cihâdlarda, muhârebelerde gayret ve direnç gösterip, düşmanına alay ettirmemektir.
- 7 – Şehâmet: İyi işler yapmak, yüksek mertebeler ele geçirmek istemektir. Hayır ile anılmak, sevap kazanmak ister.
- 8 – Tahammül: Güzel huylar, iyi işler edinmek için çalışmaktan yılmamaktır.
- 9 – Tevazu: Dünya rûtbelerinde kendinden aşağı olanlara büyüklük göstermemektir. Çünkü, eline geçenler, Allahü teâlânın lutfü ve ihsânıdır. Kendi elinde birşey yoktur. Mevki' ve servet sâhiblerinin tevazu göstermeleri iyi olur. Sevap olur. Bir menfaate kavuşmak veya bir zarardan korunmak için tevazu göstermeğe yaltaklanma denir. Dilencilerin tevazuları böyledir. Günahdır.
- 10 – Hamiyyet: Dîni, milleti himâye etmekte, korumakta, şerefini savunmakta, tenbellik etmeyip, bütün kuvveti ile gayret etmektir.
- 11 – Rikkat: İnsanlardan gelen zararlara üzülmemektir. Bundan dolayı işlerinde ve hareketlerinde değişiklik olmamalıdır. İyilik yapmasını durdurmamalıdır.

İffetten doğan oniki iyi huy 21.6.2002

Arzu ve istekleri iyi yönde kullanma huyundan yani İffetten oniki iyi huy meydana gelir:

- 1 – Haya: Haya, kötü iş yapınca utanmaktır.
- 2 – Rıfk: Rıfk, İslâmiyete uymaktır. Kelimenin manası, acımak, iyilik etmek demektir.
- 3 – Hidâyet: İyi huylu olmağa çalışmaktır.
- 4 – Müsâlemet: Fikirler ayrıldığı, sözler çoğaldığı zaman, münâkaşa etmemek, sertliği, bölücülüğü, ayırıcılığı istemeyip, uyuşmak, barışmak istemektir.
- 5 - Nefse hâkim olmak: Şehvet zamanında nefse uymamak, irâdesine hâkim olmaktadır.
- 6 – Sabır: Kişi haramdan sakınıp, nefsin kötü arzûlarını yapmamaktır. Böylece, sonu pişmanlık olan lezzetlerden yüz çevirir. Sabır ikiye ayrılır: Biri, günah işlemek için sabır etmektir. Şeytan ve insanın kendi nefsi ve kötü arkadaşlar, insana günah işletmek isterler. Bunları dinlemeyip sabır etmek çok sevaptır. Burada bildirilen sabır, işte bu sabırdır. İkincisi, derdlerin, belâların acılarına sabır edip, bağırıp çağırmamaktır. Çok kimse, sabır deyince, yalnız bu sabırı anlar. Bu sabır da sevaptır. Yani sabrın ikisi de farzdır.
- 7 – Kanaat: Nafakada, yani yeme, içme, giyinme ve barınacak yerde zaruret miktarına râzı olup, daha çok aramamaktır. Yoksa, verileni almamak demek değildir. Bu huya taktîr derler ki, kötü huydur. Aklın da, İslâmiyetin de beğenmediği birşeydir. Kanaat ise, iyi ahlâktır. (Ölmek, bir uzvu telef olmamak için lâzım olan şeye "Zaruret" denir. Nafaka için ve bedeni sıkıntıdan korumak için, lâzım olan şeye "İhtiyac" denir.)
- 8 – Vekâr: İhtiyacları ve kıymetli şeyleri elde ederken sürat ve acele etmeyip, yavaş hareket etmektir. Vekâr, ağır başlı olmaktadır. Yoksa, fırsatı kaçırarak, menfaatini kaptıracak şekilde uyuşuk olmak değildir.
- 9 - Vera': İslâmiyetin haram ettiği ve haram şübhesi olan şeylerden sakınmak ve emir ettiği şeyleri, herkese yarar işleri yapmaktır. Kusurlu ve gevşek olmaktan sakınmaktır.
- 10 – İntizâm: İşleri bir sıraya, düzene koyarak yapmaktır.
- 11 – Hürriyyet: Mâlî, parayı helâlden kazanmak ve iyi yerlere vermek, herkesin hakkını gözetmektir. Hürriyyet, başı boş olup, her istediğini yapmak demek değildir.
- 12 – Sehâvet: Parayı, mâlî, hayırlı, iyi yerlere dağıtmaktan lezzet almaktır. İslâmiyetin emrettiği yerlere seve seve vermektir.

Cömertlikten doğan sekiz huy 22.6.2002

Sehâvet, cömert olmak demektir. İyi huyların en yükseklerindendir. Âyet-i kerîmelerle ve hadis-i şeriflerle medh olunmuştur. Bundan birçok iyi huylar doğar. Bunlardan sekizi meşhûrdur:

- 1 – Kerem: Herkese faydalı işleri, para yardımı yapmasını sevmektir.
- 2 – İsrâr: Kendi muhtac olduğu mâlî, muhtac olan başkasına verip, yokluğuna kendisi sabır etmektir. İyi huyların çok kıymetlisidir. Âyet-i kerîmeler ile medh olunmuştur.

3 – Af: Düşmandan veya suçludan intikam almağa, karşılığını yapmağa gücü yeter iken, yapmamaktır. Kötülüğe iyilikle karşılık etmek, afftan daha iyi olur. Kötülüklere karşı kolay olur kötülük, Kötülük yapanlara, iyilik yapmak merdlik!

4 – Mürüvvet: Muhtac olanlara, lâzım olan şeyleri vermektir. Başkalarına iyilik etmesini sevmektir.

5 – Vefâ: Tanıdıklara, arkadaşlara geçim işlerinde yardımcı olmaktır.

6 – Müvâsât: Tanıdıkları, arkadaşları nimetlerine ortak kılmak, iyi geçinmektir.

7 – Semâhat: Vermesi lâzım ve vâcib olmıyan şeyleri, seve seve vermektir.

8 - Müsâmeha etmek: Terk etmesi lâzım olmıyan şeyleri, başkasına faydalı olmak için terk etmektir. Başkasının kabâhatini görmemezlik demektir.

İyi ve kötü huylardan cömertlik, cimrilik gibi birbirine zıt olanları vardır. Cimrilik; malı saklayıp, faydalı bir işte kullanmamak; cömertlik ise, hiçbir karşılık beklemeden bağışta bulunmak demektir. Menfaat karşılığı vermek cömertlik sayılmaz. Karşılıksız olarak verdiği şeyler için övülmeyi istemek de cömertliğe yakışmaz.

“Ben bunu veririm, o da bana şunu verir.” veya, “Vermezsem ayıplarlar, cimri derler.” gibi düşüncelerle vermek cömertlik değildir. Cimri, muhtaç bir insandan malını kıskanır, hatta kendisinden istense de vermez. Cimrilik tehlikeli bir hastalıktır.

Cömertlik, sahibini mutlaka saadete götürür. Bir kere cömertin düşmanı olmaz. Hatta cömert, imansız bile olsa, Allahü teâlâ, ona son nefesinde iman nasip edebilir. Cimrilik, insanın, son nefesinde imansız gitmesine sebep olabilir.

Adaletten doğan oniki huy 23.6.2002

Adâletten oniki iyi huy doğmaktadır:

1 – Sadâkat: Arkadaşını sevmektir. Onun iyiliğini, rahatını istemektir. Onu zarardan korumaktır. Onu sevindirmeye çalışmaktır.

2- Ülfet: Bir topluluğun, din ve dünya düşüncelerinde, inançlarında birbirlerine uygun olmalarıdır.

3 – Vefâ: İyi geçinmek, yardımlaşmaktır. Sözünde durmak, hakkını gözetmektir de dediler.

4 – Şefkat: Başkalarına dert, felâket gelmesinden üzülmektir. Herkesin sıkıntıdan kurtulmasına çalışmaktır.

5 - Sıla-i rahm: Akrabâyı, yakınlarını gözetmek, ziyâret etmek ve yardım etmektir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir hadîs-i şerifte, “**Putları, tapınılan heykelleri kırmak için ve akrabaya iyilik etmek için gönderildim**” buyurdu.

6 – Mükâfât: İyiliğe karşı iyilik etmektir.

7 - Hakkı gözetip adâlet eylemek.

8 - Herkesin, herşeyde hakkını gözetip, başa kakmamak ve pişman olacak iş yapmamaktır.

9 – Teveddüd: Muhabbet demektir. Arkadaşlarını sevip, hediye vermek, kendini sevdirmektir.

10 – Teslîm: İslâmiyetin emirlerini ve yasaklarını ve islâm ahlâkını, tatlı gelmese dahî, kabûl edip râzı olmaktır.

11 – Tevekkül: İnsan gücünün dışında olan ve değiştirilemeyecek olan üzücü hâdiseleri, olayları, ezelde takdîr edilmiş, yazılmış bilip, üzülmemek, Allahü teâlâdan geldiğini düşünerek, seve seve karşılamaktır.

12 - İbâdetdir. İbâdet, herşeyi yoktan var eden ve her canlıyı, her an görünür görünmez kazalardan, belâlardan koruyan ve her an çeşitli nimetler, iyilikler vererek yetiştiren Allahü teâlânın emir ve yasaklarını yerine getirmektir. Ona hizmette kusur etmemeye çalışmaktır.

İnanan herhalükârda kârdadır 24.6.2002

İslam ahlâkı ile ahlâklınmış kimse, ahirete inandığı için her işinde ahiretteki hesabını düşünür. Dinin emir ve yasaklarına dikkat eder. Bunun için de rahat ve huzur içinde olur.

Hazret-i Alî buyuruyor ki, “Öldükten sonra tekrar dirilmeğe inanmıyan birini görürsen, ona de ki: Ben inanıyorum. Senin dediğin doğru çıkarsa, benim hiç zararım olmaz. Benim dediğim doğru olunca, sen sonsuz olarak ateşte yanacaksın!”

Avrupada, Amerikada bütün fen adamları, devlet adamları, âhiret hayatına inanıyorlar. Hepsî, kiliselere gidip tapınıyorlar. Yehûdîler, Budistler, Berehmenler, ateşe tapanlar, putperestler, medenî, vahşî herkes inanıyor.

Geçinebilmeleri ve zevkleri için, din düşmanlığı yapan birkaç câhilin, ahmağın, dünya nüfusunun yüzde doksanını teşkil eden, inananlar karşısında, haklı olacakları düşünülebilir mi? İnanmıyan bir kimse ölünce, kendi inancına göre, yok olacak. İnanana göre ise, Cehennemde sonsuz azâb görecektir.

İnanan bir kimse ölünce, inanmıyana göre, yine yok olacak. Kendi inancına göre, sonsuz zevkler, nimetler içinde yaşayacaktır. Akıllı, bilgisi olan bir insan, bu ikisinden hangisini seçer? Elbet, ikincisini değil mi? Dünya işlerindeki, madde âlemindeki intizâm, Allahü teâlânın varlığını akıl sâhiblerine haber veriyor. Âhiretin var olduğunu da Allahü teâlâ haber veriyor.

O halde, Akıllı, ilmi olanın, Allahın varlığına ve birliğine inanması lâzımdır. İnanmamak, ahmaklık, câhillik olmaz mı? Allahü teâlâyâ iman etmek, Onun (Ülûhiyyet sıfatları)na yani Onun (Sıfât-ı zâtîyye)sine ve (Sıfât-ı sübûtiyye)sine ve verdiği haberlere inanmaktır ve Onun dînine uymaktır.

İslâmiyete uyan bir kimse, dünyada da rahat ve mesûd yaşar. Herkese iyilik eder. Allahü teâlâ, kullarına çok acıdığı için, faydalı şeyleri yapmalarını emir etmiştir. İslamiyete inanan ve uyan, dünyada ve âhirette Allahü teâlânın ihsânına kavuşur, mes’ûd olur.

İnanmıyan, akıllı ile faydalı olduğunu anlayarak, dünya işlerinde uyarsa, yalnız dünyada mes’ûd, rahat yaşar. Şimdi Avrupalıların bir kısmı, bunun için, rahat ve mes’ûd yaşamakta, İslâmiyete uymıyan Müslümanlar zelîl, hakîr yaşamaktadır.

“Hûd sûresi, sakalıma ak düşürdü” 25.6.2002

Her iyi huyun zıddı, karşılığı olan sayısız kötü huy vardır. Çünkü iyilik demek, tam orta yol demektir. Ortanın sağında, solunda olmak, iyilikten ayrılmak olur. Ortadan uzaklığı kadar, iyiliği azalır. Hak yol birdir. Sapık, bozuk yollar ise, çoktur. Hatta sonsuzdur.

Doğru yola kavuştuktan sonra, orada kalmak, oradan hiç çıkmamak çok zordur. Hûd sûresinin yüzonüçüncü âyetinde meâlen, “**Emir olunduğun doğru yolda bulun!**” buyuruldu. Bu âyet-i kerîme indiği zaman, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, “**Hûd sûresi, sakalıma ak düşürdü**” buyurdu. Âyet-i kerîmede emir olunan istikâmeti yerine getirebilmek için, Peygamberler “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât”, Velîler, Sıddıklar “rahime-hümullahü teâlâ” şaşkına dönmüşlerdir. Bu korkudandır ki, Kâinâtın Efendisinin mübârek sakalına ak düşmüştür. Doğru yolda bulunabilmek çok güç olduğu için, “Sırat köprüsü, kıldan ince, kılıncıdan keskindir” buyuruldu. Fâtîha-i şerîfe sûresindeki âyet-i kerîmenin meâl-i şerîfi, “**Doğru yola kavuşturmasını Allahü teâlâdan dileyiniz!**”dir. Mümine bu dünyada, doğru yola yapışmak lâzımdır. Kıyâmet günü, Sırat köprüsünden geçebilmek için, dünyada, doğru yolda bulunmak gerekir.

Resulullah Efendimiz, kıyâmetdeki nimetlerden ve azâblardan her ne haber verdi ise, onların hepsî, insanın bu dünyada kazandığı huyların, ahlâkın ve amellerin sûretleridir. Oradaki görünüşleridir. Ahlâkda ve amelde doğru yolda bulunmanın, oradaki sûreti, görünüşü de, sırat köprüsüdür denildi. Dünyada doğru yolda bulunanlar, İslâmiyetden ayrılmıyanlar, orada sırat köprüsünü, çabuk geçecek, ma’rifetler ve olgunluklar Cennetlerine ve iyi amellerin bağçelerine kavuşacaklardır. Burada, din yoluna uymakda gevşek davrananlar, orada sırat köprüsünü düşe kalka geçeceklerdir. İslâmiyetin gösterdiği doğru i’tikâddan ve amellerden ayrılanlar, sağa, sola sapanlar, sıratdan geçemeyip Cehennem ateşine düşeceklerdir.

Zuhurf sûresinin otuzaltıncı âyetinde meâlen, “**Nefsine uyarak, Allahü teâlânın dîninden yüz çevirenlere, dünyada bir şeytan musallat ederiz**” buyuruldu. Bu âyet-i kerîmeye bakarak, bazı âlimler dedi ki, hayır ve kemâl işleri yaptıran melekeyi, bir melek hâsıl eder. Ortadan saptıran, kötülük yaptıran melekeyi de bir şeytan hâsıl eder. İkisinden biri, kıyâmette o insana arkadaş olur. O halde herkes, kendi huyuna ve ameline bakarak, âhiretteki arkadaşının nasıl olacağını anlıyabilir.

“İşlerin en iyisi, onların ortasıdır” 26.6.2002

Tavsiye edilen orta yol nedir? Orta yol deyince, iki şey anlaşılır: Birisi, herkesin anladığı gibi, birşeyin tam ortasıdır. Dâirenin merkezi, kutru böyledir. İkincisi, izâfî, takdîrî orta olmaktır. Yani belli birşeyin ortasıdır. O şeyin ortası olduğu için, herşeyin ortası olmak lâzım gelmez. Ahlâk bilgisinde kullanılan, bu ikinci ortadır.

İyi huy, tam ortada olmak değil, ortalamada olmaktır. Kötü huy da, bu ortalamanın iki tarafına ayrılmaktır. “İşlerin en iyisi, onların ortasıdır” hadis-i şerifi de bunu bildirmektedir. Bundan dolayı, her iyi huya karşı, iki kötü huy bulunur. Dört esâs iyi huya karşılık da, sekiz ana kötü huy olur:

1 - Cerbeze olup, hikmetin aşırı olmasına denir. Ahlâkı ve işleri incelemek, anlamak kuvvetini, lüzûmsuz yerlerde kullanmaktır. Hiyle yapmak, aldatmak, haram işleri yaymak gibi. Akıl, aşırı kullanmak cerbeze olmaz. Kötü olmaz, o kadar çok iyi olur.

2 - Belâdet, eblehlikdir. Akıl kullanmamaktır. Ahmaklık da denir. Kalın kafalıdır. Öğrenmesi ve işlemesi kusurlu olur. İyiyi kötüden ayıramaz.

3 - Tehevvüddür. Çabuk kızmak demektir. Şecâ’at iyi huyunun aşırı olmasıdır. Akıllı tanınan kimselerin beğenmiyeceği işler yapmağa kalkışmaktır. Rûhunu veya bedenini boş yere yorar.

4 - Cübndür. Korkaklık demektir. Şecâ’atin lüzûmundan az olmasıdır. Korkmak câiz olmıyan yerde korkaklık gösterir.

5 - Fücûrdur. İffetin aşırı olmasıdır. Dünya lezzetlerine düşkün olur. İslâmiyetin ve aklın beğenmediği taşkınlıkları yapar.

6 - İffetin az olması Humûd, yani miskinlikdir. İslâmiyetin ve aklın izin verdiği arzûlarını bırakmaktır. Bedeni, kuvveti gider. Hasta olur. Nesli tükenir.

7 - Zulmdür. Adâletin sınırını aşmaktır. Başkasının hakkına tecâvüz etmektir. Başkasının mâlına, cânına, nâmûsuna zarar verir.

8 - Haysiyyetsizliktir. Kendisine karşı yapılan zulm, işkence ve hakâretleri kabûl eder. Adâletin noksan olmasıdır. Adâletde bütün iyilikler toplandığı gibi, zulmde de, kötülükler toplanmıştır.

Her iyi huyun bir sınırı vardır 27.6.2002

İnsanda bulunması lâzım olan güzel ahlâktan, bazıları vardır ki, ne kadar çok olursa, iyiliği de o kadar artar zan olunur. Hâlbuki öyle değildir. Her iyi huyun bir sınırı vardır. O sınırı aşınca, iyilik gider, kötülük olur. İyi huyun az olması kötülük olacağı ise, kolay anlaşılır. Kahramanlık ve cömertlik bunlara misâldir. Cömertliğin fazlası israftır. Câhiller, hele, İslâm ahlâkını bilmiyenler, israf edeni, çok cömert sanır ve överler. Tehevvür edenlere de, çok cesûr, kahraman derler. Hâlbuki, korkak ve hasîs olana hiç kimse, kahraman ve cömert demez.

İnsanda bulunması lâzım olan güzel ahlâktan bazıları da vardır ki, az olunca iyi zan olunur. Aşırı, çok olunca, kötülüğü belli olur. Tevazu böyledir. İnsanda kibrin bulunmaması demektir. Bunun noksan olması tezellüddür. Tezellülü, tevazudan ayırmak güçtür. Hatta çok kimse, dilencinin zilletini, âlimin tevazuu ile karışdırır. Çünkü, kibrsizlik onda da çoktur. Onu da çok iyi sanır.

Güzel ahlâka benzeyen kötü ahlâk da vardır. Bunların iyi huylardan nasıl ayrılacağını herkes herkes bilemez. Çok kimse, hâlis altını, pirinc denilen sarı madenden ayıramaz. Mâvi boncuğu mücevher sanır. Bunun gibi, kötü huyu iyi sanır. Bunun için ahlâk ilmini iyi öğrenmek, işlerdeki saklı ayıpları, kusurları görebilmek, iyiyi kötüden ayırmakta usta olmak lâzımdır.

Akıl ölçülerinden, fen bilgilerinden veya tasavvuf marifetlerinden birkaçını ağızlardan kaparak veya gazeteden, dergi ve televizyonlardan duyarak, bunları ötede beride söyliylen, münâkaşalara karışan kimseleri, akıllı, bilgili, fen adamı, mütehassis ve mürşid zan edenler az değildir.

Hâlbuki bu kimse, söylediği meselelerden birinin çözümünü, marifetlerden hiçbirinin manasını bilmez. Bunun âlimlere, mürşidlere ve fen adamlarına benzemesi, papağanın insan gibi konuşmasından fazla değildir. Çünkü, hikmet denilen huy, insanın kafasında, rûhunda olur. Eserleri, nûrları, his organları ile duyulmaz.

Birçok ilerici denilen kimseler vardır ki, hikmetden ve kıymetten haberleri yoktur. Bilgisiz ve kötü huyludurlar. İlim ve ahlâk ile bir münâsebetleri de yoktur. Ağızlarından iyi huylu bir söz çıkmaz. Fakat arkalarında şık elbise taşırlar. Mevkî’ sâhiblerinin karşılarında eğilmesini iyi bilirler. Demogojiyi iyi bildikleri için, insanları kolay aldatırlar. Dünyalık elde etmek için, ahiretlerini vermekten çekinmezler.

İffete benziyen kötü huy 28.6.2002

İffete benziyen kötü huy da vardır: Kötü iş yapmazlar. Şehvetlerinin arkasında koşmazlar. Ağır başlı, fazîletli, ilim ve güzel ahlâk sâhibi görünürler. Dillerde medh olunur, her yerde hürmet gösterilir. Mâlî çok olanlar arasında ve mevkî' sâhibleri yanında sözleri kırılmaz. Kendilerine gelen hediyelerin ardı kesilmez. Adak, zekât paraları önlerine yığılır.

Farz ve sünnetleri yapmakda gevşektirler. Başkalarının yanında, nâfile ibâdetleri yapmaktan, bedenleri za'îf olmuştur. Nefs-i emmâreleri ise, pek kuvvetlenmiştir. İnsanlar arasında emîn, Allah nazarında hâindirler. Sahte tarikatçılar ve dünyaya düşkün, dünyaları için ahiretlerini satmaktan çekinmeyen din adamları böyledir.

Bazı köylüler, şehirdeki yemekleri yimez. Bazıları da, parasına kıyamayıp kıymetli gıda almaz. Bunları gören, kendilerini derviş sanır. Kanaat ve iffet sâhibi görünürler. Bunlar, kanaatsız ve iffetsizdir. Yaptıkları, hep gösteriştir, yalandır, riyâdır.

Cömertliğe benziyen kötü huy da olur: Mâlî alınteri ile kazanmamış, mîrâsa konmuş veya kaçakçılık, istifcilik yapmış, yahud piyango, toto vurmuştur. Mâlın kıymetini bilmez. Haramlara, lüzümsüz yerlere dağıtır. Aklın ve İslâmiyetin beğenmediği kötü yerlere saçar. Ahmaklar, bunu cömert sanır. Hâlbuki, bunda cömertlik denilen iyi huy yoktur.

Mâl kazanmak, dağa yük çıkarmak gibidir. Mâl dağıtmak, yuvarlak taşı, dağdan aşağı bırakmağa benzer. Fakirlik, çok kimsenin iyi adam olmasına mani olur. Çok kimse, fakirlik sıkıntısı ile imanını elden kaçırmış, mürted olmuştur. Hadîs-i şerifte, **"Eshâbım için fakirlik saadettir. Âhır zamandaki ümmetim için, zengin olmak saadettir"** buyuruldu. Şair ne demiş: İyi anladım, uzun tecrübe ile: Adam ilimle ölçülür, ilim de mâl ile!

Mâlî helâldan, şartlarına uygun kazanmak güçtür. Helâl yoldan, İslâmiyete uyarak kazanan az olur. Helâl mâl damla damla, haram mâl ise, sel gibi akarak gelir. Mâl dağıtmakta cömertlik iyidir. İsrâf ise, kötüdür, haramdır. Cömert demek, cömertlik huyunu kazanmak, cimrilik denilen kötü huydan kurtulmak için vermek demektir. Dünyadan birşey ele geçirmek için ve nefsin kötü arzûsuna kavuşmak için vermeğe cömertlik denilmez.

Kahramanlığa benziyen kötü huy 29.6.2002

Şecâ'ate yani kahramanlığa benziyen kötü huy da vardır: Şecâ'at göstermesi, şecâ'at huyunu kazanıp, tehevvür ve korkaklık kötü huylarından kurtulması için değildir. Dünya mâlını, mevkî'ini ele geçirmek için tehlikeye atılır. Yahut şöhret kazanmak ister. Mâl toplamak için, Müslümanların yolunu keser, hayvanlarını kapar, evlere girer. Bunları yapabilmek için tehlikelere atılır. Bunlar arasında yakalananlar, işkencelere katlanarak, hatta mallarını, canlarını vermeği göze alarak, suç ortaklarını ele vermemeye şecâ'at sayarlar.

Hâlbuki, bu alçalarda şecâ'atin kokusu bile yoktur. Şecâ'at sâhibi kimse, aklın ve dînin beğendiği şeyi yapmak için ortaya atılır. Millete, devlete hizmet etmek, sevap kazanmak ister. Şecâ'at güzel huyuna kavuşarak, Allahü teâlânın rızâsına ulaşmağı sever.

Kurdun, kaplanın saldırmaları da bir kahramânın hücumuna benzer ise de, şecâ'atla alâkalı yoktur. Kuvvetleri ve yaratılışları icbâbı saldırmak zarar yaparlar. İyi düşünce ile ve hayır yapmak, sevap kazanmak için ileri atılmazlar. Kendilerine dayanamayan zayıflara hücum ederler. Silâhlı ve kuvvetli bir kimsenin, silâhsız, çıplak, aç bir kimseye saldırmayı da böyledir.

Bu ise, şecâ'at olmaz. Şecâ'at demek, akli, fikri ve bilgisi ile saldırmayı uygun görmek, dünya kazancını düşünmeyip, rûhunda şecâ'at iyi huyu bulundurmağı, tehevvür ve korkaklık kötü huylarından kurtulmağı istemek demektir.

Böyle kimse, zararlı, çirkin iş işlemekten ise, ölmeği tercih eder. Şerefle ölmeği, şerefsiz yaşamaktan üstün tutar. Hayır ile anılmağı, yüz karası ile yaşamağa değişir. Şecâ'atte, yaralanmak ve ölmek tehlikeleri olduğu için, önceden tatlı olmayabilir. Fakat sonunda, dünya ve âhîret kazançlarının ve zaferin lezzeti ile sonsuz tatlı olur.

Hele İslâmiyeti korumak, Resûlullahın parlak dînini yaymak için can vererek (Şehîd olmak) lezzeti, dünya ve âhîret lezzetlerinin hiç birinde bulunmaz. Nitekim Âl-i İmrân sûresinin yüzaltmışdokuzuncu âyetinde meâlen, **"Allah yolunda canlarınızı verenleri ölü sanmayınız! Onlar diridir. Rablerinin nimetlerine kavuşmuşlardır"** buyurulmuştur. Şecâ'ati medh eden hadis-i şerifler sayılamıyacak kadar çoktur. Savaştan kaçmak, insanı ölümden kurtarmaz. Ömrü uzatmaz. Düşman karşısında kalmak da, insanı öldürmez, yok etmez. Ecel, ileri ve geri gitmez. İnsanın ömrü değişmez. Çok olur ki, kaçmak ölüme sebep olur. Düşmana karşı dayanmak da, zafere ve selâmete kavuşturur.

Kahramanlığın, yiğitliğin temeli 30.6.2002

Şecâ'atin, kahramanlığı temeli, Allahü teâlânın takdîrine râzı olmak, Ona tevekkül etmek, Ona güvenmektir. Allahın arslanı, şecâ'at nehirlerinin kaynağı, evliyalık bağçesinin gülü olan hazret-i Alî "radiyallahü anh", savaşta, hücum sırasında, başı açık, kolları sıvalı koşar ve şu beytleri okurdu:

Ölümden kaçmak, şu iki gün doğru olmaz:

Ecel geldiği gün ve gelmediği gün.

Ecel geldîse kaçmak fayda vermez,

Gelmedi ise, tedbîr olmaz hiç uygun!

Bazı cahiller, korkaklığı yiğitlik zanneder. Mâlinı, mevki'ini kaybettiği için veya düşman eline esîr düştüğü için intihâr eden, yani kendini öldüren ahmaklarda şecâ'at değil, korkaklık vardır. Şecâ'at sâhibi olan dertlere, belâlara göğüs gerer, dayanır, sabır eder.

Bu ahmaklar ise, ölmekle sıkıntıdan kurtulacaklarını sanırlar. Bunlar çok câhildir. Ölünce daha çok sıkıntılara, acılara düşeceklerini bilmiyorlar. İntihâr etmek, başkasını öldürmekten daha büyük günahdır. Şiddetli azâb çekecektir. Akli gittikten sonra intihâr eden böyle değildir. Ölmeği değil, Allahü teâlâdan sıhhat ve âfiyet istemelidir.

Adâlete benziyen kötü huy da vardır. Bu, iffete benzeyen kötü huya yakındır. Adâlet iyi huyundan mahrum, kötü bir kimse, bulunduğu yerlere adâleti öven levhalar asar. Adâlet üzerinde konuşur. Fıkralar yazar. Daha kötüsü, adâleti temsil eden vazîfeleri, kürsîleri tutar. Gösteriş olarak, âdillerle düşer kalkar. İçeri zulüm, kin, intikam ile doludur. Adâlet ise, huyları ve hareketleri dîne ve akla uygun olmak demektir. Görünüşü, içi gibi olmaktır. Herkesin yanında, yalnız iken olduğu gibi bulunmaktır. İki yüzlülük, adâlet değil, münâfıklıktır. İnsanın önce Allahü teâlâyâ karşı lâzım olan şükür borcunu ödemesi lazımdır. Bu, önemli vazîfe, Allahü teâlânın varlığını düşünmektir.

İnsan, nimetlerin Allahü tealadan geldiğini anlamalı ve dil ile hamd ve senâ etmelidir. Bunun için de, Onun emrlerini yapmak, haramlarından sakınmaktır. İnsan kendini temizlemeli. Böylece, Allahü teâlâyâ yaklaşmalıdır. İnsanları irşâd etmeli, doğru, sâlih olmalarına çalışmalıdır.

İyi huyların en şerefli 1.7.2002

Adâlet, iyi huyların en şerefliisidir. Âdil kimse, insanların en iyisidir. Adâlet; ittîfâk, eşitlik demektir. İki şeyin yâ kendileri veya sıfatları eşit olur. Benziyen yerlerinde birleşmişler demektir. Demek ki adâlet, birlikten, vahdetten doğmaktadır. Vahdet ise, en şerefli bir sıfat, en üstün bir hâldir. Çünkü, bütün varlıklar bir varlıktan meydana gelmiştir.

Âlemde rastlanan her birlik, hakîkî biricik varlığa benzemektedir. Her varlık, o bir olan varlıktan olduğu gibi, her birlik, o birdendir. Ölçme, karşılaştırma işlerinde, eşitlik gibi şerefli, kıymetlisi yoktur. İşte bunun için, iyiliklerin en şerefli adâletdir. Adâlet, ortada olmaktır. Ortadan ayrılında adâlet olmaz. Üç yerde adâletin bulunması lâzımdır:

1 - Bir malı, bir nimeti bölerken adâlet ile bölmek lâzımdır.

2 - Mu'âmelâtta, alış verişte adâlet lâzımdır.

3 - Ukûbâtta, cezâ vermekte adâlet lâzımdır. Yanlış yapan karşılığını bulmalıdır. Fakat, bu karşılığı ancak devlet yapar. Kendisine haksızlık yapılan kimse, buna karşılık yapmamalı, bunu emniyete, mahkemeye haber vermelidir. Müslüman, hem İslâmiyete uyar, günah işlemez. Hem de kanûna uyar, suç işlemez. Adâlet olunca, herkes korkusuz yaşar. Adâlet, korkusuzluk demektir.

Adâlet nedir? Bunu insan akli ile bulmak çok güç olduğu için, Allahü teâlâ, kullarına acıyarak, memleketleri korumak için, bir ölçü âleti gönderdi. Bu ilâhî ölçü ile, adâleti ölçmek kolay oldu. Bu ölçü, Peygamberlerin "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" getirdikleri dinlerdir. İslâmiyete nâmûs-i ilâhî de denir.

Bugün ve kıyâmete kadar kullanılması emir olunan ilâhî ölçü, Muhammed aleyhisselâma gönderilen dindir.

İnsan, medenî olarak yaratılmıştır. Yani, öyle yaratılmıştır ki, birbirleri ile karışmak, bir arada yaşamak, yardımlaşmak zorundadırlar. Hayvanlar, medenî yaratılmadı. Medînede, şehirde birlikte yaşamağa mecbûr değildirler.

İnsan nâzik, zayıf yaratıldığı için, pişmemiş yemek yiyemez. Gıda, elbise ve binânın, hâzırlanması lâzımdır. Yani, san'atlara ihtiyac vardır. Bunun için de, araştırmak, düşünmek ve

tecrite yapmak, çalışmak lâzımdır. İşte adalet huzur içinde yaşamanın, çalışmanın şartlarını ölçülerini bildirir. Bunlara uyan hem dünyada hem de âhirette rahat eder.

İslamiyet güzel ahlâkı emreder 2.7.2002

İslâmiyet fenni, tekniği, çalışmağı, güzel ahlâkı teşvîk etmekte, emir eylemektedir. İslam düşmanları, İslâmiyete alçakca iftirâ ediyor. İslâmiyet, insanları uyuşturmakta, çalışmağı frenlemektedir diyerek, küstahca yalan söylüyorlar.

İslâm memleketlerinde avladıkları, aldattıkları, câhil, soysuz kimselere, bol para ve mevkî sağlıyarak, onları da, böyle konuşturuyorlar. Fenni, ilmi, çalışmağı emir eden, çalışanları öven âyet-i kerîmeler ve hadis-i şerifler meydanda dururken, bu alçak, hayasızca iftirâlar, güneşi balçıkla sıvamağa benziyor.

Asırlardır yaptıkları acı tecrübelerle, kaba kuvvetle İslamiyete bir zarar veremeyeceklerini anlayınca bu hileye başvurdular. İslamiyete ancak içeriden zarar verebileceklerini anladıkları için kaleyi içeriden yıkmaya çalışıyorlar. Bunun için de islamiyetin kalesi olan âlimleri, mezhepleri yok etmeyi, halkın gözünden düşürmeyi planladılar.

Bilhassa İngilizler, asırlardır İslâmiyete sinsice saldırıyor. İslâmiyeti içerden yıkıyorlar. Yalanlarına gençlerin kolay aldanmalarını sağlayabilmek için, islâm bilgilerini, din kitaplarını yok ediyorlar. İslâmiyete hücum etmek için, Londrada (Müstemlekeler bakanlığı) kurdular

Burada hâin plânlar hâzırladılar. Binlerce câsûs yetiştirdiler. Tuzaklarına düşen câhil, soysuz din adamlarından, Necdli Abdülvehhâb oğlu Muhammed ve Der'iyye emîri Sü'ûd oğlu Muhammed ile işbirliği yaparak ve milyonlarca lira ve silâh kuvvetleri ile "Vehhâbîlik" sapık fırkasını kurdular. Müslümanların hâmîsi, bekçisi olan Osmânî devletini içerden yıktılar.

Abdürreşîd İbrâhîm efendi, 1910 da İstanbulda basılan türkçe (Âlem-i islâm) kitabının ikinci cildinde, "İngilizlerin islâm düşmanlığı" yazısında diyor ki:

"Hilâfet-i islâmiyenin bir an evvel kaldırılması, İngilizlerin birinci düşünceleridir. Kırım muhârebeseine sebep olmaları ve burada Türklere yardım etmeleri, hilâfeti yok etmek için bir hîle idi. Pâris muâhedeşi, bu hileyi ortaya koymaktadır.

Her zaman Müslümanların başına gelen felâketler, hangi perde ile örtülürse örtülsün, hep ingilizlerden gelmiştir. İngiliz siyâsetinin temeli, İslâmiyeti yok etmektir. Çünkü, İslâmiyetten korkmaktadırlar. Müslümanları aldatmak için, satılmış vicdanları kullanmaktadırlar. Bunları islâm âlimi, kahraman olarak tanıtır. Sözümüzün hülâsası, İslâmiyetin en büyük düşmanı İngilizlerdir." Abdürreşîd efendi, 1944 de Japonyada vefât etti.

Adâlet olmayınca 3.7.2002

Adalet olmayınca, açık gözler, başkasının hakkına saldırır. Zulmedenler olur. Çünkü, her nefis, istediğine kavuşmak ister. Tatlı olanı almağa uğraşır. Bu şeyleri isteyen birkaç kişi çekişmeğe başlar. Bir leşe toplanan köpeklerin birbirlerine hırlamaları gibi, aralarında döğüşme başlar.

Bunları ayırmak için, adalet lâzım olur. Alış verişte, herkes kendi yaptığı için daha kıymetli olduğunu söyler. Yapılan şeylerin karşılıklı değerlerini adâlet ile ölçmek lâzım olur. Eşyânın değerlerini karşılıklı ölçen şey, altındır yani paradır. Her milletin kullandığı kâğıd liralara, şimdi hep altın karşılığıdır. Yani, altını çok olan devletler, çok kâğıd para basabilir. Altını az olan, kâğıd parayı çok basarsa, bunların kıymeti olmaz. Çünkü, Allahü teâlâ, altını para olarak yaratmıştır. Başka hiçbir şey, altının yerini tutamaz.

Bunun içindir ki, zekâtın altın olarak hesâb edilmesi ve verilmesi emir olunmuştur. Eşyânın kıymetlerini altınla, adâleti gözeterek ölçmek lâzımdır. Âdil bir devlet, zulmü, işkenceyi önler. Adâleti temîn eder. Eşyânın kıymetlerini, adâlet ile tesbît eder.

Adalet eşitlik demek değildir. Her hususta eşitliğin zararları sayılamayacak kadar çoktur. Onun için Allahü teâlâ, her şeyi hikmetli ve adaletli yaratmıştır. Adalet olunca işler düzgün yürür. Mesela beş parmağın beşi de aynı olsaydı, baş parmak diğerlerinin arasında olsaydı, bugünkü kadar verimli iş yapılamaz, büyük eksiklik olurdu.

Dinleri, Allahü teâlâ adâleti sağlamak için göndermiştir. Adâleti sağlamaları için, bu ilâhî kanûnları gönderdi. Hadîd sûresi yirmibeşinci âyetinde meâlen, "Onlara kitap ve terâzî gönderdik ki, bunlarla adâleti yerine getirsinler" buyruldu.

Burada, kitap, din demektir. Çünkü din, Kur'ân-ı kerîmdeki emir ve yasakların ismidir. Terâzî de, altına işâretidir. Çünkü altın, ağırlıkla ölçülür. Kur'ân-ı kerîmin emir ve yasaklarını beğenmiyen, çağıma uygun değildir diyen dinden çıkar.

İnsan, her ihtiyacını hâzırlamağa mecbûrdur. Bunu hâzırlıyan da, fen ve san'attır ve çalışmaktır. Bir insanın her san'atı öğrenmesi, mümkün değildir. Herbir san'atı mu'ayyen kimseler öğrenir, yapar. Herkes, kendine lâzım olan şeyi, bu san'at sâhibinden alır.

Bu san'at sâhibi de, kendine lâzım olan başka birşeyi, onu yapan diğer san'at sâhibinden alır. Böylece, insanlar birbirlerinin ihtiyaçlarını te'mîn eder. Bunun için, insan yalnız yaşayamaz. Bir arada yaşamağa mecbûrdurlar. Bir arada yaşayabilmek için de adalet lazımdır.

Adâlette öncelik sırası 4.7.2002

İnsanın önce kendine, hareketlerine, uzuvlarını adâlet etmesi lâzımdır. İkinci olarak, çoluk çocuğuna, komşularına, arkadaşlarına adâlet yapması lâzımdır. İdarecilerin de, millete adâlet yapması lâzımdır.

Demek ki, bir insanda adâlet huyunun bulunabilmesi için, önce kendi hareketlerinde, uzuvlarına adâlet bulunmalıdır. Her kuvvetini, her organını, ne için yaratıldı ise, o yolda kullanmalıdır.

Allahü teâlânın âdetini değiştirip, onları aklın ve İslâmiyetin beğenmediği yerlerde kullanmamalıdır. Çoluk çocuğu varsa, onlara karşı da, akla ve dîne uygun hareket etmeli, dînin gösterdiği güzel ahlâktan sapmamalıdır. Güzel ahlâk ile huyulanmalıdır.

Adaletli yöneticiler, bu dünyada, Allahü teâlânın halîfesi olmuştur. Kiyâmette de âdiller için va'd edilen nimetlere kavuşur. Böyle bir hayırlı kimsenin hayır ve bereketi, onun bulunduğu tâlî'li zamana, mubârek yere ve orada bulunmakla bahtiyâr olan insanlara, hayvanlara, hatta nebatlara ve rızklara sirâyet der, yayılır.

Fakat, Allah korusun, bir yerdeki idareciler, şefkatli, iyi huylu, adâletli olmazsa, insan haklarına saldırlar, zulüm, yağma, işkence yaparlarsa, bunlar adâlet erbâbı değil, iblislerin ahbâbı, şeytanların yoldaşlarıdır.

Emri altında olanlara merhamet etmeyenler, kiyâmet günü Allahü teâlânın merhametinden uzak kalacaklardır. Men, lâ yerham, lâ yurham! buyurulmuştur ki, acımiyana acınmaz demektir.

Zalim ideraciler, birkaç senelik, geçici dünya zevkleri için, milyonlara eziyyet ederler. Fakat, zulümlerinin cezâsını çekmedikce, bu dünyadan gitmezler. O kadar refâh ve lezzetler içinde oldukları halde, elbette şiddetli sıkıntılar, büyük derdler yakalarını bırakmaz. O saltanat hiçbirinin elinde kalmaz. Çok olur ki, saltanatları düşmanlarının eline geçer. Bu hâli görür. Ciğerleri yanar. Meryem sûresinin seksenbirinci âyetinde meâlen, "**Mâlik, hâkim olduğunu söylediği şeylerin hepsini elinden alırız. Yalnız başına huzûrumuza gelir**" buyuruldu.

Burada buyurulduğu gibi, Allahü teâlânın huzuruna, yüzü kara, sürünerek getirilir. Yaptığı kötülükleri inkâr edemez. Hepsinin cezâsını çok acı olarak çeker.

Nimetlere şükretmeyen nankördür 5.7.2002

İslâm ahlâkı ile ahlânmış kimse, iyilik edene, mâl ile, hizmet ile karşılık verir. Bunu yapamıyan, hamd ve senâ, teşekkür ve duâ eder. Karşılık yapmıyanın başına kakılır. Kötülenir. İncitilir. Çünkü, iyiliğe karşı, iyilik yapmak, insanlık vazîfesidir.

Böyle olunca, her iyiliği yapan, en büyük iyilik olarak, yok iken var eden, en güzel şekili veren, lüzümlü uzvları, kuvvetleri ihsân eden, herbirini bir âhenk ile işleterek sıhhat veren, akıl ve zekâ bahş eden, çoluk çocuk, ev, ihtiyaç eşyâsı, gıda, içecek, elbiselerimizi yaratan yüce bir sâhibe, bu nimetleri sebepsiz, karşılıksız ihsân eden ve her an yok olmakdan, düşmandan, hastalıktan muhâfaza eden ve bize hiç ihtiyacı olmiyan, sonsuz kuvvet, kudret sâhibi olan, Allahü teâlâyâ şükür etmek, kulluk hakkını ödememek ne büyük kabâhât, ne çok zulüm ve ne alçak bir vaziyet olur?

Hele, Ona ve nimetlerin Ondan geldiğine inanmamak veya bunları başkasından bilmek en büyük zulüm, en çirkin yüz karası olur. Bir kimseye her ihtiyacı verilse, her ay yetecek para, gıda hediye olursa, bu kimse, o ihsân sâhibini her yerde herkese nasıl över. Gece gündüz onun sevgisini, teveccühünü, onun kalbini kazanmağa uğraşmaz mı?

Onu dertlerden, sıkıntılardan muhâfaza etmeğe çalışmaz mı? Ona hizmet edebilmek için, kendini tehlikelere atmaz mı? Bunları yapmasa, o ihsân sâhibine hiç kıymet vermese, herkes onu ayıblamaz mı? Hatta, insanlık vazîfesini yapmıyor diye cezâlandırılmaz mı?

İyilik eden bir insanın hakkına böyle riâyet ediliyor da, her nimetin, her iyiliğin hakîkî sâhibi olan, hepsini yaratan, gönderen, Allahü teâlâyâ şükür etmek, Onun beğendiği, istediği şeyleri yapmak, niçin lâzım olmasın?

Elbette, en çok Ona şükür etmek, en çok Ona itâ'at etmek, ibâdet etmek lâzımdır. Çünkü, Onun nimetleri yanında başkalarının iyilikleri, deniz yanında damla kadar bile değildir. Hatta,

diğerlerinden gelen iyilikleri de, yine O göndermektedir. Bu kadar iyiliklere şükretmemek nankörlük olur.

Allahü teâlânın nimetlerini kim sayabilir?

Nimetlerinin milyonda birine kim şükür edebilir?

Nitekim İbrahim suresi 34.âyet-i kerimesinde, “O size istediğiniz her şeyden verdi.

Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!” buyruldu.

Adâlet üçe ayrılır 6.7.2002

Adâlet üçe ayrılır: Birincisi, Allahü teâlâyâ kulluk etmektir. Allahü teâlânın merhameti, nimetleri, ihsânları, her mahlûka yayılmıştır. Nimetlerinin en büyüğü, kullarına saadet yolunu göstermesidir. Hakları yok iken, hepsini en güzel şekilde yaratmıştır. Ebedî, sayısız nimetler, iyilikler vermiştir. Böyle bir sâhibe, yaratana ibâdet etmek, Onun ihsân ettiği nimetlere şükür etmek elbette lâzımdır. Adâlet için sâhibinin hakkını gözetmek îcâb eder. Her insanın yaratanına karşı borçlu olduğu bu kulluk hakkını edâ etmesi vâcibdir.

Adâletin ikinci kısmı, insanların hakkını edâ etmektir. Devlete, âmirlere, kanûnlara karşı gelmemek, âlimlere hurmet, emânetlere vefâ, alış veriş haklarını edâ, va'dlerini îfâ etmek lâzımdır.

Üçüncüsü, geçmişlerin haklarını edâ etmektir. Bu da, onların borçlarını ödemek, vasiyyetlerini îfâ etmek, vakıflarını muhâfaza ve bıraktığı hayırât ve hasenâtı devam ettirmekle olur.

İnsanın Allahü teâlâyâ karşı vazîfesi üçe ayrılır: Birincisi, bedeni ile yapacağı işlerdir. Namaz, oruc gibi. İkincisi, rûhu ile yapacağı vazîfedir. Doğru i'tikâd etmek;Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri gibi iman etmek, inanmak. Üçüncüsü, insanlara adâlet yapmakla, Allahü teâlâyâ yaklaşmaktır. Bu da, emâneti muhâfaza, insanlara nasîhat etmek, evvelâ İslâmiyeti öğretmekle olur.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, ibâdet üçe ayrılır: Doğru i'tikâd, doğru söz ve doğru iş. Bunlardan son ikisinde, açık olarak emir edilmemiş olanlar, zamana ve şartlara göre değişir. Allahü teâlâ, Peygamberleri “aleyhimüssalavâtü vetteslîmât” vâsıtası ile değiştirir. İbâdetleri, insanlar değiştiremez. Peygamberler “aleyhimüsselâm” ve bu büyüklerin vârisleri olan, Ehl-i sünnet mezhebinin âlimleri “rahime-hümullahü teâlâ”, ibâdetlerin çeşitlerini ve nasıl yapılacaklarını ayrı ayrı bildirmişlerdir. Herkesin bunları öğrenmesi ve ona göre hareket etmesi lâzımdır.

Dünya ve âhiret saadetleri, ancak bu üçüne kavuşmakla elde edilir. Amel, kalb ile ve dil ile, yani söz ile ve beden ile yapılacak işler demektir. Kalbin işleri, ahlâktır. İhlâs, amelini yani bütün işlerini, ibâdetlerini, yalnız Allahü teâlânın rızâsına, sevgisine kavuşmak için yapmak demektir.

Kötülüklerin başı kötü huylu olmaktır 7.7.2002

İnsana dünyada ve âhirette zarar veren herşey, kötü ahlâktan meydana gelmektedir. Yani, zararların, kötülüklerin başı, kötü huylu olmaktır. Haramlardan, kötülüklerden sakınmağa “Takvâ” denir. Takvâ, ibâdetlerin en kıymetlisidir. Çünkü, birşeyi süslemek için, önce pislikleri, kötülükleri yok etmek lâzımdır.

Bunun için, günahlardan temizlenmedikçe, tâatların, ibâdetlerin faydası olmaz. Hiçbirine sevap verilmez. Kötülüklerin en kötüsü, “küfür”dür. Müslüman olmayanın hiçbir iyiliği, hayrâtı, hasenâtı, âhirette faydalı olmaz. Zulüm ile öldürülse bile kâfir, şehîd olmaz. Cennete girmez. İmanı olmiyanın hiçbir iyiliğine sevap verilmez.

Bütün iyiliklerin temeli takvâdır. Herşeyden önce, takvâ sâhibi olmağa çalışmak lâzımdır. Herkese, takvâ sâhibi olmalarını emr ve nasîhat etmelidir. Dünyada rahata, huzûra kavuşmak, kardeşçe yaşayabilmek, âhirette de, sonsuz azâbdan halâs olarak, ebedî nimetlere, saadetlere kavuşmak, ancak takvâ ile nasîb olur.

Kötü huylar, kalbi hasta eder. Bu hastalığın artması, kalbin ölümüne yani küfüre sebep olur. Kötü huyların en kötüsü olan şirk, yani küfür ise, kalbin en büyük zehridir. İmanı olmiyanın, “Kalbim temizdir. Sen kalbe bak” gibi sözleri, boş lâflardır. Ölmüş olan kalb temiz olmaz.

Küfürün çeşitleri vardır. Hepsinin de en kötüsü, en büyüğü “şirk” tir. Bir kötülüğün her çeşitini bildirmek için, çok kere, bunların en kötüsü söylenir. Bunun için, âyet-i kerîmelerde ve hadis-i şeriflerde bulunan şirk kelimesinden, her çeşit küfür manası anlaşılır.

Nisâ sûresinin kırksekiz ve yüzonaltıncı âyet-i kerîmelerinde, müşrikin hiç af edilmeyeceği bildirildi. Bu âyet-i kerîmeler, kâfirlerin Cehennem ateşinde sonsuz yanacaklarını bildirmektedir.

Yahûdî ve Hıristiyanlar, Muhammed aleyhisselâma inanmadıkları için kâfirdirler, Allaha düşmandırlar. Âyet-i kerîmelerde buyuruldu ki:

“Ey müminler! Mümin olmıyan kâfirlerle dost, arkadaş olmayınız!”

“Allahü teâlâya ve âhiret gününe inanan, Allahın ve Resûlünün düşmanlarını sevmez.”

“Ey iman edenler! Yahûdîleri ve hıristiyanları sevmeyiniz!”

İbâdetlerin en kıymetlisi 8.7.2002

İslâm ahlâkı, öncelikle dinin emirlerine uymayı emredir. Dinin emirlerini bildirmek, yasaklarından menetmek de üç şekilde olur: Birincisi güç kullanarak kötülüğe mani olmaktır. Meselâ bir kimsenin, çocukları kötü bir iş yapıyorlarsa, babası güç kullanarak bunlara mani olası, veya, bir babanın çocuğunu bir hayvana zulüm, eziyet yaptığını görüp, bu kötü işten uzaklaştırması gibi.

Dinin emir ve yasaklarını bildirmenin ikinci şekli, nasihat etmektir. Eğer, kişinin el ile güç kullanarak mani olma imkanı yoksa meselâ amiri rüşvet alıyorsa veya arkadaşı namaz kılmıyorsa bunlara nasihat etmesi lazımdır. Söz ile kötülüğe mani olmalıdır. Bu durumda nasihat ederek, yapılan işin zararları kişiye yumuşak bir şekilde anlatılır. Sert muamele edilmez. Karşımızdaki nasihatımızı ister dinler, ister dinlemez. Fakat biz vazifemizi yapmış oluruz. Vebalde kalmayız.

Dinin emir ve yasaklarını bildirmenin üçüncü şekli kalben üzülmek, yapılanı tasvip etmemektir. Söz ile de birşey söylemek mümkün değilse, söylediği zaman söyliyene zarar göreceksa, o zaman kalben onun yaptığını tasvip etmez. Bu yaptığı kötü işten dolayı onu içten kınar.

Bu en aşağı derecedir. Her müslüman en azından bu kadarını yapmalıdır. Müslüman, dine aykırı bir fiil gördüğünü zaman ilgisiz, tepkisiz kalamaz. En azından kalben üzülür.

İmanın alâmeti, hubb-i fillah ve buğd-ı fillahtır... Hadis-i şerifte, “**İbâdetlerin en kıymetlisi, hubb-i fillah ve buğd-ı fillahtır.**” buyuruldu.

İbâdeti çok olan mümini, az olandan daha çok sevmek lâzımdır. İsyânı daha çok olan, küfrü ve fuhşu yayan kâfirleri daha çok sevmemek lâzımdır. Allah için düşmanlık edilmesi lâzım gelenlerin başında, insanın kendi nefsi gelir. Çünkü o da kâfirdir. Sevmek demek, onların yolunda bulunmak demektir.

Toplumda, el ile, güç kullanarak emr-i ma'rûf ve nehyi münker yapmak, yani kötülöklere mani olmak, devlet adamlarının vazifesidir. Söz ile, yazı ile cihâd etmek, âlimlerin vazifesidir. Kalb ile, duâ etmekle mani olmak ise, her müminin vazifesidir.

İki zıt şey birlikte sevilmez 9.7.2002

Müslüman, Allah dostlarını sever, Allah düşmanlarını sevmez. Gayr-i müslimler Peygamber efendimize inanmadıkları için, cenâb-ı Hakkın düşmanı hükmündedirler. Mümin cenâb-ı Hakkın düşmanlarını elbette sevmez. Müminin kâfiri sevmesi üç türlü olur:

Birincisi, onun küfrünü beğenir. Bunun için sever. Bu muhabbet yasaktır. Çünkü, onun dîninden râzı olmuştur. Küfrü beğenen kâfir olur. Böyle muhabbet, imanı giderir.

İkincisi, herkesle iyi geçinmek için, kalben sevmeyip ona dost görünmektir. Bu muhabbet yasak değildir.

Üçüncüsü, ikisinin ortasıdır. Onları yaptıkları faydalı şeyler sebebiyle sever. Onlara kalbi meyil eder. Dîninin bâtil olduğunu bilerek, akrabâlık, iş arkadaşlığı sebebi ile dostluk kurar. Bu muhabbet küfre sebep olmaz ise de, câiz değildir. Çünkü bu muhabbet, zamanla dînini beğenmeğe sebep olur. Âyet-i kerîmede, bu muhabbet yasak edilmektedir. Kısacası bunlarla ihtiyaç olduğunda, zaruret miktarı görüşmelidir. Arkadaşlık, dostluk kurmamalıdır.

Zaten, sevenin, sevgilinin sevdiklerini sevmesi ve sevmediklerini sevmemesi lâzımdır. Bu sevgi ve düşmanlık, insanın elinde değildir. Sevginin icâbıdır. Bu kendiliğinden hâsıl olur.

Allahü teâlâ meâlen buyuruyor ki, “Kâfirleri sevmek, Allahü teâlâyı sevmemektir. İki zıt şey, birlikte sevilmez.” İki düşman, birlikte sevilmez. Bir kimse, seviyorum dese, fakat onun düşmanlarından uzak olmazsa, bu sözüne inanılmaz.

Halîfe hazret-i Ömer'e, “Hıristiyan bir genç var. Hâfızası çok kuvvetli, yazısı da çok düzgün, bunu kendine kâtip yaparsan çok iyi olur” dediler. Kabûl etmedi: “Mümin olmıyan birini dost edemem, dedi ve bu âyet-i kerîmeyi okudu.” Ebû Mûsel Eş'arî, halîfe Ömer'e dedi ki:

“Yanımda nasrânî [hristiyan] bir kâtibim var. Çok işe yarıyor.” Hazret-i Ömer, “ Niçin, bir müsliman kâtip kullanmıyorsun? Mâide sûresindeki, "Ey müminler! Yahûdî ve hristiyanları sevmeyiniz!" âyetini iştmedin mi? dedi.” “Dîni onun, kâtipliği benim.” cevabını verince, “ Allahü teâlânın hakîr ettiğine ikrâm etme! Onun zelîl ettiğini azîz eyleme! Allahın uzaklaştırdığına yaklaşma!” dedi. “Fakat ben Basra'yı onun yardımı ile idâre edebiliyorum.” deyince, “Hristiyan ölürse ne yapacaksan, şimdi onu yap! Hemen onu değiştir!” buyurdu.

Âl-i İmrân sûresinde meâlen, “Kâfirleri sevenleri, Allahü teâlâ, azâbı ile korkutuyor.” buyuruldu. Bu büyük tehdît, onları sevmenin tehlikesini gösteriyor.

“Benim için ne amel işledin?” 10.7.2002

Dostun dostları, insana sevimli görünür. Düşmanları, çok çirkin görünür. Bir kimse, birisini seviyorum derse, onun düşmanlarından uzaklaşmadıkça, sözüne inanılmaz. Ona münâfık denir.

Allahü teâlâ, Mûsâ aleyhisselâma sordu: “Yâ Mûsâ! Benim için ne amel işledin?” Mûsâ aleyhisselâm cevap verdi: “ Yâ Rabbî, senin için namaz kıldım, oruç tuttum, tesbîh okudum, sadaka verdim.” Hak teâlâ buyurdu ki:

“Yâ Mûsâ! Bunların hepsi senin içindir. Namaz kıalarsan Cennet veririm, oruç tutarsan sana kabir ve Sıratı nûr olur. Tesbîh okursan Cennet-i a'lâda senin için ağaç dikilir, sadaka verirken, üzerine gelecek kaza ve belâ def' ve ref' olur. Yâ Mûsâ, benim için ne amel yaptın?”

Bunun üzerine Mûsâ aleyhisselâm sordu: “Yâ Rabbî, senin için ne amel yapmak gerekir? Nasıl bir amel yapayım ki, senin için yapmış olayım? Hak teâlâ hazretleri buyurdu ki:” Benim için yapılmış olan amel, dostumu dost ve düşmanımı düşman tanımadır.”

Allahü teâlânın en beğendiği ibâdet, müslümanları sevmek, kâfirlere düşman olmaktır. Buna, "Hubb-i fillah ve buğd-ı fillah" denir. Resûlullah efendimiz buyurdu ki: “İmanın temeli ve en kuvvetli alâmeti, müslümanları sevmek ve müslümanlara düşmanlık edenleri sevmemektir.”

Cenâb-ı Hak İsâ aleyhisselâma buyurdu ki:

“Eğer yerlerde ve göklerde bulunan bütün mahlûkların ibâdetlerini yapsan, dostlarımı sevmedikçe ve düşmanlarıma düşmanlık etmedikçe, hiç faydası olmaz.”

Hristiyanlar teslis (üç ilah) inancı ile Cenab-ı Hakka şirk, ortaklık koşmaktadırlar. Dinimize göre, Hristiyanların, Yahudilerin Cennete gireceğine, inanan, söyleyen dinden çıkar. Nisa suresi 48. âyetinde bunları asla affetmeyeceği buyuruyor: “Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse büyük bir günah (ile) iftira etmiş olur.”

Başka âyet-i kerîmelerde de buyuruldu ki: “Ey iman edenler! Benim ve sizin düşmanlarımızı sevmeyiniz.” “Müminlerin erkekleri ve kadınları birbirlerini severler.”

Bu âyet-i kerîmeler de, kâfirleri sevmeği haram etmektedir. Sevmemek de kalb ile olur.

Bir hadis-i şerifte, “Allahü teâlânın bazı kulları vardır. Bunlar, peygamber değildir.

Peygamberler ve şehîdler, Kıyâmet günü bunlara imrenirler. Bunlar, birbirini tanımayan, uzak yerlerde yaşayan, Allah için birbirini seven müminlerdir.” buyuruldu.

“Elinde ateş tutmak gibi güç olur” 11.7.2002

Kalb hastalıklarının, kötü huyların şirkden sonra en kötüsü, “Bid’at”lara inanmak ve bid’at işlemektir. Bid’atlardan sonra gelen kötü huy, günahlardan sakınmamaktır. Küçük olsun, büyük olsun, şirkten yani küfürden başka günah işleyip, tevbe etmeden ölen bir mümin, şefâ’at olunmakla, yahut hiçbir sebep olmadan, yalnız Allahü teâlânın merhamet etmesi ile, af olunabilir.

Küçük günah, af edilmezse, Cehennemde azâb çekilecektir. Kul hakkı da bulunan günahların afı güçtür ve azâbları daha şiddetli olacaktır. Hanımının mehrini vermemek ve insanların hak dîni öğrenmelerine mani olmak, kul haklarının en büyüğüdür.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki, **“Bir zaman gelir ki, insan kazancının helâlden mı, haramdan mı olduğunu düşünmez” “Bir zaman gelir ki, İslâmiyete yapışmak, elinde ateş tutmak gibi güç olur.”**

Bunun için, haramların hepsinden ve mekrûhlardan sakınmak takvâ olur. Farzları ve vâcibleri terk etmek haramdır. İ’tikâda ve ahlâkda ve amelde emir olunanları terk edene, kıyâmetde azâb yapılacaktır. Azâba sebep olan şeyleri terk etmek lâzımdır. Meselâ namaz kılmamak ve kadınların, kızların açık gezmeleri büyük günahlardandır. Bir günahı terk etmek, meselâ beş vakt namazı hergün kılmak çok lâzımdır.

Yapılmaması lâzım olan şeyler, yâ belli bir uzv ile yapılır, yahut bütün beden ile yapılır. Günah işlenen uzvlardan sekiz uzv meşhûrdur. Bu uzvlar, kalb, kulak, göz, dil, el, mi'de, ferc ve ayaklardır. Kalb, insanın göğsünde, sol tarafında bulunan yürek denilen et parçasına nefh olunmuş, üfürülmüş rûhânî bir latîfedir.

Klb, rûh gibi, madde olmıyan bir varlıktır. Günah işliyen, bu uzvların kendileri değildir. Bunlarda bulunan his kuvvetleridir. Dünyada ve âhirette saadete kavuşmak, rahat etmek istiyen kimse, bu uzvların günah işlemelerine mani olmalıdır.

Kalbde tabî'at hâlini almadan, kendini zorlıyarak günahlardan sakınmak da, takvâ olur ise de, velî olmak için, günah işlememek tabî'at, huy hâlini almalıdır. Bunun için de, kalbin temizlenmesi lâzımdır. Kalbin temizlenmesi, İslâmiyete uymakla olur. İslâmiyet, üç kısımdır: İlim, amel, ihlâs. Emrleri ve yasakları öğrenmek, öğrendiklerine tâbî' olmak, bunları yalnız Allah rızâsı için yapmak lâzımdır. Kur'ân-ı kerîm, bu üçünü emir ve medh etmektedir.

Önce kalbin temizlenmesi lazımdır 12.7.2002

Kötü ahlâktan, kötülüklerden kurtulmak için Müslümanın herşeyden evvel kalbini temizlemesi lâzımdır. Çünkü, kalb, bütün bedenın reîsidir. Bütün uzvlar kalbin emrindedir. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem", **"İnsanın bedeninde bir et parçası vardır. Bu iyi olursa, bütün uzvlar iyi olur. Bu kötü olursa, bütün organlar bozuk olur. Bu, kalbdır"** buyurdu. Yani bu, yürek denilen et parçasındaki gönüldür. Bunun iyi olması, kötü ahlâktan temizlenmesi ve iyi ahlâk ile süslenmesi gerekir. İnsanın kalbindeki kuvvete, huya "Hulk" denir.

Kalbin hastalıklarının tedâvîleri güçtür. İlâclarını iyi bilmek ve iyi kullanmak lâzımdır. Huy, kalbdeki meleke ve kalbdeki arzû, hâl demektir. İnsanın i'tikâdı, sözleri, hareketleri, hep bu kuvvetten hâsıl olmaktadır. İhtiyârî hareketleri, huyunun eserleridir.

Ahlâkı tebdîl etmek, kötüsünü yok edip, yerine iyisini getirmek mümkündür. Hadîs-i şerifte, **"Alâkınızı iyileştiriniz!"** buyuruldu. İslâmiyet mümkün olmıyan şeyi emir etmez. Tecribeler de, böyle olduğunu göstermektedir. Tecrîbe, kat'î bilgi elde etmeğe yarıyan üç vâsıttan biridir. Bu vâsıtalarından ikincisi, Muhrir-i Sâdıkın haber vermesidir. Üçüncüsü, hesâb ile anlamaktır. İnsanların, ahlâklarını değiştirme yetenekleri aynı değildir.

Ahlâkın kaynağı, sebepi, insânî rûhun üç kuvvetidir. Bunlardan birincisi, rûhun "İdrâk" kuvvetidir. Buna "Akıl" da denir. İdrar kuvvetinin mu'tedil, orta miktarına "Hikmet" denir. Hikmet, iyiyi kötünden, hakkı bâtıldan ayıran kuvvettir.

Bu kuvvetin lüzûmundan fazla olmasına ukalâlık denir. Ukala insan, mümkün olmayan şeyleri anlamağa kalkışır. Müteşâbih âyetlere mana verir. Kaza kader üzerinde konuşur. Mekk, hiyle, sihr gibi zararlı şeyler yapar. Bu kuvvetin lüzûmundan az olmasına ahmaklık denir. Böyle kimse, hayır, şerri birbirinden ayıramaz. İrak kuvvetinin orta olmasına "Adâlet" denir. Adâletin azı çoğu olmaz.

Ahlâkın kaynağı olan kuvvetlerden ikincisi "Gadab" tır. Hayvanî rûhun kuvvetidir. Beğenmediği, istemediği birşey karşısında, kanı harekete gelir. Bu kuvvetin insânî rûh tarafından temîn edilen orta miktarına, cesâret denir. Lüzûmlu, faydalı işlere atılmaktır.

Müslümanların, iki mislinden fazla olmıyan düşmanla harb etmeleri, mazlûmu zâlimden kurtarmaları böyledir. Bu kuvvetin fazla olması , atılgan, saldırgan olmaktır. Çabuk hiddetlenir. Bu kuvvetin az olması, korkaklıktır. Lüzûmlu olan şeyi yapmaktan çekinir.

Kötü şeyler nefse tatlı gelir 13.7.2002

İnsanın ahlâkına tesir eden, rûhun kuvvetlerinden birisi de "şehvet" tir. Bu sadece cinsi arzular demek değildir. Kendine tatlı gelen, hoşuna giden şeyleri istemesidir. Bunun insânî rûh tarafından temîn edilen orta miktarına "İffet" nâmûs denir. İnsan, tabî'atinin muhtac olduğu şeyleri, İslâmiyete ve insanlığa uygun olarak yapar. Lüzûmundan fazla olmasına , hırs ve fücûr denir. Helâldan olsun, haramdan olsun, her istediğini elde etmeğe çalışır. Başkalarının zararına da olsa, beğendiği şeyleri toplar. Şehvetin lüzûmundan az olmasına, uyşukluk denir ki, hasta olduğundan veya hayasından, yahut korkusundan, kibrinden, muhtac olduğu şeylere kavuşmakta gevşek davranır.

Hikmet, adâlet ve iffet ve şecâ'at, iyi huyların esâsıdır. İnsan, rûhun üç kuvvetinden hikmete tâbî' olunca, diğer ikisine, yani gadaba ve şehvete hâkim olur. Bu ikisini, orta dereceli olan iffete ve şecâ'ate kavuşturarak saadete erer.

Eğer, insan orta derece olan hikmeti bulamayıp, iki kötü uca meylederse, kötü huylar hâsıl olur. Aşırı olan altı huy, her zaman kötüdür. Orta derecede olan dört huy da, kötü niyet ile yapılmıca, kötü olur. Mala, mevkî'e kavuşmak için, din adamı olmak, riyâ ile, gösteriş olarak namaz kılmak ve cihâd yapmak, hikmeti kötüye kullanmak olur. Bir zevke veya mevkî'e kavuşmak için, bazı zevklerini terk etmek, iffeti kötüye kullanmaktır.

Kötü huydan kurtulmak, bunun zıddını yapmak için çok uğraşmak lâzımdır. Çünkü, insanın alıştığı şeyden kurtulması müşkildir. Kötü şeyler nefse tatlı gelir.

Kötü huyların hepsi için müşterek ilâc, hastalığı ve zararını ve sebebini ve zıddını ve ilâcın faydasını bilmektir. Sonra, bu hastalığı kendinde teşhîs etmek, aramak, bulmak gelir. Bu teşhîsi kendi yapar. Yahut bir âlimin, rehberin bildirmesi ile anlar. Mümin, müminin aynasıdır. İnsan kendi kusurlarını zor anlar. Güvendiği arkadaşına sorarak da, kusurunu öğrenir. Sâdık olan dost, onu tehlikelerden, korkulardan muhâfaza eden kimsedir. Böyle bir arkadaş bulmak çok zordur. Bunun içindir ki, İmâm-ı Şâfi'î:

Sâdık dost ve hâlis Kimyâ
Az bulunur, hiç arama! buyurdu.
Hazret-i Ömer de,
Arkadaşım aybıma uyardı beni,
kardeşlik sünnetinin budur temeli! buyurdu.

Kötü huyların tespiti 14.7.2002

İnsan, kötü huylarını düşmanlarının kendisine karşı kullandıkları kelimelere bakarak da öğrenebilir. Çünkü düşman, insanın ayıplarını arayıp, yüzüne çarpar. İyi arkadaşlar ise, insanın ayıplarını pek görmezler.

Birisi **İbrâhîm Edhem** hazretlerine, aybını, kusurunu bildirmesi için yalvarınca, seni dost edindim. Her hâlin, hareketlerin, bana güzel görünüyor. Aybını başkalarına sor dedi.

Başkasında bir ayıb görünce, bunu kendinde aramak, kendinde bulursa, bundan kurtulmağa çalışmak da, kötü huyların ilâclarındandır. "**Mümin müminin aynasıdır**" hadis-i şerifinin manası budur. Yani, başkasının ayıplarında, kendi ayıplarını görür.

İsâ aleyhisselâma, bu güzel ahlâkını kimden öğrendin dediklerinde, "Bir kimseden öğrenmedim. İnsanlara baktım. Hoşuma gitmeyen huylarından ictinâb ettim. Beğendiklerimi ben de yaptım" buyurdu.

Lokman hakîme, edebi kimden öğrendin, dediklerinde, "Edebsizden!" dedi.

Selef-i sâlihînin, Eshâb-ı kirâmın, Velîlerin "rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'in" hayat hikâyelerini okumak da, iyi huylu olmağa sebep olur.

Kendinde kötü huy bulunan kimse, buna yakalanmanın sebebini araştırmalı, bu sebebi yok etmeğe, bunun zıddını yapmağa çalışmalıdır. İnsanın, kötü şey yapınca, arkasından riyâzet çekmeği, nefse güç gelen şey yapmağı âdet edinmesi de, faydalı ilâctir.

Meselâ, bir kötülük yaparsam, şu kadar sadaka vereceğim veya oruc tutacağım, gece namazları kılacağım diye yemîn etmelidir. Nefs, bu güç şeyleri yapmamak için, onlara sebep olan kötü âdetini yapmaz. Kötü ahlâkın zararlarını okumak, işitmek de, faydalı ilâctir. Bu zararları bildiren hadis-i şerifler çoktur. Bunlardan birkaçı şunlardır:

"Allah katında kötü huydan büyük günah yoktur." Çünkü, bunun günah olduğunu bilmez. Tevbe etmez. İşledikçe, günahı katkat artar.

"İnsanların hiç çekinmeden, sıkılmadan yaptıkları günah, kötü huylu olmaktır."

"Her günahın tevbesi vardır. Kötü ahlâkın tevbesi olmaz. İnsan, kötü huyunun tevbesini yapmayıp, daha kötüsünü yapar."

"Sıcak su buzı erittiği gibi, iyi ahlâk da, hatâları eritir. Sirke balı bozduğu gibi, kötü ahlâk, hayırâtı, hasenâtı mahv eder."

Güzel ahlâkın kaynağı 15.7.2002

Kötü niyet ile olmıyan hikmet, adâlet, iffet ve şecâ'at, iyi ahlâkın kaynağıdır. İyi huylu olmak için ve iyi ahlâkını muhâfaza edebilmek için, sâlih kimselerle, iyi huylularla arkadaşlık etmelidir. İnsanın ahlâkı, arkadaşının huyu gibi olur.

Ahlâk, hastalık gibi sârîdir, bulaşıcıdır. Kötü huylu ile arkadaşlık etmemelidir. Hadîs-i şerifte, "**İnsanın dîni, arkadaşının dîni gibi olur**" buyuruldu. Faydasız şeylerden, oyunlardan, zararlı şakalaşmaktan ve münâkaşa etmekten uzak durmalıdır. İlim öğrenmeli ve faydalı işler yapmalıdır.

Ahlâkı bozan, şehveti harekete getiren seks, fuhş kitapları okumamalı, böyle radyo ve televizyondan sakınmalıdır. İyi huyların faydaları ve haramların zararları ve Cehennemdeki azâbları, hep hâtırlanmalıdır.

Mâl, mevki arkasında koşanlardan hiçbiri murâdına kavuşmamıştır. Mâlî, mevki'î hayır için arıyan ve hayır işlerde kullanan, rahata, huzûra kavuşmuştur. Mal, mevki' gaye olmamalı, hayra vâsita olmalıdır. Mal, mevki' bir deryâyâ benzer. Çok kimse, bu denizde boğulmuştur. Allahü teâlâdan korkmak, bu deryânın gemisidir. Hadîs-i şerifte, "**Dünyada, kalıcı değil, yolcu gibi yaşamalı! Öleceğini hiç unutmamalı!**" buyuruldu. İnsan, dünyada bâkî değildir. Dünya

zevklerine daldıkça, derdler, üzüntüler, güçlükler artar. Aşağıdaki hadis-i şerifleri hiç unutmamalıdır:

“İbâdetleri az olan bir kul, iyi huyu ile, kıyâmetde yüksek derecelere kavuşur.”

“İbâdetlerin en kolayı ve çok faydalısı, az konuşmak ve iyi huylu olmaktır.”

“Bir kulun ibâdetleri çok olsa da, kötü huyu, onu Cehennemine dibine götürür. Ba’zan küfüre götürür.”

Birinin gündüzleri oruc tuttuğu, geceleri namaz kıldığı, fakat kötü huylu olduğu, dili ile komşularına, arkadaşlarına eziyet ettiği söylendikde, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” cevâbında, “Böyle olmak iyi değildir. Gideceği yer, Cehennem ateşidir” buyurdu.

“Güzel ahlâkı tamamlamak, yerleştirmek için gönderildim”.

Semâvî dinlerin hepsinde iyi huylar vardı. Bu din, bunları tamamlamak için gönderildi. Bu din varken, iyi huy bildirecek başka kaynağa, başka kimseye lüzûm yoktur. Bunun için, Muhammed aleyhisselâmdan sonra, Peygamber gelmiyecektir. Gerçek güzel ahlâk onun ahlâkıdır. Her müslüman onun ahlâkı ile ahlâklanmaya çalışmalıdır.

Kalbe güzel huylar yerleştirilmeli 16.7.2002

Her Müslüman, kalbinden bütün kötü huyları çıkarıp, iyi ahlâkı yerleştirmelidir. Birkaçını çıkarıp, birkaçını yerleştirmekle, insan güzel huylu olmaz. Tasavvuf, insanı bu kemâle kavuşturan yoldur.

Böyle olmiyan yola, tasavvuf denmez. Her ilmin, her san’atın sahteleri, bozukları olduğu gibi, dinden, İslâmiyetden, İslâmiyetin güzel ahlâkından haberleri olmiyan sahtekârlar, yalancılar, kendilerine tarîkatçı, şeyh diyorlar. Bunlara aldanmamalı, câhillerin, ahlâksızların kitaplarını okumamalı, radyolarını dinlememeli, tuzaklarına düşmemelidir.

Kötü ahlâkın meşhûrları altmış adettir. Bunlardan en azından kırk adedi öğrenmelidir. Bunlardan sakınan ve zıdlarını yapan kimse, güzel ahlâklı olur.

Güzel huylu olmanın önemini Peygamber efendimiz şöyle bildirdi:

“İyi huylu olan, dünya ve âhiret saadetine kavuşur.”

Çünkü iyi huylu kimse, Allahü teâlâyâ ve kullara karşı olan hakları, vazîfeleri îfâ eder.

“Sûreti ve huyu güzel olanı Cehennem ateşi yakmaz.”

“Kendinden uzaklaşanlara yaklaşmak, zulmedenleri af etmek, kendini mahrûm edenlere ihsân etmek, güzel huylu olmaktır”.

İyi huylu kimse, kendisine darılana iyilik yapar. İhsânda bulunur. Malına, haysiyetine, bedenine zarar vereni af eder.

“Kızdığı zaman, yumuşak davrananın kalbini Allahü teâlâ emniyet ve iman ile doldurur. Korkusuz ve emîn olur.”

Kötülük edene iyilik yapmak, iyi huyların en üstünüdür. Kâmil insan olmanın alâmetidir. Düşmanları dost yapar. İsâ aleyhisselâm, “Kötülük yapana kötülükle cevâb vermeyiniz! Sağ yanağınızı vurana, sol yanağınızı çeviriniz! Paltonuzu alana, şalvarınızı da veriniz!” buyurdu.

Hristiyanların şimdi ellerinde mevcûd uydurma (İncîl) kitaplarında da böyle yazılıdır. Buna rağmen, Hristiyanların, İspanyada, Kudüsde, Hindistânda ve (Bosna Hersek)de Müslümanlara ve yehûdîlere yaptıkları korkunc zulümler ve engizisyon mahkemelerinde, birbirlerine yaptıkları işkenceler, kitaplarda mevcûttur. Bu vahşî hareketleri, gerçek İncîle tâbî’ olmadıklarını göstermektedir.

Kötülüklerin en kötüsü 17.7.2002

Dinimize göre, kötülüklerin en kötüsü, Allahü teâlâyâ inanmamak, ateist olmaktır. İslamiyete, Muhammed aleyhisselâmın son peygamber olduğuna inanmamak “küfür” yani Allaha düşmanlık olur. Meleklerin, insanların ve cinnin iman etmeleri, inanmaları emir olundu. Muhammed aleyhisselâmın, Allahü teâlâdan getirip bildirdiği şeylerin hepsine kalb ile inanıp, dil ile de ikrâr etmeğe, söylemeğe “İman” denir.

İmanın yeri “Kalb”dir. Kalb, yürek dediğimiz et parçasında bulunan bir kuvvettir. Bu kuvvete “gönül” de denir. İmanı söylemeğe mani bulunduğu zaman, söylememek af olur. Meselâ korkutulduğu, hasta, dilsiz olduğu, söyleyecek vakit bulamadan öldüğü zaman, söylemek îcâb etmez. Anlamadan, taklîd ederek inanmak da, iman olur.

Allahü teâlânın var olduğunu anlamamak, düşünmemek küfür olur. Bildirilenlerden birine inanmamak, hepsine inanmamak olur. Herbirini bilmeden, hepsine inandım demek de, iman olur.

İman hâsıl olmak için, İslâmiyetin küfür alâmeti dediği şeylerden sakınmak da lâzımdır. İslâmiyetin ahkâmından yani emir ve yasaklarından birini hafîf görmek, Kur’ân-ı kerîm ile, melek

ile, Peygamberlerden biri ile “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” alay etmek, küfür alâmetlerindendir. İnkâr etmek, yani işittikten sonra inanmamak, tasdîk etmemek demektir. Şübhe etmek de, inkâr olur.

Küfür olduğunu herkesin bildiği bir şeyi, işitmediği, düşünmediği için kâfir olanların küfürü “Küfür-i cehlî”dir. Cehl de iki türlüdür: Birincisi basîttir. Böyle kimse, câhil olduğunu bilir. Bunlarda, yanlış i'tikâd olmaz. Hayvan gibidirler. Çünkü, insanı hayvandan ayıran, ilm ve idrâkdir.

Bunlar, hayvandan da aşağıdırlar. Çünkü hayvanlar, yaratıldıkları şeyde ileridedirler. Kendilerine faydalı şeyleri anlar ve onlara yaklaşırlar. Zararlı olanları da anlayıp, onlardan uzaklaşırlar. Hâlbuki bunlar, bilmez olduklarını bildikleri halde, bu çirkin halden uzaklaşmaz, ilme yaklaşmazlar.

İman edilecek şeyleri ve farzlardan, haramlardan meşhûr olanları, lüzûmu kadar öğrenmek farzdır. Bunları öğrenmemek haramdır. İşitip de, öğrenmeğe ehemmiyyet vermemek küfür olur.

Cahilliğin ilâcı 18.7.2002

Cehalet, insanı dünya ve ahiret saadeti olan imandan mahrum bırakır. Veyahut da sahip olunan imanın elden çıkmasına sebep olur. Bunun için iman edilecek şeyleri ve farzlardan, haramlardan meşhûr olanları, lüzûmu kadar öğrenmek farzdır. Bunları öğrenmemek haramdır. İşitip de, öğrenmeğe ehemmiyyet vermemek küfür olur.

Cahilliğin ilâcı, çalışıp öğrenmektir. Cehalet yanlış, sapık i'tikâda sebep olur. Yunan felsefecilerinden ve Müslümanlardan yetmişiki bid'at fırkasından imanı gidenler böyledir. Bu cehâlet, birincisinden daha fenâdır. İlâcı bilinmeyen bir hastalıktır.

İsâ aleyhisselâm, “Sağırı, dilsizi tedâvî ettim. Ölüyü dirilttim. Fakat, cahilliğin ilâcını bulamadım” demiştir. Çünkü, böyle kimse, cahilliğini ilim ve kemâl sanmaktadır. Câhil ve rûh hastası olduğunu bilmez ki, ilâcını arasın! Ancak, Allahü teâlânın hidâyeti ile hastalığını anlıyan, bu deritten kurtulabilir.

Bugün dünyada çok az da olsa, İslamiyeti duymamış, işitmemiş insanlar mevcuttur. Bunların durumu, İslamiyeti duymuş fakat kabul etmemiş kimselerle aynı olmayacaktır.

Bu hususta ikinci bin yılın yenileyicisi büyük âlim **İmâm-ı Rabbânî** hazretleri, “Mektûbât” kitabının birinci cildinin ikiyüzellidokuzuncu mektûbunda şöyle buyuruyor:

“Dağda yetişip, hiçbir din duymayıp, puta tapan müşrikler, ne Cennete, ne de Cehenneme girmeyeceklerdir. Âhirette dirildikten sonra, hesâba çekilip, zulümleri, kabâhatleri kadar, mahşer yerinde azâb çekeceklerdir. Herkesin hakkı verildikten sonra, bütün hayvanlar gibi, bunlar da, yok edileceklerdir. Bir yerde sonsuz kalmıyacaklardır.

Herkesin akli, dünya işlerinde bile, şaşırıp yanırlarken, Allahü teâlânın, aklları ile bulamadıkları için, kullarını ateşde sonsuz olarak yakacağını söylemek, bu fakire çok ağır gelmektedir. Küçük iken ölen kâfir çocukları da, böyle yok olacaklardır.

Bir Peygamberin “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” vefâtından sonra, çok vakit geçip, zâlimler tarafından din bozularak, unutulduğu yerlerde yaşayıp, Peygamberlerden ve İslâmiyetden haberi olmayan insanlar da, Cennete ve Cehenneme sokulmıyacak, böyle tekrâr yok edileceklerdir. Kâfir memleketlerinde yaşayıp, İslâmiyeti işitmeyenler de böyledir.”

Küfürde bilerek inad etmek 19.7.2002

İnad etmek kötü bir huydur. Bu küfürde olursa çok daha kötüdür. Cahilliğinden dolayı Müslüman olma nimetinden mahrum kalanlar olduğu gibi, inadından mahrum kalanlar da vardır. Buna, “küfür-i inâdî” denir. Küfür olduğunu bilerek, inâd ederek, kâfir olmaktır.

Kibir sebebi ile ve mâla, zevke ve mevki' sâhibi olmayı sevmekten veya ayıblanmaktan korkmak sebebi ile hâsıl olur. Fir'avn'ın ve yoldaşlarının küfürleri böyle idi. Mûsâ aleyhisselâmın mu'cizelerini gördükleri halde, iman etmediler. Bizim gibi bir insana inanmayız dediler. Kendileri gibi bir insanın Peygamber olacağını kabûl etmediler.

Peygamber melekden olur sandılar. Hâlbuki, kendileri gibi insan olan Fir'avna ilâh dediler. Ona tapındılar. Rum İmperatörü Herakliyüs da, tahtından, saltanatından ayrılmak korkusu ile iman etmedi.

Eshâb-ı kirâmdan Dihye “radıyallahü teâlâ anh”, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” islâma da'vet eden mektûbunu Medîneden Şâma, Herakliyüsa getirdi. Herakliyüs, bir gün evvel, Mekkeden Şâma gelmiş olan Kureyş kâfirlerinin ticaret kervanının reîsi, Ebû Süfyânı sarâyına

çağırıp: “Medînede birisinin peygamberlik iddi’â ettiğini işittim. Kendisi, tanınmış kimselerden midir? Yoksa, aşağı tabakadan mıdır? Ondan evvel, başkası da böyle iddi’âda bulundu mu? Dedeleri arasında, melik ve emîr olanlar var mıdır. Kendisine tâbî’ olanlar zengin midir, fakir ve âciz kimseler midir? Çalışmaları ilerliyor mu, geriliyor mu? Dînine girip de, sonra ayrılanlar oluyor mu? Sözünde durmadığı, yalan söylediği görüldü mü? Harblerinde gâlib midir, mağlûb mudur?”

Ebû Süfyân bunların cevâblarını bildirince, bu sözlerinin hepsi, Onun peygamber olduğunu gösteriyor dedi. Ebû Süfyân o zaman henüz iman etmediği için, küfüründen ve hasedinden dolayı, yalan söylediği de oldu. Bir gece içinde, Mekken, Kudüsdeki Mescid-i aksâya götürüldüğünü söyledi, dedi. Herakliyüsün yanında olup, bunu işitenlerden biri lâfa karışıp:

Ben, o gece Mescid-i aksâda idim dedi. O gece gördüklerini anlattı. Ertesi gün, Herakliyüs, mektûbu okuttu. Mektûba inandığını, Muhammed aleyhisselâma iman ettiğini Dihyeye bildirdi. Fakat, iman ettiğimi millete bildirmekten korkuyorum. Bu mektûbu falanca râhibe götür. O, çok şey bilir. Onun da iman edeceğini sanıyorum dedi. Râhib, Resûlullahdan gelen mektûbu okuyunca, hemen iman etti. Oradakilere de iman etmelerini söyledi. Kendisini öldürdüler. Herakliyüs korkup saltanatını kaçırmamak için, küfürü imana tercîh etti.

Manevi değerlere saygısızlık etmek 20.7.2002

Kötü huyların en kötüsü olan insanı küfre, dinden çıkmaya götüren hallerden, sözlerden biri de “Küfür-i hükmî”dir. İslâmiyetin imansızlık alâmeti dediği sözleri söyleyen ve işleri yapan, kalbinde tasdik olsa ve inandığını söylese de, kâfir olur. İslâmiyetin tazîmini, hürmet gösterilmesini emir ettiği şeyi tahkîr etmek, kötülemek böyledir.

Bunun için, Allahü teâlâyâ lâıyk olmıyan şey söyleyen kâfir olur. Meselâ, Allah, Arşdan veya gökden bize bakıyor demek, sen bana zulmettiğin gibi, Allah da sana zulmediyor demek, filân Müslüman benim gözümde yahûdî gibidir demek, yalan bir söze, Allah biliyor ki, doğrudur demek ve melekleri küçültücü şeyler söylemek ve Kur’ân-ı kerîmi, hatta bir harfini küçültücü söz söylemek, bir harfine bile inanmamak, çalgı çalarak Kur’ân okumak, hakîkî olan Tevrâta ve İncile inanmamak, bunları kötülemek küfür olur.

Peygamberleri küçültücü şeyler söylemek, Kur’ân-ı kerîmde isimleri bildirilen yirmibeş Peygamberden “aleyhimüssalewâtü vetteslîmât” birine inanmamak, meşhûr sünnetlerden birini beğenmemek, çok iyilik yapan birisi için, Peygamberden daha iyidir demek küfürdür.

Peygamberler muhtac idi demek küfür olur. Çünkü, onların fakirlikleri kendi istekleri ile idi. Birisi, peygamber olduğunu söylese, buna inananlar da kâfir olur. **“Kabrim ile minberim arası, Cennet bağçelerinden bir bağçedir”** hadis-i şerifini işitince, ben minber, hasır ve kabirden başka birşey görmüyorum demek küfür olur.

Âhırette olacak şeylerle alay etmek küfürdür. Kabirdeki ve kıyâmetteki azâblara akla, fenne uygun değildir diyerek inanmamak, Cennette Allahü teâlâyı görmeğe inanmamak, ben Cenneti istemem, Allahı görmeği isterim demek küfür olur.

İslâmiyete inanmamak alâmeti olan sözler, fen bilgileri, din bilgilerinden daha hayırlıdır demek, namaz kılsam da, kılmamam da, berâberdir demek, zekât vermem demek, fâiz helâl olsaydı, zulmetmek helâl olsaydı demek, haramdan olan mâlî fakire verip sevap beklemek, fakir, verilen paranın haram olduğunu bilerek, verene hayır duâ etmek, imâm-ı a’zam Ebû Hanîfenin kıyâsı hak değildir demek küfürdür. (A’raf) sûresinin ellialtıncı âyet-i kerîmesi kıyâsın hak olduğunu ispat etmektedir.

İslâm bilgilerine inanmamak, bunları ve din âlimlerini aşağılamak da, küfür olur.

Kötülükleri, küfrü beğenmek 21.7.2002

Kâfir olmağı isteyen kimse, buna niyet ettiği anda kâfir olur. Başkasının kâfir olmasını isteyen kimse, küfrü beğendiği için istiyorsa, kâfir olur. Kötü, zâlim olduğundan, zulmünün cezâsını Cehennem ateşinde çekmesi için istiyorsa, kâfir olmaz. Küfre sebep olduklarını bilerek ve arzusu ile küfür kelimelerini söyleyen kâfir olur. Bilmiyerek söylüyorsa, âlimlerin çoğuna göre yine kâfir olur. Küfre sebep olmıyan kelime söylemek isterken, şaşırarak, küfre sebep olanı söylerse kâfir olmaz.

Küfre sebep olan bir işi, bilerek yapmak küfür olur. Bilmiyerek yapınca da küfür olur diyen âlimler çoktur. Beline, zünnar denilen papas kuşağını bağlamak ve küfre mahsûs şey giymek de böyledir.

Küfür alâmeti bir şey yapan, meselâ puta secde eden kâfir olur. Bunları harbde düşmana karşı, sulhda zâlime karşı, hîle olarak kullanmak küfür olmaz. Bunları mizâh için, başkalarını

güldürmek için, şaka için kullanmak da küfüre sebep olur. İ'tikâdının doğru olması fayda vermez. Kâfirlerin bayram günlerinde, o güne mahsûs şeylerini, onlar gibi kullanmak, bunları kâfire hediye etmek küfür olur.

Müslüman olmak için, nefsin de iman etmesi lâzım değildir. Nefsinden kalbine küfüre sebep olan şeyler gelen kimse, bunları söylemese, imanının kuvvetine alâmet olur. Küfüre sebep olan şeyi kullanan kimseye kâfir dememelidir. Bir Müslümanın bir işinde veya sözünde doksandokuz küfür ihtimâli olsa, bir iman ihtimâli olsa, bu kimseye kâfir denilmez. Müslümana hüsn-i zan etmek lâzımdır.

Başkalarını güldürmek, sevindirmek veya alay etmek için söylenen sözlerde küfürden korkulur. Gadab, kızgınlık ve hırs ile söylenen sözler de böyledir. Bunun için insan, sözünün ve işlerinin neye varacağını düşünmelidir. Herşeyde dînini kayırmalıdır. Hiçbir günahı, küçük görmemelidir. Bir kimse, küçük günah işlese, buna tevbe et denildikde, tevbe edecek bir şey yapmadım ki dese, yahut niçin tevbe edeyim dese, küfür olur.

Çocuk, âkıl ve bâlig olduğu zaman, imanı, islâmı bilmese ve sorulunca anlatamasa, kafir olur. Çünkü, küçük iken, anasına babasına tâbî' olarak imanı var idi. Bâlig olunca, onlara tâbî' olması devam etmez. Bunun için akıl balig olan her gencin imanın ve islâmın şartlarını yeteri kadar bilmesi ve bunlara inanması şarttır.

İmanı muhafaza etmenin yolu 22.7.2002

En güzel ahlâk imanlı olmaktır. Bunun için imanlı olmanın kıymetini bilmeliyiz. Müslüman, imanın yok olmasına sebep olacağı sözbirliği ile bildirilmiş olan şeyleri bilerek istekle söyler veya yaparsa, dinden çıkar. Buna "Mürted" denir. Mürtedin, mürted olmadan önceki ibâdetleri ve sevapları yok olur. Tekrâr imana gelirse, zengin ise, yeniden hac etmesi lâzım olur. Namazlarını, orucularını, zekâtlarını kaza etmesi lâzım olmaz. Mürted olmadan önce, kazaya bırakmış olduklarını kaza etmesi lâzımdır. Çünkü, mürted olunca, önceki günahlar yok olmaz.

Dinimize göre, mürted olanın nikâhı fesh olur, gider. İmana gelerek, tecdîd-i nikâh etmeden önceki çocukları veled-i zinâ olur. Kesdiği, leş olur, yinmez. İmanın gitmesine sebep olan şeyden tevbe etmedikçe, yalnız (Kelime-i şehâdet) söylemekle veya namaz kılmakla, Müslüman olmaz.

Mürted olacak şeyi yaptığını inkâr etmesi de tevbe olur. Tevbe etmeden ölürse, Cehennem ateşinde ebedî olarak azâb görür. Bunun için, küfürden çok korkmalı, az konuşmalıdır. Hadîs-i şerifte, **"Hep hayırlı, faydalı konuşunuz. Yahut susunuz!"** buyuruldu. Ciddî olmalı, latîfeci, oyuncu olmamalıdır. Dîne, kanûnlara, akla, insanlığa uygun olmıyan şeyler yapmamalıdır.

Kendisini küfürden muhâfaza etmesi için, Allahü teâlâyâ çok duâ etmelidir. Hadîs-i şerifte, **"Şirkden sakınınız. Şirk, karıncanın ayak sesinden daha gizlidir"** buyuruldu. Bu hadîs-i şerifteki şirk, küfür demektir. Bu kadar gizli olan şeyden korunmak nasıl olur denildikde, **"Allahümme innî e'üzü bike min en-üşrike bike şey-en ve ene a'lemü ve estağfirüke li-mâ lâ-a'lemü inneke ente allâmülguyûb"** duasını okuyun, buyuruldu.

Her müslüman, sabah ve akşam, bu îman duâsını okumalıdır: Sabah duâsı gece yarısında okumaya başlanır. Akşam duâsı öyleden başlar.

Bu duâyı sabâh ve akşam çok okumalıdır. Kâfirlerin, Cehennem ateşinde sonsuz azâb görecekleri, Cennete hiç girmeyecekleri söz birliği ile bildirilmiştir. Kâfir, dünyada sonsuz yaşasaydı, sonsuz kâfir kalmak niyetinde olduğu için, cezâsı da sonsuz azâbdır.

Allahü teâlâ, herşeyin hâlikı, sâhibidir. Mülkünde dilediğini yapması hakkıdır. Ona, niçin böyle yaptın demeğe kimsenin hakkı yoktur. Bir şeyin sâhibinin, o şeyi dilediği gibi kullanmasına zulm denmez. Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, zâlim olmadığını, hiçbir mahlûkuna zulüm yapmadığını bildirmektedir.

Dünya ve âhiret huzuru için 23.7.2002

Allahü teâlânın emirlerine "Farz" denir. Yasak ettiği şeylere "Haram" denir. Farzlara ve haramlara "İslâmiyet" denir. İslâmiyete uymıyan şeyi yapmağa "Günah işlemek" denir. Günah işlemek küfür olmaz. Günah olduğuna önem verilmezse, küfür olur. İbâdet yapmanın lâzım olduğuna ve günahdan sakınmak lâzım olduğuna inanmamak küfür olur.

Bir Velînin, aynı gün ve aynı saatde, çeşitli memleketlerde görüldüğünü söylemenin câiz olduğunu bildirilmiştir. Büyük âlim Ömer Neseî "rahime-hullahü teâlâ", Allahü teâlânın Evliyâsına, âdetini, kanûnlarını bozarak (kerâmet) vermesi câizdir, demiştir.

Câhile "İman nedir, İslâm nedir?" gibi sorulmamalı. Bunların cevapları söylenip, böyle midir, demelidir. Evlenecek gençlere de böyle sormalıdır. Birisinde küfüre sebep olan sözler ve

hareketler görülünce, kâfir dememeli, küfürü irâde ettiği, ahkâm-ı islâmiyyeye ehemmiyyet vermediği anlaşılmadıkca, sû-i zan etmemelidir.

Bir kimseyi haksız olarak döven veya öldüren zâlime, iyi yaptın, bunu hak etmişti demek küfür olur. Yalan olarak, Allah biliyor ki, seni çocuğumdan çok seviyorum demek küfür olur. Vazîfe olduğuna inanmıyarak, ehemmiyyet vermiyerek, hafîf görerek namaz kılmamak, oruc tutmamak, zekât vermemek, küfür olur. Allahın rahmetinden ümmîdini kesmek küfürdür.

Kat’î olarak bilinen haramlardan birine helâl demek de, küfür olur. Ezân, câmi’, fıkıh kitapları gibi İslâmiyetin kıymet verdiği şeyleri aşağılamak, küfür olur. Abdestsiz olduğunu veya namaz vaktinin gelmediğini bildiği halde, namaz kılmak, bildiği halde kiblede başka tarafa dönerek kılmak küfür olur. Bir Müslümanı kötülemek için, kâfir demek küfür olmaz. Kâfir olmasını isteyerek söylemenin küfür olacağı yukarıda bildirilmiştir.

Allahü teâlâ çok merhametli olduğu için, “Cehenneme girmeye sebep olan şeyleri yapmayınız! Onun ateşi çok şiddetlidir. Dayanamazsınız!” diyerek, kullarına tekrâr tekrâr haber verdi. Sonsuz olan Cennet nimetlerine kavuşduracak şeyleri yaparak, islâmiyyeye uyarak dünyada ve âhirette rahat ve mes’ûd yaşamağa da’vet etti. Bu da’veti beğenip seçmeleri için, insanlara akıl ve irâde, ihtiyâr nimetlerini de verdi.

Bu daveti kabul edip, iman eden, dinin emir ve yasaklarını yerine getiren sonsuz olarak Cennete kalacaktır. Kabul etmeyen de sonsuz olarak Cehennemde kalacaktır. Müslüman olmayının da Cennete gereceğini söyleyen dinden çıkar.

Makam sahibi olmasının zararları 24.7.2002

Kalb hastalıklarının, yani kötü huyların en zararlılarından biri de, mal ve makam hırsıdır. Şu hadis-i şerifler “**Hubbürriyâset**” denilen, bu hastalığın ne kadar zararlı olduğunu göstermekte, teşhîs ve tedâvisine ışık tutmaktadır:

“İki aç kurt, bir koyun sürüsüne girdiği zaman, yaptıkları zarardan, mal ve şöhet hırsının yapacağı zarar daha çoktur.”

“İnsana zarar olarak, din ve dünya işlerinde parmakla gösterilmesi yetişir.” Yani, insanın din veya dünya işlerinde şöhet sâhibi olması, dînine de, dünyasına da çok zarar verir.

“Övülmeyi sevmek, insanı kör eder ve sağır eder. Kabâhatlerini, kusurlarını görmez olur. Doğru sözleri, kendisine yapılan nasihatları işitmez olur.”

Makam ve şöhet sâhibi olmak arzusu, insanlarda üç şeyden hâsıl olur:

Birinci sebep, nefsin arzularına kavuşmaktır. Nefs, arzularının, haram yollardan elde edilmesini ister. İkincisi, kendinin ve başkalarının haklarını zâlimlerden kurtarmak ve müstehab olan meselâ, sadaka vermek için ve hayırât, hasenât yapmak için yahud mubah olan işler yapmak için, meselâ, iyi yimek, iyi giyinmek, iyi evlerde oturmak ve çoluk çocuk sâhibi olup, rahat ve mes’ûd yaşamak için veya ibâdetlerine mâni olacak şeylerden kurtulmak için ve islâm dînine ve Müslümanlara hizmet için mevki sâhibi olmak istenir.

Bu niyet ile mevkiye kavuşurken, riya gibi ve hakkı bâtil ile karıştırmak gibi, İslâmiyetin yasak ettiği şeyleri yapmazsa ve vâcibleri, sünnetleri terk etmezse, bunun mevki sâhibi olması câizdir, hatta müstehabdır.

Çünkü, câiz ve lâzım olan şeylere kavuşturucu sebepleri, vâsıtaları yapmak da, câiz ve lâzım olur. Süleymân aleyhisselâm, “Yâ Rabbî! Benden sonra kimseye nasîb etmiyeceğin bir mülkü bana ihsân eyle!” diyerek melik ve emîr olmak istemiştir.

Önceki dinlerden bildirilen ve red edilmeyen haberler bizim dînimizde de muteberdir.

Hadîs-i şerifte, **“Hak ve adâlet üzere bir gün hâkimlik yapmağı, bir sene devamlı gâzâ etmekten daha çok severim”** buyuruldu. Bir hadîs-i şerifte, **“Bir saat adâlet ile idârecilik yapmak, altmış sene nâfile ibâdet yapmaktan daha iyidir”** buyuruldu.

Makam iyi yönde kullanılırsa faydalıdır 25.7.2002

Kötü huylardan olan makam sahibi olmak arzusu, hırsı dünya sevgisi artırır. Dünya ve ahiret saadetine kavuşmak ve insanlara hizmet edebilmek için mal ve makam sahibi olmak ise çok iyidir. Bütün dünya bir kimsenin olsa, mala mağrur olmadan dine uygun harcasa, çok büyük sevab kazanır. Süleyman aleyhisselam, büyük bir zenginlik ve saltanat içinde yüzdüğü halde, Cenab-ı Hak, Kur’an-ı kerimde, **“O ne iyi kuldur”** diye övmektedir. (Sad 30)

İnsanı iyilik etmekten alıkoyan her şey dünyadır. Kur’an-ı kerimde, Cennetin, makam hırsıyla büyüklük taslamayan kimselere verileceği bildirilmektedir.

Ahret nimetlerini elde etmek için makam ve mevki elbette iyidir. Mal gibi makamın da kendisi değil sevgisi engeldir. Hizmet için bir makama talip olmak başka şey, nefsin arzularını tatmin için makam sahibi olmak ayrı şeydir.

Riyâ ile ve hakkı bâtil ile karıştırarak makam sâhibi olmak câiz değildir. İyi niyet ile olsa da, câiz değildir. Çünkü, haramları ve mekrûhları, iyi niyet ile de yapmak câiz değildir. Hatta, bazı haramların iyi niyet ile yapılması, daha büyük günah olur. Niyetin iyi olması, tâ'atlarda, ibâdetlerde faydalı olur. Mubah, hatta farz olan bir amel, niyete göre günah olabilir. Günah işliyenin, "Sen kalbime bak! Kalbim temizdir. Allah kalbe bakar" sözünün yanlış, hatta zararlı olduğu buradan da anlaşılmaktadır.

İnsan, makamsahibi olmağı nefsi eğlendirmek için ister. Nefsi, maldan olduğu gibi, mevki den de lezzet almaktadır. Arada İslâmiyete uymayan işler bulunmazsa, nefsi lezzet aldığı şeye kavuşturmak haram olmaz ise de, takvânın, himmetin az olduğunu gösterir. Mevki elde ettikten sonra, insanların gönüllerini kazanmak için, riyâ ve müdâhane ve gösteriş yapmasından korkulur.

Hatta, münâfıklık ve hakkı bâtil ile karıştırmak ve hatta hiyle ve yalan gibi tehlikeli hâller de olabilir. Helâl ile haram karışık olan şeyi yapmamak lâzımdır.

Bir zaman, bir emîr, bir zâhidi ziyârete gitmiş. Zâhid, emîrin ve etrâfındakilerin kendisine yaklaşmak istediklerini anlayınca, ziyâfet vermiş. Kendisi, iri lokmaları hırs ile çabuk çabuk, yimeğe başlamış. Emîr, bu hâli görünce, zâhidi beğenmiyerek, oradan ayrılmış. Zâhid, arkasından, Elhamdü lillah! Rabbim beni kurtardı demiş.

Mevki sâhibi olmak arzûsunu gideren en kuvvetli ilâc, insanlardan uzak durmaktır. Din ve dünya için zarûrî vazîfelerden başka, insanlar arasına karışmamalıdır. Hadîs-i şerifte, bu ilâc tavsiye edilmektedir.

Ayıplanma korkusu 26.7.2002

Ayıplanma korkusu yarı, insanın, başkalarının kendisini kötölemelerine, çekiştirmelerine, ayıblamalarına üzülmeye kötü bir huydur. Kalb hastalıklarındandır. İnsanlardan utanmak ve başkalarının kötölemelerinden, ayıblamalarından korkmak küfre sebep olur. Ebû Tâlibin sağlığında kâfir kalmasının sebebi budur.

Ebû Tâlib, hazret-i Alînin babasıdır. Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" amcasıdır. Resûlullahın Peygamber olduğunu biliyordu. İnsanların kötüliyeceklerinden korkarak ve ayıblıyacaklarını düşünerek, iman etmedi. Ebû Tâlib ölüm döşeğinde iken, Resûlullah onun yanına gelerek, "Ey amcam! Sana şefâ'at edebilmekliğim için, lâ ilâhe illallah söyle!" buyurdu. Cevâbında, "Ey kardeşimin oğlu, doğru söylediğini biliyorum. Lâkin ölüm korkusu ile imana geldi denilmesini istemem" dedi. Beydâvî tefsîrinde, Kasas sûresinin "Sevdiklerini hidâyete getirmek senin elinde değildir" meâlindeki, ellialtıncı âyet-i kerîmesinin bu zaman indiği bildirilmiştir.

Kureys kâfirlerinin ileri gelenleri, Ebû Tâlibin yanına geldiler. Sen, bizim emîrimizsin, sözlerin başımızın üzerindedir. Fakat, senden sonra, Muhammed ile "aleyhissalâtü vesselâm" aramızda düşmanlığın devam edeceğinden korkuyoruz. Ona söyle! Dînimizi kötölemesin, dediler. Ebû Tâlib, Resûlullahı yanına çağırdı. İşittiklerini söyledi. Resûlullahın, onlar ile sulh yapmıyacağını anlayınca, Müslüman olacağı anlaşılan bazı şeyler söyledi. Bunları işitince, amcasının iman etmesini istedi. "İşitenler bana dil uzatacaklarından korkmasaydım, iman ederdim. Seni sevindirirdim" dedi.

Öleceği zaman, bir şeyler söyledi. Bunları işitebilmek için, Abdüllah ibni Abbâs yanına yaklaştı. İman ettiğini bildiriyor dedi. Ebû Tâlibin iman ettiği şübhelidir. (İbni Hacer-i Mekki, "Nimet-ül-kübra" kitabında öldükten sonra diriltiyle iman ettiğini bildirmektedir.)

İnsanların kötölemelerinden ve ayıblamalarından korkmağa karşı ilâc olarak şöyle düşünmelidir: Kötölemeleri doğru ise, ayıplarımı bana bildirmiş oluyolar. Bunları yapmamağa karar verdim demeli, böyle kötölemelerden ferahlık duymalıdır. Onlara teşekkür etmelidir.

Hasen-i Basrîye, birisinin kendisini gıybet ettiğini haber verdiler. Ona bir tabak helva gönderip, "Sevaplarını bana hediye ettiğini işittim. Karşılık olarak bu tatlıyı gönderiyorum" dedi. Yapılan kötöleme yalan ise, iftirâ ise, zararı söyliyene olur. Onun sevapları bana verilir. Benim günahlarım, ona yüklenir demelidir. İftirâ etmek, nemmâmlik yapmak, gıybet etmekden daha fenâdır. Nemîme, Müslümanlar arasında söz taşıaktır.

Bozuk inanç küfre götürür 27.7.2002

Küfürden, imansızlıktan sonra en kötü huy, ahlâk, "Bid'at i'tikâdî" yani yanlış, sapık inançtır. İmanın bozuk ve sapık olmasıdır. Müslümanların çoğu, bu kötü hastalığa yakalanmışlardır.

His organları ile anlaşılamıyan, hesap ile ulaşılamıyan şeylerde akıl yürütmek ve aklın yanıldığı şeylere inanmak, insanı bu hastalığa sürükler. Her Müslümanın (i'tikâdda mezheb)in iki imâmından birine, yani (Mâtürîdî) veya (Eş'arî) mezhebine tâbî olması lâzımdır. Bu iki imâmdan birini taklîd etmek, insanı bu hastalıktan kurtarır. Çünkü, (Ehl-i sünnet) âlimleri, aklın ermediği bilgilerde, yalnız Kur'ân-ı kerîme ve hadis-i şeriflere uymuşlar, aklarını yalnız bu ikisinin manalarını arayıp bulmakda ve anlamakda kullanmışlardır. Bu manaları, Eshâb-ı kirâmdan, Onlar da, Resûlullahdan öğrenmişler ve öğrendiklerini kitaplarına yazmışlardır.

Kur'ân-ı kerîmde ve hadis-i şeriflerde açıkca bildirilmiş olan birşeye inanmıyan veya şübhe eden (Kâfir) yani Allahın düşmanı olur. Açık olarak bildirilmemiş, şübheli olan emirlere yanlış mana vermek (Bid'at) olur. Kur'ândan, hadîsden yanlış mana çıkarana (Bid'at sâhibi) denir.

Kendi anladıklarına, düşüncelerine Kur'ân, hadîs diyene (Zındık) denir. Bu yanlış anladığına inanan, bid'at sâhibi olur. Böyle şey olmaz, aklım kabûl etmez derse, kâfir olur. Bir harama mubah diyen kimse, bir âyete veya hadis-i şerife dayanarak söylüyorsa, kâfir olmaz, bid'at sâhibi olur.

Ebû Bekir ile Ömerin hilâfete seçilmeleri haklı değildi demek bid'atdır. Hilâfete hakları yok idi demek küfürdür. Hanefî mezhebinin âlimleri, i'tikâdda, Ebû Mansûr Mâtürîdî hazretlerine tâbî olmuşlardır. Mâlikî, şâfi'î ve hanbelî mezheplerinin âlimleri, i'tikâdda, Ebûl-Hasen Eş'arî "rahime-hullahü teâlâ" hazretlerine tâbî olmuşlardır.

Bu iki mezhebin esâsda ayrılıkları yoktur. Her ikisi de, hak yoldadır. Muhammed Hâdimî hazretleri Bid'at sâhiblerinin muhakkak Cehenneme gidecekleri kitaplarında uzun yazmaktadır.

Amelde, ibadetlerde dört mezhebden birine uymıyan Ehl-i sünnetten ayrılır. Ehl-i sünnetten ayrılanın da sapık veya kâfir olacağı S. Ahmet Tahtavi hazretlerinin Dürr-ül-muhtar haşiyesinde yazılıdır. Abdülgani Nablûsi hazretleri de, "Bugün dört mezhebden başkasına uymak caiz değildir. Kur'an-ı kerimin manasını öğrenmek isteyen, Ehl-i sünnet âlimlerinin kelam, fıkıh ve ahlâk kitaplarını okumalıdır!" buyuruyor.

Övülmeyi sevme hastalığı 28.7.2002

İnsanın övülmeyi sevmesi, kötü huylardandır. Kalb hastalığıdır. Bunun sebebi, insanın kendini beğenmesi, yüksek, iyi sanmasıdır. Övülmek, böyle kimseye tatlı gelir. Bunun üstünlük, iyilik olmadığını, olsa da, geçici olduğunu düşünmelidir.

İnsanın, kendini sevmesi, nefsin hevâsına, şehvetlerine, isteklerine, lezzetlerine tâbî olması da kötü huylardandır.. Bunun kötü olduğu, âyet-i kerîmelerde açıkca bildirilmiştir. Nefsin arzûlarının, insanı Allah yolundan sapdırıcı oldukları, Kur'ân-ı kerîmde haber verilmiştir. Çünkü nefis, dâimâ Allahü teâlâyı inkâr, Ona inâd, isyân etmek ister. Her işde, nefsin arzûlarına uymak, nefse tapınmak olur.

Nefsine uyan, küfüre veya bid'at sâhibi olmağa yahut fıska yani haram işlemeğe başlar. Ebû Bekr Tamistânî "rahime-hullahü teâlâ" diyor ki, "Nefse uymaktan kurtulmak, dünya nimetlerinin en büyüğüdür. Çünkü nefis, Allahü teâlâ ile kul arasındaki perdelerin en büyüğüdür"

Sehl bin Abdüllah Tüsterî hazretleri diyor ki, "İbâdetlerin en kıymetlisi, nefse uymamaktır" İslâm bin Yüsûf Belhî, Hâtem-ül-esam'a bir şey hediye etti. Hâtem bunu kabûl edince, bunu kabûl etmek nefsin arzûsuna uymak olmaz mı dediler. Kabûl etmekle kendimi zelîl, onu azîz eyledim. Red etseydim, kendim azîz, o zelîl olurdu. Nefsimin hoşuna giderdi dedi.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", uzun bir hadis-i şerifin sonunda buyurdu ki, **"İnsanı felâkete sürükleyen şeyler üçdür: Hasîslik, nefse uymak, kendini beğenmek."**

İmâm-ı Gazâlî hazretleri buyurdu ki, Allahü teâlânın insana yardımına mani olan perdelerin en kötüsü, (Ucb)dur. Yani ayıplarını görmeyip, ibâdetlerini beğenmektir.

İsâ aleyhisselâm buyurdu ki, "Ey havârîler! Rüzgâr, çok ışıkları söndürmüştür. Ucb da, çok ibâdetleri söndürmüş, sevaplarını yok etmiştir."

Hadîs-i şerifte, **"Ümmetimin iki kötü huya yakalanmalarından çok korkuyorum.**

Bunlar, nefse uymak ve ölümü unutup, dünya arkasında koşmaktır" buyuruldu. Nefse uymak, İslâmiyete uymağa mani olur. Ölümü unutmak, nefse uymağa sebep olur.

Hadîs-i şerifte, **"Aklın alâmeti, nefse gâlib ve hâkim olmak ve öldükden sonra lâzım olanları hâzırlamaktır. Ahmaklık alâmeti, nefse uyup, Allahdan af,merhamet beklemektir."** buyuruldu.

Nefis, yetmiş şeytandan dana düşman

29.7.2002

Nefis, şeytandan daha tehlikelidir. Nefse uyup da, tevbe ve istigfâr etmeden, af ve Cennet beklemek ahmaklık olmaktadır. Sebebine yapışmadan birşey beklemeğe (Temennî) denir. Sebebine yapıştıktan sonra, beklemeğe (Recâ) denir. Temennî, insanı tembelliğe götürür. Recâ ise, çalışmağa sebep olur.

Nefsin sevdiği, istediği şeylere (Hevâ) denir. Nefs, yaratılışında kötülükleri, zararlı şeyleri sevici ve isteyicidir. **“Nefsinden sakın dâim. Ona güvenme aslâ. Yetmiş şeytandan daha, fazla düşmandır sana”** beyti, tâm yerinde söylenmiştir.

Nefsin, insanı haramlara ve mekrûhlara sürüklemesinin zararları meydandadır. İstekleri hep hayvanî arzûlardır. Hayvanî arzûlar ise, hep dünyadaki ihtiyaçlardır. İnsan bu arzûları peşinde olduğu kadar, âhîret ihtiyaçlarını hâzırlamakta geri kalır. Çok mühim olan bir şey de, nefis mubahlarla doymaz. Mubahları kullanmağı artırdıkça, isteklerini artırır. Yine de, doymaz. İnsanı haramlara sürükler. Bundan başka, mubahları aşırı kullanmak, elemelere, derterle, hastalıklara sebep olur. Böyle insan, hep midesini, zevkini düşünür. Hâsîs ve rezîl olur.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki: Bütün varlıkların aslı, (Adem)dir, yokluktur. Herşey yok iken, Allahü teâlâ, bunları yoklukta biliyordu. İlimdeki bu ademlere, kendi sıfatlarından aks ettirdi, yansıttı. Varlıkların asılları hâsıl oldu. İlimdeki bu asılları, hârice çıkardı. Varlıklar hâsıl oldu.

Elma çekirdeğinin, elma ağacına asl olması gibi. İnsanın yapısını anlamak için, birşeyin aynadaki hayalini düşünelim. Aynadaki bu görüntü, o şeyden gelen ışınların, aynadaki yansımalarıdır. Ayna adem gibidir. İnsanın kalbi ve rûhu bu ışınlara benzer. Ayna, insanın bedenine, camın parlaklığı ise, nefse benzer. Yani, nefsin aslı, ademdir. Kalb ile rûh ile ilgisi yoktur.

Nefse uyan kimse, hep İslâmiyetin dışına çıkar. Hayvanlarda akıl ve nefis olmadığı için, ihtiyaçlarını bulunca kullanırlar. Yalnız bedenlerine zarar veren, kendilerini inciten şeylerden kaçarlar. İslâm dîni, rahat ve huzûr içinde yaşamak için lâzım olan şeylerden ve dünya lezzetlerinden faydalı olanları yasak etmiyor.

Bunların elde edilmesinde ve kullanılmasında, akla ve dîne uymağı emir ediyor. İslâm dîni insanların dünyada da, âhîrette de rahat ve huzûr içinde yaşamasını istiyor. Bunun için, akla uymağı emir ediyor. Nefse uymağı yasak ediyor. Akıl yaratılmasaydı, insan hep nefesine uyar, felâketlere sürüklenirdi.

Nefs, iki tarafı keskin bıçak gibidir 30.7.3002

Kötülüklerin, kötü huyların kaynağı olan nefis olmasaydı ne olurdu? Nefsin faydası var mıdır? Nefs olmasaydı, insan, yaşaması ve üremesi için ve medenî hayat için lâzım olan şeyleri kazanmak için çalışmasında kusur ederdi ve Nefs ile cihâd sevapından mahrûm kalırdı. Meleklerden daha üstün olmak yolu kapalı kalırdı.

Hadîs-i şerifte buyuruldu ki, **“Âhîrette olacaklardan, sizin bildiklerinizi hayvanlar bilselerdi, yimek için et bulamazdınız!”** Yani, hayvanlar âhîretteki azâbların korkusundan dolayı, yimekten, içmekten kesilirlerdi. Bir deri, bir kemik kalırlardı. İnsanlarda nefis olmasaydı, hayvanlar gibi, korkudan, yiyemez, içemez, yaşayamazlardı. İnsanların yaşayabilmeleri, nefsinin gafleti ve dünya lezzetlerine düşkün olması iledir.

Nefs, iki tarafı keskin bıçak gibidir. Hem de, zehirli ilâc gibidir. Tabîbin tavsiyesine göre kullanan, bundan fayda kazanır. Aşırı kullanan helâk olur. İslâmiyet, nefsin helâk edilmesini, yok edilmesini değil, terbiye edilmesini, ondan istifâde edilmesini emir etmektedir.

Nefsin İslâmiyetin dışına taşmasını önlemek için, şey yapılmalıdır: Birincisi, ona uymamak, onun arzûlarını yapmamaktır. Buna, (Riyâzet) çekmek denir. Riyâzet, vera' ve takvâ ile olur. (Takovâ), haramlardan sakınmaktır. (Vera') haramlardan ve mubahları ihtiyacdan fazla kullanmaktan da sakınmaktır.

Cihâdın ikincisi, nefsin istemediği şeyleri yapmaktır. Buna (Mücâhede) denir. Bütün ibâdetler mücâhededir. Bu iki husus, nefsi terbiye eder. İnsanı olgunlaştırır. Rûhları kuvvetlendirir. Sıddıkların, şehîdlerin ve sâlihlerin yoluna kavuşturur. Allahü teâlâ kullarının tâ'atlarına, ibâdetlerine muhtac değildir. Kullarının günah işlemesi Ona hiç zarar vermez. Kullarının neflerini terbiye etmek, nefse cihâd etmek için bunları emir etmiştir.

İnsanlarda nefis olmasaydı, insanlık kalmaz, meleklik hâsıl olurdu. Hâlbuki, beden birçok şeylere muhtacdır. Yimek, içmek, uyumak, istirahat etmek lâzımdır. Süvâriye hayvan lâzım olduğu gibi, insana da beden lâzımdır. Hayvana bakmak lâzım olduğu gibi, bedene hizmet etmek de lâzımdır. İbâdetler beden ile yapılmaktadır.

Emirler insan gücünün üzerinde değildir

31.7.2002

Kötülüklerden, kötü huylardan kurtulmanın yolu, İslamiyete uymak, ibadet etmek ve İslamiyetin istediği şekilde yaşamaktır. Niyet ederek İslâmiyete uymağa (İbâdet) etmek denir. Allahü teâlânın emirlerine ve yasaklarına (İslâmiyet) denir. Emir edilenlere (Farz), yasak edilenlere (Haram) denir.

İslamiyetin emir ve yasakları insan gücünün üzerinde değildir. Her insanın rahat, zorlanmadan yapabileceği kurallardır. Hadîs-i şerifte, **“İbâdetleri tâkat getireceğiniz kadar yapınız. Neş’e ile yapılan ibâdetin kıymeti çok olur”** buyruldu. Beden istirahat edince, ibâdetler zevk ile yapılır. Beden ve zihin yorgun iken yapılan işden usanç hâsıl olur.

Yorgunluğu gidermek için, arasına mubah olan şeylerle, bedene neş’e getirmelidir. İmâm-ı Gazâlî hazretleri buyuruyor ki, “Çok ibâdet yapınca, beden yorulur. Hareket etmek istemez. Bu zaman uyumakla veya sâlihlerin hayat hikâyelerini okumakla yahut mubah olan eğlencelerle bedeni neş’elendirmeli. Böyle yapmak, usanarak ibâdet yapmaktan efaldır.”

İbâdet yapmaktan maksad, hem mücâhede yaparak, nefsi terbiye etmek, hem de, kalbe ferahlık getirmek, kalbi Allaha bağlamak içindir. “Namaz, insanı kötü ve çirkin işler yapmaktan korur” buyruldu. Severek, neş’e ile kılınan namaz böyle olur.

Bu neş’eyi hâsıl etmek için, nefsin mubahlardaki arzularını, ihtiyaç olduğu kadar, yerine getirmek lâzım olur. Böyle yapmak, İslâmiyete uymak olur. İbâdetlere sebep olan mubahlar da ibâdet olur. “Âlimin uykusu, câhilin ibâdetinden hayırlıdır” hadis-i şerifi, bu sözümüzün şahididir. Uykuliyarak, terâvîh namazı kılmak mekrûhdur. Uykulu hâl gidince, neş’e ile kılmalıdır. Uykuliyarak kılınan namazda gevşeklik ve gaflet olur.

Bu ifadeler yanlış anlamamalıdır. Yorgunluk ve usanç hâsıl olduğu zaman ibâdet te’hîr edilir, terk edilmez. Farzları özürsüz terk etmek büyük günahdır. Kaza etmek farz olur. Vâcibleri de kaza etmek vâcib olur. Sünnetleri terk eden, bunların sevapından mahrûm kalır. Özürsüz terk etmeği âdet ederse, bu sünnetlere mahsûs olan şefâ’atdan mahrûm kalır.

Yorgun, hâlsiz, neş’esiz olmak, farzları vaktinden sonraya bırakmak için özür olmaz. Vaktinden sonraya bırakmak günahından ve azâbından insan kurtulamaz. Farzlara ve haramlara ehemmiyyet vermemenin küfür olduğu akâid kitaplarında bildirilmiştir. İslâm düşmanları bu noktadan da gençleri aldatmağa, İslâmiyeti içerden yıkmaya çalışıyorlar. Bunlara aldanmamak için, Ehl-i sünnet âlimlerinin yazdıkları fıkıh ve ilmiyhâl kitaplarını okuyup, farzları, haramları iyi öğrenmekten başka çâre yoktur.

Bozuk inançlık kimselerin peşinden gitmek

1.8.2002

Kötü huylardan biri de tanımadığı, itikatını, yaşayışını bilmediği kimselerin peşinden gitmektir. Ehl-i sünnet âlimi olduğu anlaşılmayan kimsenin sözlerinin, kitaplarının ve kendisinin medh olunmasına, yaldızlı, ateşli propagandalara aldanarak, buna tâbî’ olmak câiz değildir.

Nasıl kimse olduğunu araştırmadan, onu güvendiği kimselere sormadan, i’tikâdında, sözlerinde ve ibâdetlerinde ona uymak, insanı felâkete götürür.

Ehl-i sünnet âlimi olan hakîkî din adamlarının kabûl ve tasdik etmediği kitaplardan ve sözlerden din bilgisi öğrenmeğe kalkışmamalıdır. Her din kitapına uyarak ibâdet yapmak câiz değildir. Ehl-i sünnet olmayan din adamlarının kitaplarına ve sözlerine uymamalıdır.

Âlim görünen ve din adamı denilen herkesin sözüne veya kitapına uyarak amel etmek câiz değildir. Kıymetli kitaplardan toplanmış, terceme edilmiş Ehl-i sünnet âlimlerinin yazdıkları (ilmiyhâl kitapları)nı okumalıdır. Böyle tercüme edilmemiş, kafadan yazılmış ilmiyhâl kitaplarını ve uydurma tefsîrleri okumak, insanı dünya ve âhiret felâketlerine sürükler.

Mesela, zamanımızdaki sinsi din düşmanlarının fikir babalarından olan Kazanlı Mûsâ Carullah, Kur’ân-ı kerîme ve hadis-i şeriflere inanmayıp, yeni bir din uydurup, buna İslâmiyet demektedir. Yaldızlı kelimelerle, Müslümanlara gerici, Ehl-i sünnet âlimlerine yobaz demektedir. Kur’ân ve hadisler, bugünkü fen bilgileri ile yetişmiş olan gençlerin uyacakları bir din değildir diyerek, uydurduğu düşüncelerine din demekde, kitapları ile gençleri aldatmaktadır.

Bu tür zararlı kimselere aldanmamak için, kimin yolundan gittiğimize ve kimin kitaplarını okuduğumuza, dinimizi kimlerden öğrendiğimize dikkat etmemiz gerekir.

Allaha imandan sonra, ibâdetlerin, üstünlüklerin en kıymetlisi, Ehl-i sünnet itikâdında olmaktadır. Ehl-i sünnet demek, itikâdda ve söylemekte ve her işte ve ibâdetlerde ve insanlara karşı yapılan işlerde, Muhammed aleyhisselâmın sünnetine, yani yoluna ve Eshâb-ı kirâma ve Tâbi'înin ve daha sonra gelen Ehl-i sünnet âlimlerinin icmâ'ına, yani söz birliğine uymaktır.

Bunların yolunu, fikh ve ilmihâl kitaplarından okuyup öğrenmek lâzımdır. Hakikî Müslüman, bu yolda olanlardır. Müslümanların çoğu nefslerine ve kısa aklına, kendi görüşlerine uyarak, Ehl-i sünnet âlimlerinin yolundan ayrılmışlar, (bid'at ehli) olmuşlardır. Müslümanın en büyük vazifesi kendini, çoluk çocuğunu ve yakınlarını bozuk fırkalardan korumak olmalıdır.

Dünya kazancına dîni âlet etmek 2.8.2002

Riyâ, birşeyi olduğunun tersine göstermektir. Kısaca, gösteriş demektir. Âhiret amellerini yaparak âhiret yolunda olduğunu göstererek, dünya arzularına kavuşmak demektir. Kısaca, dünya kazancına dîni âlet etmektir. İbâdetlerini göstererek, insanların sevgisini kazanmaktır.

Sözleri veya ibâdetleri riyâ ile olan kimsenin, din bilgisi varsa, buna "Münâfık" denir. Din bilgisi yoksa, buna "Din yobazı" denir. Fen bilgisi olmayıp da, kendisini fen adamı tanıtip, kendi görüşlerini, fen bilgisi olarak söyleyip, Müslümanları aldatmağa, bunların dinlerini, imanlarını bozmağa çalışan islâm düşmanlarına "Fen yobazı" denir.

Riyânın zıddı, aksi "İhlâs" tır. İhlâs, dünya faydalarını düşünmeyip ibâdetlerini yalnız Allahü teâlânın rızâsı için yapmaktır. İhlâs sâhibi, ibâdet yaparken başkalarına göstermeği hiç düşünmez. Bunun ibâdetlerini başkalarının görmesi ihlâsına zarar vermez. Hadîs-i şerifte, **"Allahü teâlâyı görür gibi ibâdet et! Sen görmüyor isen de, O, seni görmektedir"** buyruldu.

Başkalarının sevgisine ve medh etmelerine kavuşmak için, dünya işleri ile, onlara iyilik yapmak, riyâ olur. İbâdet ile olan riyâ bundan daha fenâdır. Allahü teâlânın rızâsını hiç düşünmeden yapılan riyâ, hepsinden daha fenâdır. İbâdet yaparak Allahü teâlâdan dünya menfe'atlerini istemek, riyâ olmaz. Yağmur duâsına çıkmak böyledir. İstihâre yapmak da, böyledir. Sıkıntıdan, hastalıktan ve fakirlikten kurtulmak için âyet-i kerîmeler okumak da, böyledir.

Bunlarda hem ibâdet, hem de menfaat niyetleri bulunmaktadır. Ticaret maksadı ile hacca gitmek de böyledir. İbâdet niyeti hiç bulunmazsa riyâ olurlar. İbâdet niyeti çok olursa, sevap hâsıl olur. İbâdetlerini başkalarına göstermek, onlara öğretmek ve teşvik etmek niyeti ile olursa, yine riyâ olmaz ve çok sevap olur. Ramezân orucunu tutmakta riyâ olmaz.

Allahü teâlânın rızâsı için namaza başlayıp, sonradan hâsıl olan riyânın zararı olmaz. Riyâ ile yapılan farzlar sahîh olur. İbâdet borcu ödenmiş olur ise de, sevapı olmaz.

Riyâdan korkarak ibâdeti terk etmek câiz değildir. Allahü teâlânın rızâsı için namaza durup, namazı bitirinceye kadar hep dünya işlerini düşünürse, namazı sahîh olur. Şöhrete sebep olacak şekilde giyinmek de riyâ olur. Din adamlarının, temiz, kıymetli elbise giymeleri lâzımdır. Bunun için, imâmların, Cum'a ve bayram günleri zînetli elbise giymeleri sünnettir.

Menfaat için nasihat riyadır 3.8.2002

Menfaat için, şöhret için va'z vermek, nasihat etmek, kitap yazmak da riyâ olur. Nasihat, emr-i ma'rûf ve nehy-i münker demektir. Münâkaşa etmek, başkalarından üstün görünmek ve övünmek için ilim öğrenmek de, riyâ olur. Dünyalık elde etmek, yani mal, mevki' elde etmek için ilim öğrenmek de, riyâ olur.

Riyâ haramdır. Allahü teâlâ için olan ilim, Allahü teâlâdan korkmağı artırır. Kendi ayıplarını görmeğe sebep olur. Şeytanın aldatmasına mani olur. İlmîni dünya kazancına, mâla ve mevki'e kavuşmağa vâsıta eden din adamlarına "ulemâ-i sû" yani kötü din adamları denir. Bunların gideceği yer, Cehennemdir. Herkesin yanında sünnetlere uygun olarak, yalnız iken ise, edeblere uymıyarak yapılan ibâdetler, riyâ olur.

Yapılan ibâdetin sevapını, ölü veya diri başkasına hediye etmek câizdir. Hac, namaz, oruc, sadaka, Kur'ân-ı kerîm, mevlid okumak, zikir ve duâ okumak sevaplarını başkasına hediye etmek câizdir.

Bu ibâdetleri ücret karşılığı, pazarlık ederek yapmak câiz değildir. Allahü teâlâ için Kur'ân okuyup, verilen hediye kabûl edilir. Hadîs-i şerifte, **"Kabristândan geçen kimse onbir ihlâs sûresi okuyup, sevapını kabrdekilere hediye ederse, meyyitler adedince sevap verilir"** buyruldu.

İbâdetlerin sahîh olması için, Allahü teâlânın rızâsı için yapmağa niyet etmek lâzımdır. Niyet, kalb ile olur. Yalnız söylemek ile niyet edilmiş olmaz. Kalb ile birlikde olmak şartı ile

söyliyerek niyet etmek câiz olur denildi. Kalb ile niyet, söz ile niyete benzemezse, kalbdeki niyete bakılır. Yalnız yemîn etmek böyle değildir. Yemîn etmekte, söz esâsıdır.

İbâdetlerde niyetin söz ile yapılacağını bildiren hiçbir hadis-i şerif ve haber mevcûd değildir. Dört mezhebin imâmları da bildirmemiştir. Niyet, ibâdet yapmağı kalbe getirmek, hâtırlamak değildir. Allahü teâlâ için yapmağı irâde etmek, istemek demektir. Niyet, ibâdete başlarken yapılır. Daha önce, meselâ bir gün önce yapılırsa, niyet olmaz. Buna emel, arzû, va'd denir.

Başkalarının günaha girmemeleri için, bir kimsenin mubahları terk etmesi iyi olur. Fakat sünnetleri, hatta müstehabları terk etmesi câiz olmaz. Meselâ giybet yapmamaları için, misvâk kullanmağı terk etmek iyi olmaz. Misvâk, misvâk ağacının dalından kesilen dişleri fırçalamak için kullanılan bir çubuktur. Bir parmak kalınlığında, bir karış uzunluğundadır.

Allah korkusunun alâmeti 4.8.2002

Günah işleyecek kimsenin, bu günahı vaz geçmesi, Allahü teâlâdan korktuğı için veya insanlardan haya etdiğı için, yahut başkalarının yapmasına sebep olmamak için olur. Allahü teâlâdan korkarak terk etmenin alâmeti, o günahı gizli olarak da işlememektir.

İnsanlardan haya etmek, onların kötölemelerinden korkmak demektir. Başkalarının günah işlemelerine sebep olmak, yalnız yapmaktan daha çok günahıdır. Başkalarının bu günahı işlemelerinin günahları da, kıyâmete kadar bunlara sebep olana yazılır. Bir hadis-i şerifte, **“İnsan günahını dünyada gizlerse, Allahü teâlâ da, kıyâmet günü, bu günahı kullarından saklar”** buyuruldu. Herkese vera' sâhibi olduğunu bildirmek için, günahını saklamak ve gizli olarak devam etmek, riyâ olur.

İbâdetlerini başkalarına göstermekden haya etmek câiz değildir. Haya, günahlarını, kabâhatlerini göstermemeğe denir. Bunun için, va'z vermekten ve emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmaktan, Kur'ân-ı kerîm ve mevlid okumaktan haya etmek câiz değildir. **“Haya imandandır”** hadis-i şerifinde haya, kötü, günah şeyleri göstermekden utanmak demektir. Müminin, önce Allahü teâlâdan haya etmesi lâzımdır. Bunun için, ibâdetlerini sıdk ile, ihlâs ile yapmalıdır.

Buhârâ âlimlerinden birisi, sultânın oğullarının sokakta abes oyun oynadıklarını gördü. Elindeki asâ ile bunları dövdü. Sultân, bunu çağırıp, sultâna karşı çıkanın hapis olacağını bilmiyor musun dedi. Âlim, cevâb olarak, Rahmâna karşı çıkanın Cehennemde gideceğini bilmiyor musun dedi. Sultân, emr-i ma'rûf yapmak vazîfesini sana kim verdi dedi. Âlim, seni kim sultân yaptı cevâbını verince, beni halîfe sultân yaptı dedi. Beni de, halîfenin Rabbi vazîfelendirdi dedi. Sultân, sana Semerkand şehrinde emr-i ma'rûf yapmak vazîfesini veriyorum dedikte, ben de kendimi bu vazîfeden azl ettim cevâbını verdi. Bu cevâbına hayretettim, emir olunmadan, izin verilmeden vazîfe yaptığını söyledin. İzin verilince de, azl olunmanı istiyorsun dedi. Sen izin verince, sonra azledersin. Rabbimin verdiği vazîfeden beni kimse azledemez dedi. Bu söz üzerine sultân, dile benden istediğini vereyim dedi. Gençlik hâlimi bana getir dedi. Bu iş elimden gelmez deyince, bana bir fermân yaz da, Cehennemdeki meleklerin reîsi olan Mâlik, beni ateşte yakmasın dedi. Bunu da yapamam deyince, benim öyle bir sultânım var ki, herşeyimi Ondan istiyorum. Her dilediğimi ihsân etti. Bunu yapamam hiç demedi, dedi. Sultân, beni duâdan unutmaya diyerek serbest bıraktı.

“Ancak Allah için yapılanlar kıymetlidir”

5.8.2002

İbâdet, Allahü teâlânın rızâsına kavuşmak için yapılır. Başkasının muhabbetine, ihsânına kavuşmak için yapılan ibâdet, ona tapınmak olur. Allahü teâlâyı ihlâs ile ibâdet etmemiz emir olundu. Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlânın birliğine iman edenden ve namazı ve zekâtı ihlâs ile yapandan Allahü teâlâ râzı olur” buyuruldu. Hadîs-i şerifte, “Başkalarına gösteriş için namazını güzel kılan, yalnız olduğu zaman böyle kılmiyan, Allahü teâlâyı tahkîr etmiş olur” ve “Sizde bulunmasından en çok korkduğum şey, şirk-i asgara yakalanmanızdır. Şirk-i asgar, riyâ demektir” ve “Dünyada riyâ ile ibâdet edene, kıyâmet günü, ey kötü insan! Bugün sana sevap yoktur. Dünyada kimler için ibâdet ettin ise, sevaplarını onlardan iste denir” ve “Allahü teâlâ buyuruyor ki, benim şerîkim yoktur. Başkasını bana şerîk eden, sevaplarını ondan istesin. İbâdetlerinizi ihlâs ile yapınız! Allahü teâlâ, ihlâs ile yapılan işleri kabûl eder” buyuruldu.

Resûlullah Efendimiz, Mu'âz bin Cebeli, Yemene vâlî olarak gönderirken, “İbâdetlerini ihlâs ile yap. İhlâs ile yapılan az amel kıyâmet günü sana yetişir” ve “İbâdetlerini ihlâs ile yapanlara müjdeler olsun. Bunlar hidâyet yıldızlarıdır. Fitnelerin karanlıklarını yok ederler” ve “Dünyada haram edilmiş olan şeyler mel'undur. Ancak Allah için yapılan şeyler kıymetlidir” buyuruldu.

Dünya nimetleri geçicidir. Ömürleri pek kısadır. Bunları ele geçirmek için dînini vermek ahmaklıktır. İnsanların hepsi âcizdir. Allahü teâlâ dilemedikçe, kimse kimseye fayda ve zarar yapamaz. İnsana Allahü teâlâ kâfidir.

Allahü teâlâdan korkmalı, Onun rahmetinden ümmîdi kesmemelidir. Ümmîd, recâ, korkudan çok olmalıdır. Böyle olanın ibâdetleri zevkli olur. Gençlerde korkunun daha fazla olması, ihtiyârlarda recânın daha fazla olması lâzımdır denildi. Hastalarda recâ fazla olmalıdır. Korkusuz recâ ve recâsız korku câiz değildir.

Birincisi emîn olmak, ikincisi ümmîdsiz olmaktır. Hadîs-i kudsîde, “Kulumu, beni zan ettiği gibi karşılarım” buyuruldu. Zümer sûresindeki elliüçüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, “Allah bütün günahları af eder. O gafûrdur, rahîmdir” buyuruldu. Bunlardan, recânın fazla olması lâzım geldiği anlaşılmaktadır. “Allah korkusundan ağlayan, Cehenneme girmez” ve “Benim bildiğimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız” hadis-i şerifleri de, havfın, korkunun fazla olması lâzım geldiğini göstermektedir.

Çok yaşama arzusu (Tûl-i emel) 6.8.2002

Tûl-i emel, zevk ve safâ sürmek için çok yaşamağı istemektir. İbâdet yapmak için, çok yaşamağı istemek, tûl-i emel olmaz. Tûl-i emel sâhibleri, ibâdetleri vaktinde yapmazlar. Tevbe etmeğı terk ederler. Kalbleri katı olur. Ölümü hâtırlamazlar. Va’z ve nasîhatdan ibret almazlar.

Hadîs-i şerifte, “Lezzetlere son veren şeyi çok hâtırlayınız” buyuruldu. Yine, hadîs-i şerifte, “Ölümünden sonra olacak şeyleri bildiğiniz gibi, hayvanlar da bilselerdi, yimek için semiz hayvan bulamazdınız” ve “Gece ve gündüz ölümü hâtırlayan kimse, kıyâmet günü şehîdler yanında olacaktır” buyuruldu.

Tûl-i emel sâhibi, hep dünya mâlına ve mevki’ine kavuşmak için ömrünü harcar. Âhireti unuttur. Yalnız zevk ve safâsını düşünür. Çoluk çocuğunun bir senelik gıdasını hâzırlamak, uzun emel olmaz. Hadîs-i şerifte, “İnsanların en iyisi ömrü uzun ve ameli güzel olan kimsedir” ve “İnsanların en kötüsü, ömrü uzun, ameli kötü olandır” ve “Ölmek istemeyiniz. Kabir azâbı çok acıdır. Ömrü uzun olup İslâmiyete uymak, büyük saadettir” ve “Müslümanlıkta beyazlaşan kıllar, kıyâmet günü nûr olacaktır” buyuruldu.

Tûl-i emelin sebepleri, dünya zevklerine düşkün olmak ve ölümü unutmak ve sıhhatine, gençliğine aldanmaktır. Tûl-i emel hastalığından kurtulmak için, bu sebepleri yok etmek lâzımdır. Ölümün her an geleceğini düşünmelidir. Sağlığın, gençliğin ölüme mani olmadıklarını unutmamalıdır. Çocuklardaki ve gençlerdeki ölüm sayısının yaşlılardaki ölüm sayısından çok olduğunu istatistikler göstermektedir. Çok hastaların iyi olup yaşadıkları, çok sağlam kişilerin çabuk öldükleri her zaman görülmektedir.

Tûl-i emel sâhibi olmanın zararlarını ve ölümü hâtırlamanın faydalarını öğrenmelidir. Hadîs-i şerifte, “Ölümü çok hâtırlayınız. Onu hâtırlamak, insanı günah işlemekten korur ve âhirete zararlı olan şeylerden sakınmağa sebep olur” buyuruldu.

Eshâb-ı kirâmdan Bera’ bin Âzib hazretleri diyor ki, bir cenâzeyi götürdük. Resûlullah kabir başına oturdu. Ağlamağa başladı. Mubârek gözyaşları toprağa damladı. Sonra, “Ey kardeşlerim! Hepiniz buna hâzırlanınız” buyurdu.

Ömer bin Abdül’azîz, bir âlimi görünce, nasîhat istedi. O da, şimdi halîfesin, istediğin gibi emir edersin. Yarın öleceksin, dedi. Biraz daha söyle deyin, Âdem aleyhisselâma kadar, bütün dedelerin ölümü tattı. Şimdi sıra sana geldi, dedi. Halîfe, uzun zaman ağladı.

“İnsanlara vâiz olarak ölüm yetişir” 7.8.2002

Hadîs-i şerifte, “İnsanlara vâiz olarak ölüm yetişir. Zenginlik isteyene, kaza ve kadere iman etmek yetişir” buyurdu ve “İnsanların en akıllısı, ölümü çok hâtırlayandır. Ölümü çok hâtırlayan insana, dünyada şeref, âhirette yüksek dereceler nasîb olur” ve “Allahü teâlâdan haya ediniz. Başkalarına kalacak olan şeyleri toplamakla vaktinizi kaybetmeyiniz.

Kavuşamayacağınız şeyleri ele geçirmek için uğraşmayınız. İhtiyacınızdan fazla binâlar yapmakla hayatınızı harcamayınız” ve “Evlerinizi haram malzeme ile yapmayınız. Dîninizin ve dünyanın harâb olmasına sebep olur” ve çok sevdiği Üsâme bin Zeydin bir ay sonra ödemek üzere yüz altına bir köle satın aldığı işitince, “Siz buna hayıret etmediniz mi? Üsâme tûl-i emel sâhibi olmuş” buyurdu.

Bir hadîs-i şerifte, “Cennete gitmek isteyen, uzun emel sâhibi olmasın. Dünya işleri ile uğraşması ölümü unutturmasın. Haram işlemekte Allahdan haya etsin” buyurdu.

Haram olan lezzetlerin içinde yaşamak için uzun emel sâhibi olmak haramdır. Mubahlarla lezzetlenmek için tûl-i emel sâhibi olmak, haram değil ise de, iyi değildir. Çok yaşamağı değil, sıhhat ve âfiyet ile yaşamağı istemelidir.

Kalb hastalıklarından birisi de “Tama” dır. Dünya lezzetlerini haram yollardan aramağa “Tama” denir. Tama’ın en kötüsü, insanlardan beklemektir. Kibre, ucba sebep olan “Nâfile” ibâdetleri ve âhireti unutturan “Mubah” ları yapmak da Tama’ olur. Tama’ın zıddına, aksine “Tefvîz” denir. Tefvîz, helâl ve faydalı şeyleri kazanmağa çalışıp da, bunlara kavuşmağı Allahü teâlâdan beklemektir.

Şeytan, riyâyı ihlâs olarak ve tama’ı tefvîz olarak göstererek, insanı aldatmağa çalışır. Allahü teâlâ, herkesin kalbine bir melek vazîfelendirmiştir. Bu melek, insana iyi düşünceler ilhâm eder. Şeytan da, insanın kalbine kötü düşünceler, vesveseler getirir.

Helâl yiyen kimse, ilhâm ile vesveseyi birbirinden ayırır. Haram yiyenler ayıramaz. İnsanın nefsi de, kalbine kötü düşünceler getirir. Bu düşüncelere ve arzûlara “Hevâ” denir. İlhâm ve vesvese devamlı olmaz. Nefsin hevâsı ise, devamlıdır ve gittikçe artar. Vesvese, duâ ederek, zikir ederek azalır ve yok olur. Hevâ ise, ancak kuvvetli “mücâhede” ile azalır, yok olur. Şeytan, köpek gibidir. Köpek kovalayınca kaçır ise de, başka taraftan yine gelir. Nefs, kaplan gibidir. Saldırması, ancak öldürmekle biter.

Nefs ve şeytanın istekleri 8.8.2002

İnsanın nefsi dâimâ zararlı şeyler ister. Şeytan ise, çok hayırlı işe mani olmak için, az hayırlı olan şeyde vesvese verir. Büyük günaha sürüklemek için, küçük hayır yapmağı da vesvese eder. İnsan, şeytanın bir vesvesesine uymazsa, bundan vazgeçer. Başka vesveseye başlar. Şeytanın vesvesesi olan hayırlı iş, insana tatlı gelir ve acele ile yapmak ister. Bunun için, hadîs-i şerifte, “Acele etmek, şeytandandır. Beş şey bundan müstesnâdır: Kızını evlendirmek, borcunu ödemek, cenâze hizmetlerini çabuk yapmak, müsâfiri doyurmak, günah yapınca hemen tevbe etmek” buyuruldu.

Hadîs-i şerifte, “Yâ Alî! Üç şeyi geciktirme! Namazı evvel vaktinde kıl! Hâzırlanmış cenâze namazını hemen kıl! Dul veya kızı, küfvü, dengi isteyince, hemen ver!” Yani, namazını kılan ve günah işlemiyen ve nafakasını helâlden kazanan birini bulunca, hemen ona ver buyuruldu.

İlhâm olunan hayır, Allahü teâlânın korkusu ile ve yavaş yavaş yapılır ve sonu düşünülür. Bir hadîsde, “Melekten gelen ilhâm, İslâmiyete uygun olur. Şeytandan gelen vesvese İslâmiyetden ayrılmağa sebep olur” buyuruldu.

İnsan, ilhâm olunan şeyleri yapmalı. Vesveseyi yapmamak için cihâd etmeli, çalışmalıdır. Nefse uyan kimse vesveselere tâbi’ olur. Nefsin hevâsına uymayanın, ilhâma uyması kolay olur. Bir hadîs-i şerifte, “Şeytan, kalbe vesvese verir. Allahın ismi zikir edilince, söylenince kaçır. Söylenmezse vesveselerine devam eder” buyuruldu.

Kalbe gelen hâtıranın cinsini anlamak için, İslâmiyete uygun olup olmadığına bakılır. Böyle anlaşılamazsa, sâlih olan bir âlime sorulur. Sâlih olmıyan, dîni dünya kazançlarına âlet eden kötü din adamına sorulmaz. Yahut, Resûlullah’a “sallallahü aleyhi ve sellem” kadar üstadlarının hepsi ma’lûm olan hakîkî bir rehber sorulur.

Evliyâ, az olsa da, kıyâmete kadar mevcûddur. (Kutb-i irşâd) denilen Ehl-i sünnet âlimi her zaman ve her yerde bulunmaz. Uzun zaman aralıkları ile ve nâdir olarak bulunur. Her yerde çok bulunan câhil tarikatçıları ve yalancı şeyhleri, hakîkî rehber sanmamalıdır. Böylelerin tuzaklarına düşerek dünyada ve âhirette saadetten mahrûm kalmamak için çok uyanık olmalıdır. Kalbe gelen hâtıra, nefse acı gelirse, hayır olduğu anlaşılır. Tatlı gelir, hemen yapmak isterse, şer olduğu anlaşılır.

Şeytanın hileleri 9.8.2002

Şeytanın hileleri çoktur. Bunlardan onu mühimdir: **Birincisi**, Allahü teâlânın senin ibâdetine ihtiyacı yoktur, der. Buna karşı Bekara sûresi, altmışikinci âyetinin “Amel-i sâlihın faydası, bunu yapanadır” meâl-i şerifini hâtırlamalıdır.

Şeytanın **ikinci hilesi**, Allahü teâlâ rahîmdir, kerîmdir, seni de af eder, Cennete kor, der. Buna karşı, Lokman sûresi, otuzüçüncü âyetinin “Allahın kerîm olması, sizi aldatmasın” ve Meryem sûresi, altmışüçüncü âyetinin, “Cennete kullarımızdan müttekî olanları vâris kılarız” meâl-i şeriflerini hâtırlamalıdır.

Üçüncü hilesi, senin ibâdetlerin hep kusurludur. Riyâ karışıktır. Böyle ibâdetlerle müttekî olamazsın. Allahü teâlâ, Mâide sûresinde, “Allah, yalnız müttekîlerin ibâdetlerini kabûl eder” buyuruyor. Senin ibâdetlerin kabûl olmaz. Boşuna uğraşıyorsun. Boş yere, sopa yiyen hayvan gibi, eziyyet çekiyorsun, der.

Buna karşılık, ben, Allahü teâlânın azâbından kurtulmak ve emrine uymak için ibâdet ediyorum. Benim vazîfem, emri yerine getirmektir. Kabûl olup olmayacağı, Onun bileceği şeydir. Şartlarına uygun olan ve farzları yapılan ibâdetin sahîh olması muhakkaktır, demelidir.

Farzları terk etmek büyük günahdır. Bu günahlardan kurtulmak için ibâdetleri yapmak lâzımdır. İbâdet yapmadan Cennete girmek için duâ etmek günahdır. Hadîs-i şerifte, “Akıllı olan kimse, nefsine uymaz ve ibâdet yapar. Ahmak olan, nefsine uyar, sonra Allahın rahmetini bekler” buyuruldu. Âhîret için lâzım olan şeyleri, bu fânî dünyada hâzırlamak lâzımdır.

Şeytanın hîlelerinden **dördüncüsü**, şimdi dünyayı kazanmak için çalış da, rahata kavuş, o zaman, rahat rahat, huzûr içinde ibâdet edersin, diyerek ibâdet yapmağa mani olur.

Buna cevâb olarak, ecel benim elimde değildir. Herkesin ömrünü Allahü teâlâ ezelde takdîr etmiştir. Belki yakında ölürüm. İbâdet vazîfelerini vaktinde yapmalıyım, demelidir. Hadîs-i şerifte, “Helekel-müsevvifün” buyuruldu ki, bugünkü vazîfelerini yarına bırakanlar zarar ettiler, demektir.

Şeytanın hîlelerinden **beşincisi**, ibâdetleri terk ettiremeyince, çabuk kıl, vaktini kaçırma, diyerek şartlarını, farzlarını tamam yaptırmamak ister. Buna karşılık, farzlar çok azdır. Bunları, yavaş yavaş ve şartlarına uygun olarak yapmak lâzımdır. Farz olmıyanları da, şartlarına uygun olarak az yapmak, şartları noksan olarak çok yapmaktan iyidir, demelidir.

Şeytanın hileleri (2) 10.8.2002

Şeytan **altıncı hîle** olarak, ibâdetlerini gizli yap. Allahü teâlâ, senin sevgini ve şerefini insanların kâlbine yerleştirir, diyerek gizli riyâyâ düşürmek ister. Buna karşılık, ben Allahü teâlânın kuluyum. O, benim sâhibimdir. İbâdetimi isterse beğenir, isterse red eder. İnsanlara bildirip bildirmemesine karışmam, demelidir.

Yedinci hîle olarak da, ibâdet yapmağa ne lüzûm var? İnsanların sa’îd ve şakî olacakları ezelde takdîr edilmiştir. Sa’îd olan, ibâdeti terk edince, af edilir, Cennete gider. Ezelde şakî olan, ne kadar ibâdet yaparsa yapsın, faydası olmaz, muhakkak Cehenneme gider. O halde, kendini boşuna yorma! Rahatına bak, der.

Buna cevâb olarak, ben kulum, kulun vazîfesi, sâhibinin emrini yapmaktır, demelidir. Buna karşılık, “Emri yapmayınca, azâb korkusu olursa, emri yapmak lâzım olur. Ezelde sa’îd olan için bu korku yoktur” derse, buna cevâb olarak da, Rabbim herşeyi bilir ve dilediğini yapar. Dilediğine hayır, dilediğine şer verir. Kimsede, Ona sûâl sormak hakkı yoktur demelidir.

İblîs, İsâ aleyhisselâma görünerek, “Ezelde Allahü teâlânın takdîr ettikleri hâsıl olur” diyorsun, öyle mi? dedi. Evet, öyledir buyurdu. Öyle ise, kendini şu dağın tepesinden aşağı at. Eğer ezelde selâmetin takdîr edilmiş ise, sana birşey olmaz dedi. Cevâbında, ey mel’ûn! Allahü teâlâ kullarını imtihan eder. Kulun, sâhibini imtihan etmeğe hakkı yoktur, buyurdu.

Şeytanın bu hîlesine karşı, “İbâdet yapmak faydalıdır. Çünkü, ezelde sa’îd isem, sevapların artması, derecelerin yükselmesi için ibâdetleri yapmak lâzımdır. Şakî isem, ibâdet yapmamak azâbından kurtulmak için, ibâdet yapacağım” demelidir. İbâdet yapmanın bana hiçbir zararı da olmaz. Çünkü, Allahü teâlâ hakîmdir. İbâdet yapanlara azâb etmesi, Onun hikmetine yakışmaz. İbâdeti terk etmenin, ezelde sa’îd olana zararı olmasa bile, faydası yoktur.

Böyle olunca, terk etmek nasıl tercih edilir? Akıllı olan kimse, faydalı olanı yapar. Faydasız olanı terk eder. Ezelde şakî isem, Rabbime itâ’at etmiş olarak Cehenneme girmeye, âsî olarak girmeye tercih ederim. Bundan başka, Allahü teâlâ, ibâdet edenleri Cennete sokacağını, ibâdet etmeyenlere Cehennemde azâb yapacağını va’d etmiştir. Allahü teâlâ va’dinde sâdıkıdır. Va’dinden dönmiyeceği, söz birliği ile bildirilmiştir.

Allahü teâlâ herşeyi sebep ile yaratmaktadır. Âdet-i ilâhiyyesi böyledir. Ancak mu’cize ve kerâmet olarak âdetini bozmaktadır. İbâdetleri, Cennete girmek için sebep yaptığını bildiriyor. Yani, Cennet nimetlerini ibâdetlere karşılık olarak yaratmıştır. Hadîs-i şerifte, “Hiç kimse Cennete, ibâdeti sebebi ile girmez” buyuruldu. Karşılık başkadır, sebep olmak başkadır.

Şeytanın hileleri (3) 11.8.2002

Şeytan **sekizinci hîle** olarak riyâyı tavsiye eder. Herkes görsün de, beğensin, der. Buna cevâb olarak, kendine fayda ve zarar vermek, kimsenin elinde değildir. Başkalarına ise, hiç veremezler. Böyle olan kimselerden birşey beklemek abes olur, bâtıl olur. Fayda ve zarar veren ancak Allahü teâlâdır. Yalnız onun görmesi, bana yetişir, demelidir.

Dokuzuncu hîle olarak, ibâdetlere mani olamayacağını anlayınca, insana ucb, yani ibâdetlerini beğenmek vesvesesi verir. Senin gibi akıllı, uyanık kimse var mı? Bu zamanda, herkes gaflet uykusunda iken, sen ibâdet yapıyorsun, der. Buna karşılık, bu akıl ve itibâh benden değildir. Rabbimin ihsânıdır. Onun ihsânı olmasa, ibâdet yapamam demelidir.

Şeytan hîlelerinin onuncusu olarak, ibâdet yapmak ezelde takdîr edilmiş ise, mümkün olur. Allahü teâlânın takdîri değişmez. İbâdet yapmakta ve terk etmekte insanlar mecbûr olmaktadır, der.

Şeytanın bu sözü bir evvelkinin aynıdır. Ezelde sa’îd denilenlere ibâdet yapmak nasîb olur. Şakî denilenlerin de terk etmeleri lâzım olur. Şeytanın bu hîlesine karşı, herşeyi ve

insanların iyi, kötü her işini Allahü teâlâ yaratıyor ise de, insanlara ve hayvanlara (irâde-i cüz'iyeye) vermiştir. Irâde-i cüz'iyeye insandan meydana gelir. Fakat, insan bunu yarattı denilemez. Çünkü irâde hâricde mevcûd birşey değildir. İnsanın kalbinde hâsıl olmaktadır. Hâricde mevcûd olan şeyin meydana gelmesine (Halk etmek), yaratmak denir. Allahü teâlânın (Irâde-i külliye)si ise hâricde vücûdû var olan bir kuvvettir.

Allahü teâlâ, insanın ihtiyâr hareketini yaratmak için, insanın irâdesini sebep kılmıştır. Bu şart olmasa da yaratır. Fakat bu şart ile, bu sebep ile yaratması âdetidir. Peygamberlerinde ve Evliyâsında bu âdetini bozarak sebepsiz de yarattığı çok görülmüştür. Buna (Mucize ve Kerâmet) denir.

İnsanların işleri yalnız irâde-i cüz'iyeye ile meydana gelmez. Yani insanın her istediği vücûde gelmez. Yalnız Allahü teâlânın irâdesi ile de yaratmak âdeti değildir. Bunun için, insanlar işlerinde mecbûr değildirler. İnsan irâde eder. Hareket etmesini ister, kudretini kullanır, Allahü teâlâ da, irâde ederse, iş meydana gelir. Şeytan, "İnsan, Allahü teâlâ isterse ibâdet yapar, istemezse yapmaz. O halde insan, işleri yapıp yapmamakta cebr olunmaktadır. İnsan çalışsa da, çalışmasa da, ezeldeki kaza ve kader hâsıl olacaktır" diyerek aldatmaktadır.

Şeytanın hileleri (4) 12.8.2002

Şeytan kaza ve kader konuları ile insanı tuzağa düşürmek ister. İnsanın işlerini Allahü teâlânın ezelde takdîr etmesi demek, insanın neleri irâde edeceğini bilmesi ve dilemesi demektir.

Bunları Levh-ül-mahfûzda yazmıştır. Böyle olduğu için, kulun mecbûr olması lâzım gelmez. Büyük islâm âlimi seyyid Abdülhakîm efendi, "Ezeldeki kaza ve kader, Allahü teâlânın kullarının neleri yapmak istediğini ezelde bilmesidir. Neleri yapmasını ezelde emir etmesi değildir" buyurdu.

Yani kaza ve kader, emr-i ezeli değildir, ilm-i ezeldir. Yani bir cebr-i mütehakim değil, ilm-i mütekaddimdir. Bir kimse, birisinin bir günde yapacağı şeyleri bilse ve bunları yapmasını irâde etse ve hepsini bir kâğıda yazsa, bunları yapacak olan kimse, o kimsenin mecbûru olmaz. Yapacaklarını biliyordun ve yapılmasını istedin ve kâğıda yazdın. O halde, bunları sen yaptın da diyemez. Çünkü, bunları kendi irâdesi ile ve kendisi yapmıştır. O kimsenin bildiği ve dilediği ve yazdığı için yapmamıştır.

Allahü teâlânın ezelde bilmesi ve dilemesi ve levh-ül-mahfûza yazması da, insanları mecbûr etmek olmaz. Allahü teâlâ ezelde dilediği için, levh-ül-mahfûza yazmıştır. Kulun yapacağını bildiği için, yapılmasını irâde etmiştir. Allahü teâlânın ezeldeki bilgisi, kulun kendi irâdesi ile yapacağı işe bağlıdır. Kulun işi de, Allahü teâlânın bu ilmi ve irâdesi ile ve yaratması ile meydana gelmektedir. Kul, irâdesini kullanmazsa, Allahü teâlâ, kulun irâdesini kullanmayacağını ezelde bilir ve bildiği için irâde etmez ve yaratmaz.

Demek ki, ilim ma'lûma tâbî'dir. İnsanların irâdesi olmasaydı da, insanların işleri yalnız Allahü teâlânın irâdesi ile yaratılışaydı, insanlar mecbûrdur denilirdi. Ehl-i sünnet mezhebine göre, insanların işleri, insanın kudreti ile Allahü teâlânın kudretinin birlikde te'sîri ile meydana gelmektedir.

Akıl, nefis ve rûh, kalb gibi birer varlıktırlar. Bu üçünün de, kalb ile bağlantısı, irtibâtı vardır. İnsanın, gözü, kulağı, burnu, ağzı ve cildi ile his ettiği renk, ses, koku, tad ve sıcaklık, sertlik gibi şeyler, duygu sınırları ile dimâga gelir. Beyin de bunları hemen kalbe bildirir. Aklın, nefsin, rûhun ve şeytanın arzûları, istekleri de, kalbe gelir. Kalb, ne yapılacağına karar verir, irâde eder, seçer. Bu şeyleri yâ red eder, yok eder. Yahut dimâga bildirir. Dimâg da, bunları hareket sınırları ile uzvlara, organlara bildirir. Organlar da, Allahü teâlâ isterse ve kuvvet verirse, hareket ederek, kalbin irâde ve ihtiyâr ettiği şey yapılır.

Kibir her iyiliğe engeldir 13.8.2002

Kibir, kendisini başkasından üstün görmektir. Kibirli kimsenin kalbi, kendini başkasından üstün görmekle rahat eder. Diğer bir kötü huy olan "Ucb" ise, kendini başkalarından üstün bilmektir. Burada başkasını düşünmez. Kendini ve ibâdetlerini beğenir.

Kibir; kötü huydur. Haramdır. Yaratmanın, Rabbini unutmanın alâmetidir. Kibir her iyiliğe manidir. Çok din adamı, bu kötü hastalığa yakalanmıştır. Hadîs-i şerifte, "Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse Cennete girmez" buyuruldu.

Kibrin aksine "Tevazu" denir. Tevazu kendini başkaları ile bir görmektir. Başkalarından daha üstün ve daha aşağı görmemektir. Tevazu, insan için çok iyi bir huydur. Hadîs-i şerifte, "Tevazu edene müjdeler olsun" buyuruldu.

Tevazu sâhibi, kendini başkalarından aşağı görmez. Zelîl ve miskîn olmaz. Mâlını helâlden kazanıp çok hediye verir. Âlimlerle ve fen adamları ile tanışır. Fakirlere merhamet eder. Hadîs-i şerifte, "Tevazu eden, helâl kazanan, huyu güzel olan, herkese karşı yumuşak olan ve

kimseye kötülük yapmayan, çok iyi bir insandır” ve “Allah için tevazu edeni, Allahü teâlâ yükseltir” buyuruldu.

Tekebbür edene, yani kibir sâhibi olana karşı tekebbür etmek câizdir. Allahü teâlâ, kullarına karşı mütekebbirdir. Allahü teâlâ, kibriyâ sâhibidir. Kibir sâhibine tekebbür etmek, sadaka vermek gibi sevaptır.

Kibir sâhibine karşı tevazu eden kimse, kendisine zulüm etmiş olur. Bid'at sâhiblerine ve zenginlere karşı da tekebbür etmek câizdir. Bu tekebbür kendini yüksek göstermek için değildir. Onlara ders vermek, gafletten uyandırmak içindir.

Harpte düşmana karşı tekebbür etmek sevaptır. Sadaka verirken, neş'e ve sevinç ile karışık tekebbür etmek lâzımdır. Sadaka verenin tekebbür etmesi, fakire karşı değildir. Verdiği mâlî küçültmektir. Mâla kıymet vermediğini gösterir. Hadîs-i şerifte, “Veren el, alandan yüksektir” buyuruldu.

Riyâ, gösteriş yapanlara karşı da tekebbür etmek câizdir. Kendinden aşağı olanlara karşı tevazu göstermek iyi ise de, bunun ifrâta kaçmaması, yani aşırı olmaması lâzımdır. Aşırı tevazu, ancak üstâda ve âlime karşı câizdir. Başkalarına karşı câiz değildir. Hadîs-i şerifte, “Aşırı tevazu Müslüman ahlâkından değildir” buyuruldu.

Kibir çeşitleri 14.8.2002

Kibir çeşitlerinin en kötüsü Allahü teâlâyâ karşı kibirli olmaktır. Nemrûd böyle idi. Tanrı olduğunu ilân etti. Allahü teâlânın nasihat vermek için gönderdiği Peygamberi İbrahim aleyhisselâmı ateşe attı

Fir'avn da böyle ahmaklardan biri idi. Mısırdaki ülûhiyyetini ilân etti. Ben sizin güçlü tanrınızım dedi. Allahü teâlâ, nasihat vermek için, Mûsâ aleyhisselâmı gönderdi. Buna inanmadı. Allahü teâlâ, onu Süveyş denizinde boğdu.

Bunlar gibi, bu dünyanın yaratıcısına inanmayanlara ateist denir. Her asırda böyle ahmaklar gelmiştir. Mao gibi, Stalin gibi zâlimler, milyonlarca insanı öldürerek ve işkence yaparak ve din, islâm adamlarını ve kitaplarını yok ederek, milletlerini sindirmişler, korkutmuşlardır. Her istediklerini zorla yaptırarak şıarmışlardır. İlâha, ma'bûda mahsûs üstünlüklere mâlik olduklarını sanmışlar ve söylemişlerdir.

İslâm kitaplarının memleketlerine sokulmasını, okunmasını yasak etmişler, dinden, Allahü teâlâdan bahsedenleri öldürmüşlerdir. Allahü teâlânın kahrından, gadabından kurtulamayıp yok olmuşlar. Târîhte geçen bütün zâlimler gibi, la'net ve nefret ile anılmışlardır. İhtilâl ve hîle yolu ile, bazı arab memleketlerinin başına geçen, zehirli propagandalarla beyinleri yıkanmış, zâlimler, diktatörler de, o ateistleri taklîd ediyor, islâm düşmanlığı yapıyorlar. Târîh kitaplarında okudukları zâlimlerin fecî âkıbetlerinden ibret almıyorlar. Dünyada, âhirette başlarına gelecek olan azâbları, felâketleri hiç düşünmüyorlar.

Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” karşı da tekebbür edenler çok işitildi. Allahın gönderdiği Peygamber bu mudur? dediler. Bu Kur'ân, Mekke şehrinin ileri gelenlerine indirilseydi iyi olurdu dediler.

Târîh boyunca, islâmın büyüklerine karşı da, böyle tekebbür edenler, alay edenler, hiç eksik olmadı. Bu tekebbürler, âciz, za'îf, elinden birşey gelmeyen, hatta kendinden ve bedeninin yapısından haberi olmayan kulun, kendi mâlikine, sâhibine, kuvveti, gücü sonsuz olan Rabbine karşı bir savaş idi.

Vaktiyle iblîs de, böyle tekebbür etti. Meleklerle, Âdem aleyhisselâma karşı secde etmeleri emir olununca, toprağa karşı niçin secde edeyim? Ben ondan daha üstünüm. Beni ateşten, onu çamurdan yarattın diyerek, Rabbine karşı geldi. Ateşin alevini, latîfliğini ve ışık yaydığını görünce, onu sudan ve topraktan üstün sandı. Hâlbuki üstünlük, kendini üstün görmekte değil, tevazu göstermektedir.

Toprak ateşten üstündür 15.8.2002

Şeytan, ateşten yaratıldığını söyleyerek, topraktan yaratılan Adam aleyhisselama karşı kibirlendi. Hâlbuki, Cennette toprak vardır ve misk gibi kokacaktır. Cennette ateş yoktur. Ateş, Cehennemde azâb vâsıtasıdır. Ateş, harâb etmeğe, toprak, binâ yapmağa yarar. Mahlûklar toprak üstünde yaşamaktadır. Hazîneler, defîneler toprakda bulunur. Kâ'be topraktan yapılmıştır. Ateşin ışığı gecelere son verir, gündüzü getirir ise de, topraktan çiçekler, meyveler hâsıl olmaktadır. Kâinâtın, varlıkların en üstünü olan Muhammed aleyhisselâmın yeri topraktır.

Hadis-i şeriflerde, “Allahü teâlâ buyuruyor ki, kibriyâ, üstünlük ve azamet bana mahsûsdur. Bu ikisinde bana ortak olanı Cehenneme atarım, hiç acımam” ve “Kalbinde zerre kadar kibir olan Cennete girmeyecektir” buyurduktan, güzel elbise giymeği ve temiz ayakkabı kullanmağı seven kimse, böyle midir? denildi. Cevâbında, “Allahü teâlâ cemîldir. Cemâl sâhiblerini sever” buyurdu.

Çirkin, iğrenç olmamak için, çirkinlikle meşhûr olmamak için yapılan temizliğe, güzelliğe, cemâl sâhibi olmak denir. İhtiyac eşyasını, hoş ve sevimli görünecek şekilde kullanmak, cemâl olur. Süslenmek, güzel görünerek, başkasına üstünlük sağlamak için, bedeninde, elbisesinde, eşyâsında yapılan değişikliklere zînet denir.

Bedenini, sağlığını, şerefini, değerini korumak için ihtiyac olunandan fazla şeylerdir. Erkeklerin her yerde, kadınların ise, yabancı erkeklerin yanında, zînet eşyâsı kullanmaları câiz değildir.

Allahü teâlânın her işi güzeldir. Ahlâkı güzel olanları sever. Bu hadis-i şerif, kibir sâhiblerinin, diğer günah işliyenler gibi, azâbsız hemen Cennete giremeyeceklerini bildirmektedir. Cennete girmeyenlerin gidecekleri yer Cehennemdir. Çünkü, âhirette bu ikisinden başka gidecek yer yoktur. Zerre kadar imanı olan, Cehennemde sonsuz kalmayacak, Cennete gidecektir.

Büyük günah işleyip de tevbe etmeyen, şefâate, affa kavuşmayan mümin, Cehennemde, günahlarının karşılığı olan azâbları çekdikden sonra, çıkarılacak, Cennete sokulacaktır. Cennete giren, Cennetden hiç çıkmayacaktır.

Hadîs-i şerifte, “Kibri ve hıyâneti ve kul borcu olmayan mümin, hesâbsız Cennete girecektir” ve “Kul hakkı, müminin aybı, kusurudur” buyuruldu.

“Şerefi başkayerde ararsak zelil oluruz!”

16.8.2002

Yehûdî âlimlerinin büyüklerinden iken, Resûlullah ile “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kerre konuşmakla, hak Peygamber olduğunu anlayarak imana gelen Abdüllah bin Selâm “radiyallahü teâlâ anh”, bir gün sırtında odun demeti taşıyordu. Bunu görenler, o kadar çok mâlın, paran var iken, niçin bu zahmeti çekiyorsun dediklerinde, nefsimi kibirden kurtarmak için dedi.

Zengin, hamâl ücreti vermemek için, mâlını kendi götürmesi, tezellüldür, aşağılıktır. Sünnete uymak ve nefsinin kırmak için götürmesi iyidir ve sevaptır. Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlâ kıyâmet günü, üç kimse ile konuşmayacak, hepsine çok acı azâb yapacaktır. Zinâ eden ihtiyâr, yalan söyleyen hükûmet reîsi ve kibirli olan fakir” buyuruldu.

Hazreti Ömer Şâma gelince, Ebû Ubeyde bin Cerrâh, emrinde olanlarla birlikte karşıladı. Halîfe devesinden indi. Yerine kölesini bindirdi. Çünkü, kölesi ile nevbet ile biniyorlardı. O saat, binme sırası köleye gelmişti. Kendisi yuları tuttu, su kenârından geçerken mestlerini çıkardı. Ayaklarını suya soktu.

Şam ordusunun kumandanı olan Ebû Ubeyde, yâ halîfe! Böyle ne yapıyorsun? Bütün Şamlılar, bilhâssa rûmlar, Müslümanların halîfesini görmek için toplandılar. Sana bakıyorlar. Bu yaptığını beğenmeyecekler deyince, Hazreti Ömer, yâ Ebâ Ubeyde! Senin bu sözün, burada toplananlar için çok zararlıdır. İşitenlerin insanın şerefini, vâsıtaya binerek gitmekde ve süslü elbise giymekte sanacaklar. Şerefin, Müslüman olmakta ve ibâdet yapmakta olduğunu anlamıyacaklar. Biz aşağı, bayağı insanlardık. Acem şâhlarının elinde esîr idik. Allahü teâlâ Müslüman yapmakla bizleri şereflendirdi. Allahü teâlânın verdiği bu izzetten, bu şereften başka şeref ararsak, Allahü teâlâ bizi yine zelîl eder. Herşeyden aşağı eder buyurdu.

İzzet, islâmdadır. Islâmın ahkâmına uyan, azîz olur. Bu ahkâmı beğenmeyip, izzeti, huzûru, saadeti başka şeylerde arayan zelîl olur dedi. Islâmın emirlerinden biri tevazudur. Tevazu gösteren azîz olur. Yükselir. Tekebbür eden zelîl olur.

Bir hadîs-i şerifte, “Kıyâmet günü, dünyadaki kibir sâhibleri küçük karınca gibi zelîl ve hakîr olarak kabirden çıkarılacaktır. Karınca gibi, fakat insan şeklinde olacaklardır. Herkes bunları hakîr göreceklerdir. Cehennemin en derin ve azâbı en şiddetli olan Bolis çukuruna sokulacaklardır. Buraya girenler kurtulmaktan me'yûs oldukları için Bolis denilmiştir. Ateş içinde gayb olacaklardır. Su istediklerinde kendilerine Cehennemdekilerin irinleri verilecektir” buyuruldu.

Kibirli olmanın yedi sebebi 17.8.2002

Kibirlenmek çok kötü bir huydur. Kibirleri sebebiyle, nice insanlar, kavimler helak olmuştur. Medîne vâlîsi olan Ebû Hüreyre hazretleri odun demeti taşıyordu. Muhammed bin Ziyâd bunu tanıyarak, yanındakilere, yol verin, emîr geliyor dedi. Gençler vâlînin böyle tevazuuna hayıret etdiler. Hadîs-i şerifte, “Önceki ümmetlerde kibir sâhibi birisi, eteklerini yerde sürüyerek yürürdü. Gayret-i ilâhiyyeye dokunarak, yer bunu yuttu” ve “Merkebe binmek, yün elbise giymek ve koyunun sütünü sağlamak, kibirsizlik alâmetidir” buyuruldu.

Kibrin başlıca yedi sebebi vardır: İlim, yani din bilgileri, ibâdet, neseb, cemâl, yani güzellik kuvvet, mâl, mevki'. Bu sıfatlar câhillerde bulununca kibre sebep olurlar. Şimdi bunları teker teker ele alalım:

İlim kibre sebep olduğu gibi, kibrin ilâcı da ilimdir. Kibre sebep olan ilmin ilâcı çok zordur. Çünkü ilim, çok kıymetli bir şeydir. Bunun için, ilim sâhibi kendini üstün ve şerefli sanır. Böyle kimsenin ilmine cehl demek daha doğru olur.

Hakîkî ilim, insana aczini, kusurunu ve Rabbinin büyüklüğünü, üstünlüğünü bildirir. Yaradanına karşı korkusunu ve mahlûklara karşı tevazuunu artırır. Kul haklarına önem verir. Böyle ilmi öğretmek ve öğrenmek farzdır. Bu, ihlâs ile ibâdet etmeğe sebep olur.

Kibre sebep olan ilmin ilâcı iki şeyi bilmekle olur. Birincisi, ilmin kıymetli, şerefli olması, sâlih niyete bağlıdır. Cehâletten ve nefsinin zararından kurtulmak için öğrenmek lâzımdır. İkincisi, ilmi ile amel etmek ve başkalarına öğretmek ve bunları ihlâs ile yapmak lâzımdır. Amel ve ihlâs ile olmayan ilim zararlıdır.

Hadîs-i şerifte, "Allah için olmayan ilmin sâhibi Cehennemde ateşler üzerine oturtulacaktır" buyuruldu. Mâl, mevki' ve şöhrat için ilm sâhibi olmak böyledir. Dünyalık ele geçirmek için ilim öğrenmek, yani dîni dünyaya vesîle etmek, altın kaşıkla necâset yimeğe benzer. Dîni dünya kazancına âlet edenler, din hırsızlarıdır.

Hadîs-i şerifte, "Din bilgilerini dünyalık ele geçirmek için edinenler, Cennetin kokusunu duymayacaklardır" buyuruldu. Hadîs-i şerifte, "Bu ümmetin âlimleri iki türlü olacaktır: Birincileri, ilimleri ile insanlara faydalı olacaktır. Onlardan bir karşılık beklemeyeceklerdir. Böyle olan insana denizdeki balıklar ve yeryüzündeki hayvanlar ve havadaki kuşlar duâ edeceklerdir. İlmi başkalarına faydalı olmayan, ilmini dünyalık ele geçirmek için kullananlara kıyamette Cehennem ateşinden yular vurulacaktır" buyuruldu.

"Âlimlerin kötüsü, insanların en kötüsüdür"

18.8.2002

İlim öğrenmek dinimizde çok önemlidir. Âlimlerin dinimizde ayrı bir yeri vardır. İlim, iyi yönde kullanıldığında ne kadar faydalı ise, kötü yönde kullanıldığında da o kadar zararlıdır. "Âlimler, Peygamberlerin vârisleridir" hadis-i şerifindeki âlim, Resûlullahın "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" yolunda olan, Onun yoluna uyan din âlimi demektir.

İslâmîyete uyan âlim, etrâfını aydınlatan ışık kaynağı gibidir. "Kıyâmet günü bir din adamı getirilip Cehenneme atılır. Cehennemdeki tanıdıkları etrâfına toplanıp, sen dünyada Allahın emirlerini bildirirdin. Niçin bu azâba düştün derler. Evet, günahdır yapmadım derdim, kendim yapardım. Yapınız dediklerimi de yapmazdım. Bunun için, cezâsını çekiyorum der" ve "Mi'râc gecesi göğe götürülürken insanlar gördüm. Ateşten makaslarla dudaklarını kesiyorlar. Bunların kim olduklarını Cebrâîle sordum. Ümmetinin hatîblerinden, vâizlerinden, kendilerinin yapmadıklarını yapınız diyenler dediler" ve "Cehennem zebânîleri, günah işleyen hâfızlara, puta tapanlardan daha önce azâb yapacaklardır. Çünkü bilerek yapılan günah, bilmiyerek yapılandan daha kötüdür" hadis-i şerifleri meşhûrdur.

Eshâb-ı kirâm çok âlim oldukları için küçük günahlardan da, büyük günahlar gibi korkarlardı. Buradaki hâfızlar, Tivrât hâfızları olsa gerektir. Çünkü günah işleyen Müslümanlara kâfirlerden daha şiddetli azâb yapılmayacaktır. Yahut, bu ümmetden olup da, günahlardan, haramlardan sakınmağa ehemmiyet vermeyip, kâfir olan hâfızlardır.

Hadîs-i şerifte, "Âlimler devlet adamlarına karışmadıkça ve dünyalık toplamak peşinde olmadıkça, Peygamberlerin emînleridir. Dünyalık toplamağa başlayınca ve hükûmet adamlarının arasına karışınca, bu emânete hıyânet etmiş olurlar" buyuruldu. Emânetcinin kendisine bırakılan mâlları muhâfaza etmekde emîn olması lâzım geldiği gibi, din âliminin de, islâm bilgilerini bozulmadan muhâfaza etmekde emîn olması lâzımdır.

Resûlullah, Kâ'beyi tavâf ediyorken, hangi insan daha kötüdür? diye soruldu. "Kötü olanı sorma! İyi olanları sor. Âlimlerin kötüsü, insanların en kötüsüdür" buyurdu. Çünkü âlimler, bilerek günah işlemektedir.

İsâ aleyhisselâm, "Kötü âlimler, su yolunu kapayan kaya gibidir. Su, kayadan sızıp geçemez. Akmasına da mani olur" dedi. Kötü din adamı, kanalizasyona benzer. Görünüşde, sağlam, san'at eseridir. İçi ise, pislik doludur.

İlmi ile amel etmeyen hali 19.8.2002

İlm sâhibi, yani din bilgilerini öğrenen kimse, yâ sonsuz saadete kavuşur, yahut nihâyetsiz felâkete düşer olur. Hadîs-i şerifte, "Cehennemde azâb çekenlerden bazıları, kötü kokular yayar.

Bu koku diğerlerine ateşden daha fazla azâb verir. Sen ne günah işledin ki, böyle pis koku çıkarıyorsun denildikde, ben din adamı idim. Bildiklerimi yapmazdım der” buyuruldu.

Hadîs-i şerifte, “Kıyâmet günü azâbların en şiddetlisi, ilmi kendisine faydalı olmıyan din adamıdır” buyuruldu. Bunun için, münâfıklar, yani Müslüman görünen kâfirler, Cehennemin dibine gideceklerdir. Çünkü, bunlar işittikleri, bildikleri halde, inâd ederek, kâfir olmuşlardır.

Ebûdderdâ “radyallahü teâlâ anı” diyor ki, “İlmi ile âmil olmıyan din adamına âlim denilmez.” İblîs, bütün dinleri biliyordu. Fakat ilmi ile amel etmedi. Çölde kalan kimsenin yanında on aded kılınc ve çeşitli silâhlar bulunsa, bunları kullanmasını iyi bilse ve çok cesûr olsa, kendisine hücum eden arslana karşı kullanmadıkca, bu silâhların faydası olur mu?

Elbette olmaz. Bunun gibi, din bilgilerinden yüzbin mes’ele öğrense, bunları kullanmadıkca, faydalarını görmez. Hasta olan kimse de, derdinin en faydalı ilâcı bulunsa, kullanmadıkca, faydasını görmez.

“Âhir zamanda ibâdet edenlerin çoğu din câhili olacaktır. Din adamlarının çoğu da fâsık olacaktır” hadis-i şerifinde bildirilen fâsık din adamları, dünyalık ele geçirmek için, hükûmet adamları arasına karışacaklardır. Süfyân-ı Sevrî diyor ki, Cehennemde ateşten bir vâdî vardır. Bu vâdîde, riyâkâr hâfızlar azâb görecektir. Yine Süfyân diyor ki, ilmde o kadar ilerledim ki, bir âyet-i kerîmeye otuzüç türlü mana veriyordum. Sultânın ziyâfetine gittim. Yidiğim lokmaların tesîri ile bildiklerimin hepsini unuttum. Muhammed bin Seleme diyor ki, dünya menfaati için hükûmet adamlarının kapısında bekliyen bir hâfızın hâli, pislik üzerine konmuş olan sineğin hâlinde daha kötüdür.

“İslâmiyet her tarafa yayılacaktır. Hatta, islâm tâcirleri, ticaret için büyük denizlerde serbest yolculuk yapacaklar ve gâzilerin atları başka memleketlere yayılacaklardır. Sonra, hâfızlar türeyecek, benden daha iyi okuyan var mı? Benden daha çok bilen var mı? diyeceklerdir. Cehennemin odunları bunlardır” hadis-i şerifinden anlaşılıyor ki, riyâ ile okumaları ve tekebbür etmeleri kendilerini Cehenneme sürükleyecektir.

Gerçek ilim sahibi tevazu sahibi olur 20.8.2002

İlmi Allah rızası için öğrenip, Allahü telâlânın rızası olan yerlerde kullanmalıdır. İlim insanı kibre sürüklememeledir. “Allahü teâlânın ihsân ettiği ilmi, insanlara öğretmiyen kimseye, kıyâmet günü ateşden yular bağlanacaktır” hadis-i şerifi ilmi, ehlinde saklayan din adamlarının böyle olacağını bildirmektedir. Nisâ sûresinin, “Mallarınızı sefîhlere vermeyiniz!” meâlindeki beşinci âyet-i kerîmesi, alçaklara, münâfıklara ilm öğretmeyi men etmektedir.

Hadîs-i şerifte, “Âlim olduğunu söyliyen kimse, câhildir” buyuruldu. Her sorulana cevâb veren, her gördüğünden mana çıkaran ve her yerde bilgi satan kimse, câhilliğini ortaya koyar. Bilmiyorum, öğrenip de söylerim diyen kimsenin, derin âlim olduğu anlaşılır.

Resûlullah’a “sallallahü aleyhi ve sellem”, en kıymetli yer neresidir, denildikde, “Bilmiyorum, Rabbim bildirirse söylerim” demiştir. Bunu Cebrâîl aleyhisselâma sormuş, ondan da, aynı cevâbı almıştır. O da, Allahü teâlâya sormuş, “Mescidler”dir cevâbını almıştır.

A'râf sûresinin “Af et ve ma'rûfu emret” meâlindeki yüzdoksansekizinci âyet-i kerîmesi gelince, Cebrâîl aleyhisselâmdan bunu açıklamasını istemiş, o da, Rabbimden öğreneyim, diyerek gitmiştir.

Tekrâr geldiğinde, Allahü teâlâ, “Senden uzaklaşana yaklaş! Senden esirgeyene ihsân et! Sana zulm edenleri af et!” emrini verdi dedi.

Şa'bî hazretleri, kendisine sorulanlardan birine bilmiyorum deyince, sen Irak memleketinin müftüsüsün. Bilmiyorum demek, sana yakışır mı? dediklerinde, meleklerin üstünleri bilmiyoruz dediler. Benim söylememden ne çıkar, buyurdu.

İmâm-ı Ebû Yûsûf hazretleri, bir suâle bilmiyorum deyince, hem Beyt-ül-mâldan maâş alıyorsun, hem de cevâb vermiyorsun, dediler. “Beyt-ül-mâldan, bildiklerim kadar ücret alıyorum. Bilmediklerim için alsaydım, Beyt-ül-mâlda bulunanların hepsi yetişmezdi” dedi.

Nefsine uymayan câhil ile arkadaşlık etmek, nefsinin esîri olan din adamı ile arkadaşlık etmekten iyidir. Din adamı olduğu için tekebbür etmek, câhil olmanın alâmetidir. Çünkü, ilim, tevazu sebep olur, kibirden men eder.

Kibrin zararını bilmeyen kimse için âlim demek, yalan olur. İnsanın ilmi arttıkça, Allahü teâlâdan korkması artar. Günah işlemeğe cesâret edemez. Bunun için, Peygamberler “aleyhimüsselâm”, tevazu sâhibi idiler.

Üstünlük son nefeste belli olur 21.8.2002

Tekebbür etmek, büyülenmek haramdır. Tekebbür, Allahü teâlânın bir sıfatıdır. Kibriya sıfatı, ona mahsûstur. İnsan, nefsinin ne kadar aşağılarsa, Allahü teâlâ indinde kıymeti o kadar yükselir. Kendine kıymet verenin, Allahü teâlâ katında kıymeti olmaz.

Alimler, Allah dostları Allahü teâlâdan çok korkarlardı. Kendilerinde kibir ve ucb gibi kötü huylar hiç yoktu. Küçüklere, fâsıklara ve fâcirilere karşı da kibrli olmamalıdır. Yalnız, tekebbür sâhibine karşı tekebbür etmek lâzımdır.

Bir âlim, câhili görünce, bu, bilmediği için günah işliyor. Ben ise, bilerek işliyorum, demelidir. Bir âlimi görünce, bu benden daha çok biliyor ve ilminin hakkını veriyor. İhlâs ile amel yapıyor. Ben böyle değilim, demelidir. Kendinden daha yaşlı bir kimseyi görünce, bu benden daha çok ibâdet etti, demelidir.

Gençleri görünce, bunların günahı az, benim günahlarım çok demelidir. Kendi yaşındakileri görünce, günahlarımı biliyorum, onun ne yaptığını bilmiyorum. Bilinen kötülükleri tahkîr etmek lâzımdır, demelidir. Bir bid'at sâhibini veya kâfiri görünce, insanın hâli son nefeste belli olur. Acaba benim hâlim ne olacak, demeli, bunlara da tekebbür etmemelidir.

Fakat, bunları sevmemelidir. Hele, küfürü, bid'ati yaymağa uğraşan "Dinde Reformcular" Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sünnetine düşmandırlar. Sünnetin nûrlarını söndürmeğe ve bid'ati, dalâleti yaymağa ve Ehl-i sünnet âlimlerini kötülemeğe ve âyet-i kerîmelere ve hadis-i şerîflere yanlış manalar vererek, İslâmiyeti içerden yıkağa çalışmaktadırlar.

Dünyada ve âhirette saadete kavuşmak için, tek çârenin, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında gösterilen yoldur. Bu saadeti, kurtuluş yolunu insanlığa tanıtmaya uğraşmalıyız. Bid'at sâhibleri, mezhebsizler, her çeşit islâm düşmanları, Ehli sünnet kitaplarının yayılmasını istemiyorlar, şeytanca iftirâlar yapıyorlar.

Bu yıkıcıları, bölücüleri de sevmemelidir. Fakat, insanın kendi günahlarını unutmaması ve ezelde kendi hakkında nasıl takdîr olunduğunu ve son nefesinin nasıl olacağını düşünmesi lâzımdır. Âhirette kimin kimden üstün olacağı, dünyada kesin olarak bilinemez. Çok din adamı, kâfir olarak can vermiştir. Çok kâfirlere de iman ile can vermek nasib olmuştur. Son nefesin nasıl olacağını söylemek, gaybı bilmek olur. Onun için, kimseye tekebbür etmek câiz değildir.

İbadetin ihlasla yapılması kıymetli 22.8.2002

Çok kimse, yaptığı ibadeti ile kibirlenir, kendini başkalarından üstün görür. Halbuki ibadetin çok olması kıymetli ibadet yaptığını göstermez. İbâdetin kıymetli olması şartlara bağlıdır..

Bunun için, kimse ibâdetine güvenmemelidir. Çok ibâdet yaptığı için tekebbür etmemelidir. İbâdetin kabûl olması için, niyetin hâlis olması, yani yalnız Allahü teâlânın rızası için yapılması lâzımdır. Bu ihlâsı elde etmek kolay değildir. Nefsi temizlemek takvâ ile olur. Takvâ, haramlardan sakınmak demektir. Nefsi temizlenmeyen kimsenin ibâdetlerini ihlâs ile yapması çok güçtür.

Bazıları da babaları ile dedeleri ile kibirlenir. Babaları ile, dedeleri ile övünmek ve tekebbür etmek, câhillik ve ahmaklıktır. Kabil, Âdem aleyhisselâmın oğlu idi. Kenan, Nûh aleyhisselâmın üç oğlundan biridir. Diğer ismi Yâmdır. Kardeşi Yâfes din âlimi idi. Bu ise küfürden kurtulamadı. Babalarının Peygamber olması, bunların küfürden kurtarmadı. İnsanın övündüğü dedeleri, bir avuç toprak oldu. Toprak ile övünmek akla uygun olur mu? Onların sâlih olmaları ile övünmemeli. Onlar gibi sâlih olmağa, onların yolunda bulunmağa çalışmalıdır.

Kadınların çoğu da, güzellikleri ile tekebbür eder. Hâlbuki güzellik, insanda kalıcı değildir, çabuk gider. İnsana mülk olmaz. Âriyyet olan şeyle tekebbür etmek, ahmaklıktır. Zâhirin güzelliği, kalbin güzelliği ile, yani iyi huyla birlikde olunca kıymetlidir.

Kalbin temizliği de, Resûlullahın sünnetine uymakla belli olur. İnsanın kalbine, rûhuna, ahlâkına kıymet verilmezse, insanın hayvandan farkı olmaz. Hatta hayvanlardan aşağı olur. Pislikle dolu, bozulan, parçalanmış bir makina olur. Her zaman beslenmesi, temizlenmesi, ta'mîr edilmesi lâzım gelen gelen harâb bir makinaya benzer. Böyle kimseye tekebbür etmek yakışır mı? Bunun ancak tevazu göstermesi lâzım olur.

Genç ve kuvvetli olmakla tekebbür etmek de, câhilliktir. Hayvanların mekanik ve his organlarındaki kuvvetleri, insanlardan katkat fazladır. Hayvanların insanlara tekebbür etmesi lâzım olur. Hep kuvvetli kalacağını, hastalığa, tehlikeye, kazaya yakalanmıyacağını kim iddiâ edebilir? Gençliğinden, gücünden, kuvvetinden, hatta hareketinden, solumasından ayrılmayan kimse görülmüş müdür? Böyle geçici olan, devamı çok kısa olan ve hayvanlarla ortaklaşa bulunan şeylerle tekebbür etmek akla uygun olur mu?

Geçici şeylerle kibirlenmek 23.8.2002

Çok kimse, mâl ile, evlâd ile, mevki ile ve rütbe ile tekebbür eder, kibirlenir. Bu, insana hiç yakışmaz. Çünkü bunlar, kendinde bulunan üstünlükler değildir. Gelip geçen, kendinde kalmıyan, insandan çabuk ayrılan şeylerdir. Bunlar ahlâksızlarda, kötü kimselerde de bulunur. Hem de onlarda daha çoktur. Bunlar üstünlük olsalardı, bunlara kavuşmayanların ve kavuşup da ayrılanların, çok aşağı kimseler olmaları lâzım gelirdi. Mâl, şeref vesîlesi olsaydı, hırsızların, az zamanda bile olsa, şerefli kimseler olmaları lâzım gelirdi.

Kin tutmak da kibre sebep olur. Kin beslemek kalbinden düşmanlık beslemektir. Kendisi ile aynı derecede olan veya daha üstün olan kimseye kızar. Birşey yapmak elinden gelmediği için, ona tekebbür eder. Tevazu gösterilmesi lâzım olan kimseye tevazu edemez. Onun haklı sözlerini, nasihatlerini kabûl etmez. Herkese karşı ondan daha üstün olduğunu göstermek ister. Ona eziyyet verirse, özür dilemez.

Hased de, tekebbüre sebep olur. Onda bulunan nimetlerin ondan ayrılarak kendisine gelmesini ister. Onun haklı olan sözlerini ve nasihatlerini red eder. Ondandır birşey sorup öğrenmek istemez. Kendinden yüksek olduğunu bildiği halde, ona tekebbür eder.

Riyâ da, tekebbür etmeğe sebep olmaktadır. Riyâ ile, gösteriş yaparak, tanımadığı kimseye, başkalarının yanında tekebbür eder. Yalnız oldukları zaman etmez. Böyle kimselerin tekebbüründen kurtulmak için, âlimlerin vekar sâhibi olmaları, şereflerine uygun elbise giymeleri lâzımdır.

Bunun için, İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe hazretleri, sarığınız büyük olsun ve cübbenizin kol ağzı geniş olsun, buyurdu. İnsanlara va'z ve nasihat edecek kimselerin yeni, temiz elbise giyerek kendilerine cemâl vermeleri ibâdet olur. Hurmet edilmezlerse, sözleri dinlenmez. Çünkü, câhiller, insanın zâhirine bakar. İlminden, ahlâkından anlamazlar.

Yalnız olarak yürümeyip, arkasından talebelerinin ve başkalarının da gelmesini istemek de kibir alâmetidir. Resûlullah, Medînenin Bakî' kabristânına gidiyordu. Birkaç kişi görüp, arkasından geldiler. Durarak öne geçmelerini emir buyurdu. Arkalarından yürüdü. Sebep soruldukdâ, "Ayak sesini işittim. Kalbime kibrden bir zerre gelmemesi için böyle yaptım" buyurdu. Kendisine kibir gelmez. Eshâbına ders vermek için böyle yaptı. Ebü'dderdâ diyor ki, kibrli kimsenin arkasında yürüyenlerin sayısı arttıkça, bunun Allahü teâlâdan uzaklaşması da artar.

Kibir alâmetlerinden bazıları 24.8.2002

Çok kimse, kibrli olduğunun farkında değildir. Bunun için, kibrin alâmetlerini bilmek lâzımdır. İçeri girince, herkesin kendi için ayağa kalkmalarını istemek iyi değildir. Ancak, kendisine hurmet edildiğini anlıyarak, onlara nasihat vermek isteyen âlimin, kendisi için ayağa kalkıldığını arzû etmesi kibir olmaz. Kendi oturup, başkalarının kendine karşı ayakta durmalarını istemek, tekebbürdür.

Hazret-i Alî, buyurdu ki, "Cehennemlik bir kimse görmek isteyen, kendi oturup başkalarını ayakta durduran kimseye baksın!" Eshâb-ı kirâm, Resûlullahı "sallallahü aleyhi ve sellem" her şeyden çok severlerdi. Geldiği zaman ayağa kalkmazlardı. Çünkü, ayağa kalkılmasını istemediğini bilirlerdi.

Bununla berâber, âlimler gelince, ilmin şerefini göstermek için, ayağa kalkmak lâzımdır. Yahyâ bin Kattân, ikinci namazını kıldıkdan sonra, câmi'in minâresine dayanarak oturmuştu. Yanına zamanın meşhûr âlimlerinden birkaçı geldi. İçlerinde imam-ı Ahmed bin Hanbel de vardı. Hepsî, ayakta olarak hadîs ilminden sordular. Yahyâ, her birinin cevâbını verdi. Hiçbirine otur demedi. Hiç biri de, oturmağa cesâret edemedi. Konuşmaları akşam namazına kadar devam etti.

Genç olan âlim, yaşlı olan câhilin üst tarafına oturur. Talebe, hocasından evvel söze başlamaz. Hocası yok iken, onun yerine oturmaz. Sokakda önünde yürümez.

Üzerinde hakkı bulunanları, yani tanıdıklarını ziyâret etmemek de kibir alâmetidir. Kendinden aşağı olanları ziyâret etmek tevazu alâmetidir.

Yanına başkasının oturmasını istememek ve hastalarla birlikte oturmamak, evinin işini yapmamak, evine lâzım olan şeyleri satın alıp evine getirmemek ve kullanılmış elbisesini tekrâr giymek istememek, hep kibir alâmetidir. İş başında iş elbisesi giymek istememek de, böyledir.

Fakirlerin da'vetine gitmeyip, zenginlerin da'vetine gitmek de tekebbürdür. Akrobâsının ve çocuklarının muhtac oldukları şeyleri te'mîn etmemek ve doğru sözü kabûl etmeyip münâkaşa etmek, kusurunu, kabâhatini bildirenlere teşekkür etmemek, herkesin yanında olursa riyâ olur. Hem yalnız iken, hem de başkalarının yanında yaparsa, kibir olur.

Tevazu sâhibi olabilmek için 25.8.2002

Tevazu sâhibi olabilmek için, dünyaya nerden geldiğini, nereye gideceğini bilmek lâzımdır. Hiç yok idi. Önce bir şey yapamıyan, hareket edemiyen bebek oldu. Şimdi de, her an hasta olmak, ölmek korkusundadır. Nihâyet ölecek, çürüyecek ve toprak olacaktır. Hayvanlara, böceklerle gıda olacaktır.

İdâm odasına sokulmuş olup, idâm olunacağı zamanı bekleyen kimsenin, ölüm odasında çektiği sıkıntılar gibi dünya zindanında, her an ne zaman azâba götürüleceğini beklemektedir. Ölecek, leş olacak, böceklerle yem olacak, kabır azâbı çekecek, sonra diriltip kıyâmet sıkıntılarını çekecektir. Cehennemde sonsuz yanmak korkusu içinde yaşıyan kimseye tekebbür mü yakışır, tevazu mu?

İnsanların yaratıcısı, yetiştiricisi, her an tehlikelerden koruyucusu olan ve kıyâmetde hesâba çekecek, sonsuz azâb yapacak olan, sonsuz kuvvet, kudret sâhibi, benzeri, ortağı olmayan tek hâkim ve kâdir olan Allahü teâlâ, “Tekebbür edenleri sevmem, tevazu edenleri severim” buyuruyor.

Âciz, elinden hiçbir şey gelmeyen zevallı insana bunlardan hangisini yapmak yakışır? Akıl başında olan, kendini ve Rabbini tanıyan kimse, hiç tekebbür edebilir mi? İnsan, aşağılığını, âcizliğini, Rabbine karşı her an izhâr etmek mecbûriyetindedir. Bunun için, her an, her yerde aczini göstermesi, tevazu üzere bulunması lâzımdır.

Ebû Süleymân Dârânî diyor ki, “Bütün insanlar, beni olduğumdan daha aşağılamak, hakâret etmek isteseler, bunu yapamazlar. Çünkü, herkesin, hakâret derecelerinin en aşağısı olarak düşünebileceklerinden daha aşağı olduğumu biliyorum.”

İnsan, kendini herkesden, hatta İblîsden, Fir'avndan daha aşağı düşünebilir mi? Çünkü, bu ikisi ve islâm ve insanlık düşmanı olan zâlimler kâfirlerin en kötüleridir. Tanrılık da'vâsı eden, dilediğini yapmaları için milyonlarca insanı öldüren ve işkence altında inleyenlerin, kâfirlerin en aşağısı oldukları muhakkaktır. Allahü teâlâ, bunlara gadab etmiş, küfürün en kötüsüne düşürmüştür. Bana ise, merhamet etmiş, iman ve hidâyet ihsân etmiştir. Dileseydi, bunun aksini yapardı. Elhamdülillah, yapmadı. Bununla berâber, bu yaşa gelinceye kadar, çok günah işledim. Kimsenin yapmadığı kötülükleri yaptım. Son nefesimin nasıl olacağını da bilmiyorum, diyerek tevazu yapması lâzım geldiğini, kendi kendine anlatmalıdır.

Gayri müslimlere karşı da kibirlenilmez 26.8.2002

Müslümana karşı tekebbür etmek, kibirlenmek caiz olmadığı gibi zimmî denilen gayr-ı müslim vatandaşlara ve yabancı tüccarlara, ecnebî iş adamlarına ve turistlere de, tekebbür etmemek lâzımdır. Böyle yapmak lazım olduğu “Allahü teâlâ, tevazu üzere olmağı bana emir eyledi. Hiçbiriniz, hiçbir kimseye tekebbür etmeyiniz!” hadîs-i şeriften anlaşılmaktadır. Her insana tevazu yapmak lâzım olunca, onlara hıyânet yapmak, incitmek hiç câiz değildir.

Kâfirlerin mallarına, canlarına, ırzlarına, nâmûslarına saldırmak, orada da hırsızlık, çapulculuk yapmak, can yakmak, kâfirlerin de kanûnlarına karşı koymak, idârecilerine hakâret etmek, huzûrsuzluk, karışıklık çıkarmak, vergi kaçakçılığı yapmak, nakil vâsıtalarının ücretlerini ödememek ve islâmın şerefine ve güzel ahlâkına yakışmayan herhangi bir çirkin harekette bulunmak câiz değildir,

Kâfir memleketlerinde onların kanûnlarına karşı gelmemek, onları ülül-emr olarak tanımak demek değildir. Allahü teâlâyı isyâna sebep olacak emrlere karşı gelinmez. Ülül-emrin de, kâfirlerin de, böyle emrlere karşı isyân edilmez. Hükûmete, kanûnlara karşı gelmek, nerde olursa olsun, fitne çıkmasına sebep olur. Fitneye sebep olmak haramdır.

Bir kimse, islâm memleketinde veya kâfir memleketinde, Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” bu emrine uymıyarak, kâfirlere karşı da edepsizlik, taşkınlık yaparsa, onların idârelerine, karşı gelerek suç işlerse, günah işlemiş olacağı gibi, İslâmiyeti ve Müslümanları bütün dünyaya karşı barbar olarak tanıtmış olur. İslâmiyete büyük hıyânet yapmış olur.

Hadîs-i şerifte, “Nimete kavuşmuş olanlardan, tevazu gösterenlere ve kendilerini kusurlu bilenlere ve helâlden kazanıp, hayırlı yerde sarf edenlere ve fıkıh bilgileri ile hikmeti yani tasavvufu birleştirenlere ve helâla harama dikkat edenlere ve fakirlere merhamet edenlere ve işlerini Allah rızası için yapanlara ve huyu güzel olanlara ve kimseye kötülük yapmayanlara ve ilmi ile amel edenlere ve mâlının fazlasını dağıtıp, lâfının fazlasını saklayanlara müjdeler olsun” buyruldu.

Alay etmek için ve münâfıklık yaparak, riyâ yaparak, mâla, mevkiye kavuşmak için yahut korkduğu için yapılan tevazu da, kötü huydur. Bu kötü huydan kurtulmak için, buna sebep olan kötülüklerden kurtulmak lâzımdır. Böyle kötü sebeplerden kurtulan kimsenin tevazuu, güzel huy olur.

Maksat insanları zulümden kurtarmak

27.8.2002

Emr-i ma'rûf ve nehy-i anil-münker yani, iyi, faydalı şeyleri emir etmek, zararlı şeylerden uzaklaştırmak dinimizin ömenli bir kuralıdır. Emr-i ma'rûf ve nehy-i anil-münker, Cihâddır. Bu cihâd ikiye ayrılır:

Birincisi, kâfirlere İslâmiyeti tanıtmak, onları küfür felâketinden kurtarmak demektir. İkincisi, Müslümanlara ilm-i hâllerini öğretmek, onların haram işlemelerine mâni olmaktır.

Bunların her ikisi de, üç türlü yapılır. Birincisi, beden ile yapmaktır. Beden ile yani her türlü harb vâsıtaları ile cihâd yapmak, İslâmiyetden haberleri olmayarak, başkalarından görmekle veya zâlimlerin, sömürücülerin baskıları ve işkenceleri ve aldatmaları ile küfüre sürüklenmiş olan zevallılara İslâmiyeti bildirmeğe engel olan diktatörlere, emperyalist güçlere karşı olur.

En modern harb vâsıtaları ile dövüşerek, bu zâlim diktatörlerin, emperyalistlerin güçleri, kuvvetleri yok edilerek, bunların pençeleri, baskıları altında inleyen zevallı milletler esâretten, kölelikten kurtarılır.

Bunlara İslâmiyet öğretilerek, seve seve Müslüman olmaları teklîf olunur. Kabûl etmezlerse, Müslümanlarla birlikde islâm dîninini âdil, hürriyetçi ve eşitlik emir eden emirleri altında, Müslümanlarla aynı haklara mâlik olarak ve kendi dinlerinin icâblarını ve ibâdetlerini serbestce yapmak sûretiyle yaşamalarına izin verilir.

Bu silâhlı cihâd, muhârebeyi yalnız devlet yapar. Yani devletin ordusu, savunma kuvvetleri yapar. Devletin emri, bilgisi, izini olmadan hiçbir Müslümanın kâfirlere saldırması, eşkıyâlık yapması câiz değildir. Devletin sulh yaptığı kâfirlerden birini öldüren Müslümanı, islâm dîni en ağır cezâyâ çarpdırmaktadır.

Görülüyor ki, islâm dîninde, cihâd demek, memleketleri yıkmak, insanları öldürmek demek değildir. İnsanlara İslâmiyeti tanıtarak, kendiliklerinden seve seve Müslüman olmalarına çalışmak demektir. Peygamberimiz ve Eshâb-ı kirâm ve hakîkî Müslüman olan islâm devletleri, meselâ Osmânîlar, hep böyle cihâd etdiler. Güçsüz, savunmasız insanlara saldırmadılar.

Bu insanlara İslâmiyetin ulaştırılmasına, tanıtılmasına mani olan, islâm düşmanı, kâfir diktatörlerle, emperyalistlerle ve Müslüman ismini taşıyan bid'at sâhibi bölücülerle harb ederek, bunların sömürücü, ezici güçlerini yok ettiler. Bu işkence güçlerinin altında inleyen insanları kurtararak hürriyete kavuşturdular. Onlara İslâmiyeti öğretip, kendiliklerinden seve seve hakîkî Müslüman olmalarına, ebedî saadete kavuşmalarına sebep oldular.

İhlâs ile yapılan duâ kabûl olur 28.8.2002

Geçmişte, İslâm devletleri, islâm orduları Müslümanları ve islâm dînini yok etmek için, islâm memleketlerine saldıran kâfirlere ve sapık inançlı bölücülere karşı cihâd ederek, Müslümanları ve islâm dînini korudular.

Allahü teâlâ, Enfâl sûresinde, islâm devletinin, kâfir memleketlerinde yapılan harb silâhlarını araştırdırıp, öğrenip, bunların hepsini, sulh zamanında yapmalarını emir ediyor.

İslâm cihâdının ikinci şekili, her türlü yayın vâsıtası ile İslâmiyeti insanlara yaymak, duyurmaktır. Bu cihâd, islâm âlimleri islâm devletinin yardımı ve kontrolü ile yapar.

Asrımızda islâm düşmanı olan kâfirler, misyonerler, masonlar, ateistler ve mezhebsizler, her türlü yayın organları ile İslâmiyete saldırıyorlar. Yalanlarla, iftirâlarla insanları, hatta câhil Müslümanları aldatarak, islâm dînini yok etmeğe çalışıyorlar.

(Kâdiyânî), yani ahmedîler ve (Behâîler) ve (Mevdûdîciler) ve (Tebliğ-ı cemâ'atcılar) ve (Selefîciler), (Mezhebsizler) ve (Vehhâbîler), Kur'ân-ı kerîmden ve hadis-i şeriflerden yanlış ve bozuk manalar çıkararak, islâmın doğru yolundan ayrılıyorlar.

Bunların hepsi basın yolu ile, kitaplar, dergiler, risâleler çıkararak ve radyolarla, televizyonlarda bozuk inanışlarını yayıyorlar. Bunu yapmak için milyonlar sarf ediyorlar.

Bir yandan, "Ehl-i sünnet" veya "Sünnî" denilen hakîkî Müslümanları aldatarak İslâmiyeti içerden yıkıyorlar. Diğer taraftan da, İslâmiyeti bütün dünyaya yanlış olarak tanıtıyorlar. Müslüman olmak isteyen yabancılar, bu çeşitli propagandalar karşısında ne yapacaklarını şaşıyorlar. Yâ, Müslüman olmaktan vazgeçiyorlar, yahut yanlış, bozuk bir yola girerek, Müslüman olduklarını sanıyorlar.

İslâmın iç ve dış düşmanlarının yıkıcı, aldatıcı propagandalarına karşı Ehl-i sünnet âlimlerinin, hakîkî Müslümanlığı yani Muhammed aleyhisselâmın ve Eshâb-ı kirâmın yolunu, neşr vâsıtaları ile bütün dünyaya yaymaları, günümüzün en kıymetli cihâddır.

Cihâdın üçüncü kısmı, duâ ile yapılan cihâddır. Bütün Müslümanların bu cihâdı yapmaları farz-ı ayndır. Bu cihâdı yapmamak, büyük günah olur. Bu cihâdı yapmak, cihâdın birinci ve ikinci kısımlarını yapanlara duâ etmekle olur. Leşker-i gazâ, leşker-i duânın yardımına muhtacdır. İhlâs ile yapılan duâ muhakkak kabûl olur.

“Cennetin kokusunu bile duymayacak”

29.8.2002

İlmi, dini bilgileri dünyalık menfaatler için kullanmak, istismar etmek kötü huydur. Bu, insana büyük zarar verir. Hadîs-i şerifte, “Âlimler arasında kıymet bulmak için ve câhiller ile mücâdele için ve her yerde meşhûr olmak için din bilgisi öğrenen ilim adamı, Cennetin kokusunu bile duymayacaktır” buyruldu. Bu hadîs-i şeriften anlaşılıyor ki, mal toplamak ve bir makam elde etmek ve hayvanî arzûlarına kavuşmak için ilim öğrenen ve ilmi ile amel etmeyen kimse, islâm âlimi değildir.

Diğer bir hadîs-i şerifte, “Dünyalık ele geçirmek için, ilim öğrenen, dünyada mal ve makam elde eder. Âhiretteki kazancı ancak Cehennem ateşi olur”. Böyle ilmin faydası yoktur. Böyle ilimden kaçmak lâzımdır. Nitekim hadîs-i şerifte, “Yâ Rabbî! Beni faydasız ilmden koru!” buyruldu.

Dinimize göre, bir Müslümanın öğrenmesi lâzım olan bilgilere “İslâm ilimleri” denir. İslâm ilimleri ikiye ayrılır: Din bilgileri ve Fen bilgileri. Dinde reformcular, din bilgilerine “Skolastik bilgiler”, fen bilgilerine “Rasyonel bilgiler” diyorlar.

Faydasız ilim iki türlüdür: Birincisi, yukarıda bildirilen Cehennemlik olanların öğrendikleri din bilgileridir. İkincisi, din bilgileri ile birlikte olmıyan fen bilgileridir. Eski Romalıların Yahûdîlere yaptıkları arslanlar mezâlimi ve orta çağda Hristiyanların Müslümanlara yaptıkları korkunc saldırılar ve Hitlerin Avrupadaki ve Rus, Çin komünistlerinin Asyada milyonlarca insanın canlarına kıydıkları nükleer silâhları ve ingilizlerin, milletleri aldatarak, kardeşi kardeşe boğdurdukları saldırılar, hep bu fen bilgileri ile yapıldı.

Allâhü teâlâ, fen bilgilerinde ilerlemiş olan bu canavar insan düşmanlarını merkebe benzetmekte, Tevrâtı (ve İncil) yüklenmiş eşek gibidirler, demektedir. İslâm ahlâkından haberleri olmıyan bu zâlim fen adamları, Hak yolunda değildir. Hak teâlâ bunlardan râzı değildir. “Her Müslüman erkeğin ve kadının, islâm bilgilerini öğrenmeleri farzdır” hadis-i şerifi, Allahü teâlânın rızâsına uygun ilimleri öğrenmeği emir etmektedir. Uygun olmıyan kimselere ilim öğretmek, domuzlara altın ve inci tasma takmak gibidir.

Hadîs-i şerifte, “Kıyâmete yakın hakîkî din bilgileri azalır. Câhil din adamları, kendi görüşleri ile fetvâ vererek, insanları doğru yoldan sapdırırlar” buyruldu.

“Hatta hayvandan daha aşağıdırlar” 30.8.2002

Kötü huylu, dini istismar eden din adamları dün de bugün de dine büyük zarar vermişlerdir. Bir hadîs-i şerifte buyruldu ki, “Bir zaman gelir ki, insanlar din adamından, sokakta rastladıkları eşek ölüsünden kaçır gibi kaçarlar”.

Bu hâl, insanların hâllerinin bozuk, pis olacaklarını haber vermektedir. Çünkü, ilme Allahü teâlâ kıymet vermektedir. Fakat dünyaya tapınan ahmaklar, çocuk iken ana-baba terbiyesi almamış, okula gitmemiş, büyük yaşında iken de, hakîkî din âliminin sohbetinde bulunmakla veya bunların kitaplarını okumakla şerefelenememişlerdir. Dinlerinin noksan olması tehlikesinden korkmazlar ve hakîkî din âlimlerinin kitaplarından okuyup öğrenmezler.

Bunların tek düşünceleri, para, mal toplamak ve mevkî’ elde etmektir. Helâlden mi, haramdan mı geldiğini hiç ayırt etmezler. Hakkı bâtıldan ayırmazlar. İlimin ve hakîkî din âlimlerinin kıymetini bilmezler.

Hakîkî din adamlarının va’zları, kitapları, bunların nazarında, hayvan pazarında güzel kokular satan attâr ve körlere ayna satan kimse gibidir. Sokak serserisinin cebine inci, mercan doldurmak ve bir köre sürme hediye etmek, akıllı kimsenin yapacağı şey değildir. Allahü teâlâ, böyle boş kafalı kimselere “Bunlar hayvan gibidir, hatta daha aşağıdırlar” buyurdu.

Enes bin Mâlikin haber verdiği hadîs-i şerifte, “Âlime haksız olarak hakâret eden kimseyi, Allahü teâlâ, bütün insanlar arasında hakîr, rezîl eder. Âlime hurmet eden kimseyi, Allahü teâlâ, Peygamberler gibi azîz eder, şerefendirir” buyruldu.

Bir hadîs-i şerifte, “Bir kimse, âlimin sesinden yüksek sesle konuşursa, Allahü teâlâ, onu dünyada ve âhirette hakîr eder. Eğer pişman olur, tevbe ederse af olur.” Görülüyor ki, hakîkî âlimlere hurmet etmek lâzımdır.

İnsanı dalâletten, kötü yoldan ilim ve âlimler kurtarır. Rehber olmadan doğru yola kavuşulamaz. Bunun için, Ehl-i sünnet âlimlerini ve bunların yazdığı doğru din kitaplarını arayıp, bulmak lâzımdır.

Yüce Peygamber Mûsâ aleyhisselâm, ilmin en yüksek derecesinde olduğu ve Allahü teâlâ ile konuşmak şerefine kavuştuğu ve Allahü teâlânın muhabbet şerbetinden içtiği halde, ilim edinmek için, Hızır aleyhisselâmın talebesi olan Yûşa’ aleyhisselâma geldiği, (Kehf) sûresinde bildirilmektedir.

“Ahırlarda uçan sinekler gibidir” 31.8.2002

Faydasız, boş işlerle, oyun ile vakit öldürmek de kötü huylardandır. Kıymetli ömrünü ilim ile, hakiki âlimlerin kitapları ile geçermelidir. Dînimiz ilme kıymet vermeği ve âlimlere hurmet etmeği ve Allah yolunda olanlarla berâber bulunmağı emir etmektedir. Bunun için, kıymetli ömrünü faydasız şeylerle geçirmemelidir. Hadîs-i şerifte, “Doğru ilim sâhibi olan ve ilmi ile amel eden bir âlim ile Peygamberler arasında bir derece fark vardır. Bu bir derece, peygamberlik makâmıdır” buyuruldu. Bu saadete kavuşmak için, ilim öğrenmeğe çalışmak lâzımdır.

İmâm-ı Ebû Yûsûf hazretlerinin onbeş yaşında oğlu vardı. Oğlunu çok seviyordu. Ansızın vefât etti. Talebesine “Defin işini size bıraktım. Ben üstâdımın dersine gidiyorum. Bugünkü dersi kaçırmıyayım” dedi.

İmâmı vefâtından sonra rû’yâda gördüler. Cennette, büyük bir köşkün karşısında duruyordu. Köşkün yüksekliği Arşa varmıştı. Bu köşk kimindir denildikte, benimdir buyurdu. Buna nasıl kavuştun denilince, “İlme ve ilim öğrenmeğe ve öğretmeğe olan muhabbetim ile” buyurdu.

Muhammed Hadimi hazretleri anlatır: Hocamın çocuklarının en büyüğü takvâ sâhibi idi ve çok âlim idi. Vefât ederken, babası yastığı başında idi. Vefât edince, üstünü örttü. Medreseye gelip, bir cüz hadîs dersi verdi. Sonra medreseden çıkıp defin işine başladı. Dağlardan, her yerden gelen bir ses, “Oğlumun eceli geldi. Vefât etti. Bu iş, Allahü teâlânın rızası ile olduğu için, ben de râzı oldum. Başka bir çare bilmiyorum. Allahü teâlânın kazası ve emri böyle oldu” diyordu.

Hassân bin Atıyyenin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, “Âlimin ölümüne üzülmeyen, münâfıktır. İnsanlar için, bir âlimin ölümünden daha büyük musîbet yoktur. Bir âlim ölünce, gökler ve göklerde olanlar, yetmiş gün ağlar” buyuruldu.

Hakîkî âlim vefât edince dinde bir yara açılır ki, kıyâmete kadar kapanmaz. Diğer bir hadîs-i şerifte, “Bir insan, yâ âlimdir, yahut ilim öğrenmekte olan talebedir. Yahut bunları sevmektedir. Bu üçünden başkaları ahırlarda uçan sinekler gibidir” buyuruldu. Bu dördüncü dereceden olmamağa çalışmalıyız! Faydası olan ilim, Resûlullahdan gelen ilimdir. Bu ilimler, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında yazılıdır.

Dinimiz orta yolu emretmektedir 1.9.2002

Tevazuun aşırı miktarına “Tezellül” bayağılık, kendini aşağı tutmak denir. Tezellül, kötü huydur haramdır. Başka haramlarda olduğu gibi, bu da zaruret ile câiz olur. Dînini, cânını, mâlını, ırzını korumak, zâlimden kurtulmak, zarurettir. Dinimiz orta kolu emretmektedir. Kibri yasakladığı gibi, kişinin kendini aşağı görmesini de yasaklamaktadır.

Tezellül, kötü huylardan biridir. Bir âlimin yanına bir ayyakkabı tamircisi geldiği zaman, âlimin ayağa kalkıp, yerine bunu oturtması ve gideceği zaman kapıya kadar yanında yürümesi ve ayakkabılarını önüne koyması tezellüle bir misâldir. Yalnız ayağa kalkıp otursaydı, ona yer gösterseydi ve işini, hâlini ve niçin geldiğini sorsaydı ve süâllerine güler yüzle cevâb verseydi ve da’vetini kabûl etseydi ve sıkıntısını giderecek şey yapsaydı, tevazu göstermiş olurdu.

Hadîs-i şerifte, “Din kardeşini sıkıntıdan kurtarana (nâfile) hac ve umre sevapı verilir” buyuruldu. Hazret-i Hasen, Sâbit Benânîye bir ihtiyacını görmesini istedi. Câmi’de i’tikâf ediyorum, başka zaman yaparım deyince, din kardeşinin ihtiyacını gidermek için gitmenin, (nâfile) hac sevapından daha hayırlı olduğunu bilmiyor musun dedi.

Mevkî’ sâhiblerinin, muhtac olanlara ve hocaların talebelerine, makâmları ile ve mâlları ile yardım etmelerinin çok sevap olması, bu hadis-i şerife dayanmaktadır. Nafakası, yani bir günlük yiyeceği, içeceği olan kimsenin dilenmesi, tezellül olur, haram olur.

Bunun, bir günlük nafakası olmayan, başka bir kimse için veya borçlu için yardım toplaması tezellül olmaz. Fazla hediye almak için, az bir şeyi hediye vermek de, tezellül olur. Âyet-i kerîme böyle hediye vermeyi men etmektedir. Alınan hediyenin karşılığını bundan fazla vermek eftaldir. Fakat fazla karşılık için hediye vermek câiz değildir. Da'vet olunmadan ziyâfete gitmek de tezellüldür. Hadîs-i şerifte, "Da'vet edilen yere gitmemek günahdır. Da'vet olunmadığı yere gitmek hırsızlık etmek olur" buyuruldu.

Nikâh sâhibinin da'vet ettiği yerde haram şeyler yoksa, bu da'vete gitmek vâcib olur. Başka da'vetlere gitmek sünnettir. Riyâ ve iftîhâr için yani gösteriş ve övünmek için yapılan da'vetlere gitmek câiz değildir. Bir menfaate kavuşmak düşüncesiyle, devlet adamları ile, hâkimlerle, zenginlerle arkadaşlık yapmak tezellül olur.

Böyle kimselerle karşılaşınca ve bunlara selâm verirken eğilmek ve secde etmek de tezellüldür. Büyük günahdır. İbâdet için eğilmek küfür olur. Yehûdîlerin selâm vermelerine benzemek olur.

Tezellül ve tevazu 2.9.2002

Kötü huy olan tezellül, aşağılık ile güzel huy olan tevazuyu karıştırmamak gerekir. Her san'atı ve ticareti yapmak, maâş, ücret karşılığında mubah olan işleri yapmak, meselâ çobanlık, bağçıvanlık yapmak, inşâatta ve hafriyâta çalışmak ve sırtında yük taşımak tezellül değildir.

Peygamberler "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" ve Velîler "rahime-hümullahü teâlâ" bunları yapmışlardır. Kendinin ve çocuklarının nafakasını temin için çalışmak farzdır. Başkalarına yardım için her türlü kazanç yolunda çalışarak daha fazla kazanmak mubahdır.

İdrîs aleyhisselâm terzilik yapardı. Dâvûd aleyhisselâm demircilik yapardı. İbrâhîm aleyhisselâm zirâat ve kumaş ticareti yapardı. İlk olarak kumaş dokuyan Âdem aleyhisselâmdır. Din düşmanları, ilk insanların ot ile örtündüklerini, mağarada yaşadıklarını yazıyorlar. Bu yazıların hiçbir vesîkası yoktur, uydurmadır.

İsâ aleyhisselâm kunduracılık yapardı. Nûh aleyhisselâm marangozluk, Sâlih aleyhisselâm çantacılık yapardı. Peygamberlerin çoğu "aleyhimüssalevâtü vetteslîmât" çobanlık yapmıştır. Hadîs-i şerifte, "Evinin ihtiyaçlarını alıp getirmek kibrsizlik alâmetidir" buyuruldu.

Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" mal satmış ve satın almıştır. Satın alması daha çok olmuştur. Ücret ile çalışmış ve çalıştırmıştır. Mudârebe şirketi ve ortaklık yapmıştır. Başkasına vekîl olmuş ve vekîl yapmıştır. Hediye vermiş ve almıştır. Ödünç ve âriyyet mâl almıştır. Vakf yapmıştır. Dünya işi için kimseye kızmamış, incitecek şey kimseye söylememiştir. Yemin etmiş ve ettirmiştir. Yemin ettiği şeyleri yapmış, yapmayıp keffâret verdiği de olmuştur. Latîfe yapmış ve söylemiş, latîfeleri hep hak üzere ve faydalı olmuştur. Yukarıda sayılanları yapmakdan çekinmek, utanmak, kibir olur. Çok kimseler burada yanılırlar. Tevazu ile tezellülü birbiri ile karıştırırlar. Nefs, burada çok kimseleri aldatır.

Fakirlik, tezellüle sebep olmamalıdır. Çünkü, fakirlik utanılacak bir şey değildir. Müslüman, Allahü teâlâ emr ettiği için rızık kazanmağa çalışır. Çalışırken, ibâdetlerini terk etmez ve haram işlemez. Kazanırken de, kazandığını sarf ederken de, İslâmiyete uyar. Böyle kimseye zenginlik de, fakirlik de faydalı olur. Dünya ve âhîret saadetine kavuşmasına sebep olur. Fakat, nefsine uyarak, sabır ve kanâ'at etmiyen kimse, Allahü teâlânın kaza ve kaderine râzı olmaz. Fakir olunca, az verdin diye, i'tirâz eder. Zengin olursa, doymaz, daha ister. Kazandığını haramlara sarf eder. Zenginliği de, fakirliği de, dünyada ve âhîrette felâketine sebep olur.

Ucb; yaptığı ibâdetlerle övünmek 3.9.2002

Kötü huylardan biri de ucbdur. Ucb, yaptığı ibâdetleri, iyilikleri beğenerek, bunlarla övünmektir. Yaptığı ibâdetlerin, iyiliklerin kıymetini bilerek, bunların elden gitmesini düşünerek korkmak, üzûlmek ucb olmaz. Yahut, bunların Allahü teâlâdan gelen nimetler olduğunu düşünerek, sevinmek de, ucb olmaz.

Bunların Allahü teâlâdan gelen nimetler olduğunu düşünmiyerek kendi yaptığı, kazandığını sanarak sevinmek, kendini beğenmek, ucb olur. Ucbun zıddına "Minnet" denir. Minnet, nimete kendi eliyle, kendi çalışmasıyla kavuşmadığını, Allahü teâlânın lutfü ve ihsânı olduğunu düşünmektir.

Böyle düşünmek, ucb tehlikesi olduğu zaman farz olur. Diğer zamanlarda ise müstehabdır. İnsanı ucba sürükleyen sebeplerin başında cehâlet ve gaflet gelmektedir. Bu ucbdan kurtulmak için, her şeyin Allahü teâlânın dilemesi ile ve yaratması ile meydana geldiğini ve akıl, ilm, ibâdet etmek, mâl ve mevki' gibi kıymetli nimetlerin, Allahü teâlânın lutfü ve ihsânı olduklarını düşünmek lâzımdır.

Nimet, insana faydalı olan, tatlı gelen şey demektir. Bütün nimetleri gönderen Allahü teâlâdır. Ondan başka yaratıcı ve gönderici yoktur. Eshâb-ı kirâmdan bazıları, Huneyn

gazâsında, askerin çokluğunu görerek, artık biz hiç mağlûb olmayız dedi. Bu sözler Resûlullahın mübârek kulağına gelince, üzüldü. Bunun için, harbin başlangıcında nusret-i ilâhî yetişmeyip, mağlûbiyyet başladı. Sonra, Cenâb-ı Hak merhamet ederek, zafer nasîb eyledi.

Dâvûd aleyhisselâm, duâ ederken, “Yâ Rabbî! Evlâdlarımdan birkaçının namaz kılmadığı hiçbir gece yoktur ve oruc tutmadığı hiçbir gün geçmemiştir” demişti. Buna karşılık Allahü teâlâ, “Ben dilemeseydim, kuvvet ve imkân vermeseydim, bunların hiçbirini yapılamazdı” buyurdu. Dâvûd aleyhisselâmın bu sözü gayret-i ilâhiyyeye dokundu, târîh kitaplarında yazılı olan sıkıntıların başına gelmesine sebep oldu.

Kibre sebep olan şeyler ucba da sebep olurlar. Allahü teâlânın nimetlerine şükür etmek de, büyük bir nimettir. Ucbun zararları, âfetleri çoktur: Kibre sebep olur. Günahları unutmaya sebep olur. Günah kalbi karartır. Günahlarını düşünen kimse, ibâdetlerini büyük görmez. İbâdet yapmanın da, Allahü teâlânın lutfu, ihsânı olduğunu düşünür. Ucb sâhibi, Allahü teâlânın mekrini ve azâbını da unuttur. Başkalarından istifâde etmekden mahrûm kalır. Kimse ile meşveret etmez, danışmaz.

“Üç şey, insanı felâkete sürükler” 4.9.2002

Kötü huylardan olan, ucb ile kibir birbirine çok yakın olduğu için çoğu zaman karıştırılır. Bunun için ucbu iyi anlamak gerekir.

Hadîs-i şerifte, “Üç şey, insanı felâkete sürükler: Buhl, hevâ ve ucb”. Buhl sâhibi, yani hasîs, cimri kimse, Allaha karşı ve kullara karşı olan hakları ve vazîfeleri ödemekten mahrûm olur. Hevâsına, yani nefsinin arzûlarına uyan ve ucb sâhibi olan, yani nefsinin beğenen kimse, muhakkak helâka, felâkete düşer olur.

İmâm-ı Muhammed Gazâlî buyurdu ki, “Bütün kötülüklerin başı, kaynağı üçtür: Hased, riyâ, ucb. Kalbini bunlardan temizlemeğe çalış!”

Ucb sâhibi, hep ben, ben der. Toplantılarda baş tarafda bulunmak ister. Her sözünün kabûl olunmasını ister.

Hadîs-i şerifte, “Günah işlemezseniz, daha büyük günaha yakalanmanızdan korkarım. O da, ucbedir” buyuruldu. Günah işliyenin boynu bükük olur. Tevbe edebilir. Ucb sâhibi, ilmi ile, ameli ile mağrûr olur. Egoist olur. Tevbe etmesi güç olur.

Günah işliyenlerin iniltileri, Allahü teâlâyâ, tesbîh çekenlerin övünmesinden iyi gelir. Ucbun en kötüsü, hatâlarını, nefsinin hevâsını beğenmektir. Hep nefesine uyar. Nasîhat kabûl etmez. Başkalarını câhil sanır. Hâlbuki, kendisi çok câhildir.

Bid’at sâhibleri, mezhebsizler böyledirler. Bozuk, sapık i’tikâdlarını ve amellerini, doğru ve iyi bilip, bunlara sarılmışlardır. İşlediklerini ibadet olarak da yaptıklarından tevbe etmek, pişman olmak akıllarına gelmez. Tevbesiz olarak ölürlər.

Böyle ucbum ilâcı çok güçtür. Mâide sûresinin, “Kendinize bakınız. Kendiniz doğru yolda oldukça, başkalarının sapıtması size zarar vermez!” meâlindeki yüzsekizinci âyet-i kerîmesinin manasını Resûlullahdan sordular. Cevâbında, “İslâmiyetin emirlerini bildiriniz ve yasak ettiklerini anlatınız! Bir kimse ucb eder, sizi dinlemezse, kendi hâlinizi islâh ediniz” buyurdu.

Ucb hastalarının ilâcını hâzırlayan âlimler, Ehl-i sünnet âlimleridir. Fakat bu hastalar hastalıklarını bilmedikleri, kendilerini sıhhatli sandıkları için, bu tabîblerin nasîhatlerini, ilimlerini kabûl etmezler, felâkette kalırlar. Hâlbuki bu âlimler, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” aldıkları ilâçları, hiç değışdirmeden, bozmadan sunmaktadırlar. Câhiller, ahmaklar, bu ilâçları, onların yaptıklarını sanır. Hak yolda bulunduklarını zan ederek, kendilerini beğenirler.

Hased; kıskanmak, çekememek 5.9.2002

Kötü huyların biri de haseddir. Hased, kıskanmak, çekememek demektir. Allahü teâlânın ihsân ettiği nimetin ondan çıkmasını istemektir. Faydalı olmiyan, zararlı olan birşeyin ondan ayrılmasını istemek, hased olmaz, “Gayret” olur.

İlmini, mâl, mevki’ ele geçirmek, günah işlemek için kullanan din adamından ilmin gitmesini istemek gayret olur. Mâlını haramda, zulmda, İslâmiyeti yıkmakta, bid’atları ve günahları yaymakta kullananın mâlının yok olmasını istemek de, hased olmaz, din gayreti olur. Bir kimsenin kalbinde hased bulunur, kendisi buna üzülür, bunu istemezse, bu günah olmaz.

Kalbde bulunan hâtıra, düşünce, günah sayılmaz. Hâtıranın kalbe gelmesi insanın elinde değildir. Kalbinde hased bulunmasından üzülmezse veya arzûsu ile hased ederse, günah olur, haram olur.

Bu hasedini sözleri ile, hareketleri ile belli ederse, günahı daha çok olur. Hadîs-i şerifte, “İnsan, üç şeyden kurtulamaz: Sû-i zan, tayere, hased. Sû-i zan edince, buna uygun hareketde bulunmayınız. Uğursuz zan ettiğiniz şeyi, Allaha tevekkül ederek yapınız. Hased ettiğiniz kimseyi hiç incitmeyiniz!” buyuruldu. Tayere, uğursuzluğa inanmaktır. Sû-i zan, bir kimseyi kötü

zan etmektedir. Bu hadîs-i şeriften anlaşılıyor ki, kalbde hased hâsıl olması, haram değildir. Bundan râzı olmak, devamını istemek, haram olur.

Kalbe gelen düşünce beş derecedir: Birincisi, kalbde durmaz, def edilir. Buna "Hâcis" denir. İkincisi kalbde bir zaman kalır. Buna "Hâtır" denir. Üçüncüsü, yapmak ile yapmamak arasında tereddüd olunur. Buna "Hadîs-ün-nefs" denir. Dördüncü derece, yapması tercih edilir. Buna "Hemm" denir. Beşinci derecede bu tercih kuvvetlenip, karar verir. Buna "azm" denir.

İlk üç dereceyi melekler yazmaz. Hemm, hasene ise yazılır. Seyyie ise, terk edilirse, sevap yazılır. Azm olursa, bir günah yazılır. İşlemezse, bu da af olur.

Hadîs-i şerifte, "Kalbe gelen kötü şey söylenmedikçe ve buna uygun hareket edilmedikçe af olur" buyruldu. İnsanın kalbine, küfür veya bid'at i'tikâdı olan bir düşünce gelince, bundan üzüldür ve hemen red ederse, bu kısa düşünce, küfür olmaz. Fakat, senelerce sonra kâfir olmağa karar verirse, hatta bunu bir şarta bağlarsa dahî, karar verdiği anda kâfir olur. Senelerce sonra bir kâfir ile evlenmeğe niyet eden kadın da böyledir.

Hased edenin zararı kendisinedir 6.9.2002

Hased edenin zararı kendisinedir. Hased olunanın, dünyada ve âhirette, bundan hiç zararı olmaz. Hatta faydası olur. Hased edenin ömrü üzüntü ile geçer. Hased ettiği kimsede nimetlerin azalmadığını, hatta arttığını görerek, sinir buhrânları geçirir. Hasedden kurtulmak için, ona hediyeye göndermeli, nasihat vermeli, onu medh etmelidir. Ona karşı tevazu göstermelidir. Onun nimetinin artmasına duâ etmelidir.

İnsan bir kimsede bulunan nimetin ondan gitmesini istemeyip, kendisinde de bulunmasını isterse, hased olmaz. Buna (Gıbta) imrenmek denir. Gıbta güzel bir huydur. İslâmiyetin ahkâmına, yani farzları yapmağa ve haramlardan sakınmağa ri'âyet eden, gözetin sâlih kimseye gıbta edilmesi vâcibdir. Dünya nimetleri için gıbta etmek tenzihen mekrûh olur.

Hadîs-i şerifte, "Allahü teâlâ, mümin kuluna gayret eder. Mümin de mümine gayret eder" buyruldu. Allahü teâlâ, gayretinden dolayı, fuhşu haram etmiştir. Allahü teâlâ, "Ey Âdem oğulları! Sizi kendim için yarattım. Herşeyi de sizin için yarattım. Senin için yarattıklarım, seni, kendim için yaratılmış olduğundan men' ve gâfil ve meşgûl etmesin" buyurmuştur.

Başka bir hadîs-i kudsîde, "Seni kendim için yarattım. Başka şeylerle oyalanma! Rızıkına kefilim, kendini üzme!" buyurmuştur. Yûsûf aleyhisselâmın, "Sultânın yanında benim ismini söyle!" demesi gayret-i ilâhiyyeye dokunarak, senelerce zindanda kalmasına sebep oldu. İbrâhîm aleyhisselâmın, oğlu İsmâ'ilin dünyaya gelmesine sevinmesi, gayret-i ilâhiyyeye dokunarak, bunu kurbân etmesi emir olundu.

Allahü teâlânın çok sevdiklerine, bazı Evliyâyâ böyle gayret etmesi çok vâkı' olmuştur. Gayret, bir kimsede olan hakkına, onun başkasını ortak etmesini istememektir. Allahü teâlânın gayret etmesi, kulunun kötü, çirkin şey yapmasına râzı olmamasıdır.

Kulun vazîfesi, dilediğini yapmak değildir. Ona kulluk etmektir. Onun emrlerine ve yasaklarına uymaktır. Her dilediğini yapmak, Allahü teâlâyâ mahsûsdur. Yalnız Onun hakkıdır. Kulun kendi dilediğini yapması, günah işlemesi, Allahü teâlânın hakkına ortak olmak olur. Müminin, günah işlemekte, kendisine gayret etmesi lâzımdır.

Bu da, günah işlerken heyecânlanması, kalbinin çarpıntısı, sıkılması ile olur. Müminin kalbi, Allahü teâlânın evidir ve güzel huyların yeridir.

Hased ve gayret 7.9.2002

Hased, kötü bir huydur, kalb hastalığıdır. Kalbi kötülöklere açmak demektir. Kalbinde kötü, çirkin düşüncelere yer vermek, çirkinleri güzellere ortak etmek olur. Kalbin buna râzı olmaması, çırpınarak mani olması, gayret olur.

Ensârın reîsi olan Sa'd bin Ubâde, Yâ Resûlallah, Zevcemi yabancı erkekle bir yatakta görsem, dört şahid görmeden öldüremez miyim? dedikte, "Evet, öldüremezsin" buyurdu. Sa'd buna cevâben, dört şahid, mahkeme kararı lâzım ise de, buna tahammül edemem. Hemen öldürürüm, deyince, Resûlullah, "Reîsinizin sözünü iştiriniz! O çok gayûrdur. Ben ondan daha çok gayûrum. Allahü teâlâ, benden daha çok gayretlidir" buyurdu.

Yani böyle gayret olmaz. Ben ondan daha gayretli olduğum halde, İslâmiyetin dışına çıkmam. Allahü teâlâ, en çok gayretli olduğu halde, bu fuhşun cezâsını hemen vermez, demek istedi. Sa'dın haklı olan cezâyı vermekte acele etmesinin doğru olmadığına işâret buyurdu.

Kadının ortağına gayret göstermesi câiz değildir. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", bir gece hazret-i Âişenin odasından çıktı. Hazret-i Âişe, zevcelerinden birinin yanına gittiğini

zan ederek gayret eyledi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" gelince, üzöldüğünü anlayıp, "Gayret mi eyledin?" buyurdu.

Aişe validemiz, benim gibi bir zevallı, senin gibi, varlıkların en şerefli, mahlûkların en merhametlisi bir zât için gayret etmez mi, dedi.

Buna cevâb olarak, "Şeytanının vesvesesine uymuşsun" buyurdu. Benim yanımda şeytan mı var? Yâ Resûlallah! deyince, "Evet var" buyurdu.

Ey Allahın Resûlü! Senin yanında da var mı? deyince, "Evet benim yanımda da var. Fakat, Allahü teâlâ, beni onun vesveselerinden muhâfaza etmekeedir" buyurdu. Yani, benim şeytanım Müslüman olmuştur. Bana hayırlı şeyleri hâtırlatır, buyurdu.

Bir hadîs-i şerifte, "Allahü teâlâ, kimseye ihsân etmediği iki nimetini bana ihsân eyledi: Şeytanım kâfir idi. Onu Müslüman yaptı. İslâmiyeti yaymakda, bütün zevcelerimi bana yardımcı eyledi" buyuruldu.

Âdem aleyhisselâmın şeytanı kâfir idi. Zevcesi hazret-i Havvâ, Cennette şeytanın yemîn etmesine aldanarak, Âdem aleyhisselâmın hatâ etmesine sebep oldu.

İnsanların Allahü teâlâyâ gayret etmeleri, haram işlenmesini istememekle olur.

"Dînin temeli nasîhattir" 8.9.2002

Kötü huy olan hased ne kadar zararlıysa, bunun zıddı olan "Nasîhat" etmek te o kadar faydalıdır. Nasîhat, Allahü teâlânın bir kimseye verdiği nimetin onda kalarak, dînine ve dünyasına faydalı olmasını istemek demektir.

Nasîhat etmek, bütün Müslümanlara vâcibdir. Hadîs-i şerifte, "Hayıra sebep olana, bunu yapanın ecri kadar sevap verilir" ve "Kendi için istediğini din kardeşi için de istemiyen kimse, iman etmiş olmaz" ve "Dînin temeli nasîhattir" buyuruldu.

Nasîhat vermek demek, Allahü teâlânın var olduğunu, bir olduğunu, bütün kemâl ve cemâl sıfatlarının Onda bulunduğunu, Ona lâıyk olmıyan sıfatların, ayıpların, kusurların Onda bulunmadığını, hâlis niyet ile Ona ibâdet etmek lâzım olduğunu, gücü yettiği kadar Onun rızâsını almağa çalışılmasını, Ona isyân edilmemesini, Onun dostlarına muhabbet, düşmanlarına muhâlefet edilmesini, Ona itâ'at edenleri sevmeği ve isyân edenleri sevmemeği, nimetlerini saymayı ve bunlara şükür etmeği, bütün mahlûklarına şefkat ve merhamet etmeği, Onda bulunmıyan sıfatları Ona söylememeyi bildirmek, Allahü teâlâ için nasîhat etmek olur.

Şükür etmek, Allahü teâlânın gönderdiği nimetleri İslâmiyete uygun kullanmak demektir. Kur'ân-ı kerîmde bildirilenlere inanmağı, emir edilenleri yapmağı, kendi aklı ile, görüşü ile uydurma tercemeler yapmamağı, Onu çok ve doğru olarak okumağı, Ona abdestsiz el sürmek câiz olmadığını, insanlara bildirmek, Kur'ân-ı kerîm için nasîhat etmek olur.

Muhammed aleyhisselâmın bildirdiklerinin hepsine inanmak lâzım olduğunu, Ona ve ismine hurmet etmeği, Onun sünnetlerini yapmağı ve yaymağı, Onun güzel ahlâkı ile huyulanmağı, Âlini ve Eshâbını ve ümmetini sevmeği bildirmek, Resûlullah için nasîhat etmek olur.

Onun dînine uymakta, ibâdet yapmakta kendilerine hürriyet veren hükûmetlere yardım etmek, onlara doğruyu bildirmek, Müslümanların hakkını gözetmelerini bildirmek, onlara isyân etmemek, kanûnlarına karşı gelmemek, onların İslâmiyete ve insanlara hizmet etmeleri için duâ etmek, silâh ile kimseye saldırmamak, zulüm ve haksızlık yaptıklarında da isyân etmeyip, tatlılıkla onları doğru yola, adâlete getirmek, onlara yaltakçılık yapmamak, doğru yoldan ayrılmalarına sebep olmamak ve Ehl-i sünnet âlimlerinin fıkıh kitaplarına, ilmihâl kitaplarına ve ahlâk kitaplarına uymak lâzım olduğunu bildirmek, devlet için nasîhat yapmak olur.

"Hased hasenâtı yok eder!" 10.9.2002

Hased etmek, kıskanmak ibâdetlerin sevapını giderir. Hadîs-i şerifte, "Hased etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateş odunu yok ettiği gibi, hased de hasenâtı yok eder!" buyuruldu.

Hased eden, onu gıybet eder, çekiştirir. Onun mâlına, canına saldırır. Kıyâmet günü, bu zulümlerinin karşılığı olarak, hasenâtı alınarak ona verilir. Hased edilendeki nimetleri görünce, dünyası azâb içinde geçer. Uykuları kaçır. Hayır, hasenât işliyenlere, on kat sevap verilir. Hased bunların dokuzunu yok eder, birisi kalır.

Küfürden, Allaha düşman olmaktan başka hiçbir günah, hasenâtın sevaplarının hepsini yok etmez. Günah olduğuna inanmıyarak veya İslâmiyete ehemmiyet vermiyerek haram işlemek ve küfüre, irtidâda sebep olan işleri yapmak, sevapların hepsini yok eder. Çünkü, böyle yapanlar dinden çıkır mürted olurlar.

Hadîs-i şerifte, "Geçmiş ümmetlerden iki kötölük sizlere bulaşdı: Hased ve kazımak. Bu sözümle onların başlarını kazıdıklarını anlatmak istemiyorum. Dinlerinin kökünü kazıyıp yok

ettiklerini söylüyorum. Yemîn ederim ki, imanı olmıyan Cennete girmeyecektir. Birbirinizi sevmedikçe, imana kavuşamazsınız. Birbirinizi sevmek için, çok selâmlaşınız!” buyuruldu.

Selâmlaşmanın çok mühim olduğunu bu hadis-i şerif açıkca gösteriyor. Selâmlaşmayı emir ediyor. İki Müslüman karşılaşıncı, birisinin “Selâmün aleyküm” demesi sünnettir. Diğerinin cevâb olarak, “ve aleyküm selâm” demesi farzdır. Kâfirlere mahsûs kelimelerle selâmlaşmak ve el, beden hareketleri ile selâmlaşmak câiz değildir.

Karşılaşan iki Müslüman, birbirinden uzak olarak yürüyorsa, sesini işitemeyeceğini anladığı zaman, söylemekle birlikte, sağ eli kaşının kenârına kaldırmanın da câiz olduğu bildirilmiştir. Kâfirlere karşı başka kelimelerle selâmlaşarak, fitne çıkmasına mani olmalıdır. Fitneyi uyandırmak haramdır. Bu harama mani olmak çok sevaptır.

Hadis-i şerifte, “Müslümanlar hayırlı olur. Hased edince hayır kalmaz” buyuruldu. Diğer bir hadîs-i şerifte, “Hased, nemîme ve kehânet sâhibleri benden değildir” buyuruldu. Nemîme, fitne çıkarmak için, ara açmak için, insanlar arasında söz taşımaktır. Kehânet, bilmediğini söyliyerek bundan hüküm, mana çıkarmaktır. Bilinmiyen şeyleri haber veren, falcılara (Kâhin) denir. Kâhine inanmamalıdır. Bu hadîs-i şeriften, hased edenin şefâ’atden mahrûm kalacağı anlaşılmaktadır. Yani şefâ’at istemeğe hakkı olmayacaktır.

Hased en çok kimlerde bulunur? 11.9.2002

Hased etmek, kıskanmak hasetçiye hem dünyada hem de ahirette çok zarar verir. Hased etmek en çok âlimlerde bulunur. Hadîs-i şerifte, “Altı kimse, altı şeyden hesâba çekilip, mahşer yerinde azâb gördükten sonra, Cehenneme gireceklerdir: Devlet reisleri zulûmden, arablar kavmiyyet gayretinden, köy muhtarları kibirden, tüccar hıyânetten, köylüler cehâletten, âlimler hasedden” buyuruldu.

Ticaret ile meşgûl olanın, yalan söylemek, fâiz, hîle ve fâsid alış-veriş ile başkasının mâlını aşırarak ne demek olduklarını ve bu haramlardan kurtulmanın çârelerini öğrenmesi lâzımdır.

Köylülerin, yani her Müslümanın, Ehl-i sünnet i’tikâdını ve ilm-i hâlini bilmesi lâzımdır. Bu hadis-i şerif, hasedin din adamlarında daha çok bulunduğunu haber vermektedir.

Hased on kısımdır. Bunların dokuzu din adamlarında bulunur. Dünya sıkıntıları on çeşittir. Bunların dokuzu sâlihlerde bulunur. Zillet on kısımdır. Dokuzu Yahûdilerdedir. Tevazu on kısımdır. Dokuzu nasârâdadır. Şehvet on kısımdır. Dokuzu kadınlarda, biri erkeklerdedir. İlim on kısımdır. Biri Irâkdadır. İman on kısımdır. Dokuzu Yemendedir. Akıl on kısımdır. Dokuzu erkeklerdedir. Yer yüzünün bereketi on kısımdır. Dokuzu Şâmdadır. (Tefsîr-i kebîr; Fahreddîn-i Râzî hazretleri, bu tefsîrinde kendi zamanında olanları bildirmiştir.)

Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” dünyaya teşrîf etmeden evvel, Yahûdîler harb edecekleri zaman, “Yâ Rabbî! Göndereceğini va’d ettiğin ve en çok sevdiğini bildirdiğin, o şerefli Peygamber hurmetine” diyerek duâ ederlerdi. Duâları kabûl olup, Allahü teâlâ kendilerine yardım ederdi. Resûlullah, insanları Müslüman olmağa da’vet edince, kendisinin va’d edilen Peygamber olduğunu anladılar. Fakat hased ederek, kıskanarak inkâr etdiler. Hasedleri kendilerinin ve gelecek olan nesllerinin ebedî olarak felâkete, azâblara sürüklenmelerine sebep oldu.

Hased etmek, Allahü teâlânın takdîrini değiştirmez. Boşuna üzülmüş, yorulmuş olur. Kazandığı günahlar da, cabası olur. Hazreti Mu’âviye, oğluna nasîhat olarak, “Hasedden çok sakın! Hasedin zararları sende, düşmanıninkinden daha önce ve daha çok hâsıl olur” dedi. Süfyân-ı Sevrî “rahmetullahi teâlâ aleyh” hased etmeyenin zihni açık olur, demiştir.

İnsan, söylemediği sözüne hâkimdir 12.9.2002

Allahü teâlâ, şeytanın şerrinden korunmamızı emir ettiği gibi, hased edenin şerrinden de, sakınmamızı emir etti. Hadîs-i şerifte, “Nimet sâhiblerinden ihtiyaçlarınızı, gizli olarak isteyiniz. Çünkü, nimet sâhiblerine hased edilir” buyuruldu. İhtiyaclarınızın karşılandığı meydana çıkınca, hased olunursunuz. Sırrını saklıyan kimse, isterse, açığa çıkarır, isterse çıkarmaz. Sırrını açıklayan kimse, çok def’a söylediğine pişman olur, üzülür. İnsan, söylemediği sözüne hâkimdir. İsterse söyler, istemezse söylemez. Söylediğinin ise, mahkûmudur. Keşki söylemeseydim, der. Mâla, eşyâya emîn olan kimselerin çoğu, esrâra emîn olmazlar. “Zehebini ve zihâbını ve mezhebini gizli tut!” sözü meşhûrdur. (Zeheb, altın, zihâb, i’tikâd, mezheb de, işlerde tutulan yol demektir.)

Hiçbir hasedci murâdına kavuşmamıştır. Kimseden hurmet görmemiştir. Hased, sinirleri bozar. Ömrünün azalmasına sebep olur. Esmâ’î diyor ki, bir köylüye rastladım. Yüzyirmi yaşında

idi. Çok yaşamasının sırrını sordum. “Çünkü, hiç hased etmedim” dedi. Ebülleys-i Semerkandî diyor ki, “Üç kimsenin duâsı kabûl olmaz: Haram yiyenin, gıybet edenin, hased edenin”

İnsanları hasedden kurtarmak için nasihat etmelidir. İnsanlara dünyada ve âhirette faydalı olan şeyleri yapmak ve zararlı olan şeyleri yapmamak lâzım olduğunu ve kimseye eziyet etmemeği, kalb kırmamağı, bilmediklerini öğretmeği, kusurlarını örtmeği, farzları emir etmeği, haramlardan nehy etmeği, bunların hepsini tatlılıkla, acıyarak bildirmeği, küçüklere merhamet, büyüklere hurmet edilmesini, kendilerine yapılmasını istediklerini başkalarına da yapmalarını, kendilerine yapılmasını istemediklerini başkalarına da yapmamalarını, onlara bedenleri ile, mâlları ile, yardım edilmesini bildirmek de, bütün insanlar için nasihat etmek olur.

Hadîs-i şerifte, “Müslümanlara yardım etmeyen, onların iyilikleri ve rahatları için çalışmayan, onlardan değildir. Gece ve gündüz, Allah için ve Kur’ân-ı kerîm için ve Resûlullah için ve devlet reîsi için ve bütün Müslümanlar için nasihat etmeyen kimse de, bunlardan değildir” buyuruldu.

Hased etmek haramdır. Haramı işlemenin günahı, işlemeğe karar vermekten daha büyüktür. Haram, Allahü teâlânın yasak ettiği şey demektir. Hadîs-i şerifte, “İnsan, haram işlemeği kalbinden geçirir, Allahdan korkarak yapmazsa, hiç günah yazılmaz. Haramı işleyince, bir günah yazılır” buyuruldu.

Sevap, iyilik ve ibâdet yapana âhirette verilecek iyi karşılık, mükâfât demektir. Allahü teâlâ, dünyada iyilik ve ibâdet yapanlara âhirette sevap vereceğini va’d etmiştir.

Kin beslemek haramdır 13.9.2002

Kötü huylardan biri de “Hıkd” yani, başkasından nefret etmek, kalbinde ona karşı kin, düşmanlık beslemektir. Kendine Allah rızası için nasihat verenlere böyle kin beslemek haramdır. Ona düşmanlık değil, itâat etmek lâzımdır. O, Allahın emrini yerine getirmiştir. Onu sevmek, hurmet etmek lâzımdır.

Zulmedene karşı kin haram değildir. Fakat, zâlimi af etmek efdaldır. Uhud gazâsında Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzü yaralanıp, mubârek dişi kırılınca, Eshâb-ı kirâm çok üzüldüler. Duâ et, Allahü teâlâ, cezâlarını versin dediler. “La’net etmek için gönderilmedim. Hayır duâ etmek için, her mahlûka merhamet etmek için gönderildim” ve “Yâ Rabbî! Bunlara hidâyet et. Tanımıyorlar, bilmiyorlar” buyurdu. Düşmanlarını af etti. La’net etmedi.

Hadîs-i şerifte, “Sadaka vermekle mâl azalmaz. Allahü teâlâ, af edenleri azîz eder. Allah rızâsı için af eden, Allahü teâlâ yükseltir” buyuruldu. Bu hadîs-i şerifte bildirilen sadaka, farz olan sadaka demektir. Yani zekât demektir.

Tevazu edenin tâatlarına, ibâdetlerine, daha çok sevap verilir. Günahları, daha çabuk af olunur. İnsanın yaratılışında, hayvanî rûhun ve nefsin arzûları bulunmaktadır. Mâlı, parayı sever. Gadab, intikam, kibir sıfatları görünmeğe başlar. Bu hadis-i şerif, bu kötü huyların ilâcını bildiriyor. Sadakayı, zekâtı emrediyor.

Af ederek, gadabı, intikamı temizliyor. Hadîs-i şerifte, af etmek, mutlak olarak, şartsız olarak bildiriliyor. Mutlak olan emir, bir şarta bağlamaz. Mutlak olan emir, umûmîdir. Birkaç şeye mahsûs değildir.

Hakkını almak mümkün değilse de, af etmek iyidir. Mümkün ise, daha iyidir. Çünkü, hakkını geri almağa kudreti var iken af etmek, nefse daha güç gelir. Zulmedeni af etmek, hilmin, merhametin ve şecâ’atin en üstün derecesidir.

Kendisine iyilik etmiyene hediye vermek de, ihsânın en üstün derecesidir. Kötülük edene ihsânda bulunmak, insanlığın en yüksek derecesidir. Bu sıfatlar, düşmanı dost yapar. İshâ aleyhisselâm buyurdu ki, “Dış kıranın dişi kırılır. Burnu, kulağı kesenin, burnu kulağı kesilir demiştim. Şimdi ise, kötülük yapana karşı, kötülük yapmayınız. Sağ yanağınıza vurana sol yanağınızı çeviriniz diyorum”.

“Af eyleseydi, daha iyi olurdu” 14.9.2002

Zalimleri, kötü kimseleri sevmemek onlara kin, düşmanlık beslemek caiz ise de, böyle kimseleri bile affemek iyidir, sevaptır. Şeyh İbn-ül Arabî hazretleri diyor ki, “Kötülük edene iyilik yapan kimse, nimetlerin şükürünü yapmış olur. İyilik edene kötülük yapan kimse, küfürân-ı nimet etmiş olur”.

Hakkını alandan, yalnız hakkını geri almak, fazlasını almamak, “İntisâr” olur. Af etmek, adâletin yüksek derecesi, intisâr ise, aşağı derecesidir. Adâlet, sâlihlerin en yüksek derecesidir. Af etmek, bazan zâlimlere karşı aczi gösterebilir. Zulmün artmasına sebep olabilir.

İntisâr, her zaman zulmün azalmasına, hatta yok olmasına sebep olur. Böyle zamanlarda, intisâr etmek, af etmekten daha efdal, daha sevap olur. Hakkından fazlasını geri almak zulüm olur. Zulüm edenlere azâb yapılacağı bildirilmiştir. Zâlimi af eden, Allahü teâlânın sevgisine

kavuşur. Zâlimden hakkı kadar geri almak, adâlet olur. Kâfirlere karşı adâlet yapılır. Fakat gücü yettiği halde af etmek, güzel ahlâktır.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", bir kimsenin zâlime bedduâ ettiğini görünce, "İntisâr eyledin!" buyurdu. Af eyleseydi, daha iyi olurdu. Hadîs-i şerifte, "Üç şey kendisinde bulunan kimse, Cennete dilediği kapıdan girecektir: Kul hakkını ödeyen, her namazdan sonra onbir def'a ihlâs sûresini okuyan, kâtilini af ederek ölen" buyurulmuştur.

Zülkarneyn, Peygamber değildi, diyen âlimler dedi ki, fakat ona Peygamberlerde bulunan sıfatlardan dördü verilmişti. Bunlar, gücü var iken af ederdi. Va'd ettiğini yapardı. Hep doğru söylerdi. Rızkını bir gün evvelden hâzırlamazdı. Zulmün çokluğu kadar affın sevapı çok olur.

Kin tutmaktan, düşmanlık beslemekten hâsıl olan kötülükler, onbirdir: Hased, şemâtet, hicr, aşağı görmek, yalan, gıybet, sırrı ifşâ, alay etmek, eziyyet vermek, hakkı ödememek ve mağfirete mani olmak.

Düşmanlık besleyen kimse, iftirâ, yalan ve yalancı şahidlik ve gıybet ve sır ifşâ etmek ve alay etmek ve haksız olarak incitmek ve hakkını yimek ve ziyâreti kesmek günahlarına yakalanır. Hadis-i şerifte, "Üç şey bulunmayan kimsenin bütün günahlarının af ve mağfiret olunması umulur: Şirke, küfüre yakalanmadan ölmek, büyü yapmamak ve din kardeşine düşmanlık beslememek"

Sihir, büyü vâsıtasıyla her dilediğini yapacağına inanırsa, kâfir olur. Sihrin tesîrine inanmayan da kâfir olur. Sihrin, diğer ilâclar gibi, Allahü teâlâ dilerse te'sîr edebileceğine inanmalıdır.

Düşmanlık beslemenin sebebi 15.9.2002

Müslümana düşmanlık beslemenin sebeplerinden biri, gadabdır. Gadab eden, kızan kimse, intikam alamayınca, gadabı, kin hâlini alır. Gadab, kanın hareketinin artmasından tansiyonun yükselmesinden meydana gelir. Allah için gadaba gelmek, iyidir. Dîne olan gayretindendir. Din düşmanlarına, bid'at ehline, mezhepsizlere gadaplanmak böyledir.

Hadîs-i şerifte, "Allahü teâlâ, Şa'bânın onbeşinci gecesi bütün kullarına merhamet eder. Yalnız müşriki ve müşâhini af etmez" buyuruldu. Müşâhin, bid'at sâhibi, mezhebsiz demektir.

Ehl-i sünnet vel cemâ'at i'tikâdında olmıyan kimseye "Bid'at sâhibi" denir. Dört mezhebden birinde bulunmayan kimse, ehl-i sünnet fırkasından ayrılmış olur. Ehl-i sünnet i'tikâdında olmıyan da, yâ kâfir olur, yahut bid'at sâhibi olur.

Kâfirlerin çeşitleri çoktur. Bunların en kötüsü, müşriktir. Müşrik, Allahü teâlâyâ ve âhiret gününe inanmayan kimse demektir. Ateist, mason, komünist de, müşrik demektir. Bid'at sâhibleri, kâfir değildir. Fakat sapık i'tikâdlarında taşkınlık yapanların, Kur'ân-ı kerîmde ve hadis-i şeriflerde açıkca bildirilmiş olan birşeyi inkâr edince, kâfir olduklarını islâm âlimleri bildirmişlerdir.

Kur'ân-ı kerîmde ve hadis-i şeriflerde müşrik kelimesi, kâfir kelimesi yerine kullanılmıştır. Meselâ, müşriki af etmem, buyurulmuştur ki, kâfirlerin; Hristiyanların, Yahudilerin hiçbir çeşitini af etmem demektir. Bid'at sâhiblerinin islâm dînine zararları, kâfirlerin zararlarından daha çoktur. Mezhebsiz din adamları, Mevdûdîciler, selefî denilen İbni Teymiyyeciler, Seyyid Kutbular böyledirler.

Müslümanların müctehidleri taklîd etmeleri, bir mezhebe tabi olmaları şarttır. Çünkü, Nahl sûresinin kırküçüncü ve Enbiyâ sûresinin yedinci âyetlerinde meâlen, "Âlimlere sorup öğreniniz!" ve Tevbe sûresinin yüzüncü âyetinde meâlen, "İlk Muhâcirlerden ve Ensârdan ve bunlara tâbî olanlardan Allah râzıdır" buyurulmuştur. Bu âyetler taklîd etmeği emir buyurmaktadır.

Mu'âz bin Cebel "radiyallahü teâlâ anh" Yemene hâkim olunca, "Kitapda ve hadis-i şeriflerde bulamadığım zaman, ictihâd eder, anladığıma göre emir ederim" dedi. Resûlullah da, bu cevâbı beğenerek, Allahü teâlâyâ hamd eyledi. Müctehid olmıyanın, işittiği bir hadîse uyması câiz değildir. Müctehid olmayan, bağlı olduğu mezhebih fıkıh kitaplarına göre amel eder.

Başkasının zararına sevinmek 16.9.2002

Başkasına gelen belâyâ, zarara sevinmek, kötü huylardandır. Buna, "şemâtet" denir. Hadîs-i şerifte, "Din kardeşinize şemâtet etmeyiniz! Şemâtet ederseniz, Allahü teâlâ belâyı ondan alır size verir" buyuruldu.

Zâlimin zulmünden, şerrinden kurtulmak için, onun ölümüne sevinmek, şemâtet olmaz. Düşmanın başına gelen ölümden başka belâlara sevinmek, şemâtet olur. Hele belâların gelmesine kendisinin sebep olduğunu düşünerek sevinmek, meselâ duâsının kabûl olduğuna sevinmek daha fenâdır. Ucb kötü huyuna yakalanmasına sebep olur. Ona gelen belânın, kendisi için mekr ve istidrâc olabileceğini düşünmelidir. Ondaki belânın giderilmesi için duâ etmelidir.

Hadîs-i şerifte, “Müminin din kardeşi için, arkasından yaptığı hayır duâ kabûl olur. Bir melek, Allah bu iyiliği sana da versin. Âmin, der. Meleğin duâsı red edilmez” buyuruldu. Düşman, zâlim olup da, kendisine gelen belâ, başkalarına zulmetmesine mani olursa, belânın gelmesine sevinmek günah olmaz. Din gayreti olur. Din gayreti, imanın kuvvetli olduğunu gösterir. Allah için gayret etmek iyidir. Hayvanî arzûlar için gayret etmek iyi değildir. Zâlîme de belâ gelmesine sevinmek, yine iyi değildir. Fakat, başkalarına zulmetmesine mani olduğu için ve diğer zâlimlerin de ibret almaları için, câiz olmaktadır.

Müslümanın affedici olması güzel huy ise de, “korkaklık” etmesi kötü huydur.. İmâm-ı Muhammed bin İdrîs Şâfi’î buyuruyor ki, “Kahramanlık göstermek lâzım olan yerde, korkaklık yapan kimse, eşeğe benzer.” Korkak olan kimse, zevcesine ve akrâbasına karşı gayretsizlik ve hamiyetsizlik gösterir. Onları koruyamaz. Zillete ve zulme boyun eğer. Haram işliyen görürse susar. Başkalarının mâlına tamâ’ eder. İşinde sebât etmez. Verilen vazîfenin ehemmiyyetini anlamaz. Allahü teâlâ, Tevbe sûresinde kahramanlığı övüyor.

Allahü teâlâ, Feth sûresinde, Eshâb-ı kirâma, “Kâfirlere gadab ederler”, harbde sert davranırlar diyerek övmektedir. Tevbe sûresi, yetmişdördüncü âyet-i kerîmesinin meâl-i âlîsi, “Kâfirlere karşı sert ol!”. Yani saldırdıkları zaman korkmadır. Bir hadîs-i şerifte, “Ümmetimin hayırlısı, demir gibi dayanıklı olanıdır” buyuruldu. Düşmanlara karşı korkak olmak, câiz değildir. Korkarak kaçmak, Allahü teâlânın takdîrini değiştirmez. Ecel gelince, Azrâil aleyhisselâm, insanı nerde olursa olsun bulur. Kendini tehlikeye atmak da, câiz değildir. Tehlikeli yerde yalnız kalmak, yalnız yürümek, gûnahtır.

Üç günden fazla dargın durulmaz 17.9.2002

Dostluğu bırakmak, dargın olmak caiz değildir. Hadîs-i şerifte, “Müminin mümine üç günden fazla dargın durması helâl olmaz. Üç geceden sonra ona gidip selâm vermesi vâcib olur. Selâmına cevâb verirse, sevapda ortak olurlar. Vermezse günah, ona olur” buyuruldu. Erkek olsun, kadın olsun, dünya işleri için, müminin mümine darılması, yani onu terk etmesi, aradaki bağlılığı kesmesi câiz değildir.

Dargın olana, üç günden önce gidip barışmak, daha iyidir. Güçlük olmaması için, üç gün müsâ’ade edilmiştir. Daha sonra günah başlar ve gün geçdikçe artar. Günahın artması, barışincaya kadar devam eder.

Hadîs-i şerifte, “Sana darılana git, barış! Zulüm yapanı af et. Kötülük yapana iyilik et!” buyuruldu. Üç günden fazla dargın duran kimse, şefâ’at olunmazsa, af olunmazsa, Cehennemde azâb görecektir. Günah işleyene, ona nasîhat olmak niyeti ile hicr eylemek yani darılmak câizdir, hatta müstehabdır. Allahü teâlâ için darılmak olur.

Hadîs-i şerifte, “Amellerin, ibâdetlerin en kıymetlisi, hubb-i fillah ve buğd-i fillahdır” buyuruldu. Hubb-i fillah, Allahü teâlâ için sevmek demektir. Buğd-i fillah, Allahü teâlâ için sevmemek, dargın olmak demektir.

Allahü teâlâ, Mûsâ aleyhisselâma sordu: Benim için ne yaptın? dedi. Senin için namaz kıldım, oruc tuttum, zekât verdim, ismini çok zikreyledim, deyince, Allahü teâlâ, namaz, sana burhandır. Kötü iş yapmaktan korur. Oruc, kalkandır. Cehennem ateşinden korur. Zekât da, mahşer yerinde gölge verir, sana rahatlık verir. Zikir, mahşerde karanlıktan kurtarır, ışık verir. Benim için ne yaptın? buyurdu.

Yâ Rabbî! Senin için olan işin ne olduğunu bana bildir, diye yalvarınca, Yâ Mûsâ! Dostlarımı sevdin mi? Düşmanlarımdan kesildin mi? buyurdu. Mûsâ aleyhisselâm, Allahü teâlânın en çok sevdiği ibâdetin, hubb-i fillah ve buğd-i fillah olduğunu anladı.

Günah işliyenle, kabahat yapanla uzun zaman uzun zaman konuşmamak, dargın durmak câizdir. Ahmed bin Hanbelin hazretleri haramdan geldiği bilinen hediye için amcasını ve oğullarını ile konuşmadığı meşhûrdur. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Tebûk gazâsına gelemiyen üç kişi ile konuşmamıştır.

Gayr-ı müslim vatandaşlara da, dünya işleri için, dargın olmak câiz değildir. Onların da, güler yüzle, tatlı dille gönüllerini almak, incitmek, haklarını ödemek lâzımdır.

Öfke, insanın aklını giderir 18.9.2002

Korkaklık kötü huy olduğu gibi, gadabın, sertliğin aşırı ve zararlı olması da kötü huydur, buna “tehevvür”, atılganlık denir. Atılgan olan hiddetli, sert olur. Bunun aksine hilm, yumuşaklık denir.

Halîm kimse, gadaba sebep olan şeyler karşısında kızmaz, heyecâna gelmez. Korkak olan, kendine zarar verir. Gadablı kimse ise, hem kendine, hem de başkalarına zarar verir.

Sertlik, insanın aklını giderir, küfüre kadar götürür. Hadîs-i şerifte, “Gadab, imanı bozar” buyuruldu.

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” dünya için gadaba geldiği görülmedi. Allah için gadaba gelirdi. Gadab sâhibi, karşısındakinin de kendisine karşılık yapacağını önceden düşünmelidir. Gadaba gelen kimsenin sinirleri bozulur, kalb hastası olur. Bu bozukluk, dışına da sirâyet ederek, çirkin ve korkunç bir hâl alır.

Gadabı yenmeğe “Kâzm” denir. Kâzm etmek çok sevaptır. Kâzm sâhibine, yani gadabını yenene, Cennet müjdelendi. Allah rızâsı için kâzım olan kimse, karşısındakini af edip, ona karşılık yapmaz ise, Allahü teâlâ onu çok sever, Cennetin, bunlar için hâzırlanmış olduğunu bildirmiştir.

Hadîs-i şerifte, “Bir kimse, Allahü teâlânın rızâsı için gadabını def’ ederse, Allah da, ondan azâbını def’ eder” buyuruldu. Hadîs-i şerifte, “Bir Müslümanda üç şey bulunursa Allahü teâlâ onu muhâfaza ve himâyeye eder, onu sever, merhamet eder. Nimete şükür etmek, zâlimi af etmek, gadaba gelince, gadabını yenmek” buyuruldu.

Nimete şükür etmek, onu İslâmiyete uygun olarak kullanmak demektir. Hadîs-i şerifte, “Gadaba gelen bir kimse, dilediğini yapmağa kâdir olduğu halde, yumuşak davranırsa, Allahü teâlâ, onun kalbini, emniyet ve iman ile doldurur” “Bir kimse gadabını örterse, Allahü teâlâ onun ayblarını, kabâhatlarını örter” buyuruldu.

İmâm-ı Gazâlî hazretleri, “Hilm sâhibi olmak, yumuşak huylu olmak gadabını yenmekten daha kıymetlidir” buyurdu. Hadîs-i şerifte, “Yâ Rabbî! Bana ilim ver, hilm ile zînetlendir, takvâ ihsân eyle! Âfiyet ile beni güzelleştir” buyuruldu.

Abdullah ibni Abbâs hazretlerine bir kimse söğdü. Buna karşılık olarak, bir ihtiyacın varsa, sana yardım edeyim, buyurdu. Adamcağız başını öne eğerek ve utanarak özür diledi.

Öfke insanı İslamiyetin dışına çıkartır

19.9.2002

Câhilller, ahmaklar, gadaba, öfkelenmeye ve atılğanlığa kahramanlık ve erkeklik ve izzet-i nefis ve gayret ve hamîyyet diyorlar. Bu, güzel isimlerle gadab kötü huyunu süslüyorlar, güzelleştiriyorlar. Öfkelenmenin iyi olduğunu anlatıyorlar. Bunu medh etmek için, büyüklerin gadab ettiklerini gösteren hikâyeler de, anlatıyorlar.

Böyle yapmak, câhillikdir. Aklın noksan olduğunu gösterir. Bunun içindir ki, hasta, sağlam olandan, kadın, erkekden, ihtiyâr da, gençden daha çabuk kızmaktadır. Otuz yaşından küçük olana genç, otuz ile elli arasında olana yetişkin adam, elli yaşından yukarı olana ihtiyâr yetmişden sonra pîr-i fânî denir.

Hadîs-i şerifte, “Gadab, öfke şeytanın vesvesesinden hâsıl olur. Şeytan, ateşden yaratılmıştır. Ateş, su ile söndürülür. Gadaba gelince, abdest alınız!” buyuruldu. Bunun için, gadaba gelince, e’ûzü besmele ve iki kul e’ûzüyü okumalıdır.

İnsan, gadaba gelince, aklı örtülür. İslâmiyetin dışına çıkar. Gadaba gelen kimse, ayakta ise oturmalıdır. Hadîs-i şerifte, “Gadaba gelen kimse, ayakta ise otursun. Gadabı devam ederse, yan yatsın!” buyuruldu. Ayakda olanın intikam alması kolaydır. Oturunca, azalır. Yatinca, daha azalır. Öfke, kibrden doğar. Yatmak, kibrin azalmasına sebep olur.

İnsan öfkelenince, “Allahümmagfir li-zenbî ve ezhîb gayza kalbî ve ecirî mineşşeytan” okumak, hadîs-i şerifte emir olundu. Manası, “Yâ Rabbî! Günahımı af eyle. Beni kalbimdeki gadabdan ve şeytanın vesvesesinden kurtar” demektir. Gadaba sebep olan insana yumuşak davranamayan kimse, onun yanından ayrılmalı, onunla buluşmamalıdır.

Hazret-i Hüseyin oğlu Zeynel Âbidîn Aliye bir kimse söğdü. Elbisesini çıkarıp ona hediye eyledi. İsâ aleyhisselâm, yahûdîlerin yanından geçerken, kendisine çok kötü şeyler söylediler. Onlara iyi ve tatlı cevâblar verdi. Onlar, sana kötülük yapıyor, sen onlara iyi söylüyorsun dediklerinde, “herkes, başkasına, yanında bulunandan verir” buyurdu. Halîm, selîm kimse, dâimâ neş’eli, rahat olur. Onu, herkes medh eder.

Müslüman olsun, kâfir olsun, islâm memleketi olsun olmasın, nerde olursa olsun, hiç bir insanın mâlına, canına ve ırzına, nâmûsuna dokunmak, câiz değildir. Müslüman, Allahın emrlerine uymalı, günah işlememelidir. Devletin kanûnlarına karşı gelmemeli, suç işlememelidir. Fitne çıkmasına sebep olmamalıdır. Müslümanlığın güzel ahlâkını, şerefini, her yerde herkese göstermeli, her milletin islâm dînine sevgili ve saygılı olmasına sebep olmalıdır.

Hiç kimseye kızmamalıdır 20.9.2002

Hiç kimseye kızmamalıdır. (Kızma!) hadis-i şerifi, kızmayı yasak etmektedir. Bir kimse, gadab ederse, yani kızarsa, bütün sinirleri bozulur. Bazı uzvları hasta olur. Doktorlar buna ilâc

bulamazlar. Bunun yegâne ilâcı, bu hadis-i şeriftir. Kızan kimse, sözleri ile, hareketleri ile, yanındakileri incitir. Onlar da, sinir hastalığına yakalanır. Evde, rahat, huzûr kalmaz. Yuvarın dağılmasına, câna kıyılmasına bile sebep olur.

Bir evde öfkelenen kimse yok ise, orada saadet, rahat ve huzûr, neşe vardır. Kızan kimse varsa, orada, rahat, huzûr ve neşe bulunmaz. Erkek ile hanımı arasında ve ana ile evlâdı arasında geçimsizlik, hatta, düşmanlık eksik olmaz. İslâmiyete uymanın, saadet ve rahatlık ve neşe getireceği buradan da anlaşılmaktadır. İslâmiyete uyan kâfirler de dünyada saadete kavuşurlar.

İslâmiyetden, kitâptan almayıp da, kendi kafasından çıkarıp, sert, hiddetli va'z veren dinlememek de, bunun gadabına sebep olur. Bunun ilâcı, doğruyu, yumuşak ve tatlı söylemektir.

Hazret-i Hasen ve Hüseyin çölde gidiyorlardı. Bir ihtiyârın abdest aldığını gördüler. Abdesti doğru almiyor, şartlarına uymuyordu. Yaşlı olduğu için, böyle abdest sahîh olmaz demeye sıklıldılar. Yanına giderek, mubârek efendim! Birbirimizden daha iyi abdest aldığımızı söylüyoruz. Bir abdest alalım. Hangimizin haklı olduğunu bize bildir, dediler. Önce Hasen, sonra Hüseyin güzel bir abdest aldılar. İhtiyâr, dikkatle bakdı. Evlâdlarım! Abdest almasını şimdi sizden öğrendim, dedi.

İbrâhîm aleyhisselâm, ikiyüz mecûsiye ziyâfet verdi. Bize ne emir edersen yapalım dediler. Sizden bir dileğim var, buyurdu. O nedir? dediklerinde, benim Rabbime bir kerre secde etmenizi istiyorum dedi. Aralarında konuştular. Bu ihtiyârın ihsânları, ziyâfetleri meşhûrdur. Bunu kırmayıp, bir secde eder, sonra gidip yine tanrılarımıza tapınırız. Bir zararı olmaz dediler. Bunlar secdede iken, İbrâhîm aleyhisselâm, "Yâ Rabbî! Gücümün yettiği bu kadar! Daha fazlasını yaptırmak elimden gelmiyor. Bunları hidâyete, saadete kavuşdurmak, ancak senin kudretindedir. Bunlara Müslümanlık nasîb eyle!" dedi.

Duâsı kabûl olup, hepsi Müslüman oldu. Haram işleyecek kimseye gizlice nasîhat edilir. Haram işlemekte olana, tatlılıkla orada söylenir. Herkese önce gizli, tenhâda nasîhat vermek, daha etkili olur.

Nasihat etmenin üç şartı 21.9.2002

Birinin sözünü yanlış anlamak, öfkeye sebep olur. Böyle zamanlarda az ve açık söylemek, şübheli kelimeler kullanmamak lâzımdır. Birşeyi kapalı anlatmak, dinliylene sıkıntı verir. Onu incitir. Nasihat ederken de bunlara dikkat etmelidir.

Emr-i ma'rûf yapmanın, nasihat etmenin üç şartı vardır: Birincisi, Allahü teâlânın emrini ve yasağını bildirmeğe niyet etmektir. İkincisi, söyledığının vesîkasını, kaynağını bilmektir. Üçüncüsü, hâsıl olacak sıkıntılara sabır etmektir.

Yumuşak söylemek, sertlik yapmamak lâzımdır. Sert söyleyen ve münâkaşa eden fitne çıkmasına sebep olur. Hazret-i Ömer halîfe iken, Abdüllah ibni Mes'ûd ile bir gece Medîne içinde dolaşıyorlardı. Bir kapıdan tegannî, şarkı söyleyen kadın sesi duydu. Kapı deliğinden içerisini gözetledi. Önünde şerâb şişesi, karşısında şarkıcı bir kız bulunan ihtiyâr gördü. Hemen pencereden içeri girdi.

Yâ Emirelmümînin! Allahü teâlânın rızâsı için beni dinler misin? diyince, söyle bakalım, buyurdu. Ben, Allahü teâlâyâ bir isyânda bulundum. Fakat sen, onun üç emrine isyân ettin, dedi. Nedir onlar? diyince, Allahü teâlâ, başkasının evini gözetlemeyiniz buyuruyor. Sen, kapıdan içerisini gözetledin. Allahü teâlâ, başkasının evine izin almadan girmeyiniz buyurdu. Sen izinsiz girdin. Allahü teâlâ, evlere kapılarından giriniz ve selâm veriniz buyurdu, sen ise, pencereden girdin ve selâm vermedin, dedi. Hazret-i Ömer buna adâlet ile ve insâf ile cevâb vererek, doğru söyledin dedi ve ondan af diledi. Ağlayarak dışarı çıktı.

Nasîhat verene ve bütün Müslümanlara hüsn-i zan etmek, iyi karşılamak lâzımdır. Sözlerini, mümkün olduğu kadar iyiye yormalıdır. Müslümanın hayırlı ve sâlih olduğuna inanmak, ibâdet olur. Bir Müslümana sû-i zan ederek ona inanmamak, kötü huylu olmayı gösterir.

İşitilen sözü, anlamaya çalışmalı, anlıyamadığını sormalıdır. Söz sâhibine hemen sû-i zan etmemelidir. Şeytanın kalbe getirdiği vesveselerden en çok başardığı, sû-i zan vesvesesidir. Sû-i zan etmek haramdır. Bir sözden iyi mana çıkarmağa imkân bulunamazsa, bunun hatâ ile, yanlışlıkla veya unutarak söylenebileceği düşünölmelidir.

Öfkelenmenin sebepleri 22.9.2002

Bir işle meşğûl olana, düşünceli olana, üzüntülü olana, sıkıntıda olana bir şey söylemek, birşey sormak, onun öfkelenmesine sebep olabilir. Çocuğun ağlaması, bağırması, hayvanın

bağırması da böyledir. Böyle öfkelenmek çok çirkindir. Cansızların hareketinden gadaba gelenler görülmüştür. Bu, daha kötüdür.

Koyduğu yerden bir şeyin kayması, keseri vurunca kırılmaması, bundan dolayı kızarak söven, vuran, helâk eden, yakan kimseler görülmüştür. Kendi yaptığına kızan, bunun için kendine söven, kendine vuran da yok değildir. İbâdetde kusur ettiği için, kendine kızmak iyidir. Dîninde gayret olur, sevap olur.

Resûlullah'a ve hatta Allahü teâlâyâ karşı öfkelenmek, hepsinden kötüdür. Küfüre sebep olur. "Öfke, imanı bozar" hadis-i şerifi, Allahü teâlâyâ, Resûlullah'a karşı öfkenin küfür olduğunu göstermektedir.

Haram işliyen görünce, gadaba gelmek, iyidir. Din gayretinden ileri gelir. Fakat, kızınca aklın ve İslâmiyetin dışına taşmamak lâzımdır. Hadîs-i şerifte, "Allahü teâlâ, her zaman yumuşak söylemeği sever" buyruldu.

Öfkelenmenin mukâbili, karşılığı hilmidir. Hilm, öfkeyi yenmekten daha efdaldır. Hilm, öfkelenmemek, gadaba gelmemek demektir. Aklın çokluğuna alâmettir. Hadîs-i şerifte, "Öfkeye sebep olan şey karşısında hilm göstereni, Allahü teâlâ sever" ve "Allahü teâlâ, haya ve hilm ve iffet sâhiblerini sever. Fuhş söyleyenleri ve sarkıntılık yaparak dilenenleri sevmez" buyruldu. İffet, başkasının malına göz dikmemektir.

Resûlullah, "Yâ Rabbî! Bana ilim ve hilm ve takvâ ve âfiyet ihsân eyle!" duâsını çok söylerdi. İlim, iman, fıkıh ve ahlâk ilimleridir. Âfiyet, dînin ve i'tikâdın bid'atlerden, amelin ve ibâdetin âfetlerden, nefsin şehvetlerden, kalbin hevâ ve vesveseden ve beden hastalıklardan selâmet bulması, kurtulması demektir.

Resûlullah'dan "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" duâların efdali hangisidir diye soruldukda, "Allahü teâlâdan âfiyet isteyiniz. İmandan sonra, âfiyetden daha büyük nimet yoktur" buyurdu. Âfiyete kavuşmak için, çok istigfâr etmelidir.

Hadîs-i şeriflerde, "İslâmiyete uyan ve yumuşak olan kimseyi, Cehennem ateşi yakmaz" "Yumuşak olmak, bereket getirir. İşinde taşkınlık ve gevşeklik yapmak, gaflete sebep olur" "Yumuşak huylu olmıyan kimseden hayır gelmez!" "Yumuşak huyluluk, insanın süsü olur, kusurlarını giderir" buyruldu.

"Üç şey imanın lezzetini arttırır" 22.9.2002

Dini, İlmî, güzel ahlâkı bizlere ulaştıran âlimlerdir. Alimleri sevmek, onlara hürmet etmek şarttır. Onlara, düşmanlık onları sevmemek kötü, çirkin huydur. İslâm ilimleri ile ve islâm âlimleri ile alay etmek küfür olur. Hakiki İslâm âlimine söven, kötüliyen kâfir olur, mürted olur. Reformcu, kötü ve bid'at sahibi kimseleri sevmemek, lâzım olur.

Dünya işleri sebebi ile sevmemek, günah olur. Sâlihleri sevmemek de, böyledir. Hadîs-i şerifte, "Üç şey imanın lezzetini arttırır: Allahü teâlâyı ve Resûlünü herşeyden çok sevmek, kendisini sevmiyen Müslümanı Allah rızası için sevmek, Allahü teâlânın düşmanlarını sevmemek" ve "İbâdetlerin en kıymetlisi, hubb-i fillah ve buğd-i fillahdır.(Allah için sevmek ve Allah için sevmemektir)" buyruldu.

İbâdeti çok olan mümini, az olandan daha çok sevmek lâzımdır. İsyanı daha çok olan, küfürü ve fuhşu yayan kâfirleri daha çok sevmemek lâzımdır. Allah için düşmanlık edilmesi lâzım gelenlerin başında, insanın kendi nefsi gelir. Sevmek demek, onların yolunda bulunmak demektir. İmanın alâmeti de, "hubb-i fillah ve buğd-i fillah" tır. Bir hadîs-i şerifte, "Allahü teâlânın bazı kulları vardır. Bunlar, Peygamber değildir. Peygamberler ve şehîdler, kıyâmet günü bunlara imrenirler. Bunlar, birbirini tanımayan, uzak yerlerde yaşayan, Allah için birbirini seven müminlerdir" buyruldu.

Bir hadîs-i şerifte, "İnsan, dünyada kimi seviyorsa, âhirette onun yanında olacaktır" buyruldu. Onun yolunda bulunmazsa, sevgisi gerçek olmaz. İnsan, dînine ve emânetine güvendiği sâlih kimselerle arkadaşlık etmelidir.

Yüksek rûhlar, sevdikleri rûhları yukarı çekerler. Alçak rûhlar da, aşağı çeker. İnsan, öldükten sonra, rûhunun nereye gideceğini, dünyada sevdiklerinin hâlinde anlamalıdır. İnsan, başkasını tabî'at îcâbı veya akıl îcâbı veya kendisine yaptığı iyilikler îcâbı veya Allahü teâlânın rızası için sever.

Dünyada birbirini seven kimselerin rûhları birbirlerini çektiği gibi, kıyâmetde de birbirlerini çekerler. Enes bin Mâlik "radiyallahü anh" diyor ki, Müslümanları yukardaki hadis-i şerif sevindirdiği kadar, hiçbir şey sevindirmemiştir. Gayri müslimleri seven onlarla birlikde Cehenneme gidecektir. Sevgilisine tâbî' olmamak, insanın elinde değildir. Sevmenin en kuvvetli alâmeti, sevgilinin sevdiklerini sevmek, sevmediklerini sevmemektir.

Ehl-i beyti sevmek imandandır 23.9.2002

İmanın temeli ve en kuvvetli alâmeti, Allahü teâlâyı sevmek ve Allahın sevmediklerini sevmemektir. Son peygamberi Muhammed aleyhisselama inanmadıkları için Allahü teâlâ gayri müslimleri sevmez. Hadis-i şerifte, "İmanın temeli ve en kuvvetli alâmeti, Allah dostlarını sevmek ve O'nun düşmanlarına düşmanlık etmektir." buyuruldu.

Allahü teâlânın en çok sevdiği resûlü Muhammed aleyhisselâmdır. O'nun da en çok sevdiği Ehl-i beyti ve Eshâbıdır. Resulullah efendimiz, "İslâmın esası, bana ve Ehl-i beytime sevgidir." buyurdu. Ehli beytin önemini peygamberimiz şöyle bildirdi:

"Size iki şey bıraktım. Allahın kitabı ve Ehl-i beytim. Bunlara uyan, hidâyet üzere olur. Uymayan sapıtır."

"Allah, kızım Fâtıma'ya ve onun zürriyetinden gelenlere Cehennemi haram kıldı."

"Vallahi Ehl-i beytimi sevmiyenin kalbine iman girmez."

Eshâb-ı kirâm "Yâ Resûlallah! Ehl-i beyt kimlerdir?" diye sordular. O esnâda, imâm-ı Alî geldi. Mübârek paltosu altına aldılar. Fâtımâtüzzehrâ da geldi. Onu da yanına aldılar. İmâm-ı Hasen geldi. Onu da, bir yanına, sonra gelen imâm-ı Hüseyin'i de öbür tarafına alarak,

"İşte benim Ehl-i beytim bunlardır. Yâ Rabbî, bunlardan kötülüğü kaldır ve hepsini temiz eyle!" buyurdu. Her namazda, (Â-i Muhammedin) diye duâ ettiğimiz Ehl-i beyt bunlardır.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

"Ali'yi ancak mümin olan sever ve ona ancak münâfık olan buğzeder."

"Ali'yi sevmek, ateşin odunu yaktığı gibi, müslümanların günahını yok eder."

"Kızım Fâtıma'yı Ali'ye vermeyi Rabbim bana emreyledi. Allahü teâlâ, her peygamberin sülâlesini kendinden, benim sülâlemi de Ali'den devam ettirmiştir."

"Eshabımı, zevcelerimi ve Ehl-i beytimi sevip onlara dil uzatmayan, Cennette benimle beraber olur."

Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde, Ehl-i beyte, buyuruyor ki, "Allahü teâlâ sizlerden ricisi yani her kusur ve kirleri gidermek istiyor ve sizi tâm bir tahâret ile temizlemek irâde ediyor."

Ehl-i beyti sevmek, her mümine farzdır. Peygamber efendimiz, bir hadis-i şerifte buyuruyor ki, "Ehl-i beytim, Nûh aleyhisselâmın gemisi gibidir. Onlara tâbi olan, selâmet bulur. Geri kalan helâk olur".

Ehl-i beytin faziletleri 24.9.2002

Ehl-i beytin faziletleri ve kemâlâtı pek çoktur. Saymakla bitmez. Onları anlatmaya, methetmeğe, insan gücü yetişmez. Onların kıymetleri ve büyüklükleri, ancak âyet-i kerîme ile anlaşılmaktadır. Ehli sünnetin dört büyük imamından olan İmâm-ı Şâfi'i bunu ne güzel bildiriyor, diyor ki: "Ey Ehl-i beyt-i Resûl! Sizi sevmeği, Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde emir ediyor. Namazlarında size duâ etmeyenlerin namazlarının kabul olmaması, kıymetinizi, yüksek derecenizi gösteriyor. Şerefimiz ne kadar büyüktür ki, Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde sizleri selâmlıyor."

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

"Ehl-i beyti seveni Hak teâlâ sever, buğz edene de buğz eder."

"İslâmın esası, bana ve Ehl-i beytime sevgidir."

"Size iki şey bıraktım. Allahın kitabı ve Ehl-i beytim. Bunlara uyan, hidayet üzere olur. Uymıyan sapıtır."

"Ehl-i beytimi ve Eshabımı çok sevenin, Sırat köprüsünde ayakları kaymaz."

"Ehl-i beytime buğzeden, yüzüstü Cehenneme atılır."

"Ehli beytime, Cehennemlikten başkası buğzetmez."

"Ehl-i beytimi sevmiyen, ihtilafa düşer ve şeytana yoldaş olur."

"Sizin iyileriniz, benden sonra, Ehl-i beytime iyilik edenlerdir"

"Benim soyuma dil uzatarak, beni incitenlere, Allahü teâlâ çok azab yapar."

"Şu üç hürmeti gözetmenin, dini ve dünyası muhafaza edilir, yoksa hiç bir şeyi korunmaz. İslâma, Peygambere ve onun nesline hürmet."

"İslâma hürmet, Dinin emirlerine riayet etmektir, Peygambere hürmet, sünnetine uymaktır, nesline hürmet seyyidlere, şeriflere hürmettir."

"Aliyi ancak mümin olan sever ve ona ancak münâfık olan buğzeder."

"Aliyi sevmek, ateşin odunu Yaktığı gibi, müslümanların günahını yok eder."

"Aliye düşman olanın düşmanı Allahtır."

"İlim on kısımdır. Dokuzu Alide, biri diğer halktadır. O, bu biri de onlardan iyi bilir."

"Alinin yüzüne bakmak ibâdettir."

“Aliyi seven, beni sevmiştir. Ona düşmanlık, bana düşmanlıktır. Onu inciten beni incitmiştir. Beni inciten de elbette Allahı incitmiş olur.”

Eshâb-ı kirâmın üstünlüğü 25.9.2002

Peygamber efendimizi hayatta iken ve peygamber iken bir ân gören, eğer âmâ ise bir ân konuşan mümine Sahâbî denir. Peygamber efendimizi sevenin, O'nun Ehl-i beytini ve Eshâbını, yani arkadaşlarını da sevmesi lâzımdır.

Eshâb-ı kirâmın hepsi, Ehl-i beyti seviyordu. Buna inanmıyanlar, yanî Eshâb-ı kirâmı Ehl-i beyte düşman zannedenler, âyet-i kerîmelere ve hadis-i şeriflere inanmamış olur. Ehl-i beytin sevgisi, Ehl-i sünnetin sermayesidir.

Her işte olduğu gibi, Ehl-i beyte sevgide de aşırıya kaçmamalıdır. Meselâ, hazret-i Ali'yi, Eshâbın en üstünü bilmek, peygamber bilmek, ilâh bilmek ona hürmet, saygı olmaz, Ona hakaret olur. Onu üzmüş olur. Nitekim halifeliğinde birisi kendisine, ilâh dediğinde, çok üzölmüş, o kimseyi cezâlandırmıştı.

Hadis-i şerifte, “Sırât köprüsünden ayakları kaymadan geçenler, Ehl-i beytimi ve Eshâbımı çok sevenlerdir.” buyuruldu.

Peygamber efendimiz, Eshâbından hiçbirinin sonradan kâfir olmayacağını, yani müslümanlıktan çıkmıyacağını, hepsinin Cennete gideceklerini haber verdi.

Allahü teâlâ, Eshâb-ı kirâmdan râzı olduğunu, onları sevdiğini Kur'ân-ı kerîmde bildiriyor. Allahü teâlânın sıfatları ebedîdir, sonsuzdur. Bu bakımdan Eshâb-ı kirâmdan râzı olması da sonsuzdur.

Eshâb-ı kirâmdan hiçbirisi, Peygamber efendimizin vefâtından önce de sonra da mürted olmamış, yani müslümanlığı bırakmamıştır. Eshâb-ı kirâmdan hiçbirisi mürted veya münâfık olmaz. Çünkü Allahü teâlânın bunlardan râzı olması değişmez. Münâfıklardan birkaçının, imansızlıklarını sonradan açıklamaları, Eshâb-ı kirâmın sonradan mürted olması demek değildir.

Eshâb-ı kirâmın tamamı Cennetlidir. Kur'ân-ı kerîmde “Hepsine (Cenneti) va'dettik” buyuruluyor. Bunun için bu mübârek insanlardan bahsederken sıradan bir insandan bahseder gibi konuşmamalıdır. Her zaman edebli, terbiyeli olmalıdır.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

“Allahın, meleklerin ve bütün insanların la'neti, Eshâbıma kötü söz söyleyenin, üzerine olsun!”

“Allah onlardan râzıdır” 26.9.2002

Eshâb-ı kirâm, seçilmiş insanlardı. Üstünlükleri diğer ümmetlerden çok fazlaydı. Meselâ, hazret-i Ebû Bekir, Peygamberlerden sonra insanların en üstünü idi. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Allahü teâlâ, beni bütün insanlar arasından ayırıp seçti. Bana eshâb ve akrabâ olarak en iyi insanları seçti. Bunlardan sonra, birçok kimse gelir ki, eshâbıma ve akrabâma dil uzatırlar. Onlara yakışmıyan iftirâlar söyleyerek, kötölemeğe uğraşırlar. Böyle kimselerle oturmayınız! Birlikte yiyip içmeyiniz! Bunlardan kız alıp vermeyiniz.”

“Eshâbıma dil uzatmakta, Allahü teâlâdan korkunuz! Benden sonra onları kötü niyetlerinize hedef tutmayınız! Nefsinize uyup, kin bağlamayınız! Onları sevenler, beni sevdikleri için severler. Onları sevmiyenler, beni sevmedikleri için sevmezler. Onlara el ile, dil ile eziyet edenler, onları gücendirenler, Allahü teâlâyâ eziyet etmiş olurlar ki, bunun da muâhezesi, ibret cezası gecikmez, verilir.”

Eshâb-ı kirâmın hepsini âdil, sâlih, evliyâ, âlim, müctehid bilmek her müslümana lâzımdır. Kur'ân-ı kerîmde, “Allah onlardan râzı, onlar da Allahtan râzıdır” buyuruluyor. Onlardan birini kötölemek, bu âyet-i kerîmelere inanmamak olur.

İstisnasız bütün Eshâb-ı kirâmı sevmek ve hiç birisine dil uzatmamak lâzımdır. Eshâbına dil uzatanları, Resûlullah efendimiz la'netlemiştir. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Allahın, meleklerin ve bütün insanların la'neti, Eshâbıma kötü söz söyleyenin, üzerine olsun! Kıyâmette Allah, böyle kimselerin farzlarını da, nâfile ibâdetlerini de kabûl etmez!”

“Kıyâmette, insanların hepsinin kurtulma ümidi vardır. Eshâbıma sögenler bunlardan müstesnâdır. Onlara Kıyâmet halkı da la'net eder.”

Eshâb-ı kirâm arasında ayrı bir yeri olan ve ehli beyten olan Hz. Ali'nin üstünlüğünü ile ilgili olarak Resulullah efendimiz şöyle buyurdu:

“Ya Ali, senin sevdiğini sever, senin buğzettiğine buğzederim.”

“İmanın alametleri vardır. Birinci alameti Aliyi sevmektir.”

“Ben ilmin şehriyim, Ali ise kapısıdır.”

“Aliyi sevmek, iman, ona düşmanlık, nifak alametidir.”

“Ya Ali, bana, Harunun Musaya yakınlığı gibisin. Yalnız benden sonra nübüvvet yoktur.”

“Ya Ali Fatıma bana senden daha sevgilidir. Sen bana, ondan daha kıymetlisin.”

Hz. Ali'den hikmetli sözler (1) 27.9.2002

“Affetmek fazilettir. Kararlı olmak metâdır, sahip olunan maldır. Kararsız olmak ise zâyî olmandır. Doğruluk emanet, yalancılık hiyanettir. İnsaf rahatlık, şer küstahlıktır. Emanete hiyanet etmemek, imandandır; güler yüzlülük ihsandandır. Doğruluk kurtarıp, yalan felâkete sürükler. Kanaat insanı zengin yapar, yerinde kullanılmayan zenginlik azdırır. Dünya aldatır, şehvet kandırır. Lezzet oylar, nefsin arzuları alçaltır. Haset yıpratır, nefret çöktürir.”

“Akıllı kimse, günahlarını tevbe ile örtendir. Cömert, kötülük yapana iyilikle karşılık verendir.”

“İlim; güzel bir miras, genel bir nimettir. İnsaf, ihtilafı giderir, ülfeti getirir.”

“Adalet; imanın başıdır, ihsanın birleştiği noktadır ve iman en yüksek mertebesidir.”

“Âlim; sözü işine uygun olandır. Âlim ilme doymaz.”

“Hikmet; akıllıların bahçesi, ermişlerin mesiresidir, gezinti yeridir.”

“Akıllı; şehvetten uzaklaşan, ahireti dünya ile değişmeyendir. Akıllı, yalnız ihtiyacı kadar ve delille konuşur, sadece ahiretinin ıslahı için çalışır. Akıllı, günahlardan sakınır, ayıplardan uzak durur. Cömertlik günahları siler, kalblere sevgi eker.”

“Cahil; dayakla uslanmaz, nasihatlerden payını almaz.”

“İlim; insanı aklı götürür, kim ilim öğrenirse akıllanır. İlim; ruhu ihya eder, diriltir. Aklı aydınlatır, cehaleti öldürür.”

“Zulüm; ayakların kaymasına, nimetin yok olmasına, milletlerin helakine sebep olur.”

“Gerçek müminin sevgisi, kızması, birşeyi alması, yapması ve terki, hep Allah için olur.”

“Kâmil mümin gizli şükreder, belaya karşı sabreder, ümit hâlinde iken bile korkar.”

“Akıllı kimse, ibadetle, nefsin arzusuna karşı gelendir. Cahil kimse, günah işleyerek nefsin arzusuna uyandır.”

“Allaha kavuşmak, kötü insanlardan uzak durmakla olur.”

“İhtiraslı kimse, bütünüyle dünyaya malik olsa bile, yine fakirdir.”

“Doğruluk, İslâmın direği, imanın desteğidir.”

“Allahın azabından korkmak, müttekîlerin, takva sahiplerinin işaretidir.”

“Dinin esası, emaneti yerine vermek, sözünde durmaktır.”

“Haset eden daima hastadır, cimri insan, daima fakirdir.”

“Başa kakan, nefret ateşini körükler.”

Hz. Ali'den hikmetli sözler (2) 28.9.2002

“Kanaatkâr olmak, boyun eğme zilletinden daha hayırlıdır.”

“Olgunluk üç şeyde gereklidir: Musibetlere sabır, isteklerde aşırıya kaçmamak ve isteyene vermektir.”

“Yumuşaklık, durulmayı çabuk sağlar ve zor olan şeyleri kolaylaştırır.”

“Âlim, cahili hemen tanır, çünkü daha önce o da cahildi. Cahil âlimi tanımaz, çünkü daha önce âlim değildi.”

“Akıl ve ilim, birbirinden ayrılmayan ve zıt olmayan iki kardeş gibidir.”

“İman ve haya, birbirinden kopmayan bir bütündür.”

“İman ve ilim, ikiz kardeş ve birbirinden ayrılmayan arkadaş gibidir.”

“Öfke, tutuşturulmuş bir ateş gibidir. Her kim ki, öfkesine hâkim olursa, onu söndürür ve her kim onu salıverirse, ilk yanan kendisi olur.”

“Ahmaklık, dermanı bulunmayan bir dert, şifası olmayan bir hastalıktır.”

“Allah için kardeş olanların sevgisi, sebebi daim olduğu için devam eder. Dünya için kardeş olanların sevgisi, sebebi devam etmediği için, kısa sürer, bir an gelir son bulur.”

“Akıllı, sustuğu vakit tefekkür, konuştuğu vakit zikreder, baktığı vakit de ibret alır.”

“Kendisi amel etmeksizin Allah yoluna çağırان kişi, oksuz yaya benzer.”

“Dünya müminin hapis hânesi, ölüm hediyesi, cennet de varacağı yerdir. Dünya kâfirin cenneti, ölüm korkulu rüyası, cehennem de varacağı son duraktır.”

“Sükût, sana vakar kazandırır ve seni özür dileme zahmetinden kurtarır.”

“İhtiras, gafillerin kalbinde şeytanların sultanıdır.”

“Hikmet, her müminin kaybettiğidir, onu münafıkların ağzında olsa dahî alınız.”

“Hasetçilerin en ehveni, haset ettiği kişinin elindeki nimetlerin yok olmasını ister.”

“İlim, insanı Allahın emrettiği şeylere götürür, zühd ise o şeylere erişilmesini kolaylaştırır.”

“Korkaklık, ihtiras ve cimrilik, Allaha karşı kötü zannın bir araya getirdiği kötü arkadaşlardır.”

“Mal, harcandığı kadar sahibine ikramda bulunur. Kişinin yaptığı cimrilik kadar ona ihanet eder.”

“Fakîh öyle biridir ki, insanları Allahın rahmetinden ümitsizliğe düşürmez ve onları Allahın rahmetinden yüz çevirtmez.”

Hz. Ali'den hikmetli sözler (3) 29.9.2002

“Mal ve çocuklar, dünya hayatının zinetidirler. Salih amel de, dünyadan ahirete götürülen mahsuldür.”

“Allah için seven bir kardeş, en yakından daha yakın, anne ve babalardan daha merhametlidir.”

“Amel eden cahil kişi, yoldan başka yerde yürüyen gibidir. Bu yürüyüşü ona, ihtiyacından uzaklaşmaktan başka birşey kazandırmaz.”

“İnsan, sözü ile tartılır veya işi ile değerlendirilir. Seni zinet yönünden ağır getirecek şeyi söyle ve kıymetini artıracak şeyi yap!”

“Yalancı, sözünde suçludur, isterse delili kuvvetli ve ağzı laf yapan biri olsun.”

“İstişare, danışma sana rahatlık, başkasına yorgunluktur.”

“Dünya müminin hâpishânesi, ölüm hediyesi, cennet de varacağı yerdir.”

“Dünya kâfirin cenneti, ölüm korkulu rüyası, cehennem de varacağı son duraktır.”

“Allaha taatle uğraşmak en kârlı iş, doğru konuşan dil ise, en güzelidir.”

“Gaddarlık, herkes için kötü bir şeydir. Şan, şeref sahibi ve büyük zatlar için daha çirkindir.”

“Takva, dini ıslah, nefsi muhafaza eder ve mürüvveti süsler.”

“Akıllı; alçak dünyadan el çeken, cennet-i a'lâyâ göz dikendir.”

“Sabır en güzel huy, ilim en şerefli süs eşyasıdır.”

“Kalblerin gafletine, gözlerin uyanık olması fayda vermez.”

“Sıkıntıya düşmeden önce tedbirini alan kimse, ayağını sağlam yere basmış olur.”

“Sabır, insanın başına gelene katlanması demektir. Onu kızdırana karşı da kendisine hâkim olmaktır.”

“İhtiras, rızkı artırmaz.”

“Kârlı olan, dünyayı ahiretle değiştirendir.”

“Cimri, dünyada kendi nefsine cömert davranmaz, bütün malını mirasçılara vermeye razı olur.”

“Yerinde kullanılmayan mal, sahibini dünyada yükseltir, ahirette alçaltır.”

Hz. Ali'den hikmetli sözler (4) 30.9.2002

“Haset, bir dert ve hastalık olup, haset eden veya olunan helak olmadıkça, çaresi bulunmaz.”

“Günahlar birer dert olup, devası istigfardır.”

“Sabır iki kısımdır: Sevmediğin şeye sabretmek ve sevdiğin şeye sabretmek.”

“Sabır, en güzel iman kisvesi ve insanların en şerefli ahlâkıdır.”

“Şek, şüphe, yakîni bozar, imanı yok eder.”

“Mürüvvet; insanın, kendisini lekeleyecek şeylerden kaçınması ve güzellik kazandıracak şeylere yaklaşmasıdır.”

“Cömertlik ve cesaret, şerefli maksatlar olup, Allahü teâlâ bunları sevdiği ve denediği kişilere ihsan eder.”

“Sıkıntıya karşı sabretmek, bolluk anındaki afiyetten daha efdaldır.”

“Mümin, baktığında ibret alır. Bir şey verilirse, şükreder. Musibet ve belaya uğrayacak olursa, sabreder. Konuşacak olursa, Allahü teâlâyı hatırlar.”

“Akıllı, iyiliklerini canlandıran, kötülüklerini öldürendir.”

“Tûl-i emel (Fazla yaşama arzusu), serap gibidir, bunu gören su sanıp aldanır.”

“İyiliği tamamlamak, yeniden başlamaktan daha hayırlıdır.”

“Kendi nefsinden razı olan, aldanmıştır. Ona güvenen, mağrur ve yolunu şaşırmıştır.”

“Gerçek dost, ayıbını görüp nasihat eden, gıyabında seni koruyan ve seni kendisine tercih edendir.”

“Ahmaklık; herşeyi fuzuliymiş gibi hiçe saymak ve cahil insanlarla arkadaşlık kurmaktır.”

“Allah için dost olan, kişiye doğru yolu gösteren, fesattan uzaklaştıran ve ibadetlerinde yardımcı olandır.”

“İlim, maldan daha hayırlıdır. İlim seni, sen de malı korursun.”

“Fazilet; çok mal ve büyük işlerle değil, güzel kemâliyet ve hayırlı işlerle olur.”

“İslâmiyet, teslimiyettir. Teslimiyet, yakîndir. Yakîn, tasdîktir. Tasdîk, ikrardır. İkrar, edâdır, yerine getirmektir. Edâ ise ameldir.”

“Fazilet, en iyi maldır. Cömertlik, en güzel mücevherdir. Akıl, en güzel zinetir. İlim, en şerefli meziyettir.”

H. Ali'den hikmetli sözler (5) 1.10.2002

“Adalet, halkın dirliği ve düzeni, idarecilerin süsü ve güzelliğidir.”

“Akıllı kimse; dilini kötü söz ve gıybetten koruyan; mümin, kalbini şek ve şüpheden temizleyendir.”

“İyilikle emretmek, insanların en faziletli amelleridir.”

“Sabır iki kısımdır; belaya sabır iyi ve güzeldir. Bundan daha güzeli, haramlara karşı sabırdır.”

“Haramlardan çekinmek, akıllıların şanı, şerefliğin tabiatındandır.”

“Allah korkusundan dolayı gözyaşı dökmek, kalbi nurlandırır. Tekrar günah işlemekten insanı korur.”

“Yaptığı günah bir işle övünmek, o günahı yapmaktan daha kötüdür.”

“Ârîfin, yüzü nur ve tebessüm, kalbi korku ve hüzn doludur.”

“Dünya; güzel, aldatıcı ve geçici bir serap, çabuk yıkılan bir dayanaktır.”

“Sevgi, kalblerin birbirine yakınlaşması ve ruhların ünsiyetidir.”

“Yumuşaklık, öfke ateşini söndürür. Hiddet ise öfke ateşini körükler.”

“Mümin, baktığında ibret alır. Bir şey verilirse, şükreder. Musibet ve belaya uğrayacak olursa, sabreder. Konuşacak olursa, Allahü teâlâyı hatırlar.”

“Akıl, müminin dostu; ilim, veziri; sabır, askerlerinin komutanı ve amel ise silahıdır.”

“İman ile amel, ikiz kardeş olup, birbirinden ayrılmazlar.”

“Haset edenin sevgisi sözlerinde görülür. Kinini işlerinde gizler. Adı dost, fiili düşmancadır.”

“Yumuşak başlı olanlar; en sabırlı, derhal affedici ve en güzel huylu olan kimselerdir.”

“Allahü teâlâdan haya etmek, insanı cehennem azabından korur.”

“Gaflet, insana gurur getirir, helake yaklaştırır.”

“Mümin, dünyaya ibret gözü ile bakar. İhtiyacı için karnını doyurur. Dünyadan konuşulduğu vakit, nefret ve tenkit kulağı ile dinler.”

“Haya ve cömertlik, ahlâkların en efdalidir.” “Fazilet, gücü yettiğinde affetmektir.”

“Kötü insan, hiç kimseye iyi zan beslemez. Çünkü o, herkesi kendisi gibi görür.”

“Kâmil olan kimse, akı, arzu ve isteklerine galip gelendir.”

“Söz ilaç gibidir. Azı faydalı, çoğu zararlıdır.”

Emanete hıyanet 2.10.2002

Kötü huyların en kötülerinden biri de hıyânetdir. Hıyânet, birine kendini emîn, güvenilir tanıttıktan sonra, o emniyeti, güveni bozacak iş yapmak demektir. Hıyânet haramdır. Münâfıklık âlâmetidir. Hıyânetin zıddı emanettir, emîn olmaştır.

Mümin, herkesin mâlını, canını emniyet ettiği kimsedir. Emânet ve hıyânet, mâlda olduğu gibi, sözde de olur. Hadîs-i şerifte, **“Meşveret edilen, danışılan kimse emîndir”** buyruldu. Yani onun doğruyu söyleyeceğine ve sorulana başkalarından gizliyeceğine emânet olunur, güvenilir. Onun, doğru söylemesi vâcibdir.

İnsan, mâlını, emniyet ettiği kimseye bıraktığı gibi, doğru söyleyeceğine emîn olduğu kimse ile istişâre eder, danışır. Âl-i İmrân sûresi, yüzellidokuzuncu âyetinde meâlen, **“Yapacağın işi önce meşveret et”** buyruldu. Meşveret, yani danışmak, insanı pişman olmaktan koruyan bir kale gibidir.

Meşveret olunacak kimsenin, insanların hâlini, zamanın ve memleketin şartlarını bilmesi lâzımdır. Buna siyâset bilgisi denir. Bundan başka, akı, fikri kuvvetli, ileriye gören, hatta sağlığı yerinde olması, lâzımdır. Danışılan kimsenin, bilmediğini veya bildiğinin aksini söylemesi günahıdır. Hatâ ile söylemesi günah olmaz.

Bu şartları taşımayan biri ile meşveret edilirse, her iki tarafa günah olur. Din ve dünya işlerinde bilmiyerek fetvâ verene, melekler la'net eder. Bir kimse zararlı olduğunu bilerek bir emir verse, hıyânet etmiş olur.

Abdullah bin Mes'ûd “radiyallahü teâlâ anh” buyurdu ki, “Dîninizden ilk olarak, ayrılacağınız, elinizden kaçıracağınız şey, emânet olacaktır. Son olarak elinizden kaçacak şey namazdır. Dîni olmadığı halde, namaz kılan kimseler olacaktır”. Hadîs-i şerifte, “Arkadaşlık ettiği kimseyi öldüren benim ümmetimden değildir. Öldürülen kâfir de olsa, yine böyledir” buyruldu.

Va'dinde, sözünde durmamak da kötü huydur. Zararlı, kötü bir iş yapacağına söz verildiğinde bu yerine getirilmez. Yalan olarak va'd etmek haramdır. Böyle va'di bozmak da ayrıca günah olur. Yerine getirmek ise, yalancılık günahını yok eder. Fâsid yani şartlarına uygun olmayan alış verişte böyledir. Bu bu satıştan vazgeçmeleri, vâcib olur. Vazgeçip, tevbe yapınca, günahları kalmaz. Bu satışı bozmazsa, günah iki kat olur.

“Sözünde durmıyanlara yazıklar olsun!”

3.10.2002

Gadabı, öfkeyi meydana getiren sebeplerden birisi de “Gadr” yani ahdinde ve mîsâkında durmamaktır. Bir tarafın söz vermesine “Va'd” denir. İki kimsenin sözleşmelerine “Ahd” denir. Yemin ile kuvvetlendirilen va'de “Mîsâk” denir. Karşılıklı sözleşilene, önceden haber vermeden sözünü bozmak gadr olur. Devlet başkanı, kâfirlerle yapmış olduğu antlaşmayı bozmak lâzım geldiğini anlarsa, onlara haber vermesi vâcibdir. Haber vermeden evvel bozması câiz değildir.

Hadîs-i şerifte, “Gadr eden kimse, kıyâmet günü kötü şekilde cezâsını görecektir” buyuruldu. Gadr etmek, haramdır. Kâfirlere verilen ahdi dahî korumak vâcibdir.

Hadîs-i şerifte, “Emîn olmıyan kimsede iman yoktur. Ahdini bozan kimsede din yoktur” buyuruldu. Bu hadis-i şerif emânete hıyânet edenin imanı kâmil olmaz, buna ehemmiyet vermezse, imanı kalmaz, demektir.

Hadîs-i şerifte, “Münâfıklık alâmeti üçtür: Yalan söylemek, va'dini ifâ etmemek, emânete hıyânet etmek” buyuruldu. Va'dinde durmağa gücü yetmezse, münâfıklık alâmeti olmaz. Kendisine mâl veya söz yahut sır emânet olunan kimsenin bunlara hıyânet etmesi, münâfıklık olur.

Hadîs-i şerifte, “Dört şey münâfıklık alâmetidir: Emânet olunana hıyânet etmek, yalan söylemek, va'dini bozmak ve ahdine gadr etmek ve mahkemede doğruyu söylememek” buyuruldu

İbni Hacer buyurdu ki, nifâk yani münâfıklık, dışın içe uymaması demektir. Sözü, özüne uymaz. İ'tikâd edilecek şeylerde münâfıklık yapmak, küfürdür. İşlerinde ve sözlerinde münâfıklık yapmak, haram olur. İ'tikâdda, imanda münâfıklık, diğer küfürlerden daha fenâdır. İfâ etmek, yerine getirmek niyeti ile va'd yapmak câizdir, hatta sevaptır. Böyle va'di ifâ etmek vâcib değildir, müstehabdır. İfâ etmemek tenzîhen mekrûh olur.

Hadîs-i şerifte, “Bir kimse, yapmak niyeti ile verdiği sözü tutamazsa günah olmaz” buyuruldu. Ahdi bozmak da, özürsüz mekrûh, özürlü câizdir. Fakat bozacağını önceden haber vermek vâcibdir. Hanbelî mezhebinde va'de vefâ vâcibdir. Yerine getirmemek haram olur. Yapması dört mezhepte de sahîh olan bir şeyi yapmak takvâ olur.

Hadis-i şerifte, “Alış verişte vallahi böyledir, vallahi öyle değildir diye yemîn edenlere ve san'at sahiplerinden, yarın gel, öbür gün gel diye sözünde durmıyanlara yazıklar olsun!” buyuruldu

Yanlış karar vermemek için 4.10.2002

Kötü huylardan biri de su-i zan yani kötü bilmektir. Su-i zan, günahının af olunmayacağını zan etmek, Allahü teâlâyâ sû-i zan olur. Müminleri haram işleyici, yani fâsik zan etmek, sû-i zan olur.

Sû-i zan haramdır. Haram işlediğini öğrenerek, bilerek onu sevmemek, sû-i zan olmaz. Buğd-i fillah yani Allah için sevmemek olur, sevap olur. Din kardeşinin aybını görünce, ona hüsn-i zan etmeli, te'vîline çalışmalıdır. Onu islâh etmelidir.

Kalbe gelen düşünce, sû-i zan olmaz. Zan etmek, yani kalbin o tarafa kayması, sû-i zan olur. Hucurât sûresinin onikinci âyetinde meâlen, “**Ey iman edenler! Sû-i zan etmekten kendinizi koruyunuz! Zan etmenin bazıları günahdır**” buyuruldu. Hadîs-i şerifte, “**Sû-i zan etmeyiniz. Sû-i zan, yanlış karar vermeğe sebep olur. İnsanların gizli şeylerini araştırmayınız, kusurlarını görmeyiniz, münâkaşa etmeyiniz, hased etmeyiniz, birbirinize düşmanlık etmeyiniz, birbirinizi çekiştirmeyiniz, kardeş gibi sevişiniz. Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulm etmez, yardım eder. Onu, kendinden aşağı görmez**” buyuruldu.

Bir hadîs-i şerifte, “Müslüman Müslümanın cânına, mâlına ve ırzına saldırmaz. Allahü teâlâ, bedenlerinizin kuvvetine, güzelliğine bakmaz. Amellerinize de bakmaz. Kalblerinize bakar” buyuruldu.

Allahü teâlâ kalblerde olan ihlâsa ve Allah korkusuna bakar. Amellerin, ibâdetlerin kabûl edilmesi için, yani sevap verilmesi için, hem şartlarına uygun olması, hem de ihlâs ile niyet

edilmesi lâzımdır. “İbâdet, sahîh olursa, kabûl edilir. Niyete bakılmaz” demek, ilhâd olur, zındıklık olur. Allah rızâsı için yapılmıyan hayırât ve hasenât ve ibâdetler, kabûl edilmez. “Allahü teâlâ, kalbe bakar. İyi niyetle yapılan herşeyi kabul eder” demek de, câhil şeyhlerin, tarikatçıların sözleridir.

Kalbimiz temizdir diyerek haramları, çirkin ve kötü şeyleri yapıyorlar. İyi niyet ile yapılan her şey hasenât ve ibâdet olur diyorlar. Böyle açıkca günah işliyenleri ve Müslümanları aldatarak kendilerine mü’rîd toplayanları sevmemek, bunlara uymamak lâzımdır. Bunların fâsık, kötü olduklarını söylemek, sû-i zan olmaz.

Sâlih veya fâsık olduğu bilinmiyen mümine hüsn-i zan etmelidir. Fâsık ve sâlih olmasının ihtimâli eşit ise “Şek” şübhe denir. Eşit değilse fazla olana “Zan” az olana “Vehm” denir.

“Kulum beni nasıl zan ederse...” 5.10.2002

Allahü teâlâ, şartlarına uygun tevbe yapılmıca, her türlü küfürü ve her türlü günahı muhakkak af eder. Dilerse, küfürden başka günahları tevbesiz de, af eder Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlâyâ hüsn-i zan ediniz” buyuruldu. Zümer sûresi, elliüçüncü âyetinde meâlen, “Ey günahı çok olan kullarım! Allahın rahmetinden ümmîdinizi kesmeyiniz. Allah, günahların hepsini af eder. O, sonsuz mağfiret ve nihâyetsiz merhamet sâhibidir” buyuruldu.

Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlâyâ hüsn-i zan etmek, ibâdettir” ve “Kendisinden başka ilâh olmiyan Allahü teâlâyâ yemîn ederim ki, Allahü teâlâ kendisine hüsn-i zan ederek yapılan duâyı, elbette kabûl eder” ve “Kıyâmet günü, Allahü teâlâ bir kulunun Cehenneme atılmasını emir eder. Cehenneme götürülürken arkasına dönerek, yâ Rabbî! Dünyada sana hep hüsn-i zan ettim deyince, onu Cehenneme götürmeyiniz! Kulumu, bana olan zannı gibi karşılarım buyurur” buyuruldu.

Hadîs-i kudsîde, “Kulum beni nasıl zan ederse, ona zan ettiği gibi mu’âmele ederim” buyuruldu. Kabûl edeceğine zan ederek tevbe eden af eder.

Allahü teâlânın, Peygamberlerine haber vermesine, bildirmesine “Vahy” denir. Vahy, iki türdür: Birincisi, Cebrâîl ismindeki bir melek, Allahü teâlâdan aldığı haberleri getirerek Peygambere okur. Bu vahyin kelimeleri de, manaları da Allahdan gelmiştir. Kur’ân-ı kerîm, böyledir. İkincisi, Allahü teâlâ tarafından Peygamberin “aleyhissalâtü vesselâm” kalbine bildirilir. Peygamber, bu vahyi, kendi bulduğu kelimelerle yanındakilere söyler. Bu sözlere, “Hadîs-i kudsî” denir. Hadîs-i kudsînin kelimeleri, Peygamberdendir. Peygamberin “aleyhissalâtü vesselâm” kelimeleri de, manaları da kendinden olan sözlerine, “Hadis-i şerif” denir.

Bir kötü huy da, inatçılıktır, hakkı, doğruyu işitince, kabûl etmemektir. Ebû Cehl, inâd ederek, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamber olduğuna inanmadı, inkâr etti.

İnâd, riyâdan, hıkdan, hasedden yahut tama’dan hâsıl olur. Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlânın en sevmediği kimse, hakkı kabûl etmekde inâd edendir” buyuruldu.

Hadîs-i şerifte, “Mümin vekar sâhibi olur, yumuşak olur” buyuruldu.

Vekar sâhibi dünya işlerinde kolaylık gösterir. Din işlerinde, sarp kaya gibi olur. Bir dağ, zamanla aşınabilir. Müminin dîni hiç aşınmaz.

“Paraya köle olana la’net olsun!” 6.10.2002

Kötü huyların en tehlikelilerinden biri de dünyaya, mala muhabbettir. Bu muhabbet, sevgi kötülüklerin başıdır. Mâl, para peşinde koşmak, Allahü teâlânın emirlerini unutturursa, “dünya muhabbeti” denir. Allah zikri, düşüncesi bulunmiyan kalbe şeytan yerleşir. Şeytanın en büyük hîlesi, insana hayırlı işler yaptırarak kendisini sâlih, iyi zan ettirmesidir. Böyle kimse, kendisinin kulu olur.

Haram yoldan kazanılan mâl, mülk olmaz. Kullanması haram olur. Helâl mâl, ihtiyacdan fazla toplamak mekrûhdur. Zekâtını vermezse, azâba sebep olur. Hadîs-i şerifte, “Altına ve gümüşe köle olana la’net olsun!” buyuruldu. Köle, dâimâ efendisinin kalbini kazanmağı düşünür. Dünya mâlî peşinde koşmak, nefsinin şehvetleri, arzuları peşinden koşmaktan daha fenâdır.

Hadîs-i şerifte, “Geçen ümmetlerin herbirine fitneler verildi. Benim ümmetimin fitnesi, mâl, para toplamak olacaktır” buyuruldu. Dünyalık peşine düşerek, âhireti unutacaklardır.

Hadîs-i şerifte, “Allahü teâlâ, insanları yaratırken, ecellerini, ömürlerini ve rızıklarını takdîr etmiştir” buyuruldu. İnsanın rızıkı değişmez, azalmaz ve çoğalmaz ve zamanından geri kalmaz. İnsan, rızıkını aradığı gibi, rızık da, sâhibini arar. Çok fakirler vardır ki, zenginlerden daha iyi, daha mes’ûd yaşar. Allahü teâlâ kendisinden korkanlara, dînine sarılanlara, ummadıkları yerden rızık gönderir.

Hadîs-i kudsîde, “Ey dünya! Bana hizmet edene hizmetçi ol! Sana hizmet edene güçlük göster!” buyuruldu. Bir hadîs-i şerifte, “Yâ Rabbî! Beni sevenlere, hayırlı mâl ver. Bana düşmanlık edenlere, çok mâl ve çok evlâd ver!” buyuruldu.

Geçmişti, bir Yahûdî öldü. Bir köşk ile iki oğlu kaldı. Köşkü taksimde anlaşılamadılar. Divardan bir ses geldi. Benim için birbirinize düşman olmayınız. Ben bir pâdişâh idim. Çok yaşadım. Mezârda yüz otuz sene kaldım. Sonra, toprağımla çanak çömlek yaptılar. Kırk sene evlerde kullandılar. Kırıldım. Sokağa atıldım. Sonra, benimle kerpiç yaptılar. Bu divarın inşâsında kullandılar. Birbirinizle dövüşmeyiniz. Siz de, benim gibi olacaksınız, dedi.

Hadîs-i şerifte, “Dünyayı helâlden kazanana, âhirette hesâb vardır. Haramdan kazanana, azâb vardır” ve “Allahü teâlâ, bir kulunu sevmezse, mâlını haramlara sarf ettirir” buyuruldu. Tekebbür için binâ yapmak böyledir. Bir hadîs-i şerifte, “Bir kimse, helâl para ile binâ yaparsa, insanlar, bundan faydalendiği müddetce, kendisine sevap verilir” buyuruldu.

İnançsızlığın sebebi dünyaya düşkün olmak

7.10.2002

Adem aleyhisselâmdan beri insanoğlunun en büyük düşmanı dünya olmuş, mal, mülk olmuştur. Geçmiş ümmetlerin, Peygamberlerine “aleyhimüssalevâtü vetteslîmât” inanmamalarına sebep, dünyaya düşkün olmaları idi. Dünya muhabbeti, şarâba benzer. Bundan içen, ancak ölüm zamanında ayılır.

Mûsâ aleyhisselâm, Tûr dağına giderken, birinin çok ağladığını gördü. Yâ Rabbî! Kulun, senin korkundan ağlıyor dedi. Allahü teâlâ, kan ağlasa dahî, onu af etmem. Çünkü o, dünyaya düşkündür, buyurdu. Sağlığını korumak, ibadetini rahat bir şekilde yapabilmek için mal edinmek günah değildir.

Mesela, rutûbetden kurtulmak, temiz hava almak niyeti ile yüksek binâ yapmak câizdir. Tekebbür için, övünmek için, yüksek binâ yapmak haramdır. İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe buyuruyor ki, “Câhillerin hakâret etmemeleri ve düşmanlara azametli, kuvvetli görünmek için, âlimlerin, âmirlerin libâs ve binâlarının zînetli olması lâzımdır.”

Hadîs-i şerifte, “Dünyalık peşinde koşmak, su üzerinde yürümeğe benzer. Bunun ayaklarının ıslanmaması mümkün müdür? İslâmiyete uymağa mani olan şeylere dünya denir” ve “Dünyalık arayanın buna kavuşması güçtür. Âhireti arayanın buna kavuşması kolaydır” ve “Dünyalığa düşkün olmak, hatâların başıdır” buyuruldu. Yani her türlü hatâyâ, günaha sebep olur. Dünya peşinde koşan kimse, şübheli şeylere, sonra mekrûhlara, sonra haramlara, hatta küfüre dalar.

İslam büyükleri kendi ihtiyacı olan şeyleri bile başkalarına verirlerdi. Hazret-i Hasen ve Hazret-i Hüseyin hasta oldular. Hazret-i Alî ve hazret-i Fâtıma ve hizmetçileri kız, çocuklar iyi olursa, üç gün oruç tutacaklarını adadılar. İyi oldular. İftârda yiyecekleri yokdu. Bir yehûdîden üç sâ' arpa ödünç aldılar. Hazret-i Fâtıma, bir sâ' arpayı un yaptı. Bununla beş ekmek pişirdi. Bir fakir gelip, “Bana bir yiyecek veriniz” dedi. Ekmekleri buna verip, aç yatdılar. Ertesi gün, bir yetim geldi. Bunları da ona verip, yine aç yattılar. Üçüncü gün de, bir esîr gelip yiyecek istedi. Bunları da, ona verdiler. Allahü teâlâ, Resûlullah'a âyet-i kerîme göndererek, bunların nezrlerini ve îsârlarını medh ve senâ buyurdu.

Rızkı, yani parayı, mâlî zaruret miktarı bulundurup, fazlasını dağıtmağa “Zühd” denir.[Bir kimsenin hakkını geri vermek, ona olan borcu ödemek, “Adâlet” yapmak olur. Hakkından fazlasını vermek, “İhsân” etmek olur. Rızkının, yani muhtac olduğu malın hepsini başkasına vermek, “İsâr” olur.

Dünyaya düşkün olmak 8.10.2002

Dünya muhabbeti, yani dünyaya düşkün olmak demek, nefsin arzûlarını, tatlı gelen şeyleri ve bunlara kavuşmanın sebebi olan parayı, haram yollardan aramak demektir. Dünyaya düşkün olmak, hayal peşinde koşmaktır. Çünkü, dünya lezzetlerinin zararları, faydalarından daha çoktur. Elde kalmaz, çabuk giderler. Bunlara kavuşmak ise, çok güçtür. Faydası hiç olmyanlara oyun ve eğlence denir.

Dünyalık olan şeylerin, Allahü teâlâ indinde hiç kıymeti yoktur. Dine uyarak kazanılan ve kullanılan rızk, dünyalık olmaz. Dünya nimeti olur. Dünya nimetlerinin en kıymetlisi, sâliha olan kadındır. İmanı olan ve İslâmiyete uyan kimseye “Sâlih” iyi insan denir. Sâliha kadın, zevcini haram işlemekten korur. Hasenât ve ibâdet yapmasına yardımcı olur. Sâliha olmyan kadın, zararlı olur. Dünyalık olur.

Hadîs-i şeriflerde “Dünyalık olan şeylerin Allah indinde sivri sinek kanadı kadar kıymeti olsaydı, gayri müslüme bir yudum su vermezdi” “Müminin Allah indinde kıymeti, topladığı

dünyalık kadar azalır" ve "Dünya sevgisi arttıkça, âhirete olan zararı da artar. Âhiret sevgisi arttıkça, dünyanın ona zararı azalır" buyuruldu.

Hazret-i Âlî diyor ki, dünya ile âhiret, doğu ile batı gibidir. Birine yaklaşan, diğerinden uzaklaşır. Hadîs-i şerifte, "Dünyalık olan şeyler, mel'ündür. Allah için olan şeyler, Allahü teâlânın râzı olduğu şeyler, mel'un değildir" buyuruldu.

Zâhid olan, dünyaya düşkün olmayan âlimin iki rek'at namazı, zâhid olmıyanın ömür boyunca kıldığı namazdan hayırlıdır. Eshâb-ı kirâmdan bazıları, tâbi'înden bazılarına, siz Resûlullahın Eshâbından daha çok amel, ibâdet yapıyorsunuz. Fakat, onların zühdları sizden çok olduğu için, sizden daha hayırlı idiler, demişlerdir.

İnsanı ölmekten, bir uzvunu yok olmaktan ve şiddetli ağrıdan kurtaracak şeye "Zaruret" denir. Rûhî ve bedenî rahatlığı için lâzım olan şeylere "İhtiyac" denir. İhtiyacdan fazla olup, tatlı gelen, hoşâ giden şeylere "Zînet" denir. İhtiyacdan fazla olan mâlî, gösteriş için kullanmak, zînet olmaz, haram olur. Zaruret miktarında kazanmak için çalışmak farzdır. İhtiyac miktarında kazanmak, sünnetdir. Buna "Kanâ'at" denir. İhtiyac ve zînet eşyâsını İslâmiyete uygun olarak kazanmak ibâdet olur. Bunları kazanmak için, İslâmiyetin dışına çıkmak, haram olur. Böyle ele geçirilenler, dünyalık olur.

Hayırlı işi geciktirmemelidir 9.10.2002

İbâdetleri ve hayırlı işleri yapmakta acele etmelidir. Bunlarda acele etmemek kötü huydur. Hadîs-i şerifte, "Ölmeden evvel tevbe ediniz. Hayırlı işleri yapmağa mani çıkmadan önce acele ediniz. Allahü teâlâyı çok hâtırlayınız. Zekât ve sadaka vermekte acele ediniz. Böylece Rabbinizin rızklarına ve yardımına kavuşunuz!" ve "Beş şey gelmeden evvel beş şeyin kıymetini biliniz: Ölmeden önce hayatın kıymetini, hastalıktan önce sıhhatin kıymetini, dünyada âhireti kazanmanın kıymetini, ihtiyârlamadan gençliğin kıymetini, fakirlikten evvel zenginliğin kıymetini" buyuruldu. Zekâtını vermiyen ve mâlını âhiret yolunda sarf etmiyen kimse, fakir olunca, çok pişman olur.

Salihlerin, iyi insanların vasfı Kur'an-ı kerimde şöyle bildiriliyor: "Onlar Allaha ve ahirete inanırlar, iyiliği emredip kötülükten vazgeçirmeye çalışırlar, hayır işlerinde birbirleriyle yarış ederler. İşte bunlar salihlerdendir." (Al-i imran 114)

Hadîs-i şerifte, "Sonra yaparım diyen helâk olur" buyuruldu. Bilhassa şu beş şeyde acele etmelidir. 1- Misafir gelince yemek vermeli! 2- Günah işleyince, tövbe etmeli! 3- Vakti girince namazı kılmalı!

4- Çocuklara din bilgilerini ve namaz kılmayı öğrettikten sonra, bülüğa erip dengi çıkınca, hemen evlendirmeli! Hadîs-i şerifte, "Üç şeyi geciktirme! Namazı vakti girince kıl, cenaze namazını hemen kıl! Kızını dengi isteyince, hemen ver!" buyuruldu.

5- Defin işini de acele yapmalıdır! Hayırlı işte Acele İbâdetleri ve hayırlı işleri yapmakta acele etmelidir. Hadîs-i şeriflerde buyuruldu ki:

"En akıllınız, ölümü çok hatırlayan, ahiret için azık toplamakta acele edendir."

"Sadaka vermekte acele edin, çünkü belâ sadakayı geçemez."

İmâm-ı Rabbânî "rahmetullahi aleyh", halâya girdikten bir müddet sonra, kapıyı vurarak hizmetcisini çağırır. Hizmetçi, tahâret suyunu veya bezini hâzırlamadığını sanıp, koşarak gelir. Kapı arasından gömleğini uzatarak, "Al, bunu, falanca fakire hediye olarak götür" der. Ddaha sonra, efendim, bunu halâdan çıkınca emr etseydiniz olmaz mı idi? Kendinize niçin böyle sıkıntı verdiniz? der.

İmama-ı Rabbani hazretleri, gömleğimi o fakire hediye etmek, halâda hâtırma geldi. Dışarı çıkıncaya kadar geciktirseydim, şeytanın vesvese ederek, bu hayırlı işi yapmaktan beni vazgeçirmesinden korktum, dedi.

"Allahü teâlâ, zâlimleri sevmez" 10.10.2002

Dinimize göre, dinin emirlerine uymayan, haram işliyen kimseye "fâsık" kötü kimse denir. Fıskın en kötüsü, zulüm yapmaktır. Çünkü, açıkça yapılmakta ve kul hakkı da karışmaktadır. Âl-i İmrân sûresi, elliyedinci ve yüz kırkinci âyetlerinde meâlen, "Allahü teâlâ, zâlimleri sevmez" buyuruldu. Hadîs-i şerifte, "Zâlimin çok yaşamasına duâ etmek, Allahü teâlâyâ isyân olunmasını istemektir" buyuruldu.

Süfyân-ı Sevrîye hazretleri, çölde bir zâlim susuzluktan helâk oluyor. Ona su verelim mi?, denildikde, hayır vermeyin, buyurdu. Zâlim, oturduğu evi gasb yolu ile almış ise, o eve girmek haram olur. Zâlim olmıyan fâsık kimseye tevazu edenin dîninin üçde ikisi gider. Zâlîme tevazu edenin hâlinin nasıl olacağını buradan anlamalıdır. Zâlimin elini öpmek, karşısında eğilmek, günahdır. Âdilin ise, câiz olur.

Ebû Ubeyde bin Cerrah, Hazret-i Ömer'in elini öpmüştür. Kazancının çoğu haramdan olan kimsenin evine gidip oturmak, câiz değildir. Onu, söz ile veya bir hareket ile medh etmek, haramdır. Ancak, kendini veya başkasını, onun zulmünden kurtarmak için, yanına gitmek câiz olur. Yanında iken, yalan söylememek ve kendisini medh ve senâ etmemek lâzımdır.

Kabûl etmesi zan olunursa, nasihat verilir. Zâlim, gelirse kalkmak, ayakda karşılamak câiz olur. Dînin izzetini ve zulmün kötülüğünü bildirmek için kalkmamak iyi olur. Mümkün ise, nasihat yapılır. Zâlimden her zaman uzak kalmak daha iyidir. Hadîs-i şerifte, "Münâfık ile konuşurken, efendim, demeyiniz!" buyuruldu. Zâlîme, kâfire hurmet etmek, saygı ile selâm vermek, üstâdım demek, küfür olur.

Bir kimse, hem ibâdet yapar, hem de günah işlerse, daha çok yaptığığın ismi verilir. İkisi müsâvî ise, ibâdeti bakımından sevilir. Fıskı bakımından sevilmez. Başkalarının da fıskına sebep olan kimse, hükûmet memûrları tarafından men' edilir.

Allahü teâlâ, Yûşa' Peygambere "aleyhissalâtü vesselâm" vahy eyledi ki, "Kavminden kırkbin sâlih kimseye ve altmış bin fâsık kimseye azâb yapacağımı!". Yâ Rabbi! Fâsıklar, azâbı hak etmiştir. Sâlihlerle azâb yapmanın sebebi nedir? dedikte, "Benim gadab ettiklerime, onlar gadab etmedi. Birlikde yidiler, içtiler" buyurdu. Mâlîna, canına, evlâdına ve Müslümanlara zarar geleceği, yani fitneye sebep olacağı zaman, zâlimlere emr-i ma'rûf yapmak lâzım olmaz. Bu ikisini ve açıkca günah işliyen fâsıkları, yalnız kalb ile sevmemek kâfidir. Tatlı ve yumuşak sözlerle nasihat vermek lâzım olur.

"Sabır eden saadete kavuşur" 11.10.2002

Fitne çıkarmak büyük günahdır. İnsanları sıkıntıya, belâyâ düşürmek, anarşiye sebep olmak, fitne çıkarmaktır. Hadîs-i şerifte, "**Fitne, uykudadır. Bunu uyandırana Allah la'net etsin!**" buyuruldu. İnsanları, devlete karşı, kanunlara karşı isyana teşvîk etmek, fitne olur.

Fitne çıkarmak haramdır. Haksız yere adam öldürmekten daha büyük günahdır. Zâlim olan hükûmete karşı isyan etmek de haramdır. Mazlûmlar isyân ederse, bunlara yardım etmek de haramdır. İsyân etmenin zararı, günahı, zulmün zararından ve günahından daha çoktur.

Vâizlerin, din adamlarının, insanların anlıyamıyacakları şeyleri söylemeleri ve yazmaları da, fitne olur. Herkese, anlıyabileceği kadar söylemelidir. Müslümanlara yapamayacakları ibâdetleri emir etmemelidir. Zayıf kavil olsa bile, yapabileceklerini söylemelidir.

Emr-i ma'rûf yaparken de fitne çıkarmamağa dikkat etmek lâzımdır. Emr-i ma'rûf yaparken, kendini tehlikeye sokmak, emir olunmadı. Dîne ve başkalarına zarar vererek, dünya fitnesine de, sebep olmamalıdır. Kendine dünyevî zararı dokunacak emr-i ma'rûfu yapmak câiz olur, cihâd olur. Sabır edemiycekse, bunu da, yapmamalıdır. Fitne zamanında evinden çıkmamalı, kimse ile görüşmemelidir. Fitneye yakalanınca, sabır etmelidir.

İmâm-ı Rabbânî hazretleri buyuruyor ki: "Şimdi, günahlarımıza tevbe edecek, Allahımızdan af dileyen zamandayız. Fitnelerin çoğaldığı bu zamanda, eve kapanıp, kimse ile görüşmemelidir. Fitneler, nerdeyse yağmur gibi yağarak, heryeri kaplıyacak. Hadîs-i şerifte buyuruldu ki, "Kıyâmet kopmadan evvel, her yeri fitneler kaplıyacak. Fitnelerin zulmeti, ortalığı karanlık gece gibi yapacak. O zaman, evinden mümin olarak çıkan kimse, akşam kâfir olarak evine dönecek. Akşam mümin olarak evine gelen, sabâh kâfir olarak kalkacak. O zaman oturmak, ayakda kalmaktan hayırlıdır. Yürüyen, koşandan daha iyidir. O zaman oklarınızı kırınız! Yaylarınızı kesiniz. Kılıncılarınızı taşâ çalınız! O zaman, evinize birisi gelince, Âdem nebînin iki oğlundan iyisi gibi olsun!"

Eshâb-ı kirâm, bunu işitince, o zamanda bulunacak Müslümanlara ne yapmağı emir edersiniz dediler. Cevâbında, "Fitne zamanında, İslâmiyete sarılınız. Kendinizi kurtarınız. Başkalarına akıl vermeyiniz! Evinizden dışarı çıkmayınız. Dilinizi tutunuz!" "Fitne zamanında, çok kimse öldürülür. Onların arasına karışmıyan kurtulur". "Fitnecilere karışmıyan, saadete kavuşur. Fitneye yakalanıp, sabır eden de, saadete kavuşur" buyuruldu.

"Ölünceye kadar, fitneye katılmayınız!" 12.10.2002

Kötü huylu,bozuk inanışlı kimselerden uzak dırmalı, bunlarla arkadaş olmamalıdır. Çünkü, kötülükleri yayanları ve zâlimleri sevmek, günahdır. Hadîs-i şerifte, "Fâsıkın kötülüğüne mani olmağa kudret varken, kimse mani olmazsa, Allahü teâlâ, bunların hepsine, dünyada ve âhirette azâb yapar" buyuruldu. Ömer bin Abdül'azîz diyor ki, "Allahü teâlâ, bir kimse günah işlediği için, başkalarına da azâb yapmaz ise de, açıkca günah işliyenler görülüp de, görebilenler mani olmadığı zaman, hepsine azâb yapar".

Bir farzın yapılmasını, haramdan sakınılmasını emir etmek, farz-ı kifâyedir. Sünnetin yapılmasını emir, mekrûhdan nehy, men etmek, sünnettir. Haram işlemekte olan, el ile men edilmez. Söz ile men edilir. Yani, kötülüğü, zararı anlatılır. Haram işlemeğe hazırlanan, el ile men edilir. Söz ile, el ile nehy ederken, fitne, zarar çıkarmamak lâzımdır. Nehyin faydalı olacağını önceden bilmek lâzımdır. Zann-ı gâlib, yani çok zan etmek de, bilmek demektir.

Hadîs-i şerifte, **“Fitne çıkarmayınız! Söz ile çıkarılan fitne, kılinc ile olan fitne gibidir. Zâlimlere, fâcirlere milleti çekiştirmekten, yalan ve iftirâ söylemekten hâsıl olan fitne, kılinc ile yapılan fitneden daha zararlıdır”** buyruldu.

Resûlullahın efendimiz, “Allahümme innî es’elü-ke fi’lel hayırât ve terkelmünkerât ve hubbel-mesâkin ve izâ erede fitneten fî kavmî fe-teveffenî gayre meftûn” duâsını okurdu. Bu duâ, (Yâ Rabbî! Bana hayırlı işler yapmak, çirkin şeyleri terk etmek ve fakirleri sevmek nasîb eyle! Kavmim arasında fitne çıkacağı zaman, fitneye karışmadan canımı all!) demektir. İmâm-ı Kurtubî “rahime-hullahü teâlâ” diyor ki, bu hadis-i şerif, fitneden sakınmak, ona karışmamak lâzım olduğunu, fitneye karışmaktansa, ölmenin hayırlı olacağını açıkca göstermektedir. Hadis-i şeriflerde buyuruyor ki:

“Fitne zamanında, Müslümanlara ve onların reislerine tâbi’ olunuz. Hak yolda olan yoksa, fitneciler, isyâncılar arasına karışmayınız! Ölünceye kadar, fitneye katılmayınız!”

“Fitne zamanında, hükûmetinize tâbi’ olunuz. Size zulmetse, mallarınızı alsa da, ona ita’ât ediniz!”.

“Allahü teâlâ, Kıyâmet günü, bir kuluna soracak: Günah işliyenı gördüğün zaman, niçin mani olmadın diyecek. O kul, onun zararından, düşmanlık yapmasından korktum ve senin af ve magfiretine güvendim diyecek”.

Herkes emr-i ma’rûf yapamaz 13.10.2002

İyilikleri yaymak, kötülöklere mani olmak dinimizin emridir. Hubb-u fillah, buğd-u fillah yani Allah için sevmek, Allah için sevmemek olmayınca, yapılan ibâdetlerin faydası olmaz. Emr-i ma’rûf yani, iyilikleri yaymak özürsüz terk edilirse, duâlar kabûl olmaz. Hayır ve bereket kalmaz. müşkil işlerde zafer nasîb olmaz.

Gizli işlenen günah, bunu işleyene zarar verir. Açıkca işlenirse, herkese zararı dokunur. Bir kimsenin kötölemesi ile, bir insanı kötü bilmemelidir. Bir kimsenin kötölemesi gıybet olur. Bunu dinlemek de haram olur. Bir insanın fâsık olduğu, iki âdil şahidin, bunun bir münker işlediğini gördüklerini bildirmeleri ile veya kendi tecribesi ile anlaşılır.

Günah işliyenı görüp de, gücü, kudreti olduğu halde, mani olmamak, “Müdâhene” olur. Müdâhene edenlerin, kabirden maymûn ve hınzır şeklinde kalkacakları, hadîs-i şerifte bildirilmiştir.

Emr-i ma’rûf yaparı, arkadaşları sevmez. Müdâhene yaparı severler. Zâlimlere söz ile emr-i ma’rûf yapmak, cihâdın en kıymetlisidir. Nasîhat vermeğe gücü yetmezse, kalbi ile red etmek de cihâd olur. Devlet adamları el ile, âlimler söz ile, diğeri Müslümanlar kalb ile emr-i ma’rûf yapar.

Emr-i ma’rûfu yani dinimizin emir ve yasaklarını yaymağı Allah rızası için yapmak ve söylediğinin kitapdan vesîkasını bilmek ve fitneye sebep olmamak lâzımdır. Sözünün faydası olmayacağını ve fitne çıkmasına sebep olacağını bilen kimsenin emr-i ma’rûf yapması vâcib olmaz. Hatta, ba’zan haram olur.

Böyle zamanda, fitneye sebep olmamak için, evinden çıkmamalıdır. Yani, fitnecilerin arasına karışmamalıdır. Fitne, fesâd çıkarsa, o şehirden, beldeden hicret etmek lâzım olur. Hicret mümkün olmazsa, bir kenâra çekilmeli, kimseye karışmamalıdır.

Sözünün faydası olmayacağını ve fitne çıkacağını bilirse, emr-i ma’rûf yapmak vâcib olmaz, müstehab olur. Sözünün faydalı olacağını, fakat fitneye sebep olacağını da bilirse, yine vâcib olmaz. Fitne, döğölmek gibi küçük ise, müstehab olur. Fitne büyük ve tehlikeli ise, emr-i ma’rûf yapması haram olur. Emr-i ma’rûfu yumuşak yapmak vâcibdir. Sertlik, fitneye sebep olur. Müslümana ve zimmi kâfire karşı, silâh ile işâret etmemeli, bunlara da, zulüm, işkence yapmamalıdır.

“Çok acı olsa da, hakkı söyleyiniz!” 14.10.2002

Şartlar müsait olduğunda, iyilikleri yaymak, kötölöklere mani olmak lazımdır. Kudreti olduğu, gücü yettiğı halde, haram işliylene mâni olmamak müdâhene olur. Dünyalık için dinden taviz verilmiş olur. Haramı işliylene veya yanında bulunanlara olan saygısı yahut dîne olan bağlılığının gevşekiliğı, müdâheneye sebep olmaktadır.

Fitne olmadığı, yani dînine veya dünyasına veya başkalarına zarar olmadığı zaman, haram ve mekrûh işliylene mani olmak lâzımdır. Mâni olmamak, susmak haram olur. Müdâhene etmek, haram işlemeğe râzı olmağı gösterir. Susmak çok yerde iyidir. Fakat, hakkı, hayırı söyleyecek yerde susulmaz.

Peygamber efendimize, Yâ Resûlallah! Geçmiş ümmetlerden bir kısmına zelzele ile azâb yapıldı. Toprak altında kaldılar. Bunların arasında sâlihler , iyi insanlar da vardı, denildikde, “Evet, sâlihler de birlikde helâk oldular. Çünkü, Allaha isyân olunurken susmuşlardı. Onlardan ayrılmamışlardı” buyuruldu.

Hadîs-i şerifte, “Ümmetimden bir kısmı, kabirlerinden maymun ve hınzır şeklinde kalkacaklardır. Bunlar Allahü teâlâyâ isyân edenlerin arasına karışanlar, onlarla berâber yiyip içenlerdir” buyuruldu.

İlimini, lâzım olduğu zaman söylemekten çekinmemelidir.”Bir kimse, Allahü teâlânın ihsân ettiği ilmi, lâzım olduğu zaman söylemezse, kıyâmet günü boynuna ateşten tasma taklacaktır” hadis-i şerifi ve Nisâ sûresinin, “Kendilerine ilim ve hidâyet verdiğimiz kimseler, ilimlerini insanlardan saklarsa, Allahın ve la’net edenlerin la’netleri, bunların üzerine olsun!” meâlindeki otuzaltıncı âyet-i kerîmesi, müdâhene etmenin haram olduğunu göstermektedir.

Müdâhenenin, dinde gevşekliğin zıddı, karşılığı, “Gayret” tir. Mâide sûresinde ellidördüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, “Allah yolunda cihâd ederler, kötülenmekten korkmazlar” buyuruldu. Dinde, gayreti olanların mâlları ile, cânları ile ve sözleri ile ve kalemleri ile, Allah rızâsı için emri maruf etmeleri lâzım olduğu, bu âyet-i kerîmede bildirilmektedir. Hadîs-i şerifte, “Çok acı olsa da, hakkı söyleyiniz!” buyuruldu.

Bir zâhid, bir hükümdarın yanında çalgı çalanları görünce, çalgı âletlerini kırdı. Hükümdar, bunun, arslanların arasına bırakılmasını emir etti. Arslanların yanında, hemen namaza durdu. Arslanlar, bunu, yalamağa başladılar. Bunu arslanların yanından alıp hükümdara getirdiler. Arslanlardan korkmadın mı? dedi. Hayır. Arslanlar beni yalayınca, tükürükleri necs midir? Allahü teâlâ, namazımı kabûl etti mi, etmedi mi? diye düşündüm dedi.

İnsanlar, üç kısımdır 15.10.2002

Kendisine veya başkalarına zarar gelmek korkusundan dolayı iyiliği emir etmek ve haramı men etmek mümkün olmazsa, fitneye mâni olmak için susmağa, “Müdârâ” etmek denir. Kalbi, haramı men etmek istediği halde, müdârâ yapmak câizdir. Hatta, sadaka sevapı hâsıl olur. Müdârâ ederken tatlı dilli ve güler yüzlü olmak lâzımdır.

İmâm-ı Gazâlî hazretleri buyurdu ki: “İnsanlar, üç kısımdır: Bir kısmı, gıda gibidir. Herkese, her zaman lâzımdır. İkinci kısmı, ilâc gibidirler. İhtiyac zamanında lâzım olurlar. Üçüncü kısmı, hastalık gibidir. Bunlara ihtiyac olmaz. Fakat, kendileri insanlara müsallat olurlar, bulaşırlar. Bunlardan kurtulmak için, müdârâ etmek lâzımdır.”

Müdârâ, dinine zarar gelmemesi için fedakarlıkta bulunmaktır. Müdârâ, câizdir. Ba’zan da müstehab olur. Evinde, hanımına müdârâ etmiyen kimsenin rahatı, huzûru kalmaz. Resûlullah bir misâfir geldi, “İçeri alınız! O, kötü bir insandır” buyurdu. İçeri girince, onunla tatlı ve neş’eli konuştu. Gidince, yumuşak konuşmasının sebebi soruldukda, “Kıyâmetde, en kötü yerde bulunacak kimse, dünyada zararından korunmak için ikrâm olunandır” buyurdu.

Hadîs-i şerifte, “Sıkılmadan açıkca haram işliyen kimseyi gıybet etmek câiz olduğu gibi, şerhlerinden korunmak için bunlara müdârâ etmek de câizdir. Fakat müdârâ, müdâhene şeklini almamalıdır” buyuruldu. Müdârâ, dîni veya dünyayı zarardan kurtarmak için, dünya menfaatinden vermektir. Müdâhene, dünya ele geçirmek için, dinden vermektir. Zâlîme müdârâ ederken kendisi ve zulümleri medh olunmaz.

Bir ibâdeti, bir işi yapmak için, dört mezhebden birine yapmak lâzımdır. İbadetlerde ruhsat ve azimet vardır. Kuvvetli, hâli elverişli olanın, azîmet ile amel etmesi efdaldır. Güç olan işi yapmak, nefse daha ağır gelir. Nefsi daha çok ezer, zayıflatır. İbâdetler, nefsi zayıflatmak için, kırmak için emir olundu.

Çünkü nefis, insanın da, Allahın da düşmanıdır. Onu zayıflatarak azmasını önlemek lâzımdır. Fakat, büsbütün öldürülmez. Çünkü, bedeninin hizmetcisidir. Ahmak ve câhil hizmetcidir. Zayıf, hasta, sıkışık halde olan kimsenin, ibâdetlerinde, işlerinde azîmet yolunu terk etmesi, ruhsat yolu ile yapması lâzımdır. Kendi mezhebinin ruhsat yolu ile yapması da güç olursa, diğer üç mezhebden birini taklîd ederek yapması câiz olur.

Tefekkür etmek 16.10.2002

İnsanın, günahlarını düşünmesi ve bunlara tevbe etmesi, tâatlarını, ibâdetlerini düşünüp, bunlara da, şükür etmesi lâzımdır. Mahlûklardaki ve kendi bedenindeki ince san’atları, düzenleri, birbirlerine olan bağılılıklarını düşünerek de, Allahü teâlânın varlığını ve büyüklüğünü anlaması lâzımdır. Mahlûkların, varlıkların hepsine “Âlem” denir.

İnsana “Âlem-i sagîr” denir. İnsandan başka varlıkların hepsine “Âlem-i kebîr” denir. Âlem-i kebîrde olan herşeyin, âlem-i sagîrde, bir nümûnesi, benzeri vardır. İnsanın kalbi, rûh âlemine açılan bir kapıdır. Kâfirlerde bu kapı kapanmış, harâb olmuştur.

Bunun için, kâfirlerin rûh âleminde haberleri yoktur ve olamaz. Kalbin hayat bulması, rûh âlemine açılması için tek çâre, tek ilâc, iman etmesidir, Müslüman olmasıdır. Müminin kalb kapısından Âlem-i emre girmesi ve bu âlemde sonsuza, ebedî hayata ilerlemesi için, çalışması lâzımdır.

İslâmiyetin sekiz ana ilminden biri olan “Tasavvuf” ilmi, bu çalışmaları öğreten, mu’azzam bir ilimdir. Bu ilmin mütehassıslarına “Velî” ve “Mürşid” denir. Mürşidlerin en meşhûru, imâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûkîdir.

Tıb ve fen fakültelerinde okuyup da, mahlûklardaki san’at inceliklerini, aralarındaki hesâblı bağlantıları gören ve anlıyabilen akli başında bir kimsenin, Allahü teâlânın varlığına, birliğine, büyüklüğüne, ilmine, kudretine inanmaması mümkün değildir. İnanmıyanın, anormal, geri kafalı, câhil olması, yahut inâdcı, şehvetlerine düşkün bir budala olması veya nefesine esîr olmuş, işkence yapmaktan zevk alan, zâlim bir sadist olması lâzım gelir. Kâfirlerin hayat hikâyeleri incelenirse, bu üç kısımdan biri olduğu hemen meydana çıkar.

Hadîs-i şerifte, “Varlıklardaki nizâmı düşünerek Allahü teâlâyı iman ediniz!” buyruldu. Astronomi okuyup da, yer küresinin, ayın, güneşin ve bütün yıldızların boşlukta dönmelerinde ve birbirlerinden uzaklıklarında bulunan düzeni, hesâbları anlıyan kimsenin, imanı artar. Dağların, madenlerin, nehirlerin, denizlerin, hayvanların, bitkilerin, hatta mikropların yaratılmasında, çeşitli faydalar vardır. Hiçbiri boş yere, lüzûmsuz yaratılmamıştır.

Bulutlar, yağmurlar, şimşekler ve yıldırımlar, yer altındaki sular ve enerji maddeleri ve hava, kısaca her varlık belirli hizmetler, belli vazîfeler yapmaktadır. İnsanlar, bu sayısız mahlûkların, sayılamıyacak hizmetlerinden bugüne kadar pek azını anlıyabilmiştir.

“Tefekkür gibi kıymetli ibâdet yoktur”

17.10.2002

Aklı başında olan kimsenin, tefekkür vazîfesini hiç ihmâl etmemesi lâzımdır. Yarın ölmeyeceğinden emîn olan kimse var mıdır? Allahü teâlâ, hiçbir şeyi bâtil, faydasız yaratmamıştır. İnsanların anlıyamadıkları, göremedikleri faydalar, anlıyabildiklerinden katkat daha çoktur.

Tefekkür, dört türlü olur. Allahü teâlânın mahlûklarındaki güzel san’atları, faydaları düşünmek, Ona inanmağa ve sevmeye sebep olur. Onun va’d ettiği sevapları düşünmek, ibâdet yapmağa sebep olur. Onun haber verdiği azâbları düşünmek, Ondan korkmağa, kimseye kötülük yapmamağa sebep olur.

Onun nimetlerine, ihsânlarına karşılık, nefesine uyarak günah işlediğini, gaflet içinde yaşadığını düşünmek, Allahdan haya etmeye, utanmağa sebep olur. Allahü teâlâ, yerlerde ve göklerde bulunan mahlûkları düşünerek ibret alanları sever.

Hadîs-i şerifte, “Tefekkür gibi kıymetli ibâdet yoktur” “Bir an tefekkür, altmış sene ibâdetden daha hayırlıdır”. “Tefekkür, ibâdetin yarısıdır.” “Tefekkür gibi kıymetli ibâdet yoktur” buyruldu

Tefekkür etmek, dinimizde mühim bir ibâdettir. Tefekkür etmek, Allahü teâlânın yarattığı şeyler üzerinde düşünmek ve bunlardan ibret almaktır. Kur’an-ı kerimde akl-ı selim sahipleri övülürken mealen buyruluyor ki: “Onlar ayakta iken, otururken, yanları üstüne yatarken hep Allahı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışını inceden inceye düşünürler. “Ey Rabbimiz, sen bunları boşuna yaratmadın. Sen (boş, manasız şeyler yaratmaktan) münezzehsin. Bizi Cehennem azabından koru” derler.”

Mahlûkların yaratılışındaki hikmetleri kavrayamıyan insan akli, bunların hâlıkını, yaratanını hiç anlayamaz. Onun büyüklüğünü, sıfatlarını birâz anlıyabilen islâm âlimleri, şaşkına dönmüşler. “Onu anlamak, anlaşılamıyacağını anlamaktır” demişlerdir.

Mûsâ aleyhisselâmın ümmetinden biri, otuz sene ibâdet etmiş. Bir bulut kendisine gölge yaparak, güneşden korumuştur. Birgün bulut gelmemiş, güneşte kalmıştı. Annesine sebebini sormuş. Herhalde bir günah yapmışsın, demişdi. Hayır, günah işlemedim deyince, göklere, çiçeklere bakmadın mı? Onları görünce, yaratanın azametini düşünmedin mi? demiş. Evet, baktım. Fakat, tefekkürde kusur etdim diyince, bundan büyük günah olur mu? Hemen tevbe et, demişti.

Özürü kabûl etmemek günah olur 18.10.2002

Müslümanın hatalı bir iş yaptığında özür dilemesi lazım olduğu gibi, özrü kabul etmek de lazımdır. Hadîs-i şerifte, “Müslüman kardeşinin özürünü kabûl etmemek günah olur” buyruldu.

Özürü kabûl etmek ve kusurları af etmek, Allahü teâlânın sıfatlarındandır. Böyle olmiyan kimseye, Allahü teâlâ gadab ve azâb eder.

Özürde bulunmak üç türlü olur: Niçin yaptım? Veya şunun için yaptım. Keşki yapmasaydım demek veya yaptım, bir daha yapmam demek. Yahut yapmadım diyerek inkâr etmektir. Yaptım, bir daha yapmam demek, tevbe olur.

Mümin, af etmesi için özür dilemesini bekler. Münâfık, ayıpların ortaya çıkmasını ister. Hadîs-i şerifte, “İffet sâhibi olunuz. Çirkin şeyler yapmayınız. Kadınlarınızı da, affı yapınız” ve “İffet sâhibi olursanız, kadınlarınız da affı olur. Ananıza babanıza ihsân ederseniz, çocuklarınız da size ihsân eder. Din kardeşinin özürünü kabûl etmiyen, kevser havzından içmiyecektir” buyruldu.

Bu hadis-i şerif, din kardeşinin kötülük yaptığını ve özürünün yalan olduğunu bilmiyen kimse içindir. Çünkü, bunun özürünü red etmek Müslümana sû-i zan etmek olur. Yalan söylediğini bilerek özürünü kabûl etmek, af olur. Af etmek, vâcib değil, müstehabdır.

Müslüman yanlış bir iş yapınca ona beddua etmek de uygun değildir. Hadîs-i şerifte, “Kendinize, evlâdınıza, kötü duâ etmeyiniz. Allahın kaderine râzı olunuz. Nimetlerini arttırması için duâ ediniz” ve “Ananın, babanın çocuğuna olan ve mazlûmun, zâlime olan bedduâları, red olunmaz” buyruldu.

Bir Müslümanın kâfir olması için duâ edenin kendisi kâfir olur. Bir zâlimin, kâfir olarak ölerək, sonsuz azâb çekmesini istemek, küfür olmaz. Mûsâ aleyhisselâmın böyle duâ ettiği, Kur’ân-ı kerîmde bildirilmiştir. İmâm-ı a’zam Ebû Hanîfe başkasının kâfir olmasını istemek, küfür olur buyurdu. Zâlimden başkasına bedduâ etmek haramdır. Zâlime, zulmü kadar bedduâ etmek câiz olur. Câiz olan birşeyin miktarı, özürün miktarı kadar olur.

Zâlime de bedduâ etmemek, sabır etmek ve hatta, af etmek daha iyidir. Zimmiye ve herhangi bir kâfire, Allah ömür versin demek, câiz değildir. Müslüman olması için, böyle duâ etmek, câiz olur. Kâfire saygı ile selâm veren, kâfir olur. Kâfire saygı bildiren bir söz söylemek, meselâ üstâdım demek, küfür olur.

Müslümana kötü isim takmak 19.10.2002

Müslümana kötü isim takmak veya başkasının taktığı kötü ismi söylemek câiz değildir. Soy adı ve müsteâr isim koymak câizdir. Hadîs-i şerifte, “Kötü ismi olan, bunu güzel isme çevirsin!” buyruldu. Müslümana güzel isim takmak câizdir. Çocuğuna, övücü isim koymamalıdır. Meselâ Reşîd, Emîn ismini vermemelidir. Muhyiddîn, Nûrûddîn gibi isimler de, yalan ve bid’at olur. Fâsıkları, câhilleri, mürtedleri böyle isimlerle çağırmak mekrûhdur. Çünkü, bunlar, medh edici, övücü isimlerdir. Mecâz olarak da, söylenemezler. Kendi çocuklarına, bu isimleri tefe’ül ederek, uğurlu olmak için koymak, câiz olur denilmiştir. Sâlih oldukları meşhûr olan âlimleri bu isimler ile zikretmek câiz ve faydalıdır.

Çocuğa konulacak isimler arasında en efdal olanı, Abdüllah, sonra Abdürrahmân, sonra Muhammed (Mehmed, şeklinde konulmalıdır), sonra Ahmed, daha sonra İbrâhîmdir. Allahü teâlânın isimlerinden olan Alî, Reşîd, Azîz gibi isimleri de koymak câizdir. Fakat, bu isimleri söylerken hurmet etmek lâzımdır. Bilerek hurmetsizlik eden kâfir olur.

Meselâ, ismi Abdülkâdir olana, Abdülkoydur demek, Hasen yerine Hasso, İbrâhîm yerine İbo demek, bu isimlerle alay etmek olur. Bu isimlerle alay etmek niyet edilmezse, küfür olmaz ise de, küfüre benziyen şeyi söylemekden sakınmak lâzımdır.

Çocuk, dünyaya gelip, hemen ölse, ism koymadan defin edilmez. Abdünnebî ismi câiz ise de, koymamak iyi olur. Evliyanın büyüklerinden Seyyid Abdülhakîm Arvâsî hazretleri 1943 senesinde vefât edinceye kadar, İstanbulda, Bâyezid câmi’inde, Salı, Perşembe ve Cumartesi günleri, ikinci namazından sonra, yirmibeş sene va’z ve irşâd etti.

Va’zlarında, “Çocuğun, ana-babası üzerinde üç hakkı vardır: Doğduğunda Müslüman ismi koymak. Daha sonra, kitapet, ilim ve san’at öğretmek. Bâlig olduktâ, dîni ve ahlâkı güzel bir Müslüman bulup, bununla hemen evlendirmelidir” buyurdu. Çocuklarını böyle evlendiren ana-baba, hatta yardımcı olan her akrabâ ve ahhâblar, aracılar ve hatta komşular çok sevap kazanırlar.

Avrupa’da, Amerika’da, din, edeb düşmanı olarak yetiştirilen soysuzlara, uydurma diploma vererek islâm memleketlerine gönderiyorlar. Bunlar, tuzaklarına düşen Müslüman evlâdlarını dinsiz, mezhebsiz yapıyorlar. Çocuklar sinsî yönlendirmeler ile kolayca, hâin, kâtil, satanist,terörist oluyorlar. Kızlarını, oğullarını bunların şerrinden korumayan ana babalar, evlâdlarını kendi elleri ile Cehenneme atmaktadırlar.

Günahta ısrar etmek 20.10.2002

Günah işlemekte ısrar çok tehlikelidir. Günah işlemeği kasd etmek, az işlese dahî, ısrâr etmek olur. Kasd etmek, niyet etmekle, irâde etmekle ve karar vermekle olur. Karar verip bir kerre yaparsa, ısrâr olur. Hiç yapmazsa, devamlı yapmağa kasd etmesi, karar vermesi ısrâr olmaz.

Devamlı yapmağa karar verip ve işleyip de pişman olur, terk ederse ısrâr olmaz. Tekrâr yapıp yine tevbe ederse, ısrâr olmaz. Günde çok kerre yapıp, her birinden sonra tevbe etmek, ısrâr olmaz. Tevbe ederken, günah işlediğine pişman olup üzûlmek ve günahdan hemen vaz geçmek ve bir daha yapmamağa karar vermek şarttır. Bu üç şartı yapmadan, yalnız dil ile tevbe etmek, yalancılık olur.

Küçük günahlara ısrâr etmek, büyük günah olur. Bir büyük günahı bir kerre yaptıktan daha büyük olur. Tevbe edince, büyük günah da af olur. Küçük günahı küçük görmek, büyük günahdır.

Küçük günah işlediğini söyliyerek övünmek, büyük günah olur. Küçük günah işliyen, âlim ve sâlih sanmak da, büyük günah olur. Küçük günah işleyince de, Allahü teâlâdan ve azâbından korkmak lâzımdır. Allahü teâlâdan utanmazsa ve azâb yapılacağını düşünmezse büyük günah olur.

Bunun için bir günah işlenince hemen tevbe, istiğfar etmelidir. Tevbeyi geciktirmemelidir. İstiğfar etmek, (estagfirullah) demektir. Tevbe, haram işledikten sonra, pişman olup, Allahü teâlâdan korkmak, bir daha yapmamaya azmetmek, karar vermektir. Hadis-i şerifte "Tevbe, günahtan sonra o günahı bir daha yapmamaktır." Buyuruldu.

Günahtan hemen sonra tevbe etmek farzdır. Tevbeyi geciktirmek de büyük günahdır. Bunun için de, ayrıca tevbe etmek gerekir. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: "Allaha tevbe edin!" (Nur 31) "Allahü teâlâ, tevbe edenleri sever." (Bekara 222) "Allaha tevbe-i nasuh yapınız!" (Tahrim 8) Nasuh kelimesine 23 mana verilmiştir. Bunlardan en meşhuru günahlara pişman olup, istiğfar etmek ve bir daha işlememeye karar vermektir. Nasuh tevbesinin ne olduğunu soran zata Peygamber efendimiz buyurdu ki: "Tevbe-i nasuh, günahkârın işlediği günahtan pişman olması, Allahtan magfiret dilemesi, bir daha böyle bir günah işlememesi demektir."

İstiğfarın fazileti çok fazladır. Kur'an-ı kerimde mealen buyuruluyor ki: "İstiğfar okuyunuz! İmdadinize yetişirim." (Hud 52)

Küçük de olsa günahtan korkmalıdır 21.10.2002

Büyük olsun küçük olsun her günahtan korkmak lazımdır. Günah, kulun yanında küçük ve kıymetsiz görününce, Allahü teâlâ katında büyük olur. Kul küçük günahı büyük görünce, o günah Allahü teâlânın katında küçülür. Mümin, iman ve marifetiyle küçük günahları da büyük görür. Her günah işleyişte kalbi sızlar.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki: "Mümin, günahını dağ gibi görüp, üstüne düşeceğini korkar. Münafık ise, burnunun üzerine konan ve hemen uçacak sinek gibi görür."

Bunun için günahtan korkup, hemen tevbe istiğfar etmelidir. Hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

"Allahü teâlâ, günah işleyip pişman olanı, istiğfar etmeden önce affeder."

"Küçük günahlarda ısrar edilirse küçük kalmaz. Büyük günahlara istiğfar edilirse büyük kalmaz."

"İstiğfar eden, günde 70 defa aynı günahı işlese ısrar etmiş sayılmaz."

"Günde 70 defa istiğfar edenin, 700 günahı affolur."

"İstiğfara devam edeni, Allahü teâlâ, dertlerden, sıkıntılardan kurtarır. Ummadığı yerden rızıklandırır."

"Bir mümin günah işleyince, melek üç saat bekler, eğer o kimse istiğfar ederse, o günahı yazmaz."

"Günahınız çok olup göklere kadar ulaşırsa, pişman olunca, Allahü teâlâ, tevbenizi kabul eder."

"Günahlar kalbi paslandırır, karartır. Kalblerin cilasası ise istiğfardır."

"Derdinizi ve devasını bildireyim. Derdiniz, günahlar, devası da istiğfardır."

"Bir günahkâr, istiğfar eder, sonra bu günahı tekrar yapar, sonra istiğfar eder. 3 üncüde yine yapar, yine tevbe ve istiğfar ederse, 4üncü defa yapınca, büyük günah yazılır."

"Tevbe eden günah işlememiş gibi olur."

"Günaha devam edip, dili ile istiğfar eden, rabbi ile alay etmiş sayılır."

"Herkes günah işler. Fakat günahkârların en iyisi tevbe edendir."

“Günahına pişman olup abdest alıp, namaz kılanı ve günahı için istiğfar edeni, Allahü teâlâ affeder.”

“Kıyamette, amel defterinde çok istiğfar bulunana müjdeler olsun!”

“Sonra yaparım diyenler helak oldu”

22.10.2002

Günahlara tevbe edebilmek, Hak teâlânın büyük nimetlerinden biridir. Günah işleme korkusu ile tevbeyle asla geciktirmemelidir! Çünkü, hadis-i şerifte “Sonra yaparım diyenler helak oldu” buyuruldu. Yani tevbeyle ve diğer iyi işleri geciktirenler, bu günün işini yarına bırakanlar, aldandı, ziyan etti.

Hiz. Huzeyfe, çoluk çocuğunu idarede çok üzölürdü. Halini arz edince, Peygamber efendimiz buyurdu ki: “Ey Huzeyfe, neden istiğfar etmiyorsun? Ben günde yüz defa istiğfar ederim.”

Peygamber efendimiz (“Estagfirullahellezi la ilahe illa hüverrahmanürrahim el-hayy-ül-kayyumüllezi la-yemutü ve etubü ileyh Rabbigfir li ” istiğfarını 25 defa okuyanın, odasında, ailesinde, evinde ve şehrinde kaza, belâ olmaz.) buyurdu. Bunu her sabah ve akşam okumalıdır! Âlimlerin çoğu, talebelerine ve evlatlarına bunu okumalarını tavsiye etmişler, çok faydasını görmüşlerdir. Bu nimetlere kavuşabilmek için Ehl-i sünnet itikadında olmak ve dinimizin emir ve yasaklarına riayet etmek şarttır. İtikadı bozuk olanın, bid’at ehlinin okuması fayda vermez.

Ehl-i sünnet itikadında olmak, kul haklarını ve kazaya kalan farzlarını ödemek ve haramlardan vazgeçmek şartı ile cuma günü sabah namazından önce, aşağıdaki duâyı okuyanın bütün günahlarının affedileceği hadis-i şerifle bildirildi. Duâ şudur:

“Estagfirullahelazim ellezi la ilahe illa hüvel hayyel kayyume ve etubü ileyh.”

Tevbe istiğfardan önce yapılmalıdır! Tevbe çirkin şeyi bırakıp güzel olana dönmek demektir. İstifgar, günahın çirkinliğini görüp, ondan yüz çevirdikten sonra, mağfiret talep etmektir. Hadis-i şerifte “Pişmanlık tevbedir.” buyuruldu.

Yapılan günahları her hatırlayıpta istiğfar etmelidir! Günahları hatırladıkça istiğfara devam edilirse, geçmiş günahlar affolur.

Bir kimse günah işleyince, Allahü teâlânın bu günahı işlerken gördüğünü bilse, Allahü teâlâ, kulunun kendisini hatırlaması sebebiyle günahını affeder.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki: “İşlediği günahı, Allahü teâlânın bildiğine inanan, günahına tevbe etmese bile, Allahü teâlâ onu affeder.” Allahü teâlânın bildiğine inanan, işlediği günahıtan dolayı üzüntü duyur, pişman olur.

Günah sıradan iş haline gelirse 23.10.2002

Kişi, işlediği günahların günah olduğunu nutup, sıradan bir iş gibi yapmaya başlarsa imanı imanı tehlikeye girer. Bunun için kişinin günah işlediğini bilmesi , üzölmesi büyük nimettir. O kişinin mümin olduğunu gösterir. Bu üzüntü tevbe etmeye sebep olur. Allahü teâlânın hakkı olan günahları için tevbe etmeli, pişmanlık ve üzüntü duymalı, günahı terketmeli, kefaret olması için çok sevap işlemelidir! Hadis-i şerifte “Günah işlediğin zaman, karşılığında onu mahvedecek sevab işle!” buyuruldu.

Kul hakkının kefareti için, hak sahiplerine iyilik ve duâ etmelidir! Hak sahibi ölmüş ise, o kimseyi rahmetle anmalı, çoluk çocuğuna ve varislerine ihsanda bulunmalıdır! Günahları için istiğfara devam etmelidir! Hadis-i şerifte “Allahü teâlâ, istiğfara devam edeni, her sıkıntıdan kurtarır, her darlıkta bir genişlik verir ve ummadığı yerden rızıklandırır.” buyuruldu.

İşlediği günahı, Allahü teâlânın bildiğine inanan kimse, Allaha inanıyor demektir. Allahü teâlâyı inanan kimse de günah işleyince, günahını Allahü teâlâ gördüğü için utanır ve ister istemez pişmanlık duyar. Pişmanlık ise tevbedir. Tevbe eden kimseyi de Allahü teâlâ affeder. Hadis-i şeriflerde “Ya Rabbi, iyilik edince müjdelenen, kötülük edince istiğfar edenlerden eyle” şeklinde dua etmeniz emir olundu.

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Yatağa girince, 3 defa “Estagfirullahelazim ellezi la ilahe illa hüv el-hayyel- kayyume ve etubü ileyh” diyenin günahları, deniz köpükleri kadar çok olsa da, affolur.”

“Mümin, günah işleyince, kalbinde siyah bir nokta hasıl olur. İstifgar edince, nokta silinir, kalbi cıllanır. Tekrar günah işlerse, siyah nokta büyür, nihayet kalbini kaplar.”

“Allaha teâlâ, Ey kullarım, koruduklarım hariç, hepiniz günahkârsınız, benden mağfiret dileyeni bağışlarım. Mağfiret etmeye kadir olduğuma inananı affederim,buyuruyor”

“Günahıtan korunmayı Allahü teâlâ da (dünya ve ahirette felaketlerden) korumaz.”

"Müminler için, her gün 25 defa, istiğfar okuyanın kalbinden kin, hile ve hased çıkar. İsmi evliyalar arasına yazılır. Ona bütün müslümanlar sayısınca, sevab verilir. Kıyamette bütün müminler, "Ya Rabbi, bu kulun bizim için istiğfar okudu. Sen de onu affet!" derler."

Müminler için istiğfar: "Allahümmagfir-li velîvalideyye velî üstaziyye velîl-müminine vel-müminat, vel-müslimine vel-müslimat, el-ahya-i minhüm vel-emvat, birahmetike ya erhamerrahimin."

Küçük günaha devam edilirse 24.10.2002

Günahların bazısı, bazısına göre küçük görünse de, Allahü teâlânın emirlerini yapmamak olduğu için hepsi de büyüktür. Çünkü Allahü teâlânın gazabı günahlar içinde gizlidir. Hadis-i şerifte, "Küçük günaha devam edilirse, büyük olur." buyuruldu. Küçük görülen günah büyü. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

"Günahların küçük görüneninden sakının! Bunlar toplanınca sahibini helak eder. Bu şuna benzer ki, bir kavim bir vadiye iner, çerçöp, odun ne bulurlarsa toplayıp getirirler. Böylece koca bir yığın olur. Bunu yakıp ateşinde ekmeklerini pişirirler. İşte küçük görünen günahlardan hesaba çekilen de helak olur."

"Hep günah işliyenin kalbi mühürlenir, artık sevab işleyemez olur."

Biri, 2-3 defa (Vay günahlarım) deyince, Resulullah "Allahümme mağfiretüke evseu min zünubi ve rahmetüke erca indi min ameli diye duâ et." buyurup, o kişiye üç defa tekrarlattıktan sonra "Allah seni affetti." buyurdu.

Günah işlemeye devam eden kimse unutkan olur, ahmaklaşır, akli da azalır. Hadis-i şerifte "Günah işliyenin bir akli gider, bir daha geri dönmeyiz." buyuruldu.

Günahların hepsi Allahü teâlânın emrini yapmamak olduğundan büyüktür. Hadis-i şerifte, buyuruldu ki: "Ufacık bir günahattan kaçınmak, bütün cin ve insanların ibâdetleri toplamından daha iyidir."

Günahlarda değil istigfarda ısrarlı olunmalıdır. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki: "Allahü teâlâ, istiğfara devam edeni, her sıkıntıdan kurtarır, her darlıkta bir genişlik verir ve ummadığı yerden rızıklandırır."

"Rabbim, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Kötü işlerde bulundum. Senden başka günahımı affedecek yoktur. Beni affet!" diyenin karıncalar sayısınca günahı olsa, Allahü teâlâ affeder."

Hz. Beraya "Kendinizi elinizle, tehlikeye atmayın" ayeti düşmanla karşılaşır şehit düşene kadar savaşan kimse hakkında mıdır?" diye sorulunca; Hz. Bera, "Hayır! Bir günah işleyip sonra da Allah onu bağışlamaz diyen hakkındandır" dedi.

Hasan-ı Basri hazretlerine birisi kıtlıktan şikayet etti. Başka birisi fakirlikten, diğer birisi de çocuğunun olmadığından şikayette bulundu. Hepsine de istiğfar etmesini tavsiye etti.

Müslümanı iyilikleri ile hatırlamalı 25.10.2002

Kur'an-ı kerimde Allahü teâlânın, asilerden intikam alacağı bildiriliyor. Onun için hiçbir günahı küçük görmemeli. Çünkü Allahü teâlâ, intikam alıcıdır. İstedğini yapmakta hiç kimseden çekinmez. Gazabını günahlar içinde gizlemiştir. Küçük sanılan bir günah, intikamına, gazabına sebep olabilir. Yüzbin yıl ibadet eden bir kulunu, bir günah için, sonsuz olarak reddedebilir ve hiçbirşeyden çekinmez. Bunu Kur'an-ı kerim bildiriyor ve ikiyüzbin yıl itaat eden şeytanın, kibredip, secde etmediği için, ebedî mel'un olduğunu haber veriyor. Hz. Âdemin oğlunu, bir adam öldürdüğü için, ebedî tard eyledi.

İşlediği günahlar sebebiyle başkaları da zarar gördüyse, onların yanlış yola sapmasına sebep olmuşsa, tevbesini aleni yapması onları duyurması lazımdır.

Bir zamanlar, bir âlim, halkı dalalet sevkeder, onlara kötü örnek olur. Sonra tevbe edip, herkesi, iyiliğe, doğruluğa, hidayete davet etmeye çalışır. Allahü teâlâ, âlime söylenilmek üzere, o milletin peygamberine şöyle vahyeder:

"Eğer günahların benimle senin aranda olsaydı affederdim. Fakat birçok insanın sapıtmasına, Cehennemlik olmasına sebep oldun."

Bir küçük günahı yapmamak bütün cihanın nafile ibâdetlerinden daha sevabdır. Çünkü nafile ibâdet yapmak farz değil, günahlardan kaçmak ise herkese farzdır.

Günah ne kadar küçük olursa olsun, ısrar edildiği takdirde büyük günah olur. Bir taşın üzerine devamlı damlayan su, taş üzerinde iz bırakır, zamanla taşı bile deler.

Günahı küçümsemek veya günahı ile övünmek de küçük günahı büyüdür. "Falancanın yaptıklarını yüzüne vurarak rezil ettim" yahut "Öyle bir hile yaptım ki elindeki malı yok pahasına aldım; kendi malımın aybını da şu şekilde gizliyerek yüksek fiyatla sattım" diyerek günahın

açıklanması, günahı daha da büyütür. Çünkü o günahın başkaları tarafından yapılmasını teşvik etmiş olur.

Hele âlim veya halka rehber ve örnek durumunda olan kimselerin yaptıkları her kabahat büyük sayılır. Çünkü iyi ile kötüyü ayıramıyan birçok kimsenin o günahı işlemesine sebep olur.

İyi kimselerin de bazı kötü huyları bulunabilir. Böyle kimselerin kötü huylarını değil, iyi huylarını örnek almalıdır! Hadis-i şerifte buyruldu ki: “Bir müminin iyiliğini unutup da kötülüğünü hatırlayanı Allah sevmez”

Münafıklığın âlametleri 26.10.2002

Müslüman olmadığı halde, müslümanları aldatmak için müslüman görünen kimselere münafık denir. Münafıklığın bazı âlametleri vardır. Bu âlametlerin biri bir kimsede bulunsa, o kimseye münafık denmez, onda münafıklık âlametleri var denir. Mesela yalan söylemek münafıklık âlametidir. Bir kimse, yalan söylese münafık olmaz. Münafıkların işlediği bir işi işlemiş olur.

Nifâk, münâfıklık, içinin dışına uymamasıdır. Kalbinde küfür olan kimsenin mümin olduğunu söylemesi, dinde nifâk olur. Kalbinde düşmanlık olup, dostluk göstermek dünya nifâkı olur. Küfürün en kötüsü, dinde nifâk yapmaktır. Medîne şehrindeki münâfıkların reîsi, Abdüllah bin Übey bin Selûl idi. Müslümanların Bedir gazâsındaki zaferlerini görünce, Müslüman olduklarını söylediler. Fakat, kalbleri ile inanmadılar.

Hadîs-i şerifte, “Müslümanlara, sözleriyle dostluk gösterip, davranışlarıyla düşmanlık edenlere, Allahü teâlâ ve melekler la’net eylesin” ve “Münâfıkın üç âlâmeti vardır: Yalan söyler, sözünde durmaz ve emânete hıyânet eder” buyruldu. Böyle kimse, Müslüman olduğunu söylese, namaz kılsa da, münâfıktır.

Birine mal, söz veya sır emanet edilse, o kimse de bu söz veya sırrı başkalarına söylese, yahut emanet edilen mala zarar verse, çalsa, yani hıyanet etse, bu işler münafıklık olur.

Münafığın âlametlerini bildiren hadis-i şeriflerden birkaçı şöyle:

“Müminin hastalığı günahlarına kefarettir olur. İyileşince bundan ibret alır. Münafık ise, bağlanıp sonra salıverilen deveye benzer. Deve, niçin bağlandığını ve niçin salındığını bilmediği gibi, münafık da, hasta olup iyileşince, bundan ibret almaz.”

“Ezanı işitip de, camideki cemaate gitmemek, münafıklık âlametidir, dört kitapta da lânetlenmiştir.” “Kadın ve çocuklar olmasaydı, cemaate gelmiyen erkeklerin evinin yakılmasını emrederdim.” “Bizimle münafıkları ayıran âlâmet, yatsı ile sabah namazını cemaatle kılmaktır. Münafıklar, yatsı ve sabah namazına devam edemez.”

“Yatsı ile sabah namazını cemaatle kılmak, münafıklara çok ağır gelir. Eğer bundaki ecir bilselerdi, sürünerek de olsa, cemaate gelirlerdi.

Cemaate gelmiyen münafık demek değildir. Kendisinde münafıklık âlametinden bir âlamet var demektir. Verdiği sözde durmamak da münafıklık âlametidir. Sözünde durmıyana münafık denmez. Fakat münafıklık âlametinden birini işlemiş olur.

“Birbirinizi gıybet etmeyiniz!” 27.10.2002

Kötü huyların en zararlılarından biri de gıybet etmektir. Belli bir müminin aybını, onu kötülemek için arkasından söylemek, gıybet olur. Kötüleyen sözler doğru ise, (gıybet) olur. Yalan ise, (iftirâ) olur.

Gıybet ve iftirâ söylemek, büyük günah olduğu gibi, bunları dinlemek de haramdır. Söyleyen ve dinleyen, Cehennem ateşinde yanacaktır. Söyleyeni susdurmali, susduramaz ise, oradan kalkıp gitmelidir. Ve bunlar için, hayır duâ etmelidir.

Dostların, ahabâbların hiç gıybeti yapılır mı: Bunların arkasından veya her görüşte, sâhiplerine hayır duâ etmelidir. Mezarların üzerine taşlar dikip, üzerlerine ölenin ismi yazılır, geçenler, görenler, bu meyyite rahmet ve istigfâr okurlar. Senelerce bu duâlara kavuşan meyyitler kabir azâbından kurtulur.

Gıybet, haramdır. Dinleyen, o kimseyi tanımiyorsa, gıybet olmaz. Bedeninde, nesebinde, ahlâkında, işinde, sözünde, dîninde, dünyasında, hatta elbisesinde, evinde, hayvanında bulunan bir kusur, arkasından söylendiği zaman, bunu işitince üzülürse, gıybet olur.

Kapalı söylemek, işâret ile, hareket ile bildirmek, yazı ile bildirmek de, hep söylemek gibi gıybetir. Bir Müslümanın günahı ve kusuru söylendikte, başkalarının, elhamdülillâh biz böyle değiliz demeleri, gıybetin en kötüsü olur. Birisinden bahsedilirken, elhamdülillâh, Allah, bizi hayasız yapmadı gibi, onu kötülemek, çok çirkin gıybet olur. Falanca kimse çok iyidir, ibâdetde

şu kusuru olmasa, daha iyi olurdu demek, gıybet olur. Hucurât sûresinde, onikinci âyetinde meâlen, **“Birbirinizi gıybet etmeyiniz!”** buyuruldu.

Gıybet, adam çekiştirmek demektir. Birisini gıybet etmek, ölmüş insanın etini yemek gibi olur buyuruldu. Hadîs-i şerifte, **“Kıyâmet günü, bir kimsenin sevap defteri açılır. Yâ Rabbî! Dünyada iken, şu ibâdetleri yapmıştım. Sahîfede bunlar yazılı değil, der. Onlar, defterinden silindi, gıybet ettiklerinin defterlerine yazıldı denir”** ve **“Kıyâmet günü bir kimsenin hasenât defteri açılır. Yapmamış olduğu ibâdetleri orada görür. Bunlar seni gıybet edenlerin sevaplarıdır, denir”** buyuruldu.

İbrâhîm Edhem hazretleri, bir yemeğe da’vet edilmişti. Sofrada, çağrılanlardan birinin bulunmadığı söylenince, o ağır kimsedir, denildi. İbrâhîm bin Edhem, gıybet edildi, buyurdu ve çıkıp gitti.

Kötülükleri meydanda olanların gıybeti 28.10.2002

Ebû Hüreyre hazretleri diyor ki, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile oturuyorduk. İçimizden birisi kalkıp gitti. Yâ Resûlallah! Rahatsız olup gitti, denildi. **“Arkadaşınızı gıybet ettiniz, etini yediniz”** buyurdu.

Hz.Âişe diyor ki, Resûlullahın yanında, bir kadının uzun olduğunu söyledim, **“Ağzında olanı çıkar!”** buyurdu. Tükürdüm. Ağzımdan et parçası çıktı. Allahü teâlâ sıfatları, özellikleri, cisim şeklinde göstermeğe kâdirdir.

Allahü teâlâ, Mûsâ aleyhisselâma vahy eyledi ki, **“Gıybet edip tevbe eden kimse, Cennete en son gidecektir. Gıybet edip, tevbe etmiyen kimse, Cehenneme en önce girecektir.”** Hadîs-i şerifte, **“Bir kimse için söylenen kusur, onda varsa, bu söz gıybet olur. Yoksa bühân, yani iftirâ olur”** buyuruldu.

Gıybet, üç türdür: Birincisinde, ben gıybet etmedim, onda bulunan şeyi söyledim, der. Böyle söylemek, küfür olur. Çünkü, harama, helâl demiş olur. İkincisinde, gıybet olunana duyurmaktır. Büyük haram olur. Tevbe etmekle af edilmez. Onunla helâllaşmak da lâzım olur. Üçüncüsünde, gıybet olunanın bundan haberi olmaz. Tevbe ve istigfâr etmekle ve ona hayır duâ etmekle af olur.

Dindeki kusurları söylemek, meselâ namaz kılmaz veya şarap içer veya hırsızlık eder veya söz taşıyıcıdır demek ve dünyadaki kusurlarını söylemek, meselâ sağırdır, şaşındır demek, gıybet olur. Dindeki kusurları, onu kötülemek için söylenirse, gıybet olur. Onun islâhını düşünerek söylerse, gıybet olmaz. Acıyarak söylemek de, gıybet olmaz denildi. Bu köyde, namaz kılmıyan var veya dinsiz var, hırsız var demek, gıybet olmaz. Çünkü, belli bir şahs söylenmemiştir.

Bir kimse, namaz kılar, oruc tutar, hem de insanlara eli ile zarar verir. Meselâ döver, mallarını gasb eder, hırsızlık eder. Yahut dili ile zarar verir. Meselâ söver, iftirâ eder, gıybet eder, söz taşır. Bunun gibi, âşikâre yapılan fık ve haramları ve bid’atları söylemek, gıybet olmaz. Bunları men etmesi için haber vermesi, günah olmaz.

Babasının mâni olacağını bilen, bunu söylemesi veya yazarak bildirmesi lâzımdır. Mâni olacağı bilinmiyorsa haber vermek câiz olmaz. Çünkü, düşmanlığa sebep olur.

Gıybet etmenin sebepleri 29.10.2002

İnsanı gıybet etmeğe sürükliyen sebepler çoktur. Bunlardan onbiri şunlar: Ona karşı düşmanlık, yanında olanların fikirlerine uymak düşüncesi, sevilmiyen bir kimseyi kötülemek, kendisinin o günahda bulunmadığını bildirmek, kendinin ondan üstün olduğunu bildirmek, hased etmek, yanında bulunanları güldürmek, şakalaşmak, onunla alay etmek, ummadığı kimsenin haram işlemesine hayretini bildirmek, buna üzüldüğünü, ona acıdığını bildirmek, haram işlediği için onu sevmediğini bildirmek.

Gıybet, insanın sevaplarının azalmasına, başkasının günahlarının kendisine verilmesine sebep olur. Bunları, her zaman düşünmek, insanın gıybet etmesine mani olur.

Yanında gıybet yapıldığını işiten kimse, buna hemen mani olmalıdır. Hadîs-i şerifte, **“Yanında, din kardeşine gıybet edilince, gücü yettiği halde ona yardım etmiyen kimsenin günahı, dünyada ve âhirette kendisine yetişir”** buyuruldu.

Gıybet yapılırken, orada bulunan kimse, korkmazsa, söz ile, korkunca, kalbi ile red etmezse, gıybet günahına ortak olur. Sözü kesmesi veyahud kalkıp gitmesi mümkün ise, bunları yapmalı. Eliyle, başıyla, gözüyle men’ etmesi kâfi gelmez. Açıkca, sus, demesi lâzımdır.

Gıybet etmenin keffâreti, üzülme, tevbe etmek ve onunla helâllaşmaktır. Pişman olmadan helâllaşmak, riyâ olur, ayrı bir günah olur. Ölüyü gıybet etmek te haramdır.

Altı kişinin kusurlarını, ayıplarını arkasından söylemek, gıybet olmaz: Ona acıdığı için söylemek, ona mani’ olunması için söylemek, fetvâ almak için söylemek, Müslümanları onun

şerrinden korumak için söylemek. O kusur, ona isim olmuş ise, onu bu isim ile tanıtmak mecburiyetinde olmak. Âşikâre, herkesce bilinen fıska, bid'atı ve zulmü söylemek.

Kızarak, onu kötülemek niyeti ile söylenen, gıybet olur. Satılmakta olan malın kusurunu müşteriye söylemek, satıcıyı gıybet etmek olmaz. Evlenecek olanların aybını, kusurunu haber vermek, gıybet olmaz, nasihat olur.

Birşeyi bilmeyene nasihat vermek, vâcibdir. Açıkca haram işliyenin ve zulmedenin, açık olmalıyorsa başka aybılarını bildirmek, gıybet olur. Hadîs-i şerifte, **“Haya cilbâbını çıkaran kimseyi söylemek gıybet olmaz”** buyruldu.

Burada, haya cilbâbını çıkarmak, açıkca haram işlemek demektir. Hadis-i şerif, böyle kimsenin hayası olmadığını işâret etmektedir.

Tevbe etmenin önemi 30.10.2002

Tevbe, haram işledikten sonra, pişman olup, Allahü teâlâdan korkmak, bir daha yapmamağa azmetmek, karar vermektir. Dünyada zarar hâsıl olmasından korkarak pişman olmak, tevbe olmaz. Çeşitli günah işliyenin bunlardan bazısında ısrâr ederken, bazısına tevbe etmesi, sahîh, geçerli olur.

Tevbeden sonra, günahı tekrâr işliyenin, tekrâr tevbe etmesi sahîh olur. Böylece, çok kere tevbe etmesi, sahîh olur. Büyük günahın af olması için, tevbe etmek şarttır. Beş vakit namaz ve Cum'a namazı, Ramezân-ı şerîf orucu, hac etmek, istigfâr etmek, büyük günah işlemekten sakınmak gibi ibâdetler, küçük günahların af edilmesine sebep olur.

Şartlarına uygun olarak tevbe edince, küfür ve günahlar muhakkak af olunur. Hacc-ı mebrûr, kazaya kalmış olan farzlardan ve kul haklarından başka günahların afına sebep olur. Şartlarına uygun olarak ve ihlâs ile yapılan hacca, (Hacc-ı mebrûr) denir.

Bu ikisinin af olması için, kazaların ve kul haklarının ödenmesi de lâzımdır. Hac ile, farzı yapmamanın günahı af edilmez ise de, vaktinde yapmamanın, vaktinden sonraya bırakmanın günahı af edilir.

Hacdan sonra, farzları kaza etmeğe hemen başlamazsa, geciktirme günahı tekrâr başlar ve zamanla katkat artar. Geciktirmek, büyük günahdır. Bunu iyi anlamak lâzımdır. **“Hacc-ı mebrûr yapanın günahları af olur. Dünyaya yeni gelmiş gibi olur”** hadis-i şerifi, kaza ve kul hakkından başka günahların af olacağını göstermektedir.

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” arefe gecesinde ve Müzdelifede, hâcılarının günahlarının af edilmesi için yaptığı duâların da, böyle olduğu bildirilmiştir. Kaza ve kul haklarının da, afa dâhil olduğunu bildiren âlimler var ise de, bunlar, tevbe edip de kazadan ve ödemekten âciz olanlar içindir.

Hûd sûresinin yüzonbeşinci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Hasenât, günahları yok eder”** buyruldu. Bu âyet-i kerîmeye, kazası yapılmıca, af olurlar manası verilmiştir. Gıybet olunan kimsenin iştirakinden sonra üzülmesi de, bu gıybeti yapan için, ayrıca büyük günah olur. Bu günahın afına sebep olacak hasene, onunla helâllaşmaktır.

“Allahü teâlâ, tevbe edenleri sever” 31.10.2002

Günahdan sonra hemen tevbe etmek farzdır. Tevbeyi geciktirmek de, bu günahı işlemekten daha büyük günahdır. Bu günah, her gün bir misli artar. Bunun için de ayrıca tevbe etmek lâzımdır. Bir günahın tevbesi yapılmıca, bunun tevbesini geciktirme günahlarının hepsi af olur.

Farzı yapmamanın tevbesi, ancak kaza etmekle sahîh olur. Her günahın afı için, kalb ile tevbe etmek ve dil ile istigfâr etmek ve beden ile kaza etmek lâzımdır. Yüz kere tesbîh etmek, yani **“Sübhânallahi ve bi-hamdihi sübhânallahil'azîm”** demek ve sadaka vermek ve bir gün oruc tutmak, çok iyi olur.

Nûr sûresinin otuzbirinci âyetinde meâlen, **“Ey müminler! Allaha tevbe ediniz!”** buyruldu. Tahrîm sûresinde, sekizinci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Allaha tevbe-i nasûh yapınız!”** buyruldu. Nasûh kelimesine yirmüç mana verilmiştir. Bunlardan en meşhûru, pişman olup, dili ile istigfâr etmek ve bir daha işlememeğe karar vermektir. Bekara sûresinde ikiyüzyirmikinci âyetinde meâlen, **“Allahü teâlâ, tevbe edenleri sever”** buyruldu.

Hadîs-i şerifte, **“En iyiniz, günahdan sonra hemen tevbe edeninizdir”** buyruldu. Günahların en büyüğü, küfürdür ve münâfıklıktır ve irtidâddır, dinden çıkmaktır.

Müslüman olmamış ve olmiyan kimseye, "Kâfir"denir. Müslümanları aldatmak için Müslüman görünen kâfire, "Münâfık" ve "Zındık" denir. Müslüman iken kâfir olan kimseye, irtidâd etti denir. İrtidâd edene "Mürted" denir. Bu üçü, kalbinden inanarak hâlis iman ederse, muhakkak Müslüman olur.

Erkek veya kadın, bir Müslüman, âlimlerin sözbirliği ile küfüre sebep olacağını bildirdikleri bir sözün veya işin küfüre sebep olduğunu bilerek, amden yani tehdîd edilmeden, istekle veya başkalarını güldürmek için söyler, yaparsa, manasını düşünmese dahî, imanı gider.

Eğer bunun küfüre sebep olduğunu bilmeyip, amden söyler, yaparsa, yine mürted olur. Çünkü, her Müslümanın, bilmesi lâzım olan şeyleri öğrenmesi farzdır. Bilmemesi özür değil, büyük günahdır. Küfüre sebep olan sözü, hatâ ederek yani amden olmayıp, yanılarak veya te'villi olarak veya tehdîd edilerek söylerse, mürted olmaz.

Küfüre sebep olması, âlimler arasında ihtilâflı olan bir sözü amden söyleyen mürted olmaz ise de, bunun tevbe ve istigfâr etmesi ve tecdîd-i nikâh yapması ihtiyâtlı olur.

Bid'at sahibinin zararı 1.11.2002

Küfürden, imansızlıktan tevbe şart olduğu gibi, bid'atlardan da tevbe şarttır. Ehl-i sünnet âlimlerinin sözbirliği ile olmiyan bildirdiklerine uymayan inanışa, ibadete "Bid'at" denir. Küfürden sonra en büyük günah bid'at sâhibi olmaktır. Bid'at sahibi, yaptığı doğru bildiği için, tevbe etmesi zordur, tevbe etmek aklına gelmez.

Bunlardan, bid'atini yaymak için, Müslümanlara bulaştırmak için çalışanların günahı katkat daha çoktur. Alimlerin sözle ve yazı ile nasihat vermeleri, câhillerin de, bunlarla görüşmemeleri, kitaplarını ve dergilerini okumamaları lâzımdır.

Bunların yalanlarına, iftirâlarına, heyecanlı ve ateşli sözlerine aldanmamak için çok uyanık olmalıdır. Şimdi mezhebsizler, Mevdûdîciler, Seyyid Kutbular ve Cemâ'at-i teblîgiyye denilen câhillere ve Vehhâbîlere ve çeşitli isimler altında ortaya çıkmakta olan sahte tarikatçılar, yalancı şeyhler, bazı ilahiyatçılar bozuk i'tikâdlarını, sapık inanışlarını yaymak için, her türlü vâsitaya başvuruyorlar.

Müslümanları aldatmak ve ehl-i sünneti ezmek, yok etmek için, nefislerinin ve şeytanın ve ingilizlerin yardımı ile akla ve hayale gelmiyecek tuzaklar, oyunlar hazırlıyorlar. Gençlerin, islâm dînini, hak yolunu, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarından okuyup öğrenmeleri lâzımdır. Öğrenmiyen, küfür, bid'at ve dalâlet sellerine yakalanıp boğulur. Dünya ve âhîret felâketlerine sürüklenir. Hakîkat Kitapevi, yalnız Ehl-i sünnet kitaplarını neşrederek sapıklıkları önlemeye çalışmaktadır. Bu kitapları alıp okuyarak, okutarak küfürden, bid'atten kendimizi korumalıyız.

Bid'at sâhiblerinin liderleri, Kur'ân-ı kerîme yanlış, bozuk manalar veriyorlar. Bu manaları ileri sürerek, sapık düşüncelerini âyet ile, hadîs ile ispat ettiklerini ileri sürüyorlar. Ancak, ehl-i sünnet kitaplarını okuyarak, hakkı anlayanlar, bunlara aldanmaktan kurtulur. Hakkı bilmiyenlerin, bunların dalâlet girdâblarına, tuzaklarına düşmemeleri imkânsız gibidir.

Bunların sapık inanışları, Kur'ân-ı kerîmde ve hadis-i şeriflerde açıkça bildirilmiş olan ve müctehid imâmların sözbirliği ile bildirdikleri ve Müslümanlar arasına yayılmış iman bilgilerine uygun olmazsa, kâfir olurlar. Bunlara, "Mülhid" denir. Bunlar kendi bozuk inançlarını doğru bilirler. Zamanımızdakiler daha çok, "zındık" delilen sınıftandırlar. Söylediklerinin yanlış olduğunu kendileri de bilirler. Gizli din düşmanıdırlar. Dini yıkmak için bilerek, kasten yanlış söyleyip yazmaktadırlar.

Bozuk inançlardan korunabilmek için 2.11.2002

Bid'at sâhiblerinin, bozuk inançlı kimselerin, din düşmanlarının zararlarından korunmak için Ehl-i sünnet i'tikâdını kısaca öğrenip inanmak şarttır. Allahü teâlâ, müslümanların imanda birleşmelerini, Eshâb-ı kirâm gibi inanmalarını emir ediyor. Eshâb-ı kirâmın imanlarını öğrenip, kitaplarına yazanlara "Ehl-i sünnet" denir. Bütün müslümanların, Ehl-i sünnet âlimlerinin asırlardır bildirdikleri gibi iman etmeleri lâzımdır. Sonradan çıkan selefiyye ve mezhebsizlik inanışlarının bozuk olduğunu bilmemiz, öğretmemiz lâzımdır. Akrabasına ve emri altında olanlara din bilgisi öğretmemek kul hakkına sebep olur, büyük günahdır.

İnanışları birbirine uymayan ve Eshâb-ı kirâmın inanışlarına hiç benzemeyen kimselerin birleşmeleri, kardeş olmaları düşünülemez. Müslümanları aldatmak için, kendi felâket yollarına sürüklemek için, kardeşlik maskesi altında bölücülük yapıyorlar.

Bütün müslümanların Ehl-i sünnet inanışında birleşerek Allahü teâlânın emrine uymaları, bu ortak inanışın hâsil edeceği rahmet-i ilâhiyyeye, kardeşliğe kavuşmaları lâzımdır. Ehl-i sünnetin amelde, ibadetlerde dört mezhebe ayrılmasını dînimiz emir etmekde, bu ayrılığın rahmet ve merhamet neticesi olduğunu bildirmektedir.

İbadetlerde mezheplerin bir aded olmayıp, dört olmasının, lüzümlü, faydalı olduğu, akıl ile de kolay anlaşılmalıdır. İnsanların yaratılışları birbirlerine benzemediği gibi, sıcak çölde yaşayanlara, bir mezhebe uymak kolay olurken, kutublara yakın yerlerde yaşayanlara, başka mezhebe uymak kolay geliyor.

Dağda yaşayanlara, bir mezheb kolay iken, denizcilere, bu mezheb güç oluyor. Bir hastaya bir mezheb kolay iken, başka hastalık için, başka mezheb kolay oluyor. Tarlada çalışanlarla, fabrikada, askerlikde çalışanlar için de, bu farklılık görülmektedir.

Herkes, kendine daha kolay gelen mezhebi seçip, taklîd ediyor veya bu mezhebe tamamen intikal ediyor. Mezhepsizlerin istedikleri gibi, tek bir mezheb olsaydı ve herkes tek bir mezhebe uymağa zorlansaydı, bu hâl çok güç, hatta imkânsız olurdu.

Ehli sünnet âlimlerinin kitapları, ilim sâhiblerinin, Kur'ân-ı kerîmden ve hadis-i şeriflerden çıkardıkları bilgilerdir. Hadis-i şerifler, Kur'ân-ı kerîmin örtülü ma'nâlarını açıklamaktadır. Müctehidlerin ictihâdları bu ikisini açıklamaktadır. Hanefî mezhebindeki müctehidler, İmâm-ı a'zamın "rahime-hullahü teâlâ" sözlerini açıklamaktadır. Fıkıh ve fetvâ kitapları da, bu imâmın sözlerini açıklamaktadır.

"Beni unutursanız rızıklarınızı kısarım"

3.11.2002

Her müslümanın "Kelime-i şehâdet" söylemesi ve bunun ma'nâsını öğrenip, inanması lâzımdır. Sonra, Ehl-i sünnet âlimlerinin kitaplarında yazılı olan i'tikâd, yani iman edilmesi lâzım olan bilgileri öğrenip, bunlara inanması lâzımdır.

Sonra Ehl-i sünnetin dört mezhebinden birinin kitaplarında yazılı olan fıkıh bilgilerini, yani islâmın beş şartını ve helâl, haram olan şeyleri öğrenmesi ve bunlara inanması ve uygun yaşaması lâzımdır. Bunları öğrenmek ve uymak lâzım olduğuna inanmayan, ehemmiyet vermeyen dinden çıkar.

Dört mezhebin i'tikâdı, inancı birbirinin aynıdır. Dört mezhebden birinin iman ve fıkıh bilgilerine tâbî' olan, uyan bir müslümana "Ehl-i sünnet" veya "Sünnî" denir.

Bir iş yaparken, özü hâsıl olup, bu işin kendi mezhebindeki şartlarından birine uyması güçleşen kimse, bu işi, dört mezhebden herhangi birindeki şartlarına uyarak yapar. Bu ikinci mezhebin, bu iş için olan şartlarının hepsine uyması lâzım olur. Bu şartlardan birine uyması zor olur, fakat kendi mezhebinde kolay olursa, bu işi yapması sahîh olur. İki mezheb zarûrî telfik edilmiş olur.

Resûlullahın "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" vefâtında hayatda bulunan binlerce Sahâbînin herbiri müctehid idi. Tevbe sûresinin 102. ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Muhâcirinin ve Ensârın önce olanları ve bunlara tâbî' olanlar, Allahü teâlâdan râzıdır. Allahü teâlâ da onlardan râzıdır. Onlara Cennetleri hâzırladım. Burada sonsuz kalacaklardır"** buyurulmuştur. Eshâb-ı kirâmın âlemlere rahmet oldukları ve herhangi birine tâbî' olanın sonsuz saadete kavuşacağı bu âyet-i kerîmeden de anlaşılmaktadır.

Bugün, sapıklıklar çoğalıp islâm dîninin gösterdiği rahat ve huzûr yolundan sapıldığı için, dünyada bereket kalmadı. Rızıklar azaldı. Ayet-i kerîmede, **"Beni unutursanız rızıklarınızı kısarım"** buyuruldu. Bunun için, iman rızkı, sıhhat rızkı, gıda rızkı, insanlık ve merhamet rızkı ve daha nice rızklar azaldı. Çünkü, "Hâşâ, zulmetmez kuluna hüdâsı, herkesin çektiği kendi cezâsı"

İslâmiyeti unutmanın bereketsizlikleri ve sıkıntıları içinde, insan gece gündüz, kadınlı erkekli çalışıp, bir âilenin nafakasını, rahat yaşamasını temîn edemez hâle gelmiştir. Allahü teâlâyâ inanmadıkça, Onun bildirdiği islâm dînine uymadıkça, Onun Peygamberinin güzel ahlâkı ile bezenilmedikçe, küfür, dalâlet, felâket akıntısını durdurmak imkânsızdır.

Haklar ve helallaşma şartları 4.11.2002

Allahü teâlâ ile kul arasında olan, yani kul hakkı bulunmayan günahların af olması için, gizlice tevbe etmek kâfidir. Başkalarına haber vermek lâzım değildir. Para vererek, papaza günah af ettirmek, hıristiyanlıkta yapılıyor. İslâmiyetde böyle şey yoktur.

Hayvan hakkı bulunan günahları af ettirmek, çok güçtür. Hayvanı haksız olarak öldürmek, dövmek, yüzüne vurmak, tâkatından fazla yürütmek, ağır yük vurmak, otunu, suyunu zamanında vermemek, günahdır. Bu günaha hem tevbe etmek, hem de, istigfâr ederek yalvarmak lâzımdır.

Kul hakkı beş türüdür: Mâlî, nefsî, ırzî, mahremî ve dînî. Hırsızlık, gasb, aldatmak ile ve yalan söylemekle mâl satmak, kalp para vermek, başkasının mâlına zarar vermek, yalancı

şâhidlikle veya zâlîme haber vermekle veya rüşvet vermekle, mâlîna zarar vermek, mâlî olan kul haklarıdır.

Mâlî haklar için, çocukların da helâllaşması, ödemeleri lâzımdır. Dünyada helâllaşmazsa, âhirette sevapları ona verilerek helâllaştırılacaktır. Mâl sâhibi ölmüş ise, vârisine ödenir. Vârisi yoksa veya mâl sâhibi bilinmiyorsa, fakire hediye olarak verilip, sevapı sâhibine gönderilir.

Sâlih olan Müslüman fakir yoksa, İslâmiyete ve Müslümanlara hizmet eden hayır cem'iyetlerine, vakflara verilir. Kendi sâlih akrabâsına, fakir olan analarına, babalarına, çocuklarına hediye olarak vermesi de, câiz olur. Fakire, hediye diyerek verilen şey, sadaka olur. Sadaka sevabı hâsıl olur. Bunları yapmak imkânını bulamazsa, mâl sâhibinin ve kendisinin af olunmaları için duâ eder. Kâfirin hakkı için de, onunla helâllaşmak lâzımdır. Gönlü alınmazsa, âhirette af olunması, çok güç olacaktır.

Nefsî, yani hayatî günah, adam öldürmek, bir uzvunu telef etmektir. Önce tevbe etmek, sonra kendini onun Velîsine teslim etmek lâzımdır. Velîsi isterse af eder. İsterse mâl karşılığı sulh yapar. İsterse, mahkemeye verip, hâkimden cezâlandırılmasını ister. Kendisinin karşılık vermesi, câiz değildir. İslâmiyetde kan da'vâsı yoktur. Irza dokunan kul hakkı, gıybet, iftirâ, alay, sövmek gibi şeylerdir. Tevbe etmek ve helâllaşmak lâzımdır. Bunlarda vârisle helâllaşmak olmaz. Mahremî olan hak, başkasının zevcesine, çocuğuna, hıyânet etmektir. Tevbe ve istigfâr eder. Fitne çıkmak ihtimâli yoksa, sâhibi ile helâllaşır. İhtimâli varsa helâllaşmak yerine, ona duâ eder ve onun için sadaka verir.

“Nâdim oldum, pişman oldum...” 5.11.2002

Bir farzın yapılmasına, bir haramdan sakınmağa ehemmiyet vermiyenin, küfre düşürücü söz ve davranışta bulunanın imanı gider, kâfir, yani Allahın düşmanı olur. Böyle kimse, Cehennemde sonsuz yanar. Her sözde, her işte kâfir olmak ihtimâli çoktur. Küfürden kurtulmak da çok kolaydır. Küfürün sebebi bilinmese dahî, hergün bir kerre, **“Yâ Rabbî! Bilerek veya bilmiyerek küfüre sebep olan bir söz söyledim veya bir iş yaptım ise, nâdim oldum, pişman oldum. Beni af et”** diyerek tevbe etse, Allahü teâlâya yalvarsa, muhakkak af olur. Cehenneme gitmekten kurtulur. Cehennemde sonsuz yanmamak için, hergün muhakkak tevbe etmelidir. Bu tevbeden daha mühim bir vazîfe yoktur.

Hadîs-i şerifte, **“Tevbe eden, günah işlememiş gibi olur”** ve **“Günahına pişman olmayıp, dili ile istigfâr eden, günahında devam edicidir. Rabbi ile alay etmektedir”** buyruldu. İstigfâr etmek, “estagfirullah” demektir. Bunun manası, “Beni af et Allahım” demektir.

Tevbe etmenin hastalıklardan kurtulmaya da faydası vardır. Estagfirullâhel'azîm ellezî lâ ilâhe illâ hüv el hayyel kayyüme ve etübü ileyh, okumak ölümden başka bütün derdlere, hastalıklara karşı faydalıdır. Ölüm hastasının ağrılarını, sancılarını yok eder, rahat ölmesini sağlar. Hûd sûresinde ellikinci âyetinde meâlen, (İstigfâr okuyunuz! İmdâdınıza yetişirim) buyruldu.

Hadîs-i şerifte “İstigfâra devam edeni Allahü teâlâ derdlerden kurtarır” buyruldu. Her zaman ve her yerde ve namazlardan sonra ve yatarken, manalarını düşünerek, çok **“Estagfirullah min külli mâ kerihallah”** (Kerih olan kötü olan herşeyden tevbe ettim) veya kısaca **“Estagfirullah”** demelidir. Allahü teâlâ, şifâ dileklerini ihsân eder.

Hadîs-i şerifte, **“Allahü teâlâ, günah işleyip sonra pişman olan kulunu, istigfâr etmeden önce af eder”** ve **“Günahınız çok olup göklere kadar ulaşırsa, tevbe edince, Allahü teâlâ, tevbenizi kabûl eder”** buyruldu. Bu hadis-i şerifler, kul hakkı bulunmayan günahlar içindir.

Hadîs-i şerifte, **“Günah, üç türlüdür: Kıyâmetde magfiret olunmayan, terk edilmeyen ve Allahü teâlâ dilerse af edeceği günah”**. Kıyâmet günü muhakkak af olunmayacak günah, şirkdir. Şirk, burada her türlü küfür demektir. Tevbesiz af edilmeyecek olan günah, kul hakkı bulunan günahdır ve namaz borcudur. Allahü teâlânın dilerse af edeceği günah, kul hakkı bulunmayan günahlardır.

İbadetlerin kabul şartları 6.12.2002

Bütün ibâdetlerin kabul olmaları için, önce insanın Peygamber efendimiz ve Eshabı gibi inanması yani Ehl-i sünnet itikâdında olması ve ibâdetlerin sahîh olmaları, sonra, ihlâs ile yapılmaları ve insanın üzerinde kul hakkı bulunmaması şarttır.

Hadis-i şeriflerde, **“Yâ Sa'd! Duânın kabul olması için helâlden yi! Bir lokma haram yiyenin, kırk gün ibâdetleri kabûl olmaz”** (Yani sevap verilmez) ve **“Üzerinde haramdan cilbâb, entari bulunan kimsenin ibadetlerini Allahü teâlâ kabûl etmez”** **“Yalnız bir lirası haramdan olan on lira ile alınmış elbise ile kılınan namaz kabûl olmaz”** **“Gayr-ı müslime zulm edenden, Kıyâmet günü, onun hakkını ben istiyeceğim”** ve **“Kâfir dahî olsa, mazlûmun duâsı red olmaz”** buyruldu.

Bunun için ibâdetlerin kabûl olmasını isteyen, hile ve hıyânet yapmaması, işçinin ücretini, teri kurumadan önce vermesi lazımdır. Kiralanan malı, umûmî yerleri tahrip etmemelidir. Borcu çabuk ve eksiksiz ödemelidir. Bir kimse, malı olduğu halde, borcunu ödemeyi bir saat geciktirirse, zalim ve âsi olur. Her an lanet altında bulunur. Borç ödememek öyle bir günahdır ki, uykuda bile durmadan yazılır. Değeri düşük olan para veya işe yaramayan mal vererek öder ve bunu hak sahibi istemeyerek alırsa, yine günah olur. Onu razı etmedikçe, gönlünü almadıkça günahdan kurtulamaz.

Gayrı müslimlerin de mallarına, canlarına ve ırzlarına saldırması, orada hırsızlık yapması haramdır. Bunların, kalbini kırmak, malını almak müslümanın malını almaktan daha büyük günahdır. Hayvan hakkı, insan hakkından, kâfirin hakkı da, hayvan hakkından daha büyük günahdır.

Fitneyi uyandırmamalıdır. Fitne çıkarmak, ortalığı karıştırmak, felâkete sebep olma, haramdır. Müslümanlığın güzel ahlâkını yaymada örnek olmalıdır. Hakîkî müslüman hem İslamiyete uyar, günah işlemez, hem de, kanûnlara uyar, suç işlemez. Kanuna uymayan hapisaneye gider. Dine uymayan da Cehennemeye gider. Müslüman hapisaneye de Cehenneme de gitmez.

Müslüman, fitne çıkarmaz. Hiçbir mahlûka zarar vermez. “İnsanların en iyisi, insanlara fâideli olanıdır” ve “İmanı üstün olanınız, ahlâkı güzel olanınızdır!” hadis-i şeriflerini hiç unutmaz. Şairin dediği gibi, Fitneye mani olan bir yalan/ İyidir, sebep olan doğrudan!

Duanın kabul şartları 7.12.2002

Duânın makbûl olması için, beş şart lâzımdır:

1- Müslüman olmak.

2- Ehl-i sünnet itikâdında olmak. Bunun için, dört mezhebden birinde olmak lâzımdır.

3- Farzları yapmak. Kazaya kalmış namazları, geceleri de ve sünnetler yerine de kaza ederek, bir an önce ödemelidir.

Farz namazı kazaya kalan kimsenin, sünnet ve nâfile namazları ve duâları kabûl olmaz. Yanî, sahîh olsa da sevap verilmez. Şeytân, müslümanları aldatmak için, farzları önemsiz gösterip, sünnet ve nâfileleri yapmağa sevk eder. Namazı, vaktin geldiğini bilerek ve evvel vaktinde kılmalıdır.

4- Haramdan sakınmalıdır. Helâl yiyenin duâsı makbûldür.

5- Evliyâ-yı kirâmdan birini vesîle ederek, duâ etmelidir.

Hadis-i şerifte, “Duânın kabûl olması için, iki şey lâzımdır: Birincisi, duâyı ihlâs ile yapmalıdır. İkincisi, yidiği ve giydiği helâldan olmalıdır. Müminin odasında, haramdan bir iplik varsa, bu odada yaptığı duâsı, hiç kabûl olmaz” buyuruldu.

İhlâs, Allahü teâlâdan başka, hiçbirşey düşünmeyip, yalnız Allahü teâlâdan istemektir. Bunun için, Ehl-i sünnet âlimlerinin bildirdikleri gibi iman etmek ve ahkâm-ı islâmiyyeye uymak, bilhâssa üzerinde kul hakkı bulunmamak ve beş vakit namazı kılmak lâzımdır.

Hazret-i Mûsâ, Tûr dağına giderken, yolda, namaz kılıp Hakka ağılayıp duâ eden bir zâta rastlamış. Mûsâ aleyhisselâm, münâcâtında bu kimsenin affı için Cenâb-ı Hakka niyâz ettiğinde, Cenâb-ı Hakdan nidâ gelip, “Yâ Mûsâ! Ben o zâtın namazını ve duâsını kabûl etmem. Zîrâ, üstüne giymiş olduğu elbisenin bedelinde haram para vardır!” buyurmuştur.

Sultân-ı Enbiyâ “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Bir kimse, bir günah yapmak istese ve sonra Allahdan korkup onu terk eylese, Hak teâlâ hazretleri, o kula iki Cennet ihsân eder.”

Hayvanın ve kâfirin hakkı için de, kıyâmette azâb yapılacaktır. Dünyada helâllaşılma ise, âhirette kâfirin hakkından kurtulmak daha zor olur. Hayvan hakkından kurtulmak ise, bundan da zor olur. Bunun için, kâfirlerin mallarına, canlarına, ırzlarına dokunmaktan çok sakınmalıdır. Onların kanûnlarına da uymalı, fitne, fesâd çıkarmamalıdır.

Akıl ve nefis 8.12.2002

Hak teâlâ her şeyden evvel akılı yaratmıştır. Ve ona ilim, zekâ, doğruluk, cömerdlük, tevekkül, korku, ümmîd gibi hasletleri vermiştir. İşte, bu akla sahip olan kimseler, yaratılışlarındaki gayeyi, yanî cenâb-ı Hakkın varlığını birliğini kabul ederek, Onun rızasına kavuşurlar. En-Nâzi’at sûresi kırkinci âyet-i kerîmesinde meâlen, “Cenâb-ı Hakkın huzûrundan korkup, nefisini gayrı meşru’ nefsanî arzûlardan men’ eden kimselerin varacakları yer muhakkak Cennettir” buyuruldu.

Cenâb-ı Hak akıldan sonra, nefsi yaratmıştır. Buna, cehalet, şehvet, tamahkârlık, yalan, cimrilik, gadab, zulüm, murdarlık, fesâdlık ve şirk gibi aşağı duygular vermiştir.

Ayet-i kerîmede meâlen, “Her kim benim emrimi tutmayıp nefesine uyar, varacağı mahal Cehennemdir” ve “Zulüm edip, yalnız dünya hayatını seçen kimsenin varacağı yer, Cehennemdir” buyurulmuştur.

Şu hâle göre herkesin, aklına danışıp iş yapması îcâb eder. Şâyed aklına danışmadan iş yaparsa, nefesine uymuş olur ve nihâyet varacağı ebedî mevki’, Cehennem olmuş olur. Akıl elden bırakmayıp, nefis ve şehveti terk etmek îcâb eder. Çünkü, nefis ve şehvet, insanlar için en büyük düşmandır. Akılları erip tam olarak düşünenler, Allahü teâlâyâ iman eder. Akıl ile hareket etmeyip, nefesine uyanlar, her zaman dalâlettedirler ve cenâb-ı Hakka varan yolu hiçbir zaman bulamazlar.

Aklı olup düşünmeyen ve gözü olup Hakkı görmiyenler ve kulağı olup hakîkati işitmeyenler için cenâb-ı Hak Kur’ân-ı kerîmin A’râf sûresi, yüzyetmişdokuzuncu âyetinde meâlen, “**Onlar ancak dört ayaklı hayvanlar gibidir, belki de hayvanlardan daha fenâdır**” buyurmaktadır. Müslüman evlâdı olup da, dâimâ nefsinin arzûsuna koşanlar da böyledir. Bunların yalnız ismi müslümandır.

Aklın da anlayamayacağı hususlar vardır. Meselâ, Allahü teâlânın sıfatları, Cennette ve Cehennemde olan şeyler, ibâdetlerin nasıl yapılacağı ve din bilgilerinin çoğu böyledir. Akıl bunlara eremez. Bu bilgilerde akıl ile nakil çatışırsa, nakle yani dine uyulur, aklın yanıldığı anlaşılır.

Nakil yolu ile anlaşılan, yâni Peygamberlerin söyledikleri şeyleri, akıl ile araştırmaya uğraşmak, düz yolda güç giden yüklü bir arabayı, yokuşa çıkarmak için zorlamağa benzer. Yokuşa doğru at kamçılanırsa, çabalaya çabalaya, ya yıkılıp canı çıkar. Yahut, alışmış olduğu düz yola kavuşmak için sağa, sola ve geriye kıvrılarak arabayı yıkar ve eşyalar harap olur.

Akıl, haya ve iman 9.12.2002

İman, kalb ile inanmak demektir. Cebrâîl aleyhisselâm, akli, hayayı ve imanı Âdem aleyhisselâma getirdi. Ve dedi ki, “Yâ Âdem! Allahü teâlâ hazretleri selâm eder, sana getirdiğim şu üç hediye birini kabûl etsin dedi.” Âdem aleyhisselâm akli kabûl eyledi ve Cebrâîl aleyhisselâm, iman ile hayaya, (siz gidin) deyince, iman dedi ki, (Allahü teâlâ hazretleri bana emir eyledi ki, akıl nerede ise, sen de orada ol!) Ondan sonra haya da aynı şekilde, Allahü teâlâ tarafından emir olunduğunu beyân ederek, her ikisi, akıl ile berâber Âdem aleyhisselâmda kaldılar. Allahü teâlâ kime akıl verirse, haya ile iman da onunla berâberdir. Akli olmanın ne hayası ve ne de imanı bulunmaz.

Birgün Hasen-i Basrî hazretlerine yaşlı bir kadın gelerek, “Yâ imâm! Din temizliği nedir? Din cevheri nedir. Din hazînesi nedir?” diye sordu.

Hasen-i Basrî cevâben, “Siz söyleyin biz dinleyelim” dedi. Kadın, “Din temizliği abdest almaktır. Din cevheri, Allahü teâlâdan korkmak ve haya etmektir. Din kuvveti ise, namazdır. Çünkü, Hak teâlâ hazretleri, haya eden kulunu medh eylemiştir. Din hazînesi ilmdir. Çünkü, her kimin abdesti olmazsa, dîni temiz olmaz. Her kimin hayası olmazsa ve Allahü teâlânın korkusu olmazsa, onda dînin cevheri olmaz. Her kimin ilmi olmazsa, dînin hazînesi olmaz) dedi.

Hasen-i Basrî “rahime-hullahü teâlâ” bu kadının sözüne hayrân olarak, hak söylediğini tasdik etti.

İmanı beş türlü temsîl ederler: İman beş katlı bir kaleye benzer. Birinci katı altından, ikinci katı gümüşten, üçüncü katı demirden, dördüncü katı tunçtan ve beşinci katı ise bakırdandır.

Bakır dediğimiz kat, edebdir. Bir kimsenin edebi olmazsa, herhalde o kattan şeytân geçer. Şâyet edebi olup, şeytânı o kattan geçirmezse, o kimsenin imanı kurtulur.

Demir dediğimiz sünnettir. Tunç tabakası dediğimiz, farzdır. Gümüş tabakası dediğimiz, ihlâsıdır. Altın tabakası dediğimiz Allahü teâlâ hazretlerine yakınlıktır. Her kimin edebi varsa, sünnete yol bulur, ihlâsı varsa Allahü teâlânın sevgisine kavuşmağa yol bulmuş olur.

Bir kimse âdâbı gözetmezse, yanî edebi olmazsa, sünnete yol bulamaz. Sünneti tutmayan kimse, farza yol bulamaz. Farzı tutmayan da, ihlâsa yol bulamaz.

Her kim verdiğini Allahü teâlâ hazretlerinin rızası için verirse ve sevdiğini de, Allah için severse ve düşmanlığını da, Allah için yaparsa, o kimsenin imanı temâm olur. Ahlâkı güzel olanın da, imanı kâmil olur. İmanın alâmeti, kâfirleri kâfir oldukları için sevmemektir.

İmanın mükemmel olması için 10.12.2002

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimiz, “Sizin imanen mükemmel olanınız, ahlâken güzel olup, insanlara iyilik yapanlardır.” buyururlar. Zîrâ, Hak teâlâ hazretleri Kur’ân-ı kerîmde buyurur ki: “Muhakkak sen yüksek bir ahlâk üzerindesin.” Yanî, Allahü teâlâ hazretleri Habîbinin ahlâkını medh eylemiştir.

Bir kimsenin ahlâkı güzel olsa, Resûlullahın ahlâkı ile ahlâklanmış olur ve Onun yolunu tutmuş olur. Korktuğundan kurtulup, istek ve arzularına kavuşur ve hakîkî mümin olmuş olur. Bir kimsenin aklına gayri meşrû bir şey gelse, onun haram olduğunu bilmek de imandandır. Eshâb-ı kirâm sordular: “Yâ Resûlallah! Kalbimize fenâ şeyler gelirse ne yapalım?” Buyurdu ki: “Kalbe iyi şey de gelir; fenâ şey de gelir. Fenâ şeylerin fenâ olduğunu bilmek ve anlamak da imandandır.”

Eğer imanın kâmil olmasını isteyen, kendini müslümanlardan yüksek görmemelidir. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdular ki: “Bir kişi imanının kemâlini isterse, kendine insâf versin yani tevâzu’ üzere hareket eylesin ve fakir olduğu halde sadaka versin! Bu iki huy, imanı kâmil derecesine yükseltir.”

Ehl-i sünnet âlimleri bildiriyor ki, büyük günah işlemek küfr değildir. Büyük günah işlemek imanı yok etmez. Hadis-i şerif, günah olduğuna inanmıyanın veya günahı kötü bilmiyenin imanının gideceğini haber veriyor. Yahut, büyük günaha devam eden tevbe etmezse, son nefesinde imanı gider dediler.

İmanın zayıf olmasını isteyen, yanî dâim kendinde kalıp, onunla beraber Allahü teâlânın huzûruna çıkmak isteyen, şu duâyı günde kırk def’a okusun: **“Yâ hayyü yâ kayyûm yâ zelcelâlî vel ikrâm, yâ lâ ilâhe illâ ente.”**

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdular ki: “Dört şey imanı giderir: 1. ve 2. Bilmediği ile amel etmeyip, bilmediği ile amel etmek. 3. ve 4. Bilmediğini öğrenmeye utanıp, öğreneni de men’ etmek.”

Dînini, ilmi hâlini öğrenmiyenin imanı sağlam kalmaz. Böyle câhil kalan kimse, dinde reformcuların, mezhepsizlerin yalanlarına aldanarak imanını kapdırır.

“Benim için ne yaptın?” 14.12.2002

Hak teâlâ hazretleri Mûsâ aleyhisselâma sordu: “Yâ Mûsâ! Benim için ne amel işledin?” Mûsâ aleyhisselâm: Yâ Rabbî, senin için namaz kıldım, oruc tuttum, tesbîh okudum, sadaka verdim. Hak teâlâ buyurdu ki, “Bunların hepsi senin içindir. Namaz kıalarsan Cennet veririm, oruc tutarsan sana kabir ve sıratda nûr olur. Tesbîh okursan Cennet-i a’lâda senin için ağaç dikilir, sadaka verirken, üzerine gelecek kaza ve belâ def’ ve ref’ olur. Yâ Mûsâ, benim için ne amel yaptın?”

Bunun üzerine Mûsâ aleyhisselâm sordu: Yâ Rabbî, senin için ne amel yapmak gerekir? Hak teâlâ hazretleri buyurdu ki, “Benim için amel, dostumu dost ve düşmanımı düşman tanımaktır.” Allahü teâlânın en beğendiği ibâdet, müslümanları sevmek, kâfirleri sevmemektir. Buna, (Hubb-i fillah ve buğd-ı fillah) denir.

Bir kişinin sa’îd olmasının, iyi insan olmasının nişânı şudur: Hak teâlâ hazretlerinin kaza ve kaderine râzı olur. Şakî, fenâ adam olmanın da nişânı şudur: Kaza ve kadere râzı olmayıp, bir musibet geldiği zaman, çağırır, bağırır, çok ağlar, sızlar.

Allahü teâlâ hazretlerinin huzûrunda mutî’lerden, iyilerden olmağı isteyen, her işte inşâallah desin! Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “İnsanlar için bundan daha faziletli mutî’lik yoktur.” Bir kimse ile bir şey karârlaşdırırken inşâallah deyip, sonradan o işi yerine getiremezse yalancı olmamış olur.

Üç yerde gönlü hâzırlamalıdır ki, üzerine rahmet kapısı açılsın: 1- Kur’ân-ı kerîm okunurken, 2- Allahü teâlânın ismini söylerken, 3- Namaz kılarırken. Ârif olan kimsenin nişânı, sükût etmesi fikr ola. Baktığı ibret ola ve dilediği tâat oladır.

Zünnûn-i Mısırî hazretleri der ki, karnı yemekle dolu olanın gönlünde hikmet tutunamaz. Allahü teâlâdan korkup günahdan sakınan kimseye ne mutlu! Bu da vücûdun fazla beslenmemesiyle olur. Hak teâlâyı zikir etmek, insanı Allahü teâlâya yaklaştırır.

Hak teâlâ hazretlerinden korkmamanın alâmetleri şunlardır:

1- Niyet zayıflığı. 2- Kibirli olmak. 3- Ölümü yakın bilmeyip, tûl-i emele saplanmak. 4- Hak teâlâ hazretlerinin rızâsını terk edip, halkın isteğini yapmak. 5- Sünneti bırakıp, bid’at işlemek. 6- Günahını az görmektir.

Hamd etmenin fazileti 15.12.2002

Bir kimse aksırdığı zaman, “El hamdülillah” demelidir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Bir insan aksırdığı zaman “El hamdülillah” derse, Hak teâlâ o kimseyi yetmiş türlü belâdan muhâfaza eder. Bir kimse, dört kelimeyi yüz kerre sabâh ve yüz kerre de akşam okursa, o kimseden sevgili bir zât Hak huzûrunda olamaz.” Bunu Sultân-ı Enbiyâ böyle

buyurmuşlardı. O dört kelime şudur: “Sübhânellahi velhamdû lillahi ve lâilahe illallahü vallahü ekber.” Hamd, bütün nimetleri yaratan ve gönderen Allahü teâlâ olduğuna inanmak ve söylemektir. Yine çok büyük fazilet ve derecelere vesile olan ve cenâb-ı Hak huzûrunda çok kıymetli bir tesbîh “Sübhânellahi ve bi hamdihi sübhânellahil azîm”dir. Bunu günde yüz kerre okumalıdır.

Birgün İbrâhîm aleyhisselâm, “Elhamdû lillâhi kable külli ehad, vel hamdû lillahi ba'de külli ehad, el hamdû lillâhi alâ külli hâl.” dedi.

Hak teâlâ hazretleri buyurdu: “Yâ Cebrâîl! Benim dostuma benden selâm söyle! O üç kelâmı üç def'a söyledi, ben azîmüştân da, kırk def'a kabûl olunmuş nâfile hac sevapını kendisine verdim. Her kim bu duâyı okursa, aynı sevapı kendisine ihsân ederim.

Hazret-i Enes'in duâsı: “Bismillâhillezî lâ yedurru ma'asmihi şey'ün fil Erdi ve lâ fissemâ' ve hüvessemî'ul alîm.” Bu duâ sabâh ve akşam üç kerre, Besmele ile okunur. Bununla birçok belâlardan kendisini muhâfaza etmiş olur.

Yapılan duaların kabul olması için sadaka da vermelidir. Her kim bir fakire, onun gönlünün dilediği şeyi yidirse, Hak teâlâ hazretleri, o kimseye Cennet-i a'lâda bin derece verir ve Cennetde kendisine birçok nimetler ihsân eder.

Bunun için fakirlere tasadduk etmeği unutmamalıdır. Evine çoluk çocuğuna ve akrabâna verdiği şeyler de, sadaka yerine geçecekler. Ebû Emâmenin , Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” rivâyet ettiği hadis-i şerifte, “Ehline ve akrabâsına ihsân etmekden büyük derece ne olabilir?” buyuruldu. Önce, ehline, evlâdına helâl yedirmeli, helâl giydirmeli, sonra artan paranın zekâtını vermeli, ondan sonra da sadaka vermelidir.

Çok mal ve mevki' sâhibi olunca, kalbini karartıp Allahü teâlâyı unutmamalı ve malına, rütbesine güvenip de, ibâdetten, hayır hasenattan geri kalmamalıdır. Malı az olan, daha fazla Allahü teâlâyı hâtırlar ve Ona daha fazla bağlanır.

İyiler zümresinden olmak için 16.12.2002

Şu dört huy ile huylanana, muhsinler, yanî iyiler zümresinden olur:

- 1- Zenginlikde zekât, darlıkta sadaka vermek.
- 2- Gazab zamanında gazabını ve hırsını yenmek.
- 3- Başkasının aybını görünce, onu açmayıp, kapatmağa çalışmak.
- 4- Hizmetciye, ehline, evlâd ve akrabâyı ihsân ederek onları hoş tutmak.

Susamış kimseye su vermek de çok sevaptır. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Allahü teâlâ, Cebrâîl aleyhisselâma sordu: Yer yüzüne insan ne iş yapardı? Cebrâîl aleyhisselâm cevap verdi: Yâ Rabbî! Yapacağım amel, sence ma'lûmdur. Dört şey yapardım:

- 1- Susamış kimselere su verirdim.
- 2- Çoluk çocuğu fazla olana yardım ederdim.
- 3- İki dargın arasını bulurdum.
- 4- Müslümanların ayblarını kapatırdım.”

Yine Resûlullah efendimiz buyurdu ki, “Susamış bir kimseye su içirenlerin amel defterine yetmiş senelik sevap yazılır. Eğer su bulunmadığı yerde içirirse, İsmâ'îl aleyhisselâm evlâdından birini kâfir elinden kurtarıp âzâd etmiş gibi sevap verilir.”

Her zaman çok iyilik yapmalıdır. Hak teâlâ hazretleri hayırlı iş yapan kullarını çok sever. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Bir kimse bir fakire bir lokma yemek verse, lokma o kimseye beş şey ile müjde eder:

- 1- Bir tane idim, beni çoğalttın.
- 2- Ben küçük iken, beni büyüttün.
- 3- Düşman iken, beni dost eyledin.
- 4- Fânî, yok olmak üzere iken, beni bâkî, sonsuz kalıcı eyledin.
- 5- Şimdiye kadar sen beni muhâfaza ederdin. Bundan sonra ben seni muhâfaza ederim.”

Sadaka ve zekât vermekle mal eksilmez, artar. Abdürrahmân ibni Avf “radiyallahü anh”, Peygamberimiz aleyhisselâmdan işiterek buyurdu ki, üç şeye yemîn ederim: 1- Zekât vermekle mal eksilmez, çoğalır. 2- Zulmedilen kimse, zâlîme hakkını bağışlarsa, Hak teâlâ, kıyâmet gününde bu kulun derecesini yükseltir. 3- Dâimâ isteyici olan kimseyi, Hak teâlâ fakirlikden kurtarmaz.

Sevap alayım derken günaha girmemeli 17.12.2002

Bir kişiye bir iş yaptırdığın vakit, hemen ücretini vermelidir. Şâyed vermeyip, hakkı kıyamet gününe kalacak olursa, kıyâmet günü, o şahsın davâcısı, Allahü teâlâ hazretleri olacaktır. Birbirinize iş gördüğünüz zaman, ödünç alıp verdiğiniz vakit, güzel muâmele yapın! Birbirinizin gönlünü kırmayınız. Zîrâ iyilik yapacağınız yerde, günah işlemiş olursunuz. Ödünç alan, ödemek niyetiyle almalıdır. Üç sebeble ödünç alınır:

1- Çok fakir olup çalışmağa kudreti olmayanın nafakasına sarf edecek kadar ödünç alması. **2-** Bulunduğu yerin âdetine göre, kirâ ile veya mülk olarak, korunacak bir mesken temin etmek için. **3-** Evlenmek için.

Bu şeyler için Allahü teâlâyâ tevekkül ederek ve ödemeğe niyet etmek şartı ile borç alanlara, Allahü teâlâ çabuk ödemek nasîb eder. Çok borç almayınız ki, rahat olasınız. Zîrâ, borcu alan, köle gibi olur, gece gündüz üzüntülü olur.

Ebû Hüreyre “radıyallahü anh”, Peygamberimizden “aleyhisselâm” şöyle işittim, diyor: **“İnsanlar tasadduk ettiği şeyi, Allah rızâsı için verirse, Hak teâlâ hazretlerine verilmiş gibi sayılır ki, mukâbilinde bin sevap, verilir. Bir kimseye ödünç verir isen, iyilikle ver ve iyilikle al! Ödünç verilen adam fakir ise ve namaz kılıyor, haramlardan sakınıyorsa, veren kimse, verdiğini ona bağışlarsa kıyâmet günü arş-ı a’lânın gölgesinde gölgelenecek ve Cennette büyük bir dereceye nâil olacaktır.”**

Sadaka vermek nâfile ibâdettir. Zekât vermek ve borç ödemek, birinin hakkını iâde etmek ise, farzdırlar. Üzerinde farz borcu olanların sünnetleri ve nâfileleri kabûl olmaz. O halde, bir kuruş zekâtı veya bir kuruş borcu olan kimsenin sadakaları kabûl olunmaz. Milyonlarca sadaka verse, binlerce hayr yapsa, zekâtını vermedikçe veya borcunu ödemedikçe, hiçbirini kabûl olmaz, yanî hiç sevap kazanmadığı gibi, zekât ve borç günahından da kurtulamaz.

Bir kimseye ödünç vermek, tasadduk etmekten, sadaka vermekten daha hayırlıdır. Zîrâ, Peygamberimiz buyurdu ki: **“Ödünç vermek, tasadduk etmekten onsekiz derece daha fazîletlidir.”**

Alış verişte kalan söylemenin zararı 18.12.2002

Bir kimse, alış verişte yalan söylerse, Allahü teâlânın rahmetinden mahrûm kalır. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: **“Kıyamet günü Allahü teâlâ hazretleri üç kısım insanlara rahmet nazarı ile bakmaz:**

1- Alış verişinde yalan söyleyerek fâhiş fiyatla mal satana.

2- Gelişi güzel her şeye yemîn edene.

3- Kendisinde su olduğu halde, başkasına vermeyene.”

Susuz olana su vermeyen insanlara kıyâmet günü, Allahü teâlâ buyuracak ki, siz benim suyumı kullarımdan esirgediniz. Şimdi, sizden rahmetimi uzak eyledim.

Bir şeyi satın alan pişmân olup geri getirirse, o malı geri almalıdır. Zîrâ, geri almaktan zarar olmaz. Allahü teâlâ bereketini ihsân buyurur, on mislini verir.

Alış verişte yanlış ve hileli iş yapanlar hakkında, Allahü teâlâ, “Mütaffifin sûresinde” meâlen, **“Alıp satarken noksan ölçenlere şiddetli azâb vardır”** buyurdu.

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Bir kişi geldi, Lokman hakîm hazretlerine sordu: “Yâ Lokman! Sen bu mertebeye nasıl erişdin?” Lokman hazretleri buyurdu ki: Ben bu mertebeye üç şeyle erişdim:

1- Emâneti yerine vermekle, **2-** Doğru söylemekle. **3-** Mâlâyaniyi, yanî faydasız sözü terk etmekle.” Mü’minûn sûresinin sekizinci âyetinde meâlen, **“Emânetleri güzelce kullanıp, yerli yerine ifâ edeni, korkduğundan emîn kılıp, Cennetime koyarım”** buyuruldu.

Kitaplarda, Allahü teâlânın rahmetine kavuşduracak duâlar, iyi işler yazılıdır. Bunlar övülmekte, yapılmalı teşvîk edilmektedir. Unutmamalı ki, Âhirette Allahü teâlânın rahmetine kavuşabilmek için, iman ile ölmek lâzımdır.

Kur’ân-ı kerimde ve hadis-i şeriflerde açık bildirilenlere uygun imanı olmiyan ve haramlardan sakınmağa ve islâmın beş şartını yapmağa ehemmiyyet vermeyen kimse rahmete kavuşamaz. Ehl-i sünnet i’tikâdında olmiyana (Bid’at ehli) denir. Bunun yaptığı ibâdetleri sahîh olup da, borçtan, azâbından kurtulur ise de, va’d edilmiş olan sevaplarına kavuşamaz.

Âhirette, dünyada yapmış olduğu iyiliklerin, hayrât ve hasenâtının karşılığına kavuşamıyacaktır. Dünyadaki iyiliklerinin karşılıklarına kavuşmak istiyenin, hemen tevbe etmesi, imanını düzeltmesi lâzımdır.

“Beni niçin doyurmadın?” 19.12.2002

İnsanların ihtiyaçlarını gidermek, açları doyurmak çok sevaptır. Hak teâlâ buyurur ki, ey kulum, ben acıktım, beni doyurmadın. Kul cevâben der ki: Yâ Rabbî! Bütün âlemleri doyuran sensin! Ben seni nasıl doyurabilirim? O zaman cenâb-ı Hak buyurur ki, **falân fakir kulum aç idi, sen ise bol bol rızklar içinde yüzüyordun. O fakir kulumu doyursaydın, benim rızâmı kazanmış olacaktın.**

Yine Allahü teâlâ buyurur ki, ey kulum, ben susamıştım. Bana niçin su vermedin? Kul aynı şekilde: Yâ Rabbî! Bütün âlemlere su veren sensin, benim seni sulamağa kudretim var mıdır? Allahü teâlâ buyurur ki, **falân kulum susamıştı, eğer onu sulamış olsaydın, benim sevgi ve muhabbetimi kazanmış olacaktın.**

Yine bunun gibi, çıplak olanı giydirmek için bu sülâ-cevâb vârid olur. Yine bunun gibi, ben hasta idim de, benim hâl ve hâtırımı gelip sormadın. Yâ Rabbî, seni nasıl ziyâret edebilirdim? Allahü teâlâ buyurur ki, falân kulum hasta idi, onu ziyâret edeydin, orada benim rızâmı bulacaktın.

Nimetlere şükretmelidir. Hak teâlâ hazretleri buyurdu ki: **“Yâ Mûsâ! Bir kimse kendine verdiğim nimeti benden bilip kendinden bilmezse, nimetlerimin şükrünü edâ etmiş olur. Bir kulum rızkını kendi çalışması ile bilip, benden bilmez ise, nimetin şükrünü edâ etmemiş olur.”** İnsanlara lâıyk olan, her zaman kendisine verilen rızkları Allahü teâlâdan bilmektir.

Buna, (Hamd etmek) denir. Ve bunlara mukabil gece gündüz şükr ve tesbîh ile tahmîd eylemektir. Mûsâ aleyhisselâm bu kelâmları işitince, (Yâ Rabbî! Bütün kelâmların hakikatıdır) dedi.

İlim meclisine gitmenin fazîlet ve derecesi çok büyüktür. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Bir kimse din âlimlerinin ve sâlihlerin (yani İslâmın beş şartını devam üzere yapanların) yanına gitse, her bir adımına Hak teâlâ, kabûl olmuş nâfile bir hac sevapı ihsân eder. Zîrâ, âlimleri ve sâlihleri Hak teâlâ sever. Allahü teâlânın evi olsaydı, bu kimse o evi ziyâret eyleseydi, ancak bu sevapı kazanırdı.”

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimiz buyurdu ki: **“Yâ âlim, yâ müteallim yani talebe veyahud bunları dinleyici ol! (Veya Kitaplarını oku!) Bu üçünden olmayıp dördüncüsünden olursan, yani hiçbirinden olmazsan helâk olursun.”** İlimhâl kitabı okumayan dînini öğrenemez. Dînini öğrenmiyenin dîni, imanı gider.

Her canlıya merhamet 20.12.2002

İnsanlara olduğu gibi diğer canlılara da merhamet etmelidir. Mûsâ aleyhisselâma cenâb-ı Hak sordu: “Yâ Mûsâ, sana Peygamberlik vermeme sebep olan şeyi biliyor musun?” Mûsâ aleyhisselâm hayır dedi.

Hak teâlâ buyurdu ki, “Sen birgün koyun güdüyordun. Bir koyun sürüden ayrılarak kaçtı. Sen onu sürüye katmak için arkasından yürüdü. Bir hayli yol gittin. Hem sen ve hem de koyun yoruldu. Nihâyet koyunu yakaladığın zaman, koyunu tutup şöylece hitâb eyledin: Yâ koyun, ne zorun vardı da, böylece hem kendini ve hem de beni zahmete sokdun ve her ikimizi de yordun? Hâlbuki, o ânında son derece yorgun ve hiddetli idin. İşte, o hiddetli ve gazablı zamanında hırsını yenip rıfk ile yani güzellikle muâmele ettiğin için, sana Peygamberlik derecesini ihsân eyledim.”

Hazret-i Mûsâ aleyhisselâm, Allahü teâlâyâ sordu: Yâ Rabbî! Birbiri ile dargın olan iki kişiyi barışdıran ve Senin rızânı bulmak için zulmetmeyen kimseye ne ecr verirsin? Hak teâlâ buyurdu ki, “Kıyâmet gününde onlara selâmet verir, korktuğu şeylerden emîn eder, umduğu şeylerle şereflendiririm.”

Fakirlere merhamet ile muâmele etmeli, zenginlere ise zenginlikleri için tevâzu’ göstermelidir. Din düşmanlarını, İslamiyeti beğenmeyenleri, alay edenleri sevmeli ki, kıyâmet gününde selâmet ve saâdet bulunsun.

İnsan kendini başkalarından üstün görmemelidir. Bir çocuk gördüğün zaman, bunun günahı yoktur, benim günahım vardır. Binâenaleyh bu çocuk benden daha fazîletlidir. Bir yaşlı müslüman gördüğün zaman, bu benden daha fazla ibâdet eylemiştir, binâenaleyh benden daha fazîletlidir. Bir islâm âlimi görünce, ben câhilim, bu benden ziyade âlimdir, öyle ise, benden daha fazîletlidir. Bir câhil görünce, bu bilmeden günah işler. Fakat ben bilerek işlerim, öyle ise, bu benden efdaldır. Bir kâfir görsen, olur ki, dünyadan iman ile gider. Benim imanla gidip gitmeyeceğim ise, belli değildir. Şu halde, benden daha fazîletlidir diye düşünmelidir. Müslümanlara karşı kibr yapmazsan, Hak teâlâ indinde yüksek derecelere vâsıl olursun.

Peygamber efendimiz, **“O kimseye bakma ki, dinde senden aşağıdır, zîrâ kendini beğenip, helâk olursun. Dinde senden yukarisına bak ki, senden hayrlıdır. Malı çok olana**

bakma ki, Allahın kısmetine gazab edersin. Şu kimseye bak ki, yiyeceğini zahmet çekerek alın teri ile hâzırlar, o zaman da, Hak teâlânın sana verdiği nimete şükredersin” buyurdu.

“Doğru tüccar şehidlerle berâberdir” 21.12.2002

İmam-ı Gazali hazretleri, kendini ve âilesini ve çocuklarını kimseye muhtac ettirmeyecek kadar çalışıp helâlden kazananlara cihâd sevapı verilir, buyuruyor. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” bir sabâh oturmuştu. Sahâbeden, kuvvetli bir genç, erkenden dükkânına doğru geçti. Birisi, “Yazıklar olsun buna ki, Allah için biraz burada sizi dinlemeyip geçti” deyince, **“Böyle söyleme! Eğer kendini, ana-babasını ve ehl ve evlâdını muhtac etmemek için gitti ise, Allah yolundadır. Eğer zînet için, zengin olup müslümanlara gösteriş niyetinde ise, Cehennem yolundadır”** buyurdu.

Bir hadis-i şerifte, **“Doğru olan tüccar, kıyâmetde siddiklarla ve şehidlerle berâberdir”** ve bir kere de, **“Allahü teâlâ, san’at sâhibi mümini sever”** buyurdu.

Bir kimse, Ehl-i sünnet âlimlerinin meclisine kırk gün devam eylese, kalbi nûrlanır. Çünkü, İslamiyetin emir ettiği ilmler kalbin ışığıdır. İlmi olmiyan kimse, şeytâna ve islâm düşmanı olan kimselere ve gazetelerine aldandır. Ehl-i sünnet i’tikâdında olmiyan din adamlarının yazılarını okuyanın kalbi kararır.

Allahü teâlâ, fazla mal verirse bahîl olmamalıdır. Din uğruna sarf etmelidir. Hâlis müslümanların yazdığı doğru ilmihâl kitaplarını almalı ve dağıtmalıdır. Böyle yapan cihâd sevapına kavuşur. Peygamberimiz “aleyhisselâm” birgün, “Yâ Ebâ Hüreyre! Müminlerin büyüğü, benden sonra o kimsedir ki, Allahü teâlâ ona mal verir, o da gizli ve âşikâre Hak yoluna harcar ve yaptığı iyilikleri kimsenin başına kakmaz” buyurdu.

Müslümanlıkta çok mal ve mevki’ sâhibi olmak kötü değildir. Dine uygun olmayan alış verişle ve çalgı, şarkı ücreti ile ele geçen ve hırsızlık, yalan, gasb, rüşvet ve fâiz ile toplanılan mallar, paralar, az olsalar da, habîsdir. Bunları kullanmak haramdır. Helâlden kazanılan ve zekâtı verilen mal, para, ne kadar çok olursa olsun, makbûldür. Cenâb-ı Hak, Kur’ân-ı kerîmde, helâl olan malı hayr diye isimlendirmiştir.

Mahlûkatın hepsine merhamet etmelidir. Peygamberimiz buyurdu ki, **“Yer yüzündeki mevcûdâta merhamet eyleyin ki, göklerdeki mahlûkat size merhamet eylesin. Siddikların nişânı odur ki, sadaka verirken gizli verir, bir belâyâ uğradığı zaman, bağırıp çağırılmaz, kimseye şikâyet eylemez ve o belâyı herkesden gizler ve bir günah işlediği zaman ardından hemen sadaka verir ki, günahına keffâret olsun.”**

Üç haslet bulunmayan istifade edemez 22.12.2002

Peygamberimiz “aleyhisselâm” Ebû Hüreyreye “radiyallahü teâlâ anh” buyurdu ki, **“Bir kimse Hak teâlâ hazretlerine Nûh aleyhisselâmın ömrünce ibâdet eylese, kendisinde üç haslet bulunmayınca yaptığı ibâdetden bir fayda edinemez.”**

1- İlmi ile amel etmek.

2- Yediği yemeğin helâl olması ve helâlî da israf etmemesi. Besmelesiz kesilen hayvanlar ve kitapsız kâfirlerin, müşriklerin kestikleri necsdir. Bunları yimek haramdır. Bunları Besmele ile kesen de bulunduğu takdîrde, satın alınan etin Besmelesiz kesildiği kat’î bilinmedikçe, yimesi helâl olur. Balık tutanın müslüman olması ve Besmele ile tutması şart değildir.

3- Allaha âsî olmaktan kaçınmak. Ehl-i sünnet i’tikâdını öğrenmiyen, imanını bunlara uygun olmiyan ve haramları ve farzları bilmiyen ve bunlara uymayan kimse, Allahü teâlâyâ âsî olur.

Müminleri sevindirmeğe çalışmalıdır. Zîrâ Peygamberimiz, “Bir kimse, bir mümin kardeşini sevindirirse, Hak teâlâ o kimsenin sevindirirse, Hak teâlâ o kimsenin şirkten başka geçmiş günahlarını af eder” ve “Her kim dünyada bir mümin kardeşinin işini görürse, Hak teâlâ, o kimsenin yetmiş işine kolaylık ihsân buyurur kalbini kıyâmet gününde ferahlandırır” buyurdu. Yine, “Bir kimse, bir ma’sûm çocuğu. O yetmiş işin on dânesi dünyada, altmış tanesi kıyâmet günündedir. Bir kimse, bir mümin kardeşinin aybını kapatırsa, Allahü teâlâ o kimsenin bütün aybılarını kıyâmet günü kapatır!” buyurdu.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, **“İnsanın işlediği hayrlı amel dâimî olmalı, dâimî olarak işlenen amel, insanı maksâdına ulaştırır.”**

Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki, **“Bir kimsenin dünyası selâmetli olursa, dîni eksik olur.”** Yanî, dünya lezzetlerine kavuşmak için, İslamiyetin dışına taşan kimse, âhîret lezzetlerine kavuşamaz. Yine buyurdular ki, **“Yâ Ebâ Hüreyre! İslamiyetten çıkana doğru yolu göster, câhile ilim öğret ki, sana şehîdlik mertebesi verilir.”** Bunun için çocuklarına Ehl-i sünnet i’tikâdını, farzları, haramları öğretmeli, tanıdıklara fıkıh, ilmihâl kitabı vermelidir.

Yanlış iş yapmamak için fazla konuşmamalı, kimse ile münâkaşa etmemelidir. Her zaman sükût etmeğe devam etmelidir ki, iki cihânda selâmet bulunsun. Hak teâlâ hazretlerini çok zikir etmelidir ki, kalbimiz ölmesin ve şeytân galip gelsin. Hak teâlâ hazretlerini çok zikreleyenlerin, yani onun emir ve yasaklarına uyunların kalblerine hikmet akar.

Sevilen fakat zararlı olan üç şey 23.12.2002

Habîbullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Ümmetim üç şeyi sever, fakat o üç şey onların değildir: 1- Vücûddaki canı sevmek, 2- Malı sevmek, 3- Dünyayı sevmek."**

Dünya, arapça bir kelimedir. Fen ilminde (en yakın şey) demektir. Dünya küresi, güneşten, aydan, yıldızlardan daha yakın olduğu için, bu küreye dünya denir. Kıyâmetten önceki zaman, kıyâmetden sonraki zamandan daha yakın olduğu için, birincisine (Dünya hayatı), ikincisine (Âhiret hayatı) denir.

Dünya kelimesinin din bilgisindeki ma'nâsı, (En zararlı, fenâ şey) demektir. Küfre sebep olan şeyler, haramlar, mekrûhlar, dünya demektir. Mubahlar, ahkâm-ı islâmiyyeye uymağa mani olunca, dünya olurlar. Muhabbet, sevmek, hep berâber olmağı istemek, berâber olmakdan zevk, lezzet duymak demektir.

İnsan sevdiğini hiç unutmaz. Muhabbetin yeri kalbdır. Kalb, yürek dediğimiz et parçasında bulunan bir kuvvettir. Bu kuvvete gönül diyoruz. Birşeyi öğrenmek, akıl ile olur. Akıl, dimâğ, beyin dediğimiz et parçasında bulunur. Küfrü, haramları, mekrûhları sevmek, beğenmek küfr olur. Farzları, sünnetleri, beğenmemek de küfr olur, dünya olur. Peygamberimiz buyurdu ki, (Dünyayı sevmek, bütün hatâların başlangıç noktasıdır. Dünyadan kendini sakınan kimseler, zâhid olanlardır.)

Müslüman olmak için, dünya sevgisini kalbden çıkarmak lâzımdır. Dünyayı hâtırlamağı da kalbinden çıkarana (Sâlih) müslüman denir. Dünya olsun, mubah olsun, mâ-sivânın, yani Allahü teâlâdan başka herşeyi hâtırlamağı kalbinden çıkarmağa (Fenâ-fillah) denir.

Buna kavuşan müslümana (Velî) denir. (Evliyâ) denir. Evliyâ, herşeyi öğrenir, bilir. Ahkâm-ı islâmiyyeye uymakda, dünya işlerinde aklını kullanır. Hesâbını yapmakda, san'atında, ticaretinde hiç hatâ yapmaz. Fakat, aklındaki düşünceler, kalbine sirâyet etmez, bulaşmaz.

Dünyayı hâtırlayan kalb hastadır. Kalbin temiz olması, dünya dediğimiz şeyleri sevmekden, hâtırlamaktan kurtulması demektir. Kalb hastalığının ilâcı, İslamiyete uymak ve Allahü teâlâyı çok zikir etmek, yani ismini ve sıfatlarını hâtırlamak, kalbe yerleştirmekdir.

Mürşid-i kâmilin sohbeti veya kitaplarını okumak, bu tedâvîyi kolaylaştırır. Bu sohbe, bu kitaplara kavuşmak, dünya ve âhiret saadetlerine kavuşmağa sebebdır. Bu tedâvîye fâidesi olmayan sohbetin ve kitapların, taklîd, sahte, zararlı olduğu, felâkete sebep olacağı anlaşılr.

Helâl yoldan gelen ve zekâtı verilen şeyler ve israf edilmeyen mubahlar dünya sayılmaz. Mal kendinin değil, sen öldükden sonra veresenindir. Sen de günahlarla berâber gidersin.

"Allah'dan başkasına bağlanma!" 24.12.2002

İnsanın ömrünün uzun, rızkının bol oluşu, Allahü teâlâ tarafından bir imtihândır. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Yâ Ebâ Hüreyre! Allahdan başka hiç bir şeye ümmîd bağlama! Allaha tevekkül eyle! Bir arzun varsa, Allahü teâlâ hazretlerinden iste! Allahü teâlânın âdet-i ilâhiyyesi şöyle cârî olmuştur ki, her şeyi bir sebep altında yaratır. Bir iş için sebebine yapışmak ve sonra Allahü teâlânın yaratmasını beklemek lâzımdır. Tevekkül de bundan ibârettir."**

Bütün yer gök varlıkları bir araya gelseler, Allahü teâlâ hazretleri murâd etmedikçe kimseye zerre kadar bir fenâlık yapamazlar. Resûlullah yolda eğri divarın önünden koşarak geçti. Allahü teâlânın kaza ve kaderinden mi kaçırıyorsun dediklerinde, "Allahü teâlânın kazasından, yine onun kazasına kaçıyorum" buyurdu.

Çalışmalı, halal kazanmalı, helâl lokma yimekle ve haramdan sakınmakla vücûdünü temizlemelidir. Kalbinde müslümanlara düşmanlık beslememekle ve kimse için fenâlık düşünmemekle kalbini, Ramezân-ı şerîf ayında da oruc tutmakla ve nefsine muhâlefet ve mukâvemet etmekle ve yalan, gîbet, iftirâ ve mâlâ-yani söylememekle rûhu temizlemelidir. Bu sözleri söylemek haramdır.

Şu da bilmelidir ki, mâlâ-yaniyi terk etmekle, yani fâidesiz söz konuşmamakla insanın imanı nûrlanır.

El haram tutmamalı, kulak haram olan şeyi dinlememeli, ayak da, haram olan yere gitmemeli, mide ise haram olan şeyi yimemeli, göz ise haram olan şeye bakmamalı, dil de haram söylememeli. Bunun gibi insanda bulunan a'zâların haramla alâkalarının kesilmesi lâzımdır ki, fevz-ü felâh bulasın. Aksi takdîrde kendini helâk etmiş olursun. Göz kazara veya gafletle haram bir şey görürse, günah olmaz. Fakat, tekrâr bakmak günahdır. Tesâdüfen görünce, başı başka tarafa çevirmek lâzımdır.

Ehli sünnete göre, kabir suali ve kabir azabı haktır. Bunun için, çocuklarımıza bunu öğretmeliyiz: Rabbim Allahü teâlâ, Peygamberim hazret-i Muhammed aleyhissalâtü vesselâm, dînim, dîn-i islâm, kitapım Kur'ân-ı azîm-üş-şân, kıblem Kâ'be-i şerîf, i'tikâdda mezhebim Ehl-i sünnet vel-cemâ'at, amelde mezhebim, imâm-ı a'zam Ebû Hanîfe mezhebidir (Veya, Şafii, Hanbeli, Maliki). Kıyâmet günü insanların, tâbi' oldukları mezheb imâmının isimleri ile çağrılacakları (Rûhül beyân) tefsîrinde İsrâ sûresinin 71. ci âyetinde yazılıdır.

Cennette iki kapı açılması için 25.12.2002

Dinimizde, ana-baba hakkı çok önemlidir. Hak teâlâ hazretleri Mûsâ aleyhisselâma buyurdu ki, **“Yâ Mûsâ! Bir kimse, ana-babasına karşı gelirse, onun dilini kes ve herhangi bir a'zâsiyle ana-babasını gücendirirse, o a'zâsını kes!”**

Ana-babasını râzî eden kimse için, Cennette iki kapı açılır. Ana-babası râzî olmıyan kimse için de Cehennemde iki kapı açılır. Bir kimsenin ana-babası zâlim dahî olsalar, onlara karşı gelmek, onlarla sert konuşmak câiz değildir.

Hak teâlâ buyurdu ki: **“Yâ Mûsâ! Günahlar içinde bir günah vardır ki benim indimde çok ağır ve büyüktür. O da, ana-baba evlâdını çağırdığı zaman, emrine muvâfakat etmemesidir.”**

Ana-baba çağırdığı zaman herhangi bir işle uğraşan, hemen onu terk edip, derhal ana-babanın emrine koşmalıdır. Ana-baba kızıp bağırırsa, onlara bir şey söylememelidir. Ananın-babanın duâsını almak isteyen, emir ettikleri işleri çabuk ve güzel yapmağa çalışmalıdır. Bu işini beğenmeyip gücenmelerinden ve bed-duâ etmelerinden korkmalıdır. Darılır iseler, onlara karşı sert söylememelidir. Hemen ellerini öperek kızgınlıklarını teskin etmelidir.

Ananın-babanın kalblerine geleni gözetmelidir. Zîrâ senin saadetin ve felâketin, onların kalblerinden doğan sözdendir. Anan-baban hasta ise, ihtiyâr ise, onlara yardım etmelidir. Saadetini onlardan alacağın hayır duâda bilmelidir. Eğer onları incitip, bed-duâlarını alırsan, dünya ve âhiretin harâb olur. Atılan ok tekrâr geri yaya gelmez. Onlar hayatta iken, kıymetini bilmelidir.

Allahü teâlânın rızâsı, dînine bağlı olan ana-babanın rızâsında, Allahü teâlânın gazabı, dînine bağlı olan ana-babanın gazabındadır. Habîb-i kibriyâ bir hadis-i şeriflerinde buyurdu ki: **“Cennet anaların ayağı altındadır.”** Yani, sana dînini, imanını öğreten ananın-babanın rızâsındadır.

Hak teâlâ hazretleri Mûsâ aleyhisselâma dedi ki: **“Yâ Mûsâ! Ana-babasını râzî eden, beni râzî etmiş olur. Ana-babasını râzî edip bana âsi olan kimseyi dahî iyilerden sayarım. Ana-babasına âsi olan, bana mu'tî olsa bile, onu fenâlar tarafına ilhâk ederim.”**

İmanı olanlardan Cehennemden en sonra çıkacak olanlar, Allahü teâlânın yolunda olan anasının, babasının İslamiyete uygun olan emrine âsî olanlardır.

“Arkamdaki yük babamdır!” 26.12.2002

Hasen-i Basrî hazretleri Kâ'beyi ziyâret ve tavâf ederken bir zât gördü ki, arkasında bir zenbil ile tavâf eder. O zâta dönüp dedi ki: Arkadaş, arkadaki yükü koyup öylece tavâf etsen daha iyi olmaz mı?

O zât cevâben dedi ki, bu arkamdaki yük değil, babamdır. Bunu Şâmdan yedi kerre buraya getirip tavâf eyledim. Çünkü, bana dînimi, imanımı bu öğretti. Beni islâm ahlâkı ile yetiştirdi, dedi. Hasen-i Basrî hazretleri ona dedi ki, kıyâmet gününe kadar böylece arkada getirip tavâf eylesen, bir kerre kalbini kırmakla bu yaptığın hizmet havaya gider ve yine bir defa gönlünü yapsan, bu kadar hizmete mukâbil olur.

Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: **“Ana-babaya iyilik etmek, nâfile namaz, oruc ve hac (ve ömreye gitmek) fazîletlerinden daha fazîletlidir. Ana-babasına hizmet edenlerin ömrü bereketli ve uzun olur. Ana-babasına karşı gelip, onlara âsî olanların ömrleri bereketsiz ve kısa olur. Anasına-babasına âsî olan mel'ündür.”**

Peygamberimize “aleyhisselâm” bir kişi geldi ve dedi ki, yâ Resûlallah! Benim anam-babam ölmüştür. Onlar için ne yapmam lâzımdır? Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “Onlara dâimâ duâ eyle! Onlar için Kur'ân-ı kerîm oku ve istigfâr et!”

Eshâb-ı kirâmdan biri “radıyallahü teâlâ anı” dedi ki, yâ Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”, bundan fazla yapılacak bir şey var mı?

Buyurdular ki, **“Onlar için sadaka verin ve hac eyleyin!”** Biri çıkıp dedi ki, **anam-babam çok şefkatsızdırlar, onlara nasıl itâ'at eyleyeyim?**

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: **“Anan seni dokuz ay karnında gezdirdi. İki sene emzirdi. Seni büyütünceye kadar koynunda besledi ve sakladı, kucağında gezdirdi. Baban da seni büyütünceye kadar birçok zahmetlere katlanarak seni**

besledi. İdâre ve maişetini te'mîn eyledi. Sana dînini, imanını öğrettiler. Seni islâm terbiyesi ile büyütdüler. Şimdi nasıl olur da, şefkatsiz olurlar? Bundan daha büyük ve kıymetli şefkat olur mu?"

Gaflet ve şaşkınlığa kapılarak ana-babanın kalbini kırarsan, derhâl onların rızâsını almağa çalış, yalvar, minnet eyle ve her ne yaparsan yap, onların gönlünü al! Ana-babanın evlâd üzerinde hakları çok büyüktür. Bunu dâimâ göz önünde tutarak, ona göre hareket eyle!

Mûsâ aleyhisselâmın ahiretteki komşusu

27.12.2002

Ana-baba hakkında hikâye olunur ki, hazret-i Mûsâ aleyhisselâm, Tûr-i sînâda Hak teâlâ hazretleri ile mükâleme ederken, **"Yâ Rabbî! Âhirette benim komşum kimdir?"** diye sordu. Hak teâlâ buyurdu ki, **"Yâ Mûsâ! Senin komşun, falan yerde, falan kasaptır!"**

Mûsâ aleyhisselâm kasabın yanına giderek beni müsâfir eder misin dedi. Yanında misâfir oldu. Yemek zamanı gelince, kasab, bir parça et pişirdi. Dıvârdaki asılı zembili aşağı alarak, orada bulunan ve sâdece kemiklerden ibâret bir kadına et verdi ve suyunu da verdi. Üstünü başını temizleyip, zembile koydu. Mûsâ 'aleyhisselâm" sordu, bu senin neyindir?

Kasab, annemdir. İhtiyâr olup bu hâle girdi; işte her sabâh, akşam kendisine böyle bakarım dedi. Kasab annesine yemek verirken, o za'îf ve âciz annesi, oğluna duâ ederek, yâ Rabbî! Oğlumu Cennetde Mûsâ aleyhisselâma komşu eyle dediğini Mûsâ aleyhisselâm dahî işitmiş. Bunun üzerine kasaba, Mûsâ aleyhisselâm müjde ederek, seni Allahü teâlâ afv ederek, Mûsâ aleyhisselâma komşu etmiş, demiştir.

Anaya, babaya ve hocaya ve devlete isyân etmek, karşı gelmek câiz değildir. İslamiyetin yasak ettiği birşeyi emir ederlerse, isyân etmemeli, suç ve günah işlememelidir.

Ana-babaya iyilik etmek, onları zarardan ve sıkıntıdan korumak farz-ı ayndır. Cihâda gitmek ise, farz-ı kifâye olduğundan, ana-babadan izn olmadıkca harbe gitmek helâl olmaz.

Ana-baba kâfir de olsalar, onlara iyilik etmek, hizmet etmek farzdır. Ticaret, hac ve ömre için ana-babadan iznsiz sefere gitmek câizdir. İlim öğrenmek için gitmek de öyledir. Zîrâ bunlarda, harb gibi, ölüm tehlikesi olmadığından, ayrılık hüznleri, kavuşmak ümmîdi ile zâil olur.

Ana-babanın ve hocanın günaha sokacak olan emirlerine itâ'at lâzım değildir. Meselâ, hırsızlık için veya birini öldürmek için veya yol kesicilik için veya zinâ için bir kadını bir yere gönderirlerken, orada buna mani olabilecek bir adam bulunsa, fakat bu adamın mani olmasına anası-babası müsâ'ade etmese, bunları dinlemeyip mani olması lâzımdır.

Zîrâ, günaha mani olmak farz-ı ayndır. Ana-babaya itâ'at ise, günah olmıyan emirleri için, farzdır. Ana-babanın farzı terk etdirmesi günah olduğundan bu emirleri yapılmaz. Nisâ sûresi ellidokuzuncu âyetinde meâlen, **"Ey müminler! Peygamberime "sallallahü aleyhi ve sellem" ve sizden olan, âmirlerinize itâ'at ediniz!"** buyuruldu.

Günah olan emirlere itaat olmaz 28.12.2002

Ananın babanın, hocanın ve devletin haram olan şeyleri emir etmeleri hâlinde, bunlara isyân edilmez. Karşı gelinmez. Bu emirleri, dinde günah olmıyacak ve devletin kanûnunda suç olmıyacak şekilde yapılır. Meselâ bir adama anası evlenme derse veya falanca kızı almıyacaksın veya âileni bırakacaksın derse veya falanca âlime gidip dînini öğrenmiyeceksin derse, bu sözleri İslamiyetin îcâb ettirdiği bir sebep ile değil ise, itâ'at îcâb etmez. Fakat, yine sert söylemek, karşılık vermek câiz değildir. Bir müslüman, İslamiyete uymıyan emirleri karşısında müşkil vaziyete düşerse, kanûnî yollardan hakkını arar.

Günah olmıyan emirlere itâ'at lâzımdır. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" bir yere ufak bir askerî birlik göndermişti. Başlarına da bir kumandan ta'yîn etmişti. Âmirleri, bunlara kızıp, büyük bir ateş yakdırdı ve bu ateşe giriniz, bana itâ'at farzdır dedi. Askerlerin bazısı girelim, dedi. Bir kısmı da biz ateşden kurtulmak için müslüman olduk, girmeyelim, dedi ve girmediler.

Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" bunu haber alınca: "Eğer itâ'at edip girselerdi, Cehennemde ebedî kalırlardı" buyurdu. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: "Üzerinize âmir ta'yîn edilen müslüman, her kim olursa olsun, haram ile emr etmedikçe, ona itâ'at ediniz! Haram olan emirlerine itâ'at etmeyiniz!" İtaat etmemek başkadır. İsyân etmek, karşı gelmek başkadır. Bu iki şeyi birbirine karıştırmamalıdır.

Ananın, babanın, hocanın, itâ'at lâzım olmiyan emrleri yapılmadığı zaman özr, behâne anlatmalı ve haff ve yumuşak söylemelidir. Yani, emri yapmamak, isyân ve hakâret şeklinde olmayıp, kusur ve kabâhat şekli verilerek fitneye sebep olmamalıdır.

Mısırlı Hasen Bennâ ve bunun yetiştirmelerinden Seyyid Kutb gibi mezhebsiz, câhil din adamları, (Cihâd, zulm edenlere ve zâlimlere karşıdır) âyet-i kerîmesini ileri sürerek, devlete isyân ettikleri için ler.İdâm edildiler. Aldatdıkları binlerce genç de, zindanlarda senelerce işkence çekdikden sonra öldürüldüler. (İhvân-ı müslimîn), yani müslüman kardeşler denilen bu gençler, 1982 de Sûriyedeki zâlim Es'ad hükûmetine de isyân ederek, Hama şehrinin yakılıp yıkılmasına ve on binlerce müslümanın fecî şekilde öldürülmesine sebep oldular. Hâlbuki, zâlim, hatta kâfir devlete karşı isyân etmeği, fitne çıkarmağı, dînimiz yasak etmektedir. Böyle fitne çıkarmak, cihâd değil, ahmaklıktır. Büyük günahtır.

Cihadı sahislar değil devlet yapar 29.12.2002

Mısırlı **Hasen Bennâ** ve **Seyyid Kutub** gibi kimseler, “**Cihâd, zulmedenlere ve zâlimlere karşıdır**” âyet-i kerîmesini ileri sürerek gençleri devlete karşı ayaklandırdılar. Halbukie, bu âyet-i kerîme, Hac sûresinde olup, Medînede yeni kurulan islâm devletinin, Mekkedeki kâfirlerle cihâd yapmasına izin vermektedir.

Bu âyet-i kerîme, islâm devletinin, zâlim, kâfir diktatörlerle cihâd etmesine izin vermektedir. Yanî cihâd, devlet yapar. Devletin ordusu yapar. İnsanın öteye, beriye saldırmasına, devlete karşı gelmesine cihâd denmez. Eşkıyalık denir ki, büyük günahdır.

Ehl-i sünnet âlimleri “rahime-hümlallahü teâlâ”, kâfir, zâlim hükûmete bile isyân etmeği yasak etmiştir. Mezhebsiz, câhil din adamları, Ehl-i sünnet âlimlerinin yüksekliklerini bilmedikleri için ve tefsîr, fıkıh kitaplarının manâlarını anlamadıkları için, kendilerini âlim sanıyorlar. Âyet-i kerîmelerden ve hadis-i şeriflerden yanlış, bozuk ma'nâlar çıkararak, islâm dînine ve müslümanlara çok zarar yapıyorlar.

Halbuki, isyan etmemek Ehli sünnetin prensiplerindendir. Tarih boyunca Ehli sünnetin devlete isyanı görülmemiştir. Osmanlı devletinde görülen, Celali, Kabakçı gibi isyanlar da dış kökenlidir. Osmânlılara karşı yapılan son ihtilâli ingilizler hâzırladı. Merkezi Selânikde bulunan üçüncü ordunun bazı genç subayları, ingiliz câsûsları tarafından aldatıldı.

7 Temmuzda Şemsî pâşa, tegmen Âtîf tarafından vuruldu. Dış destekli İttihat Terakki mensuplarının idâre ettiği ordu, ingiliz ve fransız silâhları ile, İstanbula yürüdü. Devletin idâresi câhillerin eline geçti. Ehliyyetli kimseler zindanlara atıldı. Çoğu i'dâm edildi.

1915 ocak ayında Enver pâşa, Rus hudûduna asker gönderilmesi için emir verdi. Tecribeli subaylar, yollarda kar var, martdan sonra gönderelim dediler. Hayır, ben emir ediyorum, şimdi gidilecek dedi, bu subayları cezâlandırdı. 86.000 asker Sarıkamış'ta donarak öldü. Her tarafta verilen, böyle ahmakca emrlere ve i'dâmlara, milleti bıkdırdı.

Pâşalar bu hâli anlayınca, canlarını kurtarmak için Avrupaya kaçtılar. **Talât pâşa** Berlinde, **Enver pâşa** 1922 de Rusyada, **Cemâl pâşa** Tiflisde öldürüldü. Enver pâşanın kemikleri 1996 da İstanbula nakl edildi. 1908 isyânı milletimize nice büyük zararlar verdi. Devlet büyük felâket oldu. On yıl içinde, Osmanlı devletini bitirdiler. İslam alemi perişan oldu. Bugün Ortadoğuda, kan ve gözyaşının dinmemiş olması Osmanlının adaletli idaresinden mahrum kalmasındandır.

“Kibrli olanları elbette sevmez!” 30.12.2002

Allahü teâlâ, kullarına gönderdiği kitapların hepsinde, kibri ve gururlanmayı kötölemiş ve yasak etmiştir. Meselâ, Kur'ân-ı kerîmde, Nahl sûresinin yirmiüçüncü âyetinde meâlen, “**Allahü teâlâ, kibrli olanları elbette sevmez!**” buyurmaktadır.

İncilde bildiriyor ki, havârîler, İsâ aleyhisselâma sordu: Ey Allahın Peygamberi! İçimizde, hangimiz büyük, hangimiz küçüktür? Bu sorularına karşılık olarak, İsâ aleyhisselâm: “En büyüğünüz, en küçüktür. En küçüğünüz de, en büyüktür” buyurdu.

Böylece, kendini büyük gören küçüktür. Kendini küçük gören büyüktür demiş oldu. Peygamberlerin sonuncusu ve hepsinin en üstünü olan Muhammed aleyhisselâm da, birçok hadis-i şeriflerinde, kibrli olanları kötölemiş, alçak gönüllü olanları övmüştür. Meselâ bir hadis-i şerifte, “**Allah rızâsı için tevâzu' edeni, yanî kendini Müslümanlardan üstün görmiyeni, Allahü teâlâ yükseltir**” buyurmuştur.

Ehl-i sünnet âlimleri buyuruyor ki, Allahü teâlâ ilim gibi, kudret gibi bütün sıfatlarından kullarına biraz ihsân buyurmuştur. Fakat, yalnız üç sıfatı kendine mahsûstur. Bu üç sıfattan hiç bir mahlûkuna vermemiştir. Bu üç sıfatı, **kibriyâ, ganî olmak ve yaratmak** sıfatlarıdır.

Kibriyâ, büyüklük, üstünlük demektir. Ganî olmak, başkalarına muhtac olmamak, herşey Ona muhtac olmak demektir. Buna karşılık olarak kullarına üç aşağı, alçak sıfat vermiştir. Bunlar da, zül ve inkisâr, yani aşağılık, kırıklık ile ihtiyaç ve fânî olmak, yok olmaktır.

Bunun için kibirlenmek, Allahü teâlânın sıfatına, hakkına tecâvüz etmek olur. Kullara kibirlenmek yakışmaz. En büyük günahdır. Hadîs-i kudsîde, **“Azamet ve kibriyâ bana mahsûstur. Bu iki sıfatta, bana ortak olmak isteyenlere, çok acı azâb ederim”** buyuruldu.

Bunun içindir ki, din âlimleri, tesavvuf büyükleri, her zaman, Müslümanlara tevâzu’, alçak gönüllü olmağı emir buyurmuştur. Müslümanlar egoist olmaz. Egoist olanları, Allahü teâlâ sevmez.

Evliyânın büyüklerinden tesavvufun reislerinden olan seyyid Abdülkâdir-i Geylânî “kuddise sirruh” hazretleri, bir gün, yanında Seyyid Ahmed Rifâ’î ve birçok talebesi olduğu halde, birgün Dicle nehri kenârında oturmuşlardı. Konuşurlarken kendisinden hâsıl olan kerâmetler, dinleyicileri hayran bırakıyordu. Bunlardan birisi şaşkınlıkla, medh edici bir söz kaçıncı, Abdülkâdir-i Geylânî hazretleri nefisini kırmak için, “Dünyada, benden aşağı bir Müslüman bulunacağını sanmam” buyurarak, oradakileri gaflet uykusundan uyandırmışlardır.

İyilik eden sevilir! 31.12.2002

Hadîs-i şerifte, **“İnsanlar, kendilerine ihsân, iyilik edenleri sever. Bu sevgi, insanın yaratılışında vardır”** buyuruldu. Yapılan ihsân, ne kadar kıymetli ve ne kadar çok olursa, sevgi de o kadar fazla olur. Bunun için, herkes anasını, babasını, hocasını, ustasını, vatanını, din kardeşlerini çok sever.

Bir müslümanın mürşidi, yanî hocası, kendisine, din ve dünya bilgilerini, imanını, Allahını, Peygamberini, güzel ahlâkı öğrettiği için, onu herkesden, çok sever. Bu sevgi, cibillîdir yani İnsanın doğuşunda vardır.

Bu sevgiden mahrûm olan kimse, hakîkî insan değildir. Hayvan gibidir. Çok sevilen kimse, insanın kalbinden, hâtırından çıkmaz. Onun şekli, kalbine yerleşir. Bir insan bir Allah dostunu, mesela, İmam-ı Rabbani hazretlerini, Abdülkadir-i Geylani hazretlerini sever devamlı bunu düşünürse, ondan kalbine feyz gelir. Feyz, kalbden kalbe gelen, insana Allahü teâlânın râzı olduğu şeyleri yaptıran nûrdur, bir kuvvettir.

Feyzler, Resûlullahın mübarek kalbinden yayılmakta, Evliyânın kalbleri vâsıtası ile, Evliyâyı çok seven kalblere gelmektedir. Evliyânın kalbleri ayna gibidir. Bir aynadan fışkıran ışıklar, karşısındaki aynaya ve bundan da, bunun karşısındaki aynaya gelir.

Böylece, Resûlullahın kalbinden fışkıran feyzler bizim zamanımızdaki Evliyânın kalblerine gelir. Bir ayna gibidir. Aynaya gelen ışıklar ve karşısında bulunan cisimler, karşı aynada görülür. Aynanın karşısında bulunan ikinci bir ayna ve bunun karşısındaki üçüncü aynada da görünürler. Resûlullahın mübarek kalbinden yayılan feyzler, ma’rifet nûrları da, bu kalbe bağlı olan kalblere gelir. Kalbleri bağlayan bağ, muhabbettir. Eshâb-ı kirâm, Resûlullahı çok sevdikleri için, bu nûrlara kavuştular.

Sevgi ne kadar çok olursa, gelen feyz de çok olur. Sevmek, inanıp ve işleri ve ahlâkı Onun gibi olmak demektir. Eshâb-ı kirâmın kalblerine gelen feyzler, sonraki asırdaki gençlerin kalblerine de geldi. Bunların da İslamiyete uymaları kolay ve tatlı oldu. Her biri, birer Velî oldu. Uzak memleketde ve mezârda olan Velîden de feyzler yayılmakta, âşıklarının kalblerine gelmekte, kalbleri nûrlanmaktadır. Resûlullahın mübarek kalbinden yayılan feyzlere sonraki asırdaki âşıkların kalbleri de kavuşarak, zamanımızdaki Evliyânın kalblerine geliyor ve bunların kalblerinden, kendilerini sevenlerin kalblerine ve bu arada bizlere de geliyor. Buna kavuşmak için, Ehl-i sünnet i’tikâdında olmak ve İslamiyete tâbî olmak şarttır.

Yakınlarını, dostlarını ziyaret sevabı 1.1.2003

Müslüman olan ve dînini kayıran akrabasını ziyaret eden bir kimseye, yetmiş nâfile hac sevapı verilir. Gönül almak ziyâreti çok sevaptır. İ’tikâdî bozuk olan, mezhebsiz olan akrabâyı ziyâret etmek sevap değildir. Bunların da telefonla hal hatırı sormalı, selam göndermeli, düşmanlığına sebep olmamalıdır.

Dînini öğreten hocaya hurmet, saygı ve ta’zîm ve ziyaret etmelidir. Hoca hakkı ana-baba hakkından daha üstündür. Çünkü, ana-baba evlâdı büyüdür, bakar. Kötülükden, haramlardan korur. İbâdete alıştırır. Üstad ise, evlâda hem dünya ve hem de âhîret hayatını kazandırır, din ve diyânetini, Ehl-i sünnet i’tikâdını, farzları, haramları sana öğretir. Dînini, imanını öğreten ana-babanın hakkı, hocanın hakkından da üstündür.

Çocukları küçük iken hocaya gönderip okutmalıdır. Herşeyden evvel, Allahü teâlânın râzı olduğu, emir ettiği şeyleri öğretmelidir. İyi bir mümin olmaları için gayret etmelidir. Büyüdükten sonra, edeb zor olur. Onların ve hanımının suçlarını affetmeli. Peygamberimiz “aleyhisselâm”

buyurdu ki, **“Sadakanın en fazîletlisi, çoluk çocuğuna yedirip giydirdiğidir.”** Her Müslüman, oğlunu, kızını ve hanımını, haramdan, günahdan ve fenâ arkadaşlardan korumalıdır.

Müslüman erkeğin, hanımın ve çocuklarının ihtiyaçlarını temin etmek için çalışıp kazanması farzdır. Kız – erkek evlenme çağına gelince onları hemen evlendirmelidir. Allahü teâlâ, onların rızıklarını gönderir. İster zengin, ister fakir olsun, Allahü teâlânın emrini tutan, aslı belli kimseye ile evlendirmelidir. Dâmâdı çok mehr ve çok çeyiz. eşya vermeğe mecbûr kılmamalıdır. Kızı ihtiyâr adama ve din ile alâkası olmayana, ilm-i hâlini bilmiyenlere, haramlardan sakınmıyanlara vermemelidir.

Bu zamanda evlenmiyen gençlerin haramdan kurtulması imkânsızdır. Evlâdını Cehennemden korumak isteyen çabuk evlendirmelidir. Fakirlikten korkmamalıdır. Allahü teâlâ, onlara da mal verir. Allahü tealaya tevekkül etmelidir.

Hadis-i şerifte, **“Nikâh yapmak, benim sünnetimdir. Sünnetimi terk eden benden değildir”** Nikâhsız beraber olmak haramdır. Nikâh lâzım olduğuna ehemmiyet vermeyen kâfir olur. Dinimize göre, Müslüman kadın kafirle, Hristiyan, Yahudi, ateist erkekle evlenemez. Evlenen dinden çıkar. Müslüman erkeğin kitap ehli ile yani Hristiyan ve Yahudi kadınla evlenmesi mekruhtur. Dinsiz ateist kadınla evlenmesi ise küfürdür. Dinden çıkmış olur. Mezhepsizlerin, diyalogçuların bu evliliklerde sakınca görmemesine aldanmamalıdır.

Komşuluk hakları 2.1.2003

Dinimizde komşu hakkı çok önemlidir. Bunun için komşumuzu gördüğümüz zaman, hâl ve hâtırını sormalıyız. Hasta olunca ziyâretine gitmeliyiz. Komşunun evine gidince, izin almadan içeriye girmemelidir. Elimizden gelirse, komşunun ihtiyacına yardım etmeliyiz. Komşuların hakkı çok mühimdir. Zîrâ Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki, **“Komşunun mîrâs gibi hakkı vardır, o da komşuluk hakkıdır. Eğer müslüman ise, sende iki hakkı vardır: Biri komşu hakkı, biri de müslüman hakkı.”**

Komşunun yiyeceği yok iken, sen elindeki yemeği yiyemezsin. Zîrâ onun, senin elindeki yemekde dahî hakkı vardır. Her yemek yidiğin zaman, düşünmen lâzımdır ki, acabâ komşularımdan yiyecek yemeği olmayı var mıdır?

Her müslümanın, bilhâssa yeni evlilerin, müslüman mahallesinde, ehl-i sünnet olan ve haramlardan sakınan, ibâdetlerini yapan sâlih müslümanlar arasında ev araması lâzımdır.

Hadis-i şerifte buyuruldu ki: **“Ev satın almadan evvel, komşuların nasıl olduklarını araşdırınız! Yola çıkmadan evvel, yol arkadaşınızı seçiniz!”** Bir hadis-i şerifte, **“Komşuya hurmet etmek, ana-babaya hurmet etmek gibi lâzımdır”** buyuruldu.

Komşuya hurmet onunla iyi geçinmektir. Onu incitecek söz ve hareketlerde bulunmamaktır. Her taraftan birer, ikişer ve nihâyet kırk ev, komşuluk hakkına mâlik olur.

Komşular kötü kimseler ise onlardan uzak durmalıdır. Zarûf bir iş olmadıkça, onların toplantılarına gitmemelidir. İçki, kumar, çalgı bulunan, kadın erkek berâber oturlan yerlere gitmemeli ve hanımı, çocuklarını göndermemelidir.

Böyle yerlere “Fisk meclisi” denir. İster kapalı olsun, ister açık saçık olsun, yabancı kadınlara ve kızlara bakmamalıdır. Bir kızı görüp de, haram olduğu için ona bakmıyanlara şehîd sevapı verilir. Mahallede yürürken pencerelere bakmamalıdır. Gördüğü kadına yakın yürümemelidir. İhtiyaç olunca resmi ve ciddi olarak konuşmalıdır.

İlk bakışta yabancı olduğu anlaşılır, artık ondan sonra bir def’a daha bakmamalıdır. İlk görmeğe günah yazılmaz. Bakmağa devam edince veya tekrâr bakınca yazılır. Hazret-i Alî “kerremallahü vecheh” buyurdu ki, ömrümde bir kerre dahî kadınlara şehvet ile bakmadım. Şehvet nazarı ile kadınlara bakmak, göz zinâsıdır. Tevbe etmelidir. Her yere burnu sokmamalı, yâ bir kazaya uğrar, yahut bir bühtâna, iftirâya düşer olunur.

Fakirlerin haccı, müminlerin bayramı 3.1.2003

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, **“Cum’a, fakirlerin haccıdır ve müminlerin bayramıdır ve gök ehlinin bayramıdır ve Cennetde de bayram günüdür. Günlerin en iyisi, en şerefli Cum’adır”** ve bir hadis-i şerifte, **“Cum’a günü iyiliklerin hazînesidir ve güzel şeylerin menbaıdır”** buyuruldu.

Bir hadis-i şerifte de buyurdu ki: “Mûsâ aleyhisselâm dedi ki: Yâ Rabbî! Bana cumartesi gününü verdin, Muhammed aleyhisselâmın ümmetine hangi günü vereceksin? Onlara Cum’a gününü vereceğim, buyuruldu. İlâhî! Cum’a gününün kıymeti ve sevapı ne kadardır diye sordu. Ey Mûsâ! Cum’a günü yapılan bir ibâdet, cumartesi günü yapılan yüzbin ibâdet sevapı vardır, buyuruldu. Bunun üzerine Mûsâ aleyhisselâm, yâ Rabbî! Beni Muhammed aleyhisselâmın ümmetinden eyle diye duâ eyledi.”

Kur’ân-ı kerîmde Cum’a gününü bildiren âyet-i kerîmeyi getirince, Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, yâ Muhammed “aleyhissalâtü vesselâm”! Mûsâ aleyhisselâmın ümmeti eğer Cum’a

gününün kıymetini bilselerdi buzağıya tapmaktan, yehûdî olmaktan kurtulurlardı.İsâ aleyhisselâmın ümmeti de bilselerdi hıristiyan olmaktan korunurlardı.

Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki: **“Cum’a günü geldiği için sevinen bir mümine, kıyâmete kadar her gün, o kadar sevap verilir ki, adedini Allahü teâlâ bilir.”** Bir hadis-i şerifte, **“Cum’a günü vefât eden müminlere şehîd sevapı verilir ve kabir azâbından onu korurlar”** buyuruldu. Yine hadis-i şerifte “Cum’a günü sabâh namazından evvel üç kerre **(Estagfirullahel’azîm ellezî lâ ilâhe illâ huv el-hayyel-kayyûme ve etübü ileyh)** okuyanın ve anasının ve babasının bütün günahları af olur” buyuruldu. Cum’a gününün sünnet ve edebleri vardır:

Cum’ayı perşembeden karşılamalıdır. Meselâ, yeni ve temiz elbiseyi hâzırlamalı, işleri bitirip Cum’ayı ibâdetle geçirmeğe gayret etmeli. Perşembe ikindiden sonra tesbîh ve istiğfar eylemeli. Cum’a günü, Cum’a namazı için gusl abdesti almalıdır. Bu gusl hakkında pek çok hadis-i şerif vardır.

Saç sakal traşı olmalı, sakalın bir tutamdan fazlasını ve tırnakları kesmeli ve beyâz giymeli. Sakalın bir tutamdan kısa olması bid’at olup büyük günah olduğu (Berîka)da yazılıdır. Zulüm görmemek, nafakadan olmamak, yahud emr-i ma’rûf yapabilmek, müslümanlara ve İslamiyete hizmet edebilmek, dînini, nâmûsunu koruyabilmek için sakalını kazımak câiz, hatta lâzım olur.

Allah rızası için ziyaret 4.1.2003

Allah rızası için ziyaret çok sevaptır, nafile hac sevabı verilir. Fakat ziyaretin de kuralları, usulü vardır, bunlara da uymak lazımdır. Hücetül İslam kitabında bunlar şöyle bildirilmektedir:

Din kardeşini ziyarete gideceğin zaman, onun müsâid bir zamanını öğren, kendisinden bir va’d, yani bir söz al ve o zamanda ziyarete git! Geç kalma! Evine gireceğin zaman, kapı açık olsa bile, ondan izin iste ve izin verdikten sonra içeriye gir, içeri girince, sağa sola bakma. İçerde çalgı, içki, kumar gibi haramlar işleniyorsa bir behane ile oradan ayrıl! Sâlih bir kimse yemek ikrâm ederse, yavaş ve âdâbı vechile ye! Fazla konuşma, dostunda fazla eğlenme, giderken, tevâzu ile, selâm ile ayrıl!

Tanıdığın bir müslüman, sana gelince, elinden geldiği kadar iyi ve tatlı karşıla, yemek ikrâm eyle! Kapiya çık, kendisini karşıla! Selâm verince, selâmını al ve kendisine güzelce iltifatta bulunup: Efendim safa geldiniz, hoş geldiniz, diyerek odanın baş tarafına oturmasını teklif eyle! Sen aşağı tarafda otur! Dinden, ibâdetden, haramların zararlarından ve Evliyânın “kaddesallahü teâlâ esrârehümül azîz” hayatlarından anlat! Birşeyler öğret! Yemek yerken onu utandırmamak için, sen de çok ye! Giderken, onu uğurla ve selâm söyle ve duâ eyle!

Evine yatılı sâlih bir misâfir gelirse, onun hizmetini iyice yap! Hemen yemeğini ver, belki acıkmıştır. Yanında fazla da oturma. Belki yorgundur. Yatmadan önce, kıbleyi, halâyı, seccâdeyi ona göster. Sabâh olunca, sabâh namazına kaldır. Ve cemâ’at hâlinde berâber kılınız! Erkence yemeğini hâzırla, gideceği yol belki uzundur.

Eğer şartlar uygun ise misafire nasihat et! Günah işleyene tatlı sözle Emr-i ma’rûf, yani nasihat edilir. Dinlemezse, fitne çıkacak ise edilmez, susulur. Sözü dinlenecek ise, sert söylenir. Söğmek, kötü söylemekle Emr-i ma’rûf yapmamalıdır. Karşılık verecek kimseye, Emr-i ma’rûf ve nehy-i münker yapılmaz. Karşılığa sabır edebilirse yapması efdal olur. Âmirler el ile, âlimler dil ile, câhiller kalb ile Emr-i ma’rûf yapar. İnsan evvelâ kendine Emr-i ma’rûf yapmalıdır. Câhil, âlime Emr-i ma’rûf yapmamalıdır. Bir günahı yapmak âdeti olan, o günahı işliyeni görünce, Emr-i ma’rûf yapar. Günah işliyene Emr-i ma’rûf yapamıyan kimse, onun babasına söyler veya yazar. Babası Emr-i ma’rûf yapmaz veya yapamıyacak ise, babasına bildirmez. Tevbe edenin günah işlediği başkasına bildirilmez.

Yemeğin farzları ve sünnetleri 5.1.2003

Yemek yeneceği zaman, ellerini yıkamak sünnetdir. Peygamberimiz “aleyhisselâm”, yemek yirken sağ ayağını diker, sol dizi üzerine otururdu. Masa etrafında sandalyede oturmak da câizdir. Yemekden evvel Besmele-i şerîf söylemek sünnettir. Resûlullah’a yimek âdâbı sorulunca: **“Biz kuluz, kul gibi yimeliyiz!”** buyurdu.Yemeğin farzı dörttür:

- 1- Yemeği, rızkı Allahdan bilmek.
- 2- Yemek helâl ve tayyib olmak.
- 3- Yemek hazmoluncaya kadar Allahın emrinden çıkmamak.
- 4- Yemek hazm oluncaya kadar ondan hâsıl olan kuvvetle Allahın nehyini işlememek.

Yemekte iki tâne haram vardır:

- 1- Karnı doyduktan sonra, yine tıka basa yimek.
- 2- Sofrada çalgı, yabancı kadın, içki, kumar ve sâir haram şeyler bulundurmak.

Yemeğin sünneti de üçtür:

1- Tabakta yemek artığı bırakmayıp tam olarak yemek ve yemek yenilen kabı tam olarak silmek. Peygamberimiz "aleyhisselâm" yemek yediği kabı mübârek parmağı ile sıyırıp parmağını yaladığı vâki'dir. Kibir ile yemeğin yarısını tabakta bırakılmamalıdır. Sonra yemeklere hasret çekilir.

2- Yemek sofrasında, önündeki ufaltıları yemek, yemeğin şifâsındandır. Önünde küçük lokma varken büyüğüne başlamamalı ve ufaltıları yemekten çekinmemelidir.

3- Bedenin rahatını seven az yemelidir. Yemeğin âdâbı ve sünnetleri çoktur. Fakat başlarken Besmele ile başlamağı, sonunda da Elhamdülillah demeğı unutmamalıdır. Evvel ve sonunda tuzla başlayıp bitirmelidir.

Su içerken de bir solukta içmemeli, üç def'ada içmelidir. Terli iken soğuk su içmemeli, uyku arasında su içmemeli, çok su içmemelidir. Bunların hepsinin vücûda zararları vardır. Bir toplantıda su istendiğı zaman, baş taraftan su vermeğı başlamak, sağdan dolaşmalıdır.

Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Su içeceğiniz vakit, ayakta içmeyiniz! Vücûdünüze zararlıdır. Yalnız abdestden artan su ve zemzem-i şerîf ayakda içilebilir."**

Hasta ziyareti ve cenazeye iştirak 6.1.2003

Hasta ziyâretine gidildiğı zaman, kapıya varınca, içeri girmeğı müsâade istemelidir. Besmele ile girmeli, sağ tarafına oturmalı, içeri girince selâm vermeli, hâl ve hâtırını sormalıdır. Hastalığına bir ilâc biliyorsan söyle. Kelime-i şehâdet getirerek ona duyurmalı ve âcil şifâlar dilemelidir. Hastanın yanında fazla oturmamalı. Bir ihtiyacı varsa yapmalıdır. Ayrılırken kendisine acele sıhhat bulması için duâ etmelidir.

Cenâze varsa giitmeli, giderken yalnız gitmemelidir. Mecbûriyet hâsıl olursa, yalnız gidilir. Cenâze sâhibine selâm vererek, Allahü teâlâ sabır versin diyerek teselli etmelidir. Cenâzenin defni için yardım eetmelidir. Cenâzeyi mevtânın sağ omuzundan başlıyarak taşımalı. Peygamberimiz, bir canezeye cenâzeye yürüyerek gidip, binerek döndüler. Bunun sebebini sordular, cevâben, **"Cenâze giderken melekler de berâber gider, onun için yürümelidir ve bir vâsitaya binmekden haya etmelidir"** buyurdu. Cenâzeyi kâfirler gibi taşımak, çelenk koymak, resmini ve mâtem işâretleri takmak günahdır.

Sokakta yürürken de kimseyi rahatsız etmemelidir. Sokaklarda sümkürmemeli, kimse ile alay etmemelidir. Yürürken ve insanlara karşı yemek yememelidir. Kimse ile kavga etmemeli, ostla da, düşmanla da münâkaşa etmemelidir. Sattığı eşyâyı geri getirirlerse red etmemelidir. Yalan söylememelidir. Haram yememeli, kimseyi aldatmağı kalkışmamalıdır.

İşyerini Besmele ile açmalı ve kapamalıdır. Yenecek bir şey aldığı zaman, açık olarak tutup eve getirmemeli, bir şeye sarmalı ve örtülü şeklide yiyeceğini eve götürmelidir. Eve gidince, çocukları herhangi bir şeyle sevindirmelidir.

Bir kimse ile yolda arkadaş olunursa, onun yürüdüğü kadar yürümelidir. Onunla konuşurken, sağa sola bakmamalıdır. Ondan ayrılınca erkence yanına dönmeli, onu bekletmemelidir. Arkadaşın hakkını gözetmeli, onu gücendirmemelidir. Namazları onunla cemâ'at yaparak kılmalı, ayrılırken onunla helâllaşmalıdır.

Herkes aileni güzelce idâre etmelidir. Tatlı nasîhat ederek, Allahü teâlânın emirlerini ona öğretmelidir. Gusl abdesti almasına, namaza devam etmesine çok dikkat etmelidir. Her ihtiyacını, idâresini helâlden te'mîn etmelidir. Ona haram lokma yidirmemelidir. Âilesine kızınca, döğüp seni boşarım gibi kelimeler kullanmamalı ve kötü söz söylememelidir. Ağzına ve gözüne söğmemeli, böyle yapan kâfir olur. Ona yumuşaklıkla ile muâmele etmelidir. Onu döğmemeli, sopa ile hiç kimseyi döğmek câiz değildir.

Belalardan korunmak için 7.1.2003

Evine Besmele ile girmelidir. Eğer zaman müsâid ise, İhlâs sûresini okumalıdır. Peygamberimiz "aleyhisselâm" buyurdu ki: **"Eve girerken İhlâs-ı şerîfi okuyan, yoksulluk görmez!"** Eshâbdan Süheyl "radıyallahü anh", Peygamberimizin bu tavsiyesine uyarak zengin olmuştur.

Eve girerken sağ ayağıyla içeriye girmeli ve selâm vermelidir. Evde kimse yoksa, şu şekilde selâm verebilirsin: "Esselâmü aleynâ ve alâ ibâdillâhissâlihîn." Bununla berâber, bir kere "Kulhüvâllâhü" sûresini ve bir kere de "Âyetelkürsî"yi okursan evine şeytân giremez.

Her neye başlanırsa Besmele ile başlamalıdır. İşe ve yemeğı sağ el ile başlamalıdır. Yemeğı hep berâber otur. Yemekten sonra, duâ ve "Kulhüvâllâhü" sûresini okumalıdır. Yemekten sonra bir saat geçmeyince su içmemeli, vücûda iyi değildir.

Yatağı yatılacağı zaman Tebâreke sûresi okunmalıdır. Peygamberimiz "aleyhisselâm" buyurdu ki: **"Yatarken Tebâreke sûresini okumadan yatma! Zîrâ ölürsen kabirde sana"**

yoldaş olur. Her gece Tebâreke sûresini okuyan kimse, Kadr gecesini ihyâ etmiş gibi sevapa nâil olur.”

Peygamber efendimiz bir gece, “**Yâ Âişe! Kur’ân-ı kerîmi hatmeyle, bütün Peygamberleri kendine şefâatçi ve bütün müminleri kendinden hoşnud edersin.**” buyurunca, Hazret-i Âişe, Anam-babam sana fedâ olsun! Az bir zaman içinde bunları nasıl yapabilirim? Sultân-ı Enbiyâ buyurdu ki, “Yâ Âişe, üç kere “Kulhüvallâhü” sûresini oku. Kur’ân-ı kerîmi hatmetmiş gibi olursun. Bir kere “Allahümme salli alâ Muhammedin ve alâ cemî’il Enbiyâi velmürselîn” de, bütün peygamberler senden râzı olsun. Bir kere de “Allahümmağfirîlî ve li vâlideyye ve lil müminîne vel müminât vel müslimîne vel müslimâti el ahyâi minhüm vel emvât” de, bütün müminler senden râzı olur. Bir kere de “Sübhânellahi vel hamdü lillahi ve lâilâhe illâllâhü vellâhü ekber velâ havle velâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm” de ki, Allahü teâlâ hazretleri senden râzı olsun.” Şu sûreleri akşam, sabâh üçer kere Besmele ile okumalı ve hanımına, çocuklarına da okutmalıdır; 1- İhlâs, (Kulhüvallahü sûresi.) 2- Muavvizeteyn (Falak ve Nas sureleri) 3- Fâtîha-i şerîfe.

Bu dört sûreyi akşam, sabâh üçer kere okuyan, malını, canını, çoluk çocuğunu, bütün belâlardan muhâfaza etmiş olur. Bunlardan başka “Kulyâeyyühelkâfirün” sûresini akşam, sabâh okuyan kimse, kendisini şirkden, küfürden korumuş olur.

Yatarken okunacak duâlar 8.1.2003

Yatağa yatarken ve yataktan kalkınca ve her namazda, duâdan ve salevâtdan sonra, istigfârların en büyüğü olan şu duâyı okumalıdır ki, günahlar afv olsun. “**Estagfirullahel azîm el kerîm ellezî lâ ilâhe illâ hüvel hayyel kayyûme ve etûbü ileyh.**”

Dört mezhebin fıkıh bilgilerinin inceliklerine vâkıf, derin âlim, **Seyyid Abdülhakîm Efendi** “rahmetullahi teâlâ aleyh” buyurdu ki:

Yatağına E’üzü ve besmele okuyarak gir. Sağ yan üzerine kibleye karşı yat. Sağ avucunu sağ yanağın altına döse. E’üzü besmele ile bir **Âyet-el-kürsî** oku. Sonra herbiri için besmele okuyarak, **üç İhlâs**, sonra **bir Fâtîha**, sonra birer defa **iki Kul e’üzüyü** oku. Sonra üç defa istigfâr duâsı, yani (**Estagfirullahel’azîm ellezi lâ ilâhe illâ hu**) oku! Üçüncüsüne (**el-hayyel-kayyûme ve etûbü ileyh**) ilâve et! Sonra on kere (**tevekkeltü alellah ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâh**) oku! Buna (Kelime-i temcîd) denir. Onuncusuna (**hil aliyyil azîm ellezi lâ ilâhe illâ hu**) ilâve et! Sonra, (**Allahümme Rabbenâ âti-nâ fiddünya haseneten ve fil’âhireti haseneten ve kînâ azâbennâr bi-rahmetike yâ Erhamerrâhimîn**) ve üç veya on veya kırk yahut yetmiş istigfâr, yani (**Estagfirullahel’azîm**) ve bir kelime-i tevhîd yani (**Lâ ilâhe illallah Muhammedün resûlullah**) oku.

İzlam âlimlerinin büyüklerinden **İmâm-ı Rabbânî** hazretleri buyuruyor ki, **kelime-i temcîd** okumak cin çarpmasına karşı korur. Büyüklerimiz, cinleri def etmek için bunu okurlardı.

Sık sık şu şekilde dua etmelidir: Ey büyüklerin büyüğü Allahım! Muhammed aleyhisselâmın haber verdiği gibi, sana inanıyorum. Beni kabûl et! Beni afv et! Muhammed aleyhisselâm, seni bize haber vermeseydi, bu noksan aklımızla, kendimiz bulmak, seni tanımak şerefine kavuşamazdık. Hayvanlardan aşağı olurduk. Cehennem ateşinde yanmak cezâmız olurdu.

Ey büyük Peygamber! Senin bizim üzerimizdeki hakkın sonsuzdur. Bizi, Allahımızı tanımakla şereflendirdin. Müslüman olmak saadetine kavuşturdun. Sonsuz yanmak azâbından kurtardın. Bunun için, benden sana sonsuz selâmlar, sonsuz duâlar olsun. Ey büyüklerin büyüğü Allahım! Bu büyük Peygamberi bize tanıtan analarımıza, babalarımıza, hocalarımıza ve Ehl-i sünnet kitaplarını yazanlara ve yayanlara rahmet eyle! Âmîn.

Eve girerken çıkarken 9.1.2003

Evinden çıkarken “**Âyetelkürsî**”yi okumalıdır. Zîrâ, böyle yapan her işinde muvaffak olur ve hayırlı işler başarır. Resûlullah “aleyhisselâm” buyurdu ki, “Bir kimse, evinden çıkarken Âyetelkürsîyi okursa, Hak teâlâ, yetmiş meleğe emir eder, o kimse evine gelinceye kadar, ona duâ ile istiğfar ederler.”

Evine gelince de okunursa, iki Âyetelkürsî arasındaki işler hayırlı olur ve fakirlik önlenir.

Akşam, sabâh **Âmentü**yü okuyarak imanını yeniden tâzelemelidir. Âmentü, imanın altı şartını bildirmektedir. Âmentünün ma’nâsını da ezberlemeli ve çoluk çocuğuna da ezberletmelidir. Çünkü, ne zaman öleceğiniz belli değildir. Dâimâ **kelime-i tevhîd** okumalı ve inanılması lâzım gelen altı şeyi iyi öğrenmeli ve tasdik ve ikrâr eylemeli ve onlara da öğretmelidir. Bunları zaruri manası ile beraber bilmiyenlerin imanı tehlikeye düşür.

Gece yarısından sonra kılınan teheccüd namazı, gündüz kılınan bin rek'atten daha fazîletlidir. İki rek'at kaza namazı kılmak da, teheccüd kılmaktan daha efaldır. Peygamberimiz buyurdu ki: "Gece uyanınca, şu duâyı okuyan, her istediğine nâil olur: **"Lâ ilâhe illallahü vahdehü lâ şerîke leh, lehül mülkü ve lehül hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr sübhanellahi velhamdülillâhi ve lâ ilâhe illallahü vallahü ekber velâ havle velâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm."**

Herke İslamiyete uygun yaşamısı için yardımcı olmak lazımdır. **Peygamberimiz buyurdu ki: "Bir kimse, bir müslümanı İslamiyete muhâlif işten doğru yola teşvîk ederek ikâz eylerse, kıyâmet gününde Hak teâlâ hazretleri, o kimseyi Peygamberlerle berâber haşreder."**

Evlâdına din bilgisi ve islâm ahlâkı öğreten, dünyada ve âhirette rahat eder. Bir müslümanı İslamiyete aykırı işten vazgeçirmeğe, "Nehy-i anil münker" denir. Bir müslümana Allahü teâlânın emrini öğretmeğe ve yaptıрмаğa, "Emr-i bil ma'rûf" denir. Emr-i ma'rûf ve nehy-i münker çok sevaptır. "Vicdanlara tecâvüz etmemeli, Evliyâlar kimseye karışmazdı" diyenler var. Allahü teâlâ, kimseye karışılmamasını sevseydi, Peygamberleri göndermez, dinleri bildirmez, insanları islâm dînine davet etmez ve diğer dinlerin yanlış, bozuk olduğunu haber vermezdi ve geçmiş Peygamberlere inanmayanları azâblarla helâk eylemezdi. Herkesi kendi hâline bırakır, kimseye birşey emir etmez ve inanmayanlara azâb yapmazdı.

Allah için kötü bilmedikçe... 10.1.2003

Her insana elden geldiği kadar iyilik etmelidir. Müslümanların ilim öğrenmelerine ve ibâdetlerine yardımcı olmalıdır. En büyük yardım, onlara Ehl-i sünnet i'tikâdını, haramı, helalı farzları öğretmek ve hâtırlatmaktır. Bunları Allah rızâsı için yapmalıdır.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **"Allahü teâlâyâ Cebrâîl aleyhisselâm gibi ibâdet etseniz, müminleri, Allah için sevmedikçe ve kâfirleri ve mürtedleri, Allah için kötü bilmedikçe, hiç bir ibâdetiniz, hayrat ve hasenâtınız kabul olmaz!"**

Allahü teâlânın en çok sevdiği ibâdet, hubb-i fillah ve buğz-i fillahdır. Yani, müslümanları sevip, onlara yardım ve hayır duâ etmek ve dîn-i islâmı beğenmeyenleri, İslamiyete ve müslümanlara düşmanlık edenleri sevmemek ve imana, hidâyete kavuşmaları için duâ etmektir.

Peygamberimiz buyurdu ki: **"Yâ Ebâ Hüreyre! Benim ile Arş gölgesinde gölgelenmek istersen, her gün yüz kerre salevât-ı şerife getir! Mahşerde benim havzımdan içmek istersen, mümin kardeşinle üç günden fazla dargın durma! Fakat, şerâb (veya diğer alkollü içkileri) içen ve haram yiyeceklerle konuşma, kendini onlardan çek!"**

İyi insanlarla görüşmeli, sıkıntıda olan insanlara yardım etmeli, hasta olanı ziyaret etmelidir. Resulullah efendimiz, Ebû Hüreyreye buyurdu ki: "Hastanın hâlini sormak için iki kilometre git, kûs olan kimseleri barışdırmak için dört kilometre yürü, altı kilometre de, bir din kardeşini ziyâret etmek için git, bu kadar da, ilim adamından bir mes'ele öğrenmek için git!" (Bir mil yaklaşık iki kilometredir.)

Bir hastanın üç hâli vardır: **1-** Bir melek gelerek ağzının tadını alır. **2-** Bir melek de kuvvetini alır. **3-** Bir melek de gelip günahlarını alır.

Hasta iyi olunca, ağzının tadını alan melek, yavaş yavaş geriye verir. Kuvvetini alan melek de, geriye verir. Günahlarını alan meleğe gelince, bu, Allahü teâlâyâ sorar. Bu günahı ne yapayım? Allahü teâlâ, hadîs-i kudside buyurur ki: **"Benim rahmetim gazabımı geçmiştir. Binâenaleyh, hasta kulumun günahını afv eyledim!"** Hastalık, derd, keder, günahları götürmez. Bu acılara sabretmek, günahları götürür.

Sana iyilik yapana iyilik yap, fenâlık yapanı, zulmedeniyi afv eyle, onlara nasîhat et! Sapık inançlı, kötü huylu kimselerden kaç! Onunla arkadaşlık yapma!

İftihar edilen kul! 11.1.2003

İslâm bilgilerinin, yanî din ve fen bilgilerinin tahsiline çok önem vermelidir. Peygamberimiz "aleyhisselâm" bir hadis-i şeriflerinde, **"İlmi beşikten mezâra kadar tahsîl ediniz"**, diğer bir hadis-i şerifte **"İlmi arayınız, velev ki, Çinde olsa"** buyurdu, yanî dünyanın bir kenârında ve kâfirlerde olsa dahî arayınız demektir.

İslâm bilgileri ikiye ayrılmıştır: Din bilgileri ve fen bilgileri. Önce din, sonra fen bilgilerini öğrenmek lâzımdır.

İmâm-ı Ahmed ibni Hanbelin yanına gelip, ondan nasîhat isteyen bir kimseye şöyle nasîhat etmiştir: "Hak teâlâ hazretleri senin ve bütün âlemin rızıkına kefildir. Rızık için elinden geldiği kadar çalıştıktan sonra düşünmeğe hiç lüzüm yoktur. Çünkü, Hak teâlâ tarafından bütün

rızıklar taksîm edilmiştir. Çalışarak, hissene düşen rızkı arayıp bulursun. Bir sadakanın yerine on misli ile mukâbele edildikten sonra, çalışana karşılığı verileceğine hiç şübhe yoktur. Cehennem azâbı hak olduktan sonra, günah işlemeğe cesâret edilir mi? Bütün işler, Hak teâlânın takdîriyledir. Sen fakir olup, başkalarının zenginliğine canının sıkılmasının ne fâidesi olur?”

Bunları dinleyip kabûl eden kimseye, nasîhat olarak bu kadar yeter. Dinlemiyenlere bunun gibi bin türlü nasîhat eylesen faydası olmaz. Çünkü nasîhatların hemen hepsi bunların içinde toplanmıştır.

Resûlullah buyurdu ki, **“Hak teâlâ, çalışan bir kuluna rızkı az verse, o kul ağlayıp bağırmasa ve böylelikle fakirliğine sabreylese, Hak teâlâ hazretleri, meleklerine karşı, bu kul ile iftihâr eyler ve buyurur ki, ey benim meleklerim! Sizler şâhid olun, bu kulumun her bir lokmasına Cennet-i a’lâda bir köşk ve bir derece ihsân eylerim.”**

İnsanlara dâimâ iyi muâmelede bulunmalıdır. Görülen küçük, büyük her müslümana selâmı vermelidir. İnsanlarla iyi geçinmelidir ki, öldükten sonra hayırla yâd etsinler ve hayr duâ ile ansınlar.

Bir kimse, bir mümin kardeşine, “Selâmün-aleyküm” diyerek müslüman selâmı verse, on sevap yazılır. “Esselâmü-aleyküm ve rahmetullah” derse, yirmi sevap yazılır. “Ve aleyküm selâm” diye cevâb verene, on sevap yazılır. Selâm verene, cevâb vermek farzdır.

Başı veya bedeni eğerek selâm vermek mekrûhdur. Yalnız el ile selâm vermek ve eli başına kaldırarak vermek de mekrûhdur. Ağız ile ve el ile birlikte vermek mekrûh değildir.

Acele edilecek ve edilmeyecek işler 12.1.2003

İşlerde acele etmemeli ve hemen karâr vermemelidir. Acele ile verilen karârlara şeytân karışır. Hadis-i şerifte, **“Acele şeytândandır. Teennî Rahmandandır”** buyuruldu. Nefsin istediği birşey hâtırına gelince, şeytân, (fırsatı kaçırma, hemen yap) der. O da, yapar. Kalbe gelen şeyi yapmaktan Allahü teâlâ râzı olur mu düşünmeli, sevap mı, günah mı olacağını anlamalı. Günah değil ise, yapmalıdır. Böylece, teennî etmiş, yanî acele etmemiş olur. Yalnız beş yerde acele etmek lâzımdır:

- 1- Misâfirin gelince, önüne yiyecek getir!
- 2- Hasbel beşer bir günah işleyince, hemen tevbe, istigfâr eyle!
- 3- Her beş vakit namazını, vakit geçmeden, acele, yanî erken kıl!
- 4- Kız veya oğlan çocuklarına, din bilgilerini ve namaz kılmasını öğret! Bulûğa erişince, gecikdirmen evlendire!
- 5- Ölen şahsın defnedilmesinde acele eyle!

Hiçbir günahı işlememelidir. Allahü teâlânın gadabı hangi günahda olduğu belli değildir. Sevâp olan işlerin hepsini işlemeğe çalışmalıdır. Zîrâ, Hak teâlânın rızâsının hangi amelde olduğu belli değildir.

İki günahdan çok korkmalıdır. Birisi, emrinde olan insanlara zulmetmek. En büyük zulüm, onların islâm bilgilerini öğrenmelerine, ibâdet yapmalarına mani olmaktır.

İkincisi, din ve dünya yolunda hâin olmak. Her gûnahtan korkmalıdır. Bir kimse, bir günah işlemek istese, fakat Allahü teâlâdan korkarak ondan vazgeçse, Hak teâlâ o kimseye Cennet-i a’lâda bir köşk ihsân eder. Bir müslüman, zarar verse de, ona iyilik etmelidir.! Hiç kimsenin ayıplarını yüzlerine vurmamalıdır.

Elden geldiği kadar yolları ve sokakları, câmi’leri ta’mîr etmeli ve düzen içinde tutmalı, temizliklerine dikkat etmelidir.

İbâdetlere sevap verilmesi ve duâların kabûl olması için helâl nafaka kazanmak şarttır. Rızkın helâl olması için her işte, her harekette, doğruluktan ayrılmamalıdır. İslamiyetin emrlerini eksiksiz ve tam olarak yapmalı, san’atında, vazîfende ve memûriyetinde istikâmetten ayrılmamalıdır. Hile ve hıyânet yollarına sapma ki, aldığın para, ücret ve aylık sana helâl olsun!

Az yemenin faydaları 13.1.2003

Az yemek, çok faydalıdır. Meselâ, suyu az içirir, uykuyu az uyutur. Çok yemek ise, insanı tenbelleştirir, vücûdunu yorar, fazla su içirir ve mâlâyaniye sebep olur. Yani, lüzûmsuz, faydasız iş ve söze sebep olur.

Yemeğe, içmeğe başlarken “Bismillâhirrahmânirrahîm” demelidir. Yemek yedikten sonra, “Elhamdülillah” demelidir.

Sabah evden yemek yemeden çıkmamalıdır. Sabahleyin yemeği erken yimenin dört fâidesi vardır: **1-** Ağız kokusunu giderir. **2-** Sonra su içilse, vücûda zarar etmez. **3-** Bir yere gidecek olursa, karnı tok olur. **4-** Kimsenin lokmasında ve yemeğinde gözü kalmaz.

Gıybet,dedi-kodu yapmamalıdır. Gıybet, bir müslümanın gizli günahlarını ve açık kusurlarını arkasından söylemek demektir. Pervâsızca ve âşikâre yapılan günahları ve bilhâssa dîni bozmak, müslümanlığı değiştirmek isteyen dinde reformcuları meydana çıkarmak gıybet değildir. Bunları müslümanlara haber vermek lâzımdır. Gıybet, yapmakla, günahlar arttığı gibi, sevaplar da yok olur. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki, “**Gıybet yapmak, zinâdan daha ağır bir günahdır.**”

Yalan söylememeli ve yalan yere yemîn etmemelidir. Zîrâ, yalan yere yemîn edenlerin nesli kesilir. Riyâ, gösteriş yapmamalıdır. Yalan yere sofuluk satmamalı, insan nasıl ise, öyle görünmelidir. Kendisinde olmayan bir şeyi var gibi gösterip, kendine bühtân eylememelidir. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “**Kendini âlim gösteren câhiller, Cehenneme gideceklerdir.**”

Bir müslümanın aybını meydana çıkarmağa çalışmamalı, kimsenin gizli hâllerini araştırmamalıdır. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: “Mi'râc gecesi bir takım insanlar gördüm ki, çok fecî” ve elîm bir şekilde kendi kendilerine azâb ederler. Cebrâîl aleyhisselâma sordum ki, yâ Cebrâîl, bunların günahı nedir? Niçin böyle kendi kendilerine azâb ederler? Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, bunlar başkalarının ayblarını meydana çıkaranlardır.”

Mûsâ aleyhisselâm, Tûr-i Sînâ'da Hak teâlâyâ sordu ki, “Yâ Rabbî! Başkalarının ayblarını meydana çıkaranların cezâsı nedir?” Hak teâlâ buyurdu ki, “Tevbesiz giderlerse, yerleri Cehennemdir.” İmâm-ı Gazâlî buyuruyor ki, günahların büyüğü üç dânedir. Bunlar: **1-** Cimrilik. **2-** Hased etmek. **3-** Riyâdır.

Kötü kimselerin üç alâmeti 14.1.2003

Kişi kötü kimselerin yaptıklarından uzak durmalıdır. Kötü kimselerin, şakîlerin alâmeti bulunmamalıdır. Bu alâmetlerin evveli, zulmetmektir. Zulüm üç türlüdür:

1- Allahü teâlâyâ âsî olmak. **2-** Zulm eden kimselere yardım etmek. **3-** Kendi emri altında bulunanlara, ezâ, cefâ etmek. Onların ibâdet yapmalarına mani olmak.

Bu üç fili işleyenlerin varacağı yer, nihâyet Cehennemdir. Allahü teâlâyâ âsî olmak iki türlüdür:

1- Allahü teâlânın emirlerini, yanî farzları yapmamaktır. Farzları, vazîfe kabûl etmeyenler kâfir olur. Vazîfe bilip, tenbellikle yapmayanlar, yanî kaza etmek, ödemek fikrinde olanlar, Hanefî mezhebinde, kâfir olmaz. Fakat en büyük günah olur.

2- Hak teâlânın men ettiğini, yanî haramları yapmaktır. Haramdan kaçmağı vazîfe bildiği halde, nefesine uyarak yapan ve sonra üzülenler kâfir olmaz. Haram işliyen müslümanlara (fâsık), âsî denir. Haram işlemeyenlere ve farzları yapanlara (sâlih) iyi insan, müttekî denir.

Haramdan kaçmanın sevapı, farzları yapmanın sevapından daha fazladır. Farzları yapmamanın günahı, haram işlemek günahından daha çoktur. Haramların mikdârı çok değildir. Meselâ, adam öldürmek, gıybet,arkadan çekiştirmek, zinâ etmek, kadınların, kızların başları, kolları, bacakları açık sokağa çıkmaları, hırsızlık, yalan, içki içmek, kumar oynamak, altın, gümüş kullanmak, erkeklere de kadınlara da haramdır. Yalnız ev içinde süs için takmak kadınlara câizdir. Erkeklere yalnız gümüş yüzük câizdir. Gümüşden başkası haramdır.

Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Bir müslümanda üç şey bulunmazsa, Cennet ehlidir:

1- Kibir, **2-** Hased, **3-** Hıyânet.

Her musîbete ve belâyâ sabretmek, şikâyet etmemek lâzımdır. Zîrâ, sabrı bulunmayan insanların dinleri kolaylıkla helâk olur. Derd ve belâ çekenlere sevap olmaz. Derd ve belâlara sabredenlere, bunları Allahü teâlâdan bilip, Ona yalvaranlara sevap vardır.

Kötü huylu kimselerle istişare etmemelidir. Herhangi bir işi, bahîl, yanî cimri kimselere danışmamalıdır. Çünkü, sonra insanlar arasında rezîl ve rüsvâ eder. Sâlih kimse ile meşveret etmelidir. Allahü teâlânın sevgisine kavuşmak için çalışana (Sâlih kul) denir.

Dünya ve ahiret saadeti için 15.1.2003

Bir müslüman, dünyada azîz, âhiretde sa'îd, Cennetlik olmasını isterse, kendisinde şu üç huy bulunması lazım:

- 1-** Mahlûklardan hiçbir şey beklememek.
 - 2-** Müslümanları gıybet etmemek.
 - 3-** Başkasının hakkı olan bir şeyi almamak.
- Allahü teâlâ üç şeyi çok sever:
- 1-** Cömertlik.

2- Korkmadığı kimsenin yanında doğruyu söylemek.

3- Gizli yerlerde de Allahü teâlâdan korkmak.

Allahü teâlâ, Tûr-i Sinâda, Mûsâ aleyhisselâma buyurdu ki: **“Bir kimseye, Hak teâlâdan kork deseler, o kimse de Allahdan korkmağı bana mı öğretiyorsun, sen Allahdan kork derse, en fenâ insan odur.”**

Bahîl, hasîs, cimri demektir. Cimrilik şudur ki, bir kimse bir iş için muhtac olur da diğeri de kıskanıp, ona o şeyi öğretmezse cimrilik etmiş olur. Cimriliğin en kötüsü de, bildiği halde müslümanlara emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yapmıyanlardır. Onlara dinlerini öğretmiyenlerdir. Veya yanlış öğretenlerdir. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurur ki: **“Cimri olanlar, her ne kadar zâhid olsalar da Cennete giremezler.”** Tevbe ederse veya Cehennemde cezasını çektikten sonra Cennete girebilir.

Hased ise, bir kimsenin hayrlı bir işi veya evi, malı, mülkü, ilmi olsa, o kimseden bunların gitmesini, onda olmayıp, kendinde olmasını istemektir. Onda olduğu gibi kendisinde de olmasını istemek hased olmaz. Buna gıpta etmek, imrenmek denir. Günah değildir.

Sultân-ı Enbiyâ “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: **“Hased, ateşin odunu yediği gibi, hasenâtı, yanî iyilikleri yer.”**

Riyâ ise, namaz, oruc, sadaka ve yol, câmi'i şerîf yaptırmak gibi hayırlı amelleri, insanlar görsün de beğensinler diye yapmaktır. İşte böyle bir maksatla yapılan işlerin hepsi riyâ faslına dâhildir.

Riyâ, küçük şıktır. Tevbe etmedikçe, kat'iyyen af olunmaz. İlmî ile amel etmemek, amelinde salâh ve ihlâs olmamak ve din âlimlerine, ibâdet edenlere, ezâna, mübârek günlere kıymet vermemek de şakâvet, küfr alâmetidir.

Kimseye lanet etmemelidir 16.1.2003

Herkese iyi geçinmeli, herkesi iyilik etmelidir. Kimsenin günahını başına kakmamalıdır. Müslüman olsun, kâfir olsun, bir kimsenin hakkını alıp da tevbe etmeyip onunla helâllaşmayan kimseyi, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” la'net eder. Ana-babanın ve dînini öğreten hocanın meşrû' olan emrlerine âsî olanlar da mel'undur.

Allahü teâlânın rızâsının gayrine, meselâ falanca kimseye diyerek kurban kesenler de bu la'net halkasına dâhildirler. Kızına zinâ ettiren, açık gezdiren, evlâdlarına imanı, haramları öğretmiyen babalar ve analar ve Allahü teâlâdan başkasına ibâdet ve secde edenler de mel'undurlar.

Hiç kimseye la'net eylememelidir. Zîrâ, la'net eylenen adam la'nete müstehak değil ise, yapılan la'net geri döner.

Hayvanâta dahî la'net etmemelidir. Zîrâ, melekler, ona la'net ederler. Namazı terk edene, yüzüne karşı da, arkasından da la'net edilir. Zîrâ, farz olan namazı özrsüz terk eden, dört kitapda da mel'undur. Elden geldiği her zaman emr-i ma'rûf eylemeli, yani İslamiyetin emirlerini söylemeli, fenâ şeylerden men' etmelidir. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: “Kötü ahlâk olan dört şeyden vazgeç, onlardan çok sakın:

1- Çok mal toplayıp, yememek. 2- Hiç ölmiyecekmiş gibi dünyaya sarılmak. 3- Cimri olmak. 4- Harîs, hırslı olmak.

İnsanda haya olmak, iman nişânıdır. Hayasızlık, küfrü mûcibdir. Haya, evvelâ Allahü teâlâyâ karşı olur. Allahü teâlâdan haya eden, gelen sikkıntılara sabreder. Sabır, derd ve elemi şikâyet etmemekdir. Üç şeye sabreden, büyük derece kazanır:

1- Herhangi bir belâyâ sabretmenin üçyüz sevapı vardır. Belâyâ çâre, devâ aramak, duâ etmek, sabr sevapını azaltmaz.

2- İslâm bilgilerini öğrenirken zahmet çekmeğe ve ibâdetleri yapmağa sabretmeğe, Cennette altıyüz derece verilir.

3- Günah işlememek için sabretmek.

Nefsin arzûlarına sabr etmenin yediyüz derecesi vardır. Musîbet için de her nefesi için ayrı bir derece ve sevap alır. Malın, evlâdın gitmesi büyük musîbet olup, bunlara sabredenleri, Allahü teâlâ, terâzî başına getirmeğe haya ederim, buyuruyor.

Herşeyin hayırlısını istemelidir 17.1.2003

Zamanımızda insanlar ölümü hatırlamamak için elinden geleni yapıyor. Yolu mezara düşse yolunu değiştiriyor. Halbuki ölümden kurtuluş yoktur. Bunun için ölümden korkmamalı, her zaman ölüme hazır olmalıdır. Ölümü de istememelidir. Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: **“Ölümü hâtırlayınız ve duâ ederek deyin ki: Yâ Rabbî! Hakkımda ölmek hayrlı ise, beni öldür, çok yaşamak hayrlı ise beni yaşat!”**

Ölümü hatırlamak için, yapılan hizmetin ahirette faydasını görmek için cenâzeye katılıp hizmet etmelidir. Allah rızası için cenâzeye katılıp mezarına bir kürek de olsa toprak atmalıdır. O atılan toprak, kıyâmette terâziye konacaktır.

Peygamberimiz “aleyhisselâm” buyurdu ki: “Bir müminin kabrini ziyâret eyleyen, Hak teâlâ huzûrunda nâfile bir hacdan ziyade sevapa nâil olur!” Allahü teâlânın rızası için, (Âyetelkursî), (Fâtiha) ve (Kulhüvallahü)yi okuyup ve sevapını mevtâların rûhlarına bağışlamalıdır. Duâyı bütün müminlerin rûhlarına göndermelidir. Böyle yapılırsa bütün ölülerin adedince sevap alınır.

Kabirde, ahirette rahat edebilmek için müslümanın, çocuklarına, yakınlarına, emrinde çalışanlara dinlerini öğretmesi lazımdır. Çocuklarına dinlerini, imanlarını öğretmek, kul hakkıdır. Beş kısım insan Cehenneme gidecektir:

1- Beş vakit namazı özsüz terk edenler. Kaza etmeyenler. **2-** İçki içip ve tevbe etmeyen.

3- Zekât ve uşur vermeyen. **4-** Ana-babasına karşı gelen. **5-** Câmi-i şeriflerde dünya için konferans verenler, nutuk söyleyenler.

Âdetler, dinin yerine geçemez. Din, âdetlere tâbi’ olamaz. Âdetlerin, modaların İslamiyete uygun olması lazımdır. Bir işin İslamiyete uygun olmasını sağlamak için, bu iş ile ilgili çeşitli kaviller varsa, bunlardan zamana ve şahsa uygun, elverişli olan kavle uygun olması sağlanır. “Ahkâm zaman ile değişir” sözünden maksat budur.

Yoksa her önüne gelenin, zaman değişti diye kafasına göre fetva vermesi, ahkam kesmesi değildir. Böyle yapmak dinde reform yapmak, dini değiştirmek olur. Bunun için verilen fetvaların mutlaka, fıkıh, ilmihal kitaplarında yeri olması lazımdır. Fıkıh kitaplarını, âlimleri, mezhepleri devre dışı bırakıp, Kur’an-ı kerimi kendi kafasına göre yorumlayarak fetva vermek dinin esasına, ondört asırlık uygulamalara aykırıdır. Böyle davranışlar art niyetin, sinsi din düşmanlığının tezahürüdür.

“Allah israf edenleri sevmez” 18.1.2003

Tesavvuf, kalbi kötü huylardan temizlemek ve iyi huylarla doldurmak demektir. Kötü huyların en zararlı olanlarından biri de israftır. İsrâf, malı boş yere dağıtmaktır. Malı, islâmiyetin uygun görmediği yerlere dağıtmağa israf denir. israf, kötü bir huydur, harâmdır.

Dinimizin, hasıslığı, cimriliği, israftan daha çok kötülenmesi, israfın cimrilik kadar kötü olmadığını göstermez. Hasıslığın daha çok kötülenmesi, insanların çoğu yaratılıştan, mal biriktirmeği sevdiği içindir.

İsrafın kötülüğünü göstermek için, Allahü teâlânın, “**İsraf etmeyiniz! Allahü teâlâ, israf edenleri sevmez**” meâlindeki kelâmı yetişir. İsrâ sûresindeki âyet-i kerîmede de meâlen, “**İsraf etme! İsrâf edenler, şeytânların kardeşleridir**” buyuruyor. Şeytânın kardeşi de, şeytân olur. Şeytân isminden dahâ kötü bir isim yoktur

İsrafı, bundan daha çok kötöleyen birşey düşünülemez. Allahü teâlâ, mallarını israf edenlere birşey vermeyiniz diye emr ederken, bunları en kötü bir isim ile adlandırıyor. Nisâ sûresindeki âyet-i kerîmede meâlen, “**Mallarınızı sefihlere, alçaklara vermeyiniz!**” buyuruyor. Kur’an-ı kerîmde Fir’avnı kötülerken, “**O, israf edenlerden idi**” buyuruyor. Lût aleyhisselâmın kavmini de, “**İsraf eden kavmsiniz!**” diye kötülüyor.

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, “**Malı boş yere saçmayınız!**” buyuruyor. Başka bir hadis-i şerifte de buyurdu ki, “**Kıyâmet günü herkes, dört sūâle cevâb vermedikçe hesaptan kurtulamıyacaktır: Ömrünü nasıl geçirdi. İlmî ile nasıl amel etti. Malını nereden, nasıl kazandı ve nerelere harc etti. Cismini, bedenini nerede yordu, hırpaladı?**”

İsrafın kötülüğünü gösteren delillerden biri de, fâizin harâm olmasıdır. Fâiz alıp vermek, büyük günahdır. Buna da sebep, insanların malını alış veriş yaparken ziyân olmaktan korumaktır.

On şey, son nefeste imansız gitmeğe sebep olur: **1-** Allahü teâlânın emirlerini ve yasaklarını öğrenmemek, **2-** İmanını, Ehl-i sünnet itikâdına göre düzeltmemek, **3-** Dünya malına, rütbesine, şöhretine düşkün olmak, **4-** İnsanlara, hayvanlara, kendine zulüm, eziyet etmek, **5-** Allahü teâlâyâ ve iyilik gelmesine sebep olanlara şükretmemek, **6-** İmansız olmaktan korkmamak, **7-** Beş vakit namazı vaktinde kılmamak, **8-** Fâiz alıp vermek, **9-** Dînine bağlı olan müslimânları aşağı görmek. **10-** Fuhs, müstehcen sözleri, yazıları ve resimleri söylemek, yazmak ve yapmak.

İnsanların en iyisi 19.1.2003

İsraf çok kötü bir huydur. İsrafın kötü olmasının birinci sebebi, malın kıymetli olmasıdır. Mal, Allahü teâlânın verdiği bir nimettir. Âhireti kazanmak, mal ile olur. Dünya ve âhiret, mal ile intizâm bulur, râhat olur. Hac, cihâd sevâbı mal ile kazanılır. Bedenin sıhhat, kuvvet bulması, mal ile olur. Başkasına muhtâc olmaktan insanı koruyan maldır. Sadaka vermek, akrabayı

dolaşmak, fakîrlerin imdâdına yetişmek mal ile olur. Mescidler, mektebler, hastahâneler, yollar, çeşmeler, köprüler yaparak insanlara hizmet de mal ile olur. Dînimiz, “İnsanların en iyisi, onlara faydası çok olanıdır” buyuruyor.

İnsanlara yardım etmek için çalışıp para kazanmak, nâfile ibâdet etmekten daha çok sevâptır. Cennetin yüksek derecelerine mal ile kavuşulur. Bir hadis-i şerifte, “**Allahü teâlâ, bir kuluna mal ve ilim verir. Bu kul da haramlardan kaçınır. Akrabâsını sevindirir. Malından, hakkı olanları bilip verir ise, Cennetin yüksek derecesine gider**” buyuruldu.

Abdullah ibni Mes’ûdün “radiyallahü anh” haber verdiği bir hadîs-i şerifte, “**İki şeyden birine kavuşan insana gıpta etmek, buna imrenmek yerinde olur. Allahü teâlâ bir kimseye islâm ilimlerini ihsân eder. Bu da, her hareketini, bilgisine uygun yapar. İkincisi, Allahü teâlâ, birine çok mal verir. Bu kimse de malını, Allahü teâlânın râzı olduğu, beğendiği yerlere harc eder**”.

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, Amr ibni Âs için, “**İyi kimseye malın iyisi, ne güzel yakışır**” buyurdu. Enes bin Mâlik için de, “**Yâ Rabbî! Buna çok mal ve çok çocuk ver ve bunlarla kendisini bereketlendir!**” diye düâ buyurdu.

Birisi malının hepsini sadaka vereceği zaman, Peygamberimiz “**Malının bir kısmını kendine bıraksan, daha iyi olur**” buyurdu. Allahü teâlâ, Kur’ân-ı kerîmde, mala “**Hayrlı şey**” ismini vermektedir ve Habîbine “sallallahü aleyhi ve sellem”, verdiği nimetleri hâtırlatırken: “**Sen malsız idin, sana, kimseye muhtâc olmayacak kadar, mal verdim**” buyurmaktadır.

Büyük âlim Süfyân-ı Sevrî buyuruyor ki, “Bu zamanda mal, insanın silâhıdır”. Yani, insan cânını, sağlığını, dînini ve şerefini mal ile korur. Medîne-i münevverenin yedi büyük âliminden biri olan Sa’îd bin Müseyyib buyuruyor ki, “Borclarını ödemek için ve ırzını, nâmûsunu korumak için ve ölünce, geride kalanlara mîrâs bırakmak için mal kazanmayan kimse, hayırsızdır”. Yani kendine ve cemiyete zararlıdır.

Nimetin kıymeti bilinlezse 20.1.2003

İsraf, malı helâk etmek, faydasız hâle getirmek, dîne ve dünyanın mubah olan işlerine faydalı olmayacak şekilde sarf etmektir. Malı denize, kuyuya, ateşe ve elden çıkmasına sebep olan yerlere atmak, onu helâk etmektir. Kullanılmıyacak hâle sokmak, kırmak, kesmek, ağaçtan meyveyi toplamayıp çürütmek, tarlayı hasâd etmeyip, ekinin helâk olması, hayvanları soğuktan, düşmandan korunacak yere koymamak ve soğuktan, sıcaktan ve açlıktan ölmelerini önliyecek kadar yidirmemek ve örtmemek de, helâk etmektir. Bunların israf olduğu meydandadır.

Mal kıymetlidir. Malı ve dünyâlığı kötülüyen haberler varsa da, bu haberler, malı, dünyâlığı değil, bunların zararlı kullanılmasını kötölemektedir. Meselâ, insanın azmasına, Allahü teâlâyı unutturmasına, ibâdete mâni olmasına sebep olan mal zararlıdır. Ölümü ve ölümden sonrasını unutturan mal da zararlıdır. Bu zararlar çok kimselerde kendini göstermektedir. Bu zararlardan kurtulan az olduğundan, malı kötülüyen haberler çok olmuştur.

Görülüyor ki, mal, birbirine zıd iki şeye sebeptir. Hayra, iyiliğe sebep olduğu için medh edilmekte olup, şerre, kötülüğe sebep olduğu için de kötülenmiştir. Büyük âlim ibni Cevzî buyurdu ki, “İyi niyet ile mal kazanmak, mal kazanmamaktan iyidir”.

Malın büyük bir nimettir. Malı israf, Allahü teâlânın nimetini hakîr görmek, nimete kıymet vermemek, nimeti elden kaçırmak, kısaca küfrân-ı nimet etmek, yani şükür etmemek olur. Bu ise, nimet verenin düşman muâmelesi yapmasına, azarlamasına ve azâb etmesine sebep olacak büyük bir suçtur. Nimetin kıymeti bilinmeyince, hakkı gözetilmeyince elden gider. Şükür edilince ve hakkı gözetilince elde kalır ve artar. İbrâhîm sûresi, yedinci âyetinde meâlen, “**Şükür ederseniz, verdiğim nimetleri elbette arttırırım**” buyuruyor.

Başkasının malını helâk etmek, zulüm olur. Ödemek lâzım olur. Kendi malını helâk etmek, israf olur. Günâh işlemek için ve günâh işlenilmesi için verilen mal ve paralar da israf olur.

İsraf çok kötü bir huydur. Çirkinliği meydandadır. Kalbi, durmayıp karartan, kemiren, tehlikeli bir hastalıktır. Tedâvîsi de pek güçtür. Bu sıfat kalbi kaplamadan önce, giderilmesi için ve bu felâketden kurtulmak için bütün ilâclarına baş vurup uğraşmalıdır. Kurtarması için, Cenâb-ı Hakka yalvarmalı, duâ etmelidir. Allahü teâlâ, çalışana, her güçlüğü kolaylaştırır. O, sığınılacak, güvenilecek, biricik yardımcı ve kurtarıcıdır.

İsraf nedir? 21.1.2003

Çok kimse israfın ne olduğunu, nelerin israfa sebep olduğunu bilmediği için israfa düşer. Bunun için herkesce bilinmiyen, hatırlatılması lâzım olan israflar da vardır. Meselâ, meyve ve ekin toplandıktan sonra, bunları iyi saklamayıp kendiliklerinden bozulmaları veya nem alarak,

çürümeleri veya kurd, güve, fâre, karınca ve benzeri canlıların yemeleri hep israftır. Ekmek, et, etsuyu, peynir gibi gıdaların ve hurma, karpuz, soğan gibi meyvelerin ve kuru incir, kuru üzüm, kayısı gibi kuru meyvelerin ve buğday, arpa, mercimek gibi hubûbâtın ve elbise, kumaş, kitâb gibi eşyanın, böylece, israf edildikleri çok görülmektedir.

Yemek artıklarını dökmek, tabakta yemek bırakmak israftır. Sofra bezi ve masa üstüne düşen ekmek ve yemek kırıntılarını toplamayıp atmak da israftır. Bu kırıntıları toplayıp kedi, köpek, koyun, sığır, karınca, kuş, tavuk gibi hayvanlara yedirmek israf olmaz.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Şeytân, her işinizde sizinle berâber bulunur. Hattâ, yemekte bile. Birinizin lokması düşerse, onu alıp temizleyip yesin. O lokmayı şeytâna bırakmasın! Çünkü, bereketin hangi lokmada olduğu bilinmez”** buyurdu.

Düşen lokmayı alıp yemek, insanı israftan kurtardığı gibi, kibir ve riyâyı giderir. Bereketle kavuşturur. Bilhâssa Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” efendisine uymak ve emrini yapmak şerefini kazandırır. Mevcûddan istifâdeye ve gelecek nimetin artmasına sebep olur. Fasülye, pirinç, nohud gibi şeyleri yıkarken dökmek ve dökülenleri toplamamak israftır. Elbise, çorap, ayakkabı gibi giyim eşyâsını iyi kullanmayıp, çabuk eskitmek, onları yırtmak, yıkarken suyu, sabunu çok harcamak, elektriği, doğal gazı boş yere yakmak, hep israftır.

Malı kıymetinden aşağı fiyatla satarak veya kirâyâ vererek ve kıymetinden yukarı fiyatla satın alarak veya kirâlıyarak aldanmak israf olur. Aldanarak alış verişe zarûrî ihtiyâc olursa veya yardım, sadaka gibi niyyet ile böyle yaparsa israf olmaz.

Abdestte ve guslde, suyu sünnet olandan fazla kullanmak israftır. Sa’d “radiyallahü anhüm” abdest alırken, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” gördü. **“Yâ Sa’d! Suyu niçin israf ediyorsun?”** buyurdu. Abdest alırken de israf olur mu dedikde, **“Büyük nehrde de olsa, abdestde fazla su kullanmak israf olur”** buyurdu.

Doyduktan sonra fazla yemek de israftır. Yalnız, müsâfir utanmasın diye, yemek sâhibinin fazla yimesi ve orucu râhat tutmak için sahûrda fazla yemek israf değildir.

İsraf çeşitleri 22.1.2003

Ölçüsüz, düşüncesiz alışverişler israftır. İhtiyaç olmadan, her istediğini yemek, giymek te israftır. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Her istediğini yemek israftandır”** buyurdu. Doyduktan sonra veya hazmolmadan, acıkmadan tekrâr yemek israf olur. Sofrada yemek çeşitlerini lüzûm yok iken artırmak israftır. Fakat, bir yemekten usanıp herbirinden biraz yiyerek ibâdet yapmak, meselâ oruc tutmak, halâl kazanmak için çalışmak veya müslûman kardeşlerine yardım etmek gibi ibâdetler için kuvvetlenmek düşüncesi ile veya sofrada misâfir bulundurmak niyeti ile olursa, israf olmaz. Ziyân etmedikçe ve başka bozuk niyet ile olmadıkça, lezzet ve zevk için yemek çeşidini arttırmak da câiz olduğunu, A’râf sûresinin otuzbirinci âyeti ve Mâide sûresinin doksanıncı âyeti göstermektedir.

Bu iki âyet-i kerîmeye dayanarak, âlimlerimiz, her çeşit meyve yiyerek lezzet almağa câiz demişler ve Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” çeşitli meyve yediğini haber vermişlerdir. Abdûllah ibni Abbâs “radiyallahü anhümâ” için buyurulan, **“İstediğini ye, istediğini giyin! İnsanı yanlış yola götüren, israf ve tekebbürdür”** hadîs-i şerîfi, (Buhârî’de yazılıdır.

Ekmeğin pişkin yerini ve içini yiyip, kenar ve kabuklarını atmak israftır. Bırakılan kısımları başkası veya hayvan yerse, israf olmaz.

Sofraya lüzûmundan fazla ekmek koyup, sonra bunları, tekrar yemek için kaldırmamak israftır. Yani, yenmiyen ekmek parçalarını atmak ve riyâ, gösteriş, şöhret için fazla ekmek koymak israf olur.

Nefis yemekleri yemek, kıymetli, yeni elbise giymek, yüksek, büyük binâlar yapmak ve dînin sâhibinin haram etmediği daha bu gibi şeyler, halâldan kazanıldığı, kibir ve öğünmek için olmadığı zaman israf değildir. Lüzûmundan fazla olunca tenzîhen mekrûh olurlar. Âhîreti kazanmak isteyenlere, lâzım olan ile kanaat edip, fazlasını sadaka vermek yakışıır.

İmâm-ı Mücâhid buyuruyor ki, “Bir kimse, Allahü teâlânın emir ettiği yerlere dağ kadar altın harc etse, israf olmaz. Bir dirhem (yaklaşık beş gram) gümüşü veya bir avuc buğdayı, haram olan yere vermek israf olur”.

Hâtim-i Tâî, cömerdliği ile meşhûrdur. Çok verdiği için, “Malı israf etmekte hayır yoktur” dediklerinde, “Hayra verilen mal israf olmaz!” demiştir. Fakat, sadaka vermede ölçü kaçarsa, öncelik sırasına dikkat edilmezse ifraf olur. Sadaka vermede hangi hallerde israf olur, bunu yarın ele alalım.

Vermede öncelik sırası 23.1.2003

Sadaka vermekte de, israf vardır. Çünkü, Sâbit bin Kays “radiyallahü anh” bir günde beşyüz ağacın hurmalarını toplayıp hepsini sadaka vererek evi için hurma bırakmayınca, **“Hepsini vermeyiniz!”** âyet-i kerîmesi inmişti.

Mu’âz bin Cebelin “radiyallahü anh” bir hurma ağacı vardı. Hurmalarını toplayıp hepsini sadaka verdi. Kendine birşey kalmadı. Hemen **“Fakat, israf etmeyin”** âyet-i kerîmesi geldi. İsrâ sûresi, yirmidokuzuncu âyetinde meâlen, **“Ey Habîbim! Malını, kendine kalmıyacak şekilde dağıtma!”** buyuruldu.

Câbir ve Abdüllah ibni Mes’ûd “radiyallahü anhümâ” buyuruyorlar ki, “Bir genç, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimize gelip, bazı lüzûmlu şeyleri saydı ve annem beni sana gönderip bunları istedi, dedi. Bugün bende bunların hiçbirini yok buyuruldukda, gömleğini bana ver dedi. Hemen, mubârek arkasından gömleğini çıkarıp çocuğa verdi ve evinde gömleksiz kaldı.

Bilâl-i Habeşî ezân okuyunca, cemaat her zaman olduğu gibi, Resûlullahı beklediler. Gelmeyince merâk ettiler. Birkaçı evine bakıp, gömleksiz olduğundan gelemediğini anladı. O zaman, bu âyet-i kerîme geldi”.

Ebû Hüreyre “radiyallahü anh” buyuruyor ki, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Sadakanın hayırlısı, ihtiyâcı olmıyanın verdiği”** buyurdu.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimize biri gelip, bir altınım var, ne yapayım dedi. **“Bununla kendi ihtiyâclarını al”** buyurdu. Bir altınım daha var dedi. **“Onunla da çocuğuna lâzım olanları al”** buyurdu. Bir dahâ var dedi. **“Onu da, âilenin ihtiyâclarına sarf et”** buyurdu. Bir altın daha var dedi. **“Hizmetcinin ihtiyâclarına kullan”** buyurdu. Bir dahâ var deyince, **“Onu kullanacağın yeri sen daha iyi bilirsin”** buyurdu.

Câbir bin Abdüllah “radiyallahü anh” buyuruyor ki, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, **“Paranız ile, önce kendi ihtiyaclarınızı alın. Artarsa, çoluk çocuğunuzun ihtiyaclarına sarf edin. Bundan da artarsa, akrabânıza yardım edin!”** buyurdu.

Resûlullah, **“Kendisi veya çoluk çocuğu muhtâc iken veya borcu var iken verilen sadaka kabûl olmaz. Borc ödemek, sadaka vermekten ve köle âzâd etmekten ve hediye vermekten daha mühimdir. Başkasının malını, sadaka vererek, zâyî’ olmasına sebep olmayın!”** buyurdu.

“Mallarınızı sefîhlere vermeyiniz!” 24.1.2003

İsrafın bir sebebi de sefâhettir. Çok kimseyi israfa alıştıran budur. Sefîhlik, aklın az ve hafif olmasıdır. Allahü teâlâ, **“Mallarınızı sefîhlere vermeyiniz!”** buyuruyor. Çok kimse, yaratılıştaki sefîh olur. Bu kötü halleri, bazı sebeplerle, zaman zaman artar. Çalışmadan, alın teri dökmeden eline mal girer, kötü arkadaşlar, bu mala konmak için, dağıtmasına, saklamanın, artırmanın erkeklik, yiğitlik olmadığına kandırır. İsrafa yol açarlar. Bunun içindir ki, kötü arkadaşlardan kaçmakla emir olunduk.

Zengin çocuklarının çoğu, böyle israfa alışmakta ve sefîh olmaktadır. Sefâheti artıran bir sebep de, insanların çok hurmet, saygı göstermesi, yüz vermesi, medh eylemesidir. Âmirlerin, zenginlerin çocukları bu yoldan sefâhete düşmektedir.

Çok kimse israfın ne olduğunu bilmez, hattâ cömerdlik sanır. Lüzûmsuz yere, yasak, zararlı yerlere verilen mal, cömerdlik sanılır. Riyâ ve gösteriş için israf yapar. Yaradılıştaki bulunan sefâhetin ilâcı güçtür. Bunun için, islâmiyet, bunlara mal vermeği yasak etmiş, mallarını kullanmalarına izin vermemiştir. İsrafın zararlarını duyurmalı, nasiyat ederek mal dağıtmaktan vazgeçirmelidir. Dînini iyi bilen ve her hareketi, dine uygun olan sâlih kimselerle görüşmeleri sağlanmalıdır.

Borcun olanın, yemesine, içmesine, giyimine dikkat etmesi, bahalı, lüks şeylerden uzak kalmalıdır, İbrâhîm bin Edhem, “Borcun olan kimse, ödemedikçe yağlı ve sirkeli yemeyimemelidir” buyuruyor. İbni Battâl, “Borcun olanların sadaka vermesi ve borcunu ödememesi câiz değildir. Bunu bütün âlimler sözbirliği ile bildirmektedir” buyurdu.

Âlimlerin çoğuna göre, bir kimsenin vücûdî sağlam olur, akli başında olur, bir yere borcu olmaz ve evli olmayıp malsızlığa sabredebilirse veya evli olup da, çoluk çocuğu da sabır ederlerse, bu kimsenin bütün malını sadaka vermesi câiz olur. Bu şartlardan biri eksik olursa, sadaka vermesi mekrûh olur. Bazı âlimler, sadakası kabûl olmaz buyurdu” Hz. Ömer’de böyle buyurdu.

Bu haberlerden anlaşılıyor ki, sadaka vermekte de israf olur. Borcundan çok malı olmıyan veya çoluk çocuğu sıkıntıya sabredebileceği halde, bunların ihtiyâcını karşılayacak maldan fazlası bulunmıyan veya sıkıntıya katlanamadığı hâlde, kendisi muhtâc olan kimsenin sadaka vermesi israf olur. Ödünç vermekte de böyle israf olur.

Ne aldatalım ne de aldanalım 25.1.2003

Ahlâk konusuna başlamışken ticari ahlâktan da bahsetmek gerekir. Ticari ahlâk ta dine uygun alış veriş yapmakla sağalanabilir. Çok alışveriş yapanlar vardır ki, bunların Müslümanlara zararı dokunuyor. Bunları yapanlar, la'net içinde kalıyor. Alışverişte Müslümanlara zarar yapmak iki türlü olur: Birisi, herkese zararı dokunmak olup, bu da iki kısımdır: Biri ihtikârdır (Karaborsacılıktır) yani, kıtlık zamanında insan ve hayvan gıda maddelerini piyasadan toplayıp, yığıp, pahalılandığı zaman satmaktır. Peygamberimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Bir kimse gıda maddelerini alıp, pahâlî olup da satmak için kırk gün saklarsa, hepsini fakirlere parasız dağıtsa, günahını ödeyemez"**.

İlaclerin çoğunda ihtikâr olmaz ise de, zaruri olan, ensülinin, aşı ve serum gibi belli mikropkara karşı kullanılması, ekmeğin açlığa karşı kullanılması gibi, muhakkak şifâya sebep olduğundan, bu gibi, tesîri kuvvetli ilâcları saklıyarak kara borsacılık yapmak haram olur. Gıda maddeleri çok olup, herkes kolay alabilirse, ihtikâr haram olmaz. Fakat, böyle zamanlarda da, mekruh olur. Çünkü, insanların zararını beklemek, iyi değildir.

Herkese yapılan zararın ikinci kısmı, kalp para sürmektir. Alan, anlamazsa, zulmedilmiş olur. Anlarsa, o da başkasını, başkası da, bir diğerini, zincirleme aldatırlar. Elden ele dolaşdıka, günahı, hep birinci kimseye de yazılır. Bunun için, "Bir sahte lira vermek, yüz lira çalmaktan daha fenâdır" buyurmuşlardır. Çünkü, hırsızlığın günahı bir keredir. Bunun günahı ise, öldükten sonra bile devam eder.

En zavallı kimse, ölüp gittiği halde, bıraktığı kötülük sebebi ile günahı tükenmiyen kimsedir. Öldükten senelerce sonra günahı yazılır ve azâbını çeker. Eline sahte para geçen, onu yok etmeli, kimseye vermemelidir. İnsan paraları iyi tanımalı ve aldanmamakdan ziyade, kimseyi aldatmamağa dikkat etmelidir.

Bilmiyerek alıp vermek de günahıdır. Çünkü, insanın, başına gelen her işin, dindeki ilmini öğrenmesi vâciptir. Bunun için sahte paraların özelliklerini öğrenerek bunları almamalıdır.

Alışverişte, zararın ikincisi, alışveriş edilen kimseye yapılan zarardır. Zarar veren her iş, zulüm olur. Zulm ise haramdır. Her Müslüman, kendisine yapılmasını istemediği birşeyi, kâfirlere dahî yapmamalıdır.

Alışverişte yemin edenin hali 26.1.2003

Alışverişte, satılan malı, olduğundan aşırı medhetmemelidir. Çünkü, hem yalan söylemiş, hem aldatmış, hem de zulmetmiş olur. Hatta, doğru olarak da, müşterinin bildiği şeyi söylememelidir. Çünkü, bu da faydasız söz olur. Kıyâmet günü her sözden suâl olunacaktır. Boş söz söyleyenler, hiç özür bulamayacaktır.

Yemîn ile satmağa gelince, yalan yere yemîn etmek haramdır. Yani büyük günahıdır. Doğru yemîn ederse, az birşey için Allahü teâlânın ismini söylemek saygısızlık olur. Hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Alışverişte vallahi böyledir, vallahi öyle değildir diye yemîn edenlere ve sanat sâhiblerinden, yarın gel, öbür gün gel diye sözünde durmayanlara yazıklar olsun!"**. Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Malını yemîn ederek beğendiren kimseye kıyâmet günü merhamet edilmeyecek, acınmayacaktır"**.

Yûnus bin Abîd, ipekli kumaş tüccarı idi. Malını satarken hiç medh etmezdi. Çırağı, birgün, kumaşı gösterirken, müşterinin yanında, "Yâ Rabbî! Bu Cennet kumaşından bana da nasîb et!" deyince, Yûnus, bu sözün kumaşı medh etmek olacağını düşünerek, kumaşı kaldırıp sattırmadı.

Malın aybını, müşterîden gizlememeli, hepsini, olduğu gibi göstermelidir. Kusuru gizlemek, hıyânettir. Malın iyi tarafını göstermek, karanlıkta göstermek zulüm, hîle olur. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buğday satan birisinin buğdayına, mubârek parmaklarını sokup, içinin yaş olduğunu görünce, **"Bu nedir?"** buyurdu. Yağmur ıslatmıştır deyince, **"Niçin saklayıp göstermiyorsun? Hîle eden, bizden değildir"** buyurdu.

Birisi, üçyüz dirhem gümüşe bir deve sattı. Devenin ayağında ârıza vardı. Eshâb-ı kirâmdan Vâsile bin Eska' orada idi. O anda dalgın idi. Devenin satıldığını anlayınca, alanın arkasından koşup, devenin ayağı ârizalıdır dedi. Müşterî deveyi geri getirip, parasını aldı.

Alan, satışımı niçin bozdun? deyince, Vâsile dedi ki, Resûlullahdan işittim. Buyurdu ki, **"Satılan birşeyin kusurunu gizlemek helâl değildir. O kusuru bilip söylememek de, kimseye helâl değildir."**

Vâsile yine dedi ki, Resûlullah bizden söz aldı ki, Müslümanlara nasîhat edelim. Onlara merhamet edelim. Malın kusurunu saklamak, nasîhat etmemek olur. Saticıların, kusur

saklamamaları çok güctür. Büyük cihâd demektir. Bu cihâdı kazanmak için, mal alırken dikkat etmeli, kusurlu mal almamalıdır.

“Hile karışınca bereket gider!” 27.1.2003

Şunu iyi bilmelidir ki, hile ile rızık artmaz. Hile ile azar azar birikdirilen şeyler, ansızın gelen bir felâketle, birden bire giderek geride yalnız günahları kalır.

Nitekim bir sütcü, süte su katardı. Birgün, ansızın sel gelip, ineği boğdu. Adam şaşkın bir halde düşünürken, çocuğu dedi ki, kattığımız sular birikerek, gelip ineği götürdü.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “**Ticarete hıyânet karışınca, bereket gider**”. Bereket demek, az malın çok faydası olmak, çok işe yaramak demektir. Az bir mal, bereketli olunca, çok kimsenin rahat etmesine, çok iyi işlerin yapılmasına yarar. Bereketli olmıyan, çok mal vardır ki, sâhibinin dünyada ve âhirette felâketine sebep olur.

O halde, malın çok olmasını değil, bereketli olmasını istemelidir. Bereket, emîn olanlarda bulunur. Hatta çokluk dahî emîn tüccarlarda bulunur. Çünkü, her müşteri, emîn tüccara gider. Hıyânet edenlere kimse gitmez. Bir tüccar düşünmeli ki, ömrü yüz seneden çok değildir. Âhiretin ise, sonu yoktur. Birkaç günlük ömrünün altın ve gümüşünü artdırmak için, ebedî ömrünü zarara sokmağı kim ister?

Böyle düşünen bir satıcı hıyânet yapamaz. Resûlullah buyurdu ki, “**Lâ ilâhe illallah diyenler, dünyayı dinden üstün tutmadıkça, Allahü teâlânın gadabından, azâbından kurtulurlar. Dini bırakıp, dünyaya sarılırlarsa, bu kelime-i tevhîdi söyleyince, Allahü teâlâ, onlara, yalan söylüyorsun! buyurur**”.

Her sanatta de hile yapmamak farzdır. Çürük iş yapmak ve gizlemek haramdır. İmâm-ı Ahmed ibni Hanbelden “rahmetullahi teâlâ aleyh”, gizli yama yapmağı sordular. Kendi giymesi ve müşterinin giymek istemesi ile câiz olup, hile olarak yapmak, yani gizli yamayı, yeni diye satmak günahdır. Aldığı para haramdır, buyurdu.

İnsanlar fâsıktır, kâfirdir diyerek, hile, hıyânet yapmanın câiz olacağını sanmak doğru değildir. Hile, hıyânet ve başkalarının haklarına saldırmak haramdır. Haramlar, zaruret olmadıkça, hiçbir yerde, hiçbir sebeble helâl olmaz. İslâmın güzel ahlâkını her yerde tatbik etmek lâzımdır. Güzel ahlâklı olmak sûreti ile Müslümanlığı tanıtmak, Emr-i ma'rûf yapmak olur. Kâfir ülkelerinde de haklarına dokunmamak, kanûnlarına uymak, kimseyi dolandırmamak, Müslümanlığın icâbidir.

Eksik tartanlara acı azab yapılacak 28.1.2003

Alış verişte, ölçüde hile etmemeli, doğru dartmalıdır. Kur'ân-ı kerîmde, Mutaffîfîn sûresi, birinci âyetinde meâlen, “**Verirken noksan, alırken fazla ölçenlere acı azâblar yapacağım**” buyuruldu.

Büyüklerimiz, her aldıklarını biraz noksan, verdiklerini de, biraz fazla ölçerdi. Bu az fark, Cehennem ile aramızda perdedir derlerdi. Bunu tam doğru ölçememek korkusundan yaparlardı. Yedi kat yer ve yedi kat gökler genişliğinde olan Cenneti, birkaç kuruşa satanlar ne kadar ahmadır ve birkaç kuruş için, Cehennem azâbı ile müjdelenenler ne kadar ahmadır, buyururlardı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” herne satın alsaydı, parasını biraz fazla verirdi.

Fudayl bin İyâd “rahmetullahi teâlâ aleyh”, oğlunu, birşey satın alıp, vereceği altının kirlerini temizlerken görünce, “Ey oğlum! Bu yaptığın iş, sana iki nâfile hacd-i ve iki umreden daha fâidelidir” buyurdu.

Büyüklerimiz buyuruyor ki, fâsıkların en kötüsü, alırken çok, satarken az ölçenlerdir. Manifaturacılar, kumaşı alırken gevşek, satarken gergin tutup ölçenler de böyledir. Kemîğini, âdetden fazla koyan kasablar da böyledir. Hubûbât içine toz toprak karıştırıp satan köylüler de böyledir. Malın iyisi ile kötüsünü karışdırıp, hepsini iyi diye satan pazarcılar da böyledir.

Bunların hepsini yapmak haramdır. Vel-hâsıl, alışverişde herkese karşı doğru hareket etmek şarttır. Hatta, kendine söylenmesini istemediği sözü başkalarına söylememelidir. Böyle haramlardan kurtulmak için de, kendini, din kardeşinden üstün görmemek lâzımdır.

Bunu da, herkesin yapması güctür. Bunun için Allahü teâlâ, “**Hepiniz Cehennemden geçeceksiniz!**” buyuruyor. Ama, herkes Allahü teâlâdan korkusuna göre, oradan çabuk veya geç kurtulacaktır.

Müslüman, dünyayı sevdiği, dünyaya düşkün olduğu için değil, Allahü teâlâ, çalışmağı emrettiği için aldatmadan dürüst olarak çalışıp kazanır. Nefsinin kötü arzûlarına, zevklerine kavuşmak için çalışıp para kazanmak ve çalışırken helâli haramdan ayırmamak, başkalarının haklarına saldırmak, onlara olan borçlarını ödememek, kanûnlara karşı gelmek, vergilerini

vermemek, dünyaya düşkün olmağı gösterir. Dünyaya düşkün olmak, büyük günahdır. Allahü teâlâ emrettiği için çok çalışıp, çok kazanmak ve Onun emrettiği gibi çalışıp, kazandığını, Onun emrettiği yerlere sarf etmek, ibâdet yapmak olur. Çok sevap olur.

Müşteriye doğruyu söylemeli 29.1.2003

Alışverişte hîle yapmamalıdır. Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, Müslümanların, şehre mal getiren köylüleri karşılayıp piyasa fiyatını gizliyerek, ucuz satın almalarını yasaklamıştır.

Köylünün bu sûretle yaptığı satıştan vaz geçmesi câizdir. Köylü ucuz birşey getirince, bunu karşılayarak, malı bana bırak, ben sonra yüksek fiyatla satarım demekten de men' buyurdu. Bir malın pahâlı satılması için, herkesin yanında, onu yüksek fiyatla satın almaktan da men' buyurdu. Müşteriler, böyle bir satış olduğunu anlarsa, satışı bozabilir.

Piyasayı bilmiyenlere yüksek fiyatla mal satmak da haramdır. Hatta, acemî olup, ucuz satan veya pahâlı alanlar ile alışveriş etmemelidir. Bunlarla alışveriş sahîh ve câiz ise de, piyasadaki fiyatı bunlardan gizlemek günahdır.

Basra'da büyük bir tüccar vardı. İrânda, Sûs şehrinde bulunan adamlarından biri, mektûb yazarak, bu sene şeker kamışı verimli olmadı. Başkaları duymadan, çok şeker al dedi. Tüccar da, çok şeker satın alıp, şeker piyasadan çekilince, pahâlı satarak, otuzbin dirhem gümüş kâr etti. Sonra, düşünüp, şeker kamışlarına âfet geldiğini Müslümanlardan saklıyarak, onlara hıyânet ettim, bu nasıl Müslümanlıktır deyip, otuzbin dirhemi, şekerlerini almış olduğu kimselere götürdü. Her birine, bu para senindir dedi. Niçin, dediklerinde, yaptığı yanlış işi anlattı. Hiçbiri almayıp, sana helâl olsun dediler. Akşam evinde düşündü ki, belki utanarak almamışlardır. Din kardeşlerime hıyânet ettim, diyerek, ertesi gün tekrâr götürdü. Her birine yalvararak otuzbin dirhem gümüşü taksîm etti.

Müşteriye doğru söylemeli, hiç hîle etmemelidir. Malda bir ârıza oldu ise, haber vermelidir. Malı, akrabâ veya ahibbâından, ona yardım olsun diye yüksek fiyatla aldı ise, müşterisine bunu söyleyerek, doğru değerini bildirmelidir.

Meselâ, on milyon etmiyen malı, on milyon vererek aldı ise, o malı satarken, on milyona aldığını söylememelidir. Ucuz aldığı bir malın fiyatı yükselip pahâlı satıyor ise, aldığı fiyatı söylemelidir. Böyle misâller pekçoktur. Böyle hıyânetleri bilmiyerek yapan çoktur. Hıyânet yapmaktan kurtulmak için, herkes, kendine yapılımasını istemediği şeyleri, başkalarına yapmamalıdır. Çünkü, herkes, dikkat ile, pazarlıkla uğraşarak, tam değerini verip aldığını sanır. O halde, aldatarak satmak, hıyânet ve dolandırıcılık olur.

Alışverişte ihsanın önemi 30.1.2003

Alışverişte, ihsan, fedakârlıkta bulunmak şart değilse de, çok kıymetlidir, önemlidir. Çünkü, Allahü teâlâ, adâlet yapmak emrettiği gibi, ihsân etmeği de emrediyor. A'râf sûresi, ellibeşinci âyetinde meâlen, “İhsân edenlere, elbette rahmetim çok yakındır” buyuruldu. Yalnız adâlet yapanlar, dinde sermâyelerini kurtarmış olur. Ama kâr, ihsân edenleredir. Akıl olan, âhîret kârını hiç kaçırmı mı? Peki ihsân nedir? İhsân, emir edilmeyen iyiliği yapmaktır.

Mesela, Müşterî, fazla ihtiyacı olduğu için, çok para vermeğe râzı olsa bile, çok kâr istememek bir ihsândır. Sırrî Sekâtî hazretlerinin dükkânı vardı. Yüzde beşden fazla kâr istemezdi. Bir kerre, altmış altınlık bâdem içi almıştı. Bâdem fiyatı ansızın yükseldi. Dellâl, bâdem satmak için geldi. Altmışüç altına sat dedi. Dellâl, bugün, bu kadar bâdemi, doksan altına alıyorlar deyince, ben yüzde beşden fazla kâr almamağa karâr verdim. Karârımı değiştirmem buyurdu.

Dellâl da, ben de senin malını aşağı fiyatla satamam dedi ve satmadı. O da, yüksek fiyatla satmağa râzı olmadı. Bâdemler satılamadı. İşte ihsân böyle olur.

Muhammed bin Münkedir, din büyüklerinden. Mağazası vardı. Çeşitli kumaş satıyordu. Kimisinin metresi beş altın, kimisinin, on altın idi. Birgün, kendisi yok iken, çırağı, bir köylüye, beş altınlık kumaşı, on altına sattı. Kendi gelip, haber alınca, akşama kadar köylüyü arattı. Köylüyü görünce, bu kumaş beş altından ziyade etmez dedi. Köylü, ben bunu, seve seve aldım deyince, ben kendime uygun görmediğimi din kardeşime de uygun görmem. Ya satıştan vaz geç, yahut beş altını geri al, yahut da gel, on altınlık kumaşdan vereyim buyurdu. Köylü beş altını geri aldı.

Sonra, birisine, bu merd kimdir diye sordu. Muhammed bin Münke hazretleridir dediler. Bu ismi duyunca “Sübhânallah! Bu, öyle kimsedir ki, çölde susuz kalınca yağmur düâsına çıkıp, onun adını söylediğimiz zaman rahmet yağıyor” dedi.

H.z. Alî, Kûfe şehri çarşısında dolaşarak, “Az kârı red etmeyiniz! Çok kârdan mahrûm kalırsınız!” buyururdu. Eshâb-ı kirâmın büyüklerinden Abdürrahmân bin Avf'a, o büyük serveti

nasıl kazandın? dediler. Çok az kâra da râzı oldum. Hiçbir müşteriye boş çevirmedim. Hatta bir gün, bin deveyi sermayesine satmıştım. Yalnız dizlerindeki ipleri kâr kalmıştı. Her ip, bir dirhem gümüş değerinde idi. O gün develerin yem parasını ben vermiştim. Kazancım ise, bin dirhem olmuştu, buyurdu.

Alışverişte fakirler sevindirilmeli 31.1.2003

Alışverişte, fakirlerin malını fazla para ile almalı, onları sevindirmelidir. Meselâ, muhtaç kimselerin mallarına, çocukların sattığı meyvelere çok para vermelidir. Bu sûretle çalışanlara yardım etmek, sadaka vermekten daha sevaptır.

Böyle yapanlar, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" duâsına kavuşur. Çünkü, **"Alışverişte kolaylık gösterenlere, Allahü teâlâ merhamet eylesin!"** diye düâ buyurmuştur. Fakat, zenginden mal alırken aldanmak sevap değildir ve iyi değildir. Malı zâyî etmektir. Pazarlık edip, ucuz almak lâzımdır. İmâm-ı Hasen ve Hüseyin "radiyallahü anhümâ", her aldıklarında pazarlık eder, ucuz almağa uğraşırlardı. Kendilerine: Bir günde binlerle dirhem sadaka veriyorsunuz da, birşey satın alırken niçin uzun pazarlık ederek yoruluyorsunuz? dediklerinde, "Verdiklerimizi Allah rızâsı için veriyoruz. Ne kadar çok versek yine azdır. Fakat, alışverişte aldanmak, aklın ve malın noksan olmasıdır" buyururlardı.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki, **"Alışverişte kolaylık gösterenlere, Allahü teâlâ, her işinde kolaylık gösterir"**. İhsânın en büyüğü, en kıymetlisi, fakirlere veresiye vermektir. Parası, malı olmiyanın borcunu uzatmak, zâten vâcibdir. İhsân değil, adalet ve vazîfedir. Fakat, malı olup da, zarar ile satmadıkça veya muhtac olduğu birşeyi satmadıkça, ödiyemiycek bir halde olanların ödemesine zaman vermek ihsândır ve büyük sadakadır.

Resûlullah buyurdu ki, "Kıyâmette bir kimseyi hesâba çekerler ki, çok günah işlemiş, hiç iyilik yapmamış. Sen dünyada hiç iyilik yapmadın mı? derler. Hayır, yalnız çırağıma derdim ki, **"Fakir olan borcluları sıkıştırma! Ne zaman ellerine geçerse, o zaman vermelerini söyle. İstediklerini yine ver. Boş çevirme!"**

Allahü teâlâ buyuracak ki, **"Ey kulum! Bugün sen fakir, muhtacsın! Sen dünyada benim kullarıma acıdığın gibi, bugün biz de sana acırız"**. Hadis-i şerifte buyuruldu ki: "Bir Müslümana, Allah rızâsı için ödünç veren kimseye, hergün için sadaka sevapı verilir. Fakirden, alacağını çabuk istemiyene, hergün için malın hepsini sadaka vermiş gibi sevap verilir".

Büyüklerimizden öyle kimseler vardı ki, borcun getirilmesini arzû etmezdi. Hergün, o malı sadaka vermiş gibi sevap kazanmağı tercîh ederlerdi. Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Sadaka verilen her dirhem için on sevap, ödünç verilen her dirhem için ise, onsekiz sevap vardır. Çünkü, borç, ihtiyacı olana verilir. Sadaka belki, ihtiyacı olmayanın eline düşebilir"**.

"En iyiniz, borcunu iyi ödiyeninizdir" 1.2.2003

Borcu olan ödeme imkanı olunca hemen borcunu ödemelidir. İstemeğe vakit bırakmadan önce, kendi eli ile ve ayağına gidip vermelidir. Onu, birisini göndermeğe mecbur bırakmamalıdır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"En iyiniz, borcunu iyi ödiyeninizdir"**. Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Ödünç alan bir kimse, iyice ödemeği niyet ederse, borcunu ödemesi için, melekler ona düâ eder"**.

Bir kimse, malı olduğu halde, borcunu ödemeği bir saat geciktirirse, zâlim ve âsî olur. Namaz kılariken de, oruc tutarken de, uykuda da, yani her an, la'net altında bulunur. Borç ödememek öyle bir günahdır ki, uykuda bile durmadan yazılır.

Malı olmak, parası çok olmak demek değildir. Satılık birşeyi olup da, satmazsa, günah işlemiş olur. Değeri düşük olan para veya işe yaramıyan mal vererek öder ve bunu hak sâhibi beğenmeyerek alırsa, yine günah olur. Onu râzı etmedikçe, yani gönlünü almadıkça, gûnahtan kurtulamaz. Çok kimseler bunu düşünmez, ama büyük günahlardandır.

Bunun için geç ödemeyi kâr bilmemelidir. Ödeme imkanı olunca hemen borcunu ödemelidir. Borcunu ödemediğinde nafakanın dışında başka şey almamalıdır. Maalesef zamanımızda çok kimse borcu dururken, arabasını, ev eşyasını yeniliyor. Hatta bazıları borsaya giriyor. Başına birçok işler geliyor; hem dünyası hemde ahireti mahv oluyor.

Alışveriş ettiği kimse pişman olursa yapılan satışı geri çevirmek, vazgeçmek ihsandır. Birinin (vazgeçtim) demesi, ötekinin de (kabûl ettim) veya (ben de vazgeçtim) demesi ile alışveriş bozulmuş olur. Sahîh satışta, biri istediği zaman, ötekinin de yapması müstehabdır. Çünkü, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: **"Bir kimse karşısındaki pişman olunca alışverişi fesh eder, geri alırsa, Allahü teâlâ, onun günahlarını affeder"**. Yapılan satışı bozmak vâcib değildir. Fakat, çok sevaptır ve ihsân etmektir.

Fakirlere veresiye verip, parası olmiyandan, istememeği niyet etmek ihsandır. Borclusu ölünce helâl etmek te ihsandır. Büyüklerimizden bazısının dükkânında iki defter vardı. Birisine bilinmiyen isimler yazardı ki, hepsi fakir idi. Bazı borclar karşısında isim de yazılı değildi.

Böylece kendisi ölürse, kimse fakirlerden birşey istiyemezdi. Fakat böyle tüccarlar da, en iyi sayılmazdı. En iyi olanlar, fakirler için, hiç defter tutmayanlardı. Bunlar, fakir birşey getirirse alır, getirmiyenlerden birşey istemezlerdi. İşte, din büyükleri, böyle ticaret yapardı. Şüpheli bir kuruşu kabûl eden, dinde merdlerden sayılmazdı.

Ticaret âhireti unutturmamalı 2.2.2003

İmam-ı Gazali hazretleri buyuruyor ki: Bir kimsenin dünya ticareti, âhiret ticaretine mani olursa, bu kimse bedbahttır, zavallıdır. Bir çömlek almak için, altın kupa verene ne denir? Dünya, saksı parçası gibidir. Hem kıymetsizdir, hem de çabuk kırılır. Âhiret ise, altından kupa gibidir ki, hem çok kıymetlidir, hem de dayanıklıdır, kırılmaz. Hatta hiç tükenmez.

Dünya ticaretinin âhirete yaraması için ve Cehenneme sürüklememesi için, çok uğraşmak lâzımdır. İnsanın sermayesi, dîni ve âhiretidir. Bu sermayeyi kaptırmamak için, çok uyanık olmak lâzımdır. Dînini kayırmak isteyenler şunlara dikkat etmelidir:

Her sabah şöyle niyet etmelidir ki, kendisinin ve evlâd ve âilesinin rızkını kazanmak, onları kimseye muhtac bırakmamak, Allâhü teâlâyâ rahat ve temiz ibâdet edebilmek, âhiret yolunda yürüyebilmek için, vazîfeme gidiyorum, demelidir.

O gün Müslümanlara iyilik, yardım ve nasihat, emr-i ma'rûf, nehy-i münker yapmağı, kalbinden geçirmelidir. Namazda kusur edenlere, günah işliyenlere, emr-i ma'rûf yapmalı, ortam müsaid ise onlara göz yummamalıdır. Böyle niyet eden kimse hep sevap kazanır. Onun her işi, ibâdet olur. Dünyada kazandığı şeyler de, caba olur.

Dünya işlerine çok düşkün olmamalıdır. Meselâ, çarşıya herkesten önce gidip, herkesten sonra çıkmamalı. Tehlikeli işlere girmemelidir. Mu'âz bin Cebel "radiyallahü anh" buyuruyor ki, **"Şeytân, pazarda, yalan, hîle, hıyânet ve yemîn ettirerek Müslümanları günaha sokmağa çalışır. Önce gidip, geç çıkanlara daha çok asılır".**

Hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Tüccarın, esnâfın en kötüsü, erken gidip, geç dönenlerdir"**. Sabâh namazı kılmadan, Kur'an-ı kerim okumadan ve kitap okuyup birkaç şey öğrenmeden işe gitmemeği âdet edinmelidir.

İhtiyacı kadar dünyalık kazanınca, âhireti kazanmakla meşgûl olmalıdır. Çünkü, âhiret hayatı sonsuzdur ve ona ihtiyac daha çoktur ve âhiret ticaretinde iflâs etmek üzeredir.

İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfenin hocası Hammâd "rahmetullahi teâlâ aleyh", ticaret yapardı. Baş örtüsü satardı. Hergün, iki habbe kazanınca eşyayı toplar pazardan çıkardı. Büyüklerden bazısı dükkâna, haftada iki gün giderdi. Bir kısmı da, Cum'adan başka hergün gider, öğle namazında geri dönerdi. Bir kısmı nihâyet ikindiye kadar alışveriş ederdi. Hepsini ihtiyacı kadar kazanınca câmi'e gider, ibâdetle, ilim öğrenmekle akşamı yapardı.

Herkes çalışmak zorunda 3.2.2003

En az, binlerle insan çalışmayacak olursa, kendisinin birgün bile yaşayamayacağını düşünmelidir. Meselâ, çiftçi, fırıncı, dokumacı, demirci, iplikçi ve daha nice san'atkârlar, hep onun için çalışıyor. O hepsine muhtacdır. Herkes onun için çalışıp, ona hazırlayıp da, onun boş oturması, kimseye faydalı olmaması doğru olur mu?

Bu dünyada herkes yolcudur. Geldik gidiyoruz. Yolcuların birbirlerine yardım etmesi, el ele vermeleri, kardeş gibi olmaları lâzımdır. Her Müslüman böyle düşünmelidir. Vazîfesine başlarken, Müslüman kardeşlerime yardım etmek, onları rahat ettirmek için çalışacağım. Din kardeşlerim benim işimi gördükleri gibi, ben de, onlara hizmet edeceğim demelidir.

Her Müslüman iyi bilsin ki, bütün sanatlar, farz-ı kifâyedir. Bunu düşünerek, bir sanate yapışmak, ibâdet etmek olur. Her sanatı öğrenmek ve hele, harb vâsıtalarını en modern, en ileri şekilde yapmağa çalışmak farzdır.

Bu vâsıtaları yapabilmek için, gerekli ilimleri, dersleri okullarda, bu niyet ile okutmak ve okumak hep ibâdet olur. Namaz kılan insanın bu niyet ile, her işi ibâdet olur. Namaz kılmayanların her hareketi de günah olur.

O halde, her Müslüman, namazını kılmalı, sonra farz olduğunu düşünerek, vazîfesini yapmalıdır. İş görürken niyetin doğru olmasına alâmet, insanlara fâideli olan bir meslek, bir san'at seçmektir. Yani, öyle bir iş görmeli ki, eğer o iş olmasa, Müslümanlar sıkıntı çekerd. O halde, keyf, oyun ve benzerlerine, san'at dense de ve haram işleyenlere sanatkâr ismi verilse de, bunları yapmak ibâdet olmaz.

Hatta, haram olmıyan, mubah olan, fakat insanlara lüzümlü olmıyan san'atleri seçmemelidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"En iyi ticaret, bezzâzlıktır, kumaş satmaktır. En iyi san'at, terzilik"**.

Mesleğini memur olarak ta sürdürmek sevaptır. Yûsûf "aleyhisselâm", insanların sıkıntıda olduğunu görüp, firavndan vazîfe istedi. Böylece, insanlara hizmet etti. O halde, insanlara

hizmet edeceğini bilen ve bunu kendinden başka yapacak kimsenin bulunmadığını gören, bu vazîfeye bir zâlimin geçmesini önlemek ve Müslümanlara hizmet etmek için, vazîfe istemelidir. Bir iyilik yapamasa da, hiç olmazsa, insanların zararına çalışmayı önlemek de ibâdet olur.

Mallarımız ve çocuklarımız 4.2.2003

Dünya işleri, âhiret için çalışmaya mani olmamalıdır. Âhiret için ticaret yeri câmi'lerdir. Münâfıkûn sûresi, dokuzuncu âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Mallarınız ve çocuklarınız, Allahü teâlâyı, hâtırlamanıza mani olmasın!"** buyuruldu. Hz. Ömer buyurdu ki, "Ey tüccarlar! Önce âhiret rızkını kazanın! Sonra dünya rızkına çalışın!"

Ticaretle meşgûl olan büyüklerimiz, sabah ve akşamları âhiret için çalışır, Kur'ân-ı kerîm okur, ders dinler, tevbe ve duâ eder, ilim öğrenir ve gençlere öğretirlerdi. Sabah, akşam câmi'lerde bulunurlardı. İnsanların amellerini yazan ikişer melek, her sabah ve akşam değişmektedir. Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki, **"Melekler insanların amel defterlerini götürdükleri zaman, başında ve sonunda iyi iş yazılı ise, gün ortasında yapılanları ona bağışlarlar"**.

Yine buyurdu ki, "Gündüz ve gece melekleri, sabah ve akşam, gidip gelirken birbirleri ile karşılaşır. Hak teâlâ, giden meleklerle, kullarını nasıl bıraktınız? buyurur. Yâ Rabbî! Namazda bulduk ve namaz kılariken bıraktık, derler. Allahü teâlâ da, şahid olun, onları af ettim buyurur".

Müslüman tüccarlar, sanat sâhibleri, gündüzleri de, ezân sesini duyunca, işini hemen bırakıp, câmi'e koşarlardı. Dînini seven ve kayıran bir imâm bulursa, ona uymalı, dînini dünyaya değişen, ibâdete haram, bid'at karışdıran kimselerden uzak durmalıdır.

Büyüklerimiz, **"Ticaretleri, satışları, Allahü teâlâyı unutmalarına sebep olmaz"** âyet-i kerîmesine manâ verirken diyor ki, demirciler vardı. Demir döğerken, ezân okununca, çekici kaldırmış iken, demire vurmaz, bırakıp namaza koşarlardı. Ve terziler vardı. İğneyi sokunca, ezân okunsaydı, o halde bırakıp, cemâ'ate koşarlardı.

Çarşıda, işte Allahü teâlâyı, unutmamalı, her ân Onu hâtırlamalıdır. Dili ve kalbi boş kalmamalıdır. İyi bilmelidir ki, o ânda kaçırıldığını, bütün dünyayı verse, bir daha eline geçiremez. Gâfiller arasındaki hâtırlamanın sevapı çok olur. Resûlullah buyurdu ki, **"Gâfiller arasında Allahü teâlâyı zikreden kimse, kurumuş ağaçlar arasında bulunan yeşil fidân gibidir ve ölümler arasındaki cânlı gibidir ve harbde kaçanlar arasında, arslan gibi döğüşenler gibidir"**.

Dinini kayıran insanlar aramalı 5.2.2003

Alışverişte, iş ortaklığında iyi insanlar, dinini kayıran insanlar aramalıdır. Herkesle işbirliği etmemelidir. Doğru insan aramalıdır. Bir zaman vardır ki, bir tüccar, her istediği ile alışveriş edebilirdi. Çünkü, herkes, hakka, hukuka dikkat ediyor alışveriş ilmini biliyor ve bildiğine göre hareket ediyordu. Sonraları öyle zamanlar geldi ki, birkaç kişi ile muâmele edilemezdi. Daha sonraları ise, ancak birkaç kimse ile muâmele edilebilir oldu.

Bir zaman gelmek korkusu vardır ki, alışveriş edecek kimse bulunamayacaktır. Bunu çok zaman önce, söylemişlerdir. Bizler, belki de, büyüklerimizin korktuğu o zamana kaldık. Kim ile olursa olsun, alışveriş edilmektedir. Bunun için elden geldiği kadar diye uygun alışveriş yapmaya çalışılmalıdır. Alışveriş yaptığı kimse ile olan sözlerini, hareketlerini, aldığını, verdiğini iyi ve doğru hesâb etmelidir. Kıyâmette, bunların hepsinden hesâb vereceğini bilmelidir.

Büyüklerden biri, bir bakkalı rüyâda görüp, Allahü teâlâ sana ne yaptı dedi. Önüme ellibin sahîfe koydular. Yâ Rabbî! Bu sahîfeler kimlerindir dedim. Ellibin kişi ile alışveriş yapmışsın. Her sahîfe, bunların birisi ile olan muâmeleni göstermektedir dediler. Baktım, her sahîfede bir kimse ile olan muâmelemin inceden inceye yazılmış olduğunu gördüm, dedi. Bir kuruş hîle yapan, bir kuruş hak yiyen, cezâsını çekecektir ve hiçbir şeyin yardımı olmayacaktır.

Hadis-i şerifte buyurdu ki, **"Çarşıya giderken, lâ ilâhe illallah, vahde hü lâ şerîke leh, le hül mülkü ve le hül hamdü, yuhyî ve yümît, ve hüve hayyün lâ yemût, bi yedi-hil-hayr, ve hüve alâ külli şey'in kadîr diyen kimseye, iki milyon sevap yazılır"**.

Bu hadis-i şerifte olduğu gibi, sevap veya günah miktârını, göklerin büyüklüğünü, uzaklıklarını ve âhiretdeki zamanları ve dünyanın yaradılışını ve mahlûkların sayısını bildiren hadis-i şeriflerdeki çeşitli rakamlar, miktâr sayısını göstermek için değil, miktârın çokluğunu

anlatmak içindir. Meselâ bir kimseye, birkaç def'a, zahmet çekerek gidip bulamıyarak canı sıkılan biri, o kimseyi görünce, seni on def'a aradım, bulamadım, demesi gibidir.

Cüneyd-i Bağdâdî hazretleri buyurdu ki, "Pazarda çok kimse vardır ki, sôfiler halkasında oturanlardan daha kıymetlidir". Bir kere de buyurdu ki: "Öyle kimse tanıyorum ki, pazarda hergün üçyüz rekat namaz kılmakta ve otuz bin tesbîh okumaktadır".

Dine, ibâdetine yardım niyeti ile dünyaya çalışanlara, hep böyle sevap vardır. Yalnız para kazanıp, dünya malı toplamak için çalışanlar, sevapdan mahrûm kalır. Hatta bunlar, câmi'de, namazda iken de, kalbleri dükkânın hesâbındadır. Fikrleri dağınıktır.

"Bir zaman gelir ki..." 6.2.2003

Alışverişte, şüpheli şeylerden kaçınmalıdır. Harama yaklaşan zâten âsî, günahkâr olur. Şübhe ettiği şeyleri, Ehl-i sünnet kitaplarından öğrenmelidir. Câhil kimselerden, bozuk kitaplardan öğrenmeye çalışmamalıdır. Kalbine sıkıntı getiren şübheliyi almamalıdır. Zâlimlerle, hîle, hıyânet edenlerle, yemîn ile satanlarla, dükkânında haram şey satanlarla alışveriş etmemelidir.

Zâlimlere, fâsıklara veresiye satmamalıdır. Çünkü, öldükleri zaman üzülr. Hâlbuki, zâlimler yani Müslümanlara ve İslamiyete eli ile, dili ile, kalemi ile zarar yapanlar ölünce üzülmek günahdır. Onlara yardım etmek câiz değildir. Meselâ, din ile alay edenlere, yalan yanlış kitaplar yazarak dîni yıkmağa uğraşanlara kâğıd satmak günahdır.

Zamanımızda bu yol unutulmuş, bilen de kalmamıştır. Bugün, bunlardan birisini yapana çok sevap verilir. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Bir zaman gelir ki, o zamanın Müslümanları, bugün sizin yaptığınız ibâdetlerin onda birini yaparsa, âhirette azâbdan kurtulurlar"**. Sebebinin sorduklarında, **"Çünkü, sizler hayır işlemeğe çok yardımcı buluyorsunuz. Onlar yardımcı bulamıyacakları gibi, çeşidli engellerle de karşılaşacaklardır. Gâfiller, câhiller arasında garîb kalacaklardır"** buyurdu.

Bu zamanda, yukarıda yazılanların hepsini kim yapabilir diyerek ye'se düşmek doğru değildir. Ne kadar yapılabilirse çok kâr olur. Âhiretin dünyadan daha iyi olduğuna inanan kimse, bunların hepsini de yapabilir. Bunların hepsini gözetmek, yapsa yapsa, insanı fakir yapar. Sonsuz saadete, ebedî rahatlığa sebep olacak, birkaç senelik fakirliğe elbette katlanılır. Nitekim birçok kimse, birkaç şey kazanmak için, fırtınalı, karlı havalarda, sıkıntılı yolculuklara, bir rûtbeye, dereceye yükselmek için de nice mahrûmiyetlere katlanıyor. Hâlbuki, ölüm gelince, bütün kazançları elden çıkmakta, boşuna didinmiş olmaktadır.

Yüksek fiyatla satıp, bir kimseyi aldatmaktan sakınmalıdır. Zîrâ piyasada on liraya satılmakta olan bir malı, onbir liradan yukarıya satın almak gaben-i fâhiş ile aldanmaktır. Yani çok aldanmaktır. Yalan söylemekle çok aldatılan bir müşteri, satıştan vaz geçebilir.

Alışverişte isâr yapılmalıdır. İsâr, muhtac olduğu birşeyi almayıp, muhtac olan din kardeşine bırakmaktır. İnsana lâzım olan şeylerde isâr yapılır. İbâdetlerde isâr yapılmaz, bunları kendi kullanır. Bunları muhtac olana vermez. Birinci safdaki yerini başkasına vermez. Namaz vakti gelince abdestsiz kimsenin abdest suyunu başkasına isâr etmesi câiz değildir.

İbadetlerin kabulü ve helal lokma 7.2.2003

Bütün ibâdetlerin kabûl olması, helâl lokmaya bağlıdır. Büyüklerden çoğu buyurdu ki, ibâdetler on kısımdır: Dokuz kısmı helâl kazanmaktır. Bir kısmı da bildiğimiz bütün ibâdetlerdir. O halde, müminler helâl kazanmağa çalışmalıdır. Haramdan ve şübhelilerden kaçınmalıdır.

Resûlullahdan "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, **"Allahü teâlâ güzeldir. Yalnız güzel yapılan ibâdetleri kabûl eder. Allahü teâlâ, Peygamberlerine emrettiğini, müminlere de emretti ve buyurdu ki, ey Peygamberlerim! Helâl yiyiniz ve sâlih, iyi işler yapınız! Müminlere de emir etti ki, ey iman edenler! Sizlere verdiğim rızklardan helâl olanları yiyiniz!"**.

Resûl "aleyhisselâm" sözüne devam ederek buyurdu ki, **"Uzak yoldan gelmiş, saç sakalı dağılmış, yüzü gözü toz içinde bir kimse, ellerini göke doğru uzatıp düâ ediyor. "Yâ Rabbî!" diye yalvarıyor. Hâlbuki yidiği haram, içtiği haram, gıdası hep haram. Bunun duâsı nasıl kabûl olur?"**. Yani haram yiyenin duâsı kabul olmaz buyurdu. İşte haramı, helâli, şübhelileri ve fâizi bilmiyen, bunları birbirinden ayıramıyan, haramdan kurtulamayıp, ibâdetleri boşuna gider.

Ticaret, malı artırır. Fakat, rızkı artırmaz. Rızk, mukadderdir. Rızk, maaşa, mala, çalışmağa bağlı değildir. Böyle olmakla berâber, çalışmak lâzımdır. Çünkü, rızk, sebepler altında tecellî eder. Âdet-i ilâhiyye böyledir. Fakat, bazan, denenilen sebep elde edilir de, iş hâsıl oluyabilir. Yahut, sebebsiz de, hâsıl olabilir.

Abdullah bin Mes'ûd "radiyallahü anh" buyuruyor ki, alış veriş, yani ticaret ilmini bilmiyen fâiz yir. Resûlullah efendimiz buyurdu ki: "Bile bile bir dirhem gümüş değerinde fâiz yemek, otuz zinâdan daha çok günahdır".

Mal müminin yardımcısıdır. Çalışınız, helâl kazanınız! Öyle bir zamanda bulunuyorsunuz ki, muhtac olursanız, dîninizi verip alırsınız. Dîni verip de yimemek için, alın teri ile yimelidir. Hadis-i şerifte, "**Elinin emeği, alının teri ile yi, dînini satıp yime!**" buyuruldu. Bir hadis-i şerifte, "**Helâle, harama dikkat ederek çalışıp kazanan kimseyi, Allahü teâlâ çok sever**". Bir hadis-i şerifte, "**Bir dirhem gümüş kıymetinde haram alan kimseyi, yirmibeşbin sene Cehennemde bırakacaklardır**" buyuruldu.

Haram yemek kalbi karartır 8.2.2003

İbrâhîm Edhem hazretlerine, falanca yerde bir genç var. Gece gündüz ibâdet ediyor. Vecde gelip kendinden geçiyor, dediler. Gencin yanına gidip, üç gün müsâfir kaldı. Dikkat etti, söylediklerinden daha çok şeyler gördü. Kendinin soğuk, hâlsiz, habersiz, gencin ise, böyle uykusuz ve gayretli hâline şaşır kaldı.

Genci, şeytân aldatmış mıdır, yoksa hâlis ve doğru mudur anlamak istiyordu. Yediğine dikkat etti. Lokması helâlden değildi. (Allahü ekber, bu hâlleri hep şeytândandır) deyip, genci evine davet etti. Kendi lokmalarından bir tâne yedirince, gencin hâli değişip, o aşkı, o arzûsu, o gayreti kalmadı. Genç, İbrâhîme sorup, (Bana ne yaptın?) deyince, (Lokmaların helâlden değildi. Yemek yerken, şeytân da midene giriyordu. O hâller, şeytândan oluyordu. Helâl yiyince şeytân giremedi. Asıl, doğru hâlin meydana çıktı) dedi.

Haram yemek, kalbi karartır, hasta eder. Aynı kitapda Zünnûn-i Mısırî hazretleri buyuruyor ki: Kalbin kararmasının dört alâmeti vardır: 1- İbâdetin tadını duymaz. 2- Allah korkusu, hâtırına gelmez. 3- Gördüklerinden ibret almaz. 4- Okuduklarını, öğrendiklerini anlamaz, kavrayamaz.

Bir hadis-i şerifte buyuruldu ki, "**Bir zaman gelecek ki, insanlar, yalnız malın, paranın gelmesini düşünüp, helâlini, haramını düşünmeyecekler**".

O halde, bir Müslüman, her aldığı, helâl mi, haram mı düşünmeli, haram ise almamalıdır. Aldığı şeyde hakkı olanlara vermeği, fakirlere, garîblere yardım etmeği düşünmelidir. Çünkü, insanların iyisi, insanlara iyilik edendir. İnsanların kötüsü, insanlara kötülük edendir. İnsan, kazandığına kanâ'at etmeli, Allahü teâlânın taksîmine râzî olmalıdır. "Kanâ'at eden doyar" buyuruldu.

Allahü teâlâ, beş şeyi, beş şey içine koymuştur. Bu beş şeyi alan, içindekine kavuşur: İzzeti, şerefi, ibâdete; zilleti, sefâleti, günaha; ilmi, hikmeti, çok yememeğe; heybeti, i'tibârı, gece namaz kılmağa; zenginliği, kimseye muhtac olmamağa da, kanaate tâbi' kılmıştır.

Bir hadis-i şerifte buyuruluyor ki, "**İnsanın yediklerinin en hayırlısı, iyisi, bileği ile kazanıp yediğidir. Allahü teâlânın Peygamberi Dâvûd "aleyhisselâm" elinin emeği ile kazanıp yirdi**".

Helâl yemenin önemi 9.2.2003

Ebû Süleymân-ı Dârânî hazretleri buyurdu ki, helâlden bir lokma az yemeği, akşamdan sabaha kadar namaz kılmaktan daha çok severim. Çünkü, mide dolu olunca, kalbe gaflet basar. İnsan Rabbini unuttur. Helâlin fazlası böyle yaparsa, mideyi haram ile dolduranların hâli acabâ nasıl olur?

Sehl bin Abdullah-i Tüsterî buyuruyor ki, yolumuzun esâsı üç şeydir: Helâl yemek, ahlâk ve amelde Resûl aleyhisselâma tâbi' olmak ve (ihlâs) yani her işi, yalnız Allah rızâsı için yapmaktır.

İbrâhîm Edhem buyurdu ki: Temiz ve helâl ye de, ister sabaha kadar ibâdet et, ister uyu ve ister, hergün oruc tut, ister tutma!

İmam-ı Gazali buyuruyor ki: Bu dünya, âhiret yolcularının bir konak yeridir. İnsana burada yiyecek ve giyecek lâzımdır. Bunlar ise çalışmadan ele geçmez. Her ân mal kazanmak için uğraşan aldanmıştır. Hem âhiret için hazırlanmalı, hem de dünya ihtiyaçlarını kazanmalıdır. Fakat, bunları da, âhiret yolculuğunda lâzım olduğunu düşünerek kazanmalıdır.

Kendinin ve çoluk çocuğunun ihtiyaçlarını helâlden kazanmak, kimseye muhtac kalmamak, cihâd etmektir. Birçok ibâdetlerden daha sevaptır. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", bir sabâh, Eshâbı ile konuşurken, kuvvetli bir genç, erkenden dükkânına doğru geçdi. Bazıları, erkenden dünyalık kazanmağa gideceğine, buraya gelip birkaç şey öğrenseydi iyi olurdu, deyince, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", "**Öyle söylemeyiniz! Eğer kimseye**

muhtac olmamak ve ana, baba, çoluk çocuğunu da muhtac etmemek için gidiyorsa, her adımı ibâdetdir. Eğer, herkese öğünmek, keyf sürmek niyetinde ise, şeytânla berâberdir” buyurdu. Bununla ilgili diğer hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Bir Müslüman, helâl kazanıp, kimseye muhtac olmaz ve komşularına, akrabâsına yardım ederse, kıyâmet günü, ayın ondördü gibi parlak, nûrlu olacaktır”. “Doğru olan tüccar, kıyâmette siddîklerle ve şehîdlerle berâber olacaktır”. “Allahü teâlâ, san’at sâhibi mümini sever”. “En helâl şey, sanat sâhibinin kazandığıdır”. “Ticaret yapınız! Rızkın onda dokuzu ticarettedir”. “Kendini başkasından sadaka istiyecek hâle düşüreni, Allahü teâlâ yetmiş şeye muhtac eder.”

İslamiyet ticarete, san’ate, ferdin üretim kapasitesinin genişlemesine, ekonomik sâhada ilerlememizi emredir.

“Kardeşinn yaptığı daha kıymetli!” 10.2.2003

Hazret-i İsâ birine, “Ne iş yapıyorsun?” dedi. İbâdetle vakit geçiriyorum deyince, “Nereden yiyip geçiniyorsun?” diye sordu. Herşeyimi kardeşim veriyor, deyince, “O halde, kardeşin senden daha kıymetli ibâdet yapmaktadır” buyurdu.

Hz.Ömer buyuruyor ki, “Çalışınız, kazanınız, Allahü teâlâ rızkımı çalışmadan gönderir, demeyiniz! Allahü teâlâ, gökden para yağdırmaz”.

Hz.Lokman hakîm, oğluna nasîhat verirken, “Çalış, kazan! Çalışmayıp, herkese muhtac kalanların dîni ve akli noksan olur ve iyilik etmekten mahrûm kalır ve herkesden hakâret görür” buyurdu.

Büyüklerden birine sordular ki, özü sözü doğru olan tüccar mı, yoksa geceleri namaz kılan, gündüzleri oruc tutan âbid mi yüksektir? “Emîn olan tüccar daha kıymetlidir. Çünkü, şeytânla her saat cihâd etmektedir. Şeytân, alışta, verişte, dartmada onu aldatmağa uğraşmakta, o ise Allahü teâlânın emrini, rızâsını gözetmektedir” dedi.

Hz.Ömer buyuruyor ki, “Alışveriş ederken, helâl kazanırken cân vermeği, başka şekilde ölmekden daha çok severim”.

İmâm-ı Ahmed ibni Hanbelden sordular ki, hergün sabâhtan akşama kadar câmi’de ibâdet edip Allahü teâlâ, benim rızkımı nereden olsa gönderir diyen bir kimse nasıl bir adamdır? Cevâbında buyurdu ki, “Bu kimse câhildir. İslamiyetten haberi yoktur. Çünkü, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, “**Allahü teâlâ benim rızkımı, süngümün ucuna koymuştur**”. Yani rızkım, islâm dînine ve Müslümanlara saldıran kâfirlerle harb etmekle gelmektedir.

İmâm-ı Evzâî, İbrâhîm Edhemi gördü ki, sırtında bir yığın odun götürüyor. Niçin bu kadar sıkıntı çekiyorsun? Kardeşlerin, seni hiçbirşeye muhtac bırakmıyor dedi. İbrâhîm Edhem, öyle söyleme, hadis-i şerifte buyuruldu ki, “**Helâl kazanmak için sıkıntı çekenlere Cennet vâcib olur**”. Bununla ilgili diğer hadis-i şeriflerde de buyuruldu ki:

“Helâl kazanmak için yorulup, evine dönen kimse, günahsız olarak yatar. Allahü teâlânın sevdiği kimse olarak kalkar”. “Allahü teâlâ buyuruyor ki, haramdan kaçınanlara hesap sormağa utanırım”. “Bir dirhem fâiz almak ve vermek, otuz zinâdan daha gûnahtır”. “Haram maldan verilen sadaka kabûl edilmez. Saklanırsa, Cehenneme gidinceye kadar, ona yolluk olur”.

Çalışıp helal kazanmak gerekir 11.2.2003

İslâm âlimlerin ve Allah dostlarının büyüklerinden **Abdullah Dehlevî** hazretleri buyuruyor ki: Çoluk çocuğunun ihtiyaçlarını temin için ve fukarâya yardım ve İslamiyete hizmet için, çalışıp helâl mal kazanmak, çok iyidir. Süleymân aleyhisselâm ve emîr-ül-müminîn Osmân ve Abdürrahmân bin Avf ve Eshâb-ı kirâmdan bazıları çok zengin idiler. Bu zenginlikleri, Allahü teâlâ indindeki derecelerinin azalmasına sebep olmadı. Fukarâ-yı sâbirîn ve agniyâyı şâkirînden yani fakirlik mi zenginlik mi hangisinin efdal olduğu ihtilâflıdır.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” fakirliği ihtiyâr etmişti. “**Rabbim, beni doyuruyor, içiriyor**” buyururdu. Fakirlik, ibâdete ve hizmete mani olursa, tâ’at yapmağa kuvvet hâsil etmek için, zengin olmak efdaldır. Böyle zenginlik büyük nimettir. Allahü teâlâ, bu nimeti dilediğine ihsân eder.

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “**Bana, tüccar ol, mal topla diye emir olunmadı. Fakat, Rabbini tesbîh et ve ona secde et. Rabbine ölünceye kadar ibâdet et! diye emir olundu**”. Bu hadis-i şerif, ibâdetin, mal kazanmakdan daha iyi olduğunu göstermez.

Çünkü, kendinin ve çoluk çocuğunun ihtiyaçlarına mâlik olan zengin bir kimsenin, vakitlerini ibâdetle geçirmesi, para kazanmakdan daha sevaptır. İhtiyacı olmıyanların mal kazanmak için uğraşması sevap değildir. Hatta kalbini dünyaya bağlamak olur. Dünyaya

bağlamak ise, bütün günahların başıdır. Malı olmıyan, fakat, vazîfe görüp maaş alanların da, mal kazanmak için ayrıca uğraşmaması daha iyidir.

Meselâ ilim adamlarının, millete ilim öğretmesi, yani din âlimlerinin, tabîblik, hâkimlik, gibi her türlü faydalı ilimleri bilenlerin ve tesavvuf büyüklerinin, yani kalb gözü açılmış olanların ihtiyaçları, hükûmetce veya hayır müesseseleri ve hayır sâhibleri tarafından istenmeden veriliyorsa, bunların halkı irşâd etmeleri, onlara yardım etmeleri, mal kazanmaktan daha sevaptır.

Fakat, zaman değişir, bunlara, istemeden, boyun bükmeden birşey verilmez olursa, bunların da çalışarak kazanması daha iyi olur. Çünkü, istemek haramdır. Ancak zaruret hâlinde mubah olabilir. Mal kazanırken helâle, harama dikkat edenin, yani Allahü teâlâyı unutmıyanın, helal kazanması daha iyidir. Çünkü bütün ibâdetlerin rûhu, özü, Allahü teâlâyı hatırlamaktır.

İnsanların en faydalısı 12.2.2003

İnsanın kendine, evlâdına ve iyâline ve borçlarını ödemeğe lâzım olanları helaldan kazanması farzdır. Bunun için çalışan sevap kazanır. Özürsüz terk edene azâb yapılacaktır. Kendilerine nafaka verilmesi vâcib olanlara “İyâl” denir.

Borc ödemek farzdır. Ödeyemeden vefât edenin, ödemek niyeti varsa, günahlı olmaz. Hadis-i şerifte, **“Beş vakit namazı kıldıktan sonra, çalışıp helâl kazanmak, her Müslümana farzdır”** buyuruldu.

Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” hepsi, çalışıp kazanmışlardır. Çalışmayıp, câmi’de oturarak, Allaha tevekkül ediyorum diyene inanmamalıdır. Bu, çalışmağı terk ettiği için, günah işlemektedir. Sâlih değil, fâsıktır.

Bunun kalbi, Allahü teâlâyâ değil, kulların mallarına bağlıdır. Önce sebebe yapışmak, sonra bu sebebin tesîrini Allahü teâlâdan beklemek emir olundu. Muhtac olduğu malı kazandıktan sonra, fazla çalışmayıp, ibâdet etmek câizdir.

Bunun için, çalışmayıp ibâdet edene sû-i zan etmemeli ve kötü bilmemelidir. İkisi de haramdır. İhtiyacdan fazla çalışıp, kazandıklarını, senelerce saklamak mubahdır. Saklamayıp hayra, hasenâta sarf etmek müstehabdır. Nâfile ibâdetlerden daha sevaptır. Hadis-i şerifte, **“İnsanların iyisi, insanlara faydası olanlardır”** buyuruldu. Öğünmek için, kibirlenmek için, ihtiyacdan fazla kazanmak haramdır.

Görülüyor ki, çocukluğunun nafakalarını ve borçlarını ödemek için çalışıp, helâl kazanmak, nâfile ibâdetleri yapmakdan katkat daha sevaptır. Hadis-i şerifte, **“Eshâbım için fakirlik saadettir. Âhır zamandaki ümmetim için, zenginlik saadettir”** buyuruldu.

Zaruret olmadan birşey istemek haram olduğu gibi, ücretsiz olarak başkasına iş gördürmek de haramdır. Başkasının çocuğuna iş gördürmek ise, daha büyük günahdır. Hz. Abdüllah ibni Abbâs diyor ki, çocuklarla oynuyordum. Ansızın Resûlullah geldi. Kapı arkasına saklandım. Yanıma gelip, avucu ile sırtımı okşadı. **“Git bana Mu’âviyeyi çağır”** buyurdu.

Bu hadis-i şerife göre, çocukların, haram olmıyan oyunları oynaması ve çocuğa birisini çağırarak için güvenilmesi ve ufak işlerin yaptırılması câizdir. Kendi küçük oğlunu ve kızını ve torunlarını bir işte kullanmak, fakir olana veya çocuğu yetiştirmek için olursa câizdir. Çocuğun, babasına hizmet etmesi vâcibdir.

“Helâl kazanmak farzdır” 13.2.2003

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, **“Helâl kazanmak her Müslümana farzdır”**. Helâl kazanabilmek için, önce helâli öğrenmek lâzımdır. Helâl ve haram meydandadır. İkisi arasında şübheli olanları tanımak güctür. Şübhelilerden sakınmıyan, harama düşer. Bunu tanıtmak geniş bir ilimdir.

Müminün sûresi, ellikinci âyetinde meâlen, **“Ey Peygamberlerim. Helâl ve temiz yiyeceğiniz ve bana lâıyk ibâdetler yapınız!”** buyuruldu. Resûlullah efendimiz bunun için, **“Bir kimse, hiç haram karıştırmadan, kırk gün helâl yerse, Allahü teâlâ, onun kalbini nûr ile doldurur. Kalbine, nehirler gibi hikmet akıtır. Dünya muhabbetini, kalbinden giderir”**.

Dünyalık kazanmak için çalışmak günah değildir. Dünyalık sevgisi, dünyaya gönül bağlamak günahdır. Sa’d bin Ebî Vakkâs “radıyallahü anh” dedi ki, “Yâ Resûlallah, Dûâ buyur da, Allahü teâlâ, benim her duâmı kabul etsin!”. Cevâbında buyurdular ki, **“Dûâ kabûl olmak için, helâl lokma yiyeceğiniz!”**.

Bununla ilgili diğer hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

“Çok kimse vardır ki, yedikleri ve giydikleri haramdır. Sonra ellerini kaldırıp dûâ ederler. Böyle dûâ, nasıl kabûl olunur?” “Haram yiyeceklerin ne farzları, ne de sünnetleri kabûl olmaz” (Yani sevapına kavuşamazlar.) “On liralık elbisenin, bir lirası haram olsa, o elbise ile kılınan

namazlar kabûl olmaz". "Haram ile beslenen vücûdün ateşde yanması daha iyidir" "Malın helâlden mi, haramdan mı geldiğini düşünmeyenler, Cehenneme, neresinden atılırsa atılınsınlar, Allahü teâlâ, onlara acımayacaktır". "İbâdet on kısımdır, dokuz kısmı, helâl kazanmaktır".

Hazret Ebû Bekir, hizmetçisinin getirdiği sütü içti. Sonra helâlden olmadığını anlayınca, parmağını buğazına sokarak kay etti. O kadar zahmetle çıkardı ki, ölüyor sandılar. Sonra, "Yâ Rabbî! Elimden geleni yaptım. Midemde ve damarlarımda kalan zerrelere sana sığınırım!" diye yalvardı. Hz. Ömer de, Beyt-ülmâla âid zekât develerinin sütünden, yanlışlıkla verilip içtiği zaman, böyle yapmıştı.

Abdullah bin Ömer buyurdu ki, "Kanbur oluncuya kadar namaz kılsanız ve kıl gibi oluncuya kadar oruc tutsanız, haramdan kaçınmadıkça, kabûl edilmez, faydası olmaz".

Süfyân-ı Sevrî buyuruyor ki, "Haram para ile sadaka veren, câmi' yaptıran, hayrât yapan kimse, kirlenmiş elbiseyi idrâr ile yıkıyan kimseye benzer ki, daha çok pislenir".

Hakîkî imana kavuşmak için 14.2.2003

Sehl bin Abdullah-i Tüsterî buyuruyor ki; "Hakîkî imana kavuşmak için, dört şey lâzımdır: Bütün farzları edeble yapmak, helâl yemek, görünen ve görünmeyen bütün haramlardan sakınmak ve bu üçüne, ölüncüye kadar devam etmeğe sabretmek.

Veheb ibni Verd hazretleri, nereden geldiğini anlamadan birşey yemezdi. Birgün annesi, buna bir bardak süt vermişti. Sütü nereden aldığını ve parasını nereden verdiğini ve kimden aldığını sordu.

Hepsini anlayınca, bu koyun nerede otlamış dedi. Müslümanların hakkı bulunan bir yerde otlamıştı. Sütü içmedi. Annesi, oğlum! Allah sana rahmet etsin, iç! dedi. Ona günah işlemekle rahmetine kavuşmak istemem, dedi ve içmedi.

Bişr-i Hâfiye "kuddise sirruh", ne yiyip, nereden geçiniyorsun? dediklerinde, "Herkesin yediği yerden. Ama, yiyip de gülen ile, yiyip de ağlayan arasında çok fark vardır" buyurdu

Yahyâ bin Mu'az buyuruyor ki, "Allahü teâlâyâ itâ'at etmek, bir hazîneye benzer. Bu hazînenin anahtarı duâ, anahtarın dişleri de helâl lokmadır".

Haram yiyenlerin yedi azâsı, istese de, istemese de günah işler. Helâl yiyenlerin azâsı, ibâdet eder. Hayır işlemesi kolay ve tatlı gelir".

İslam büyükleri, "Kırk gün şübheli lokma yiyenin kalbi kararır ve lekelenir" buyurmuşlardır. **Abdullah ibni Mübârek** buyuruyor ki, "Şübheli olan bir kuruşu sâhibine geri vermeği, bin lira sadaka vermekten daha çok severim".

Helâlin ve haramın dereceleri vardır. Bazı şey helâldir, bazısı helâl ve güzeldir. Bazısı da daha güzeldir. Haramların da bazısı çok fenâ, bir kısmı ise az fenâdır.

İslamiyetin haram dediği şeylerden kaçınmak, en aşağı derecedir. Meselâ, birinin malını, fâsid satış ile, gönül rızâsı ile satın almak haramdır. Fakat, zorla gasb etmek, daha haramdır. Yetîmden, fakirden almak ise, daha şiddetli haramdır. Fâiz ile satın almak, hepsinden ziyade haramdır. Haramın şiddeti ne kadar fazla ise, cezâsı da, o kadar çok olur.

Nitekim, şeker hastasına bal zarar verir. Fakat şeker daha çok zararlıdır. Şekeri çok yemek, az yemekten daha zararlıdır. Helâllerin, haramların hepsini, fıkıh okuyanlar bilir. Herkesin kendisine lazım olduğu kadarnı ilmi hal kitaplarından alışveriş ilimlerini öğrenmesi lâzımdır.

Haramlardan o kadar çok korkardı ki... 15.2.2003

İslam büyükleri haramlardan çok korkarlardı. Bunun için, haram ve şübheli olmayıp, helâl olup, fakat şübheli veya harama sebep olmak korkusu olan şeylerden de sakınılmışlardır.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki, "**Bir kimse, tehlikeli olan şeyin korkusundan dolayı, tehlikesiz şeyden sakınmadıkça, müttekî olamaz!**"

Hazret Ömer buyurdu ki, "Bizler harama düşmek korkusu ile, helâllerin onda dokuzundan kaçındık". Bunun içindir ki, yüz dirhem gümüş alacağı olan bir kimse, doksandokuz dirhem alırdı. Ağır gelmek korkusundan, tamamını alamazdı.

Hazret Hasan, çocuk iken zekât malından ağzına bir hurma koymuştu. Resûlullah efendimiz, "**Pis pis, onu at!**" buyurmuştu.

Halîfe **Ömer bin Abdül'azizin** yanına ganimet eşyasından misk getirdiler. Burnunu tıkadı. Bunun fâidesi kokusudur. Bu ise, Müslümanların hakkıdır dedi.

Büyüklerden biri, bir gece, bir hastanın başında bekliyordu. Hasta ölünce kandili söndürdü. Kandilin yağı, şimdi vârislerin hakkı oldu dedi.

Hazret Ömer, ganimet malından bir parça miski evine bırakmıştı. Birgün eve gelince, âilesinin baş örtüsünden misk kokusu duydu ve sordu. Miski yerine koyuyordum, elim kokdu. Elimi baş

örtüme sürdüm deyince, Hz.Ömer, baş örtüsünü alıp iyice yıkadı, kokusu kalmayınca geri verdi. Bunun zararı yok idi. Fakat, âdet olmasını önlemek istedi.

Haram korkusu ile helâlî terk ederek, müttekîler sevapına kavuşmak istedi. Ahmed bin Hanbelden sordular ki, hadis-i şerif yazılı bir kâğıd bulan kimse, sâhibine sormadan, bunun kopyasını alabilir mi? Hayır dedi.

İnsan, mubah olan dünya işlerine çok dalarsa, şübhelî olanları yapmağa başlar. Belki, helâlîden çok yiyen, müttekîlerin derecesine eremez. Çünkü, mide helâl ile dolunca, şehvet harekete gelir. Câiz olmıyan şeyler yapılabilir. Kadınlara, kızlara bakmak tehlikesi baş gösterir. Zenginlere, mal, mülk, mevki' sâhiblerine imrenerek bakmak da, dünya hırsını arttırır. Onlar gibi olmak ister. Haram toplamağa başlar.

Bunun içindir ki, Resûlullah, **“Dünyaya gönül bağlamak, günahların başıdır”** buyurdu. Yani mubah olan şeylere düşkün olmak, kalbi dünyaya çevirir. Çok mal toplamak ister. Bunu da, günah işlemeden yapamaz. Mal toplamağı düşündükçe, Allahü teâlâyı unutmağa başlar.

Bütün günahların başı; gaflet 16.2.2003

Bütün kötülüklerin başı, kalbin Allahü teâlâdan gâfil olmasıdır.

Süfyân-ı Sevrî hazretleri, birisi ile birlikde evin kapısında duruyordu. Önlerinden, süslenmiş bir adam geçti. Arkadaşı, bu adama bakarken, Süfyân mani olup, eğer sizler bakmamış olsanız, böyle israf yapmaz idi. Bunun israf günahına, siz de ortak oluyorsunuz buyurdu.

Siddîklar, harama sebep olmak korkusu bulunmıyan helâllerden de sakınır. Bunları meydana getiren sebeplerden birine haram karışmış olmasından çekinirler. Meselâ, Bîşr-i Hâff, zalim sultânların veya adamlarının yaptırdığı çeşmelerden su içmezdi. Bazıları, hacca giderken, sultânların yaptırdığı su kanallarından sulanmış bağların üzümelerini yemezdi. Birinin yolda, na'lını kopmuşdu. Sultân geçiyordu. Gece, onun ışığı ile, na'lınını bağlamadı.

Bir gece, bir kadın iplik iğriyordu. Sultân geçti. İpliğini sultân ışığı ile bükmemek için, sultân geçinceye kadar işlemedi. Zünnûn-i Mısırîyi habsetmişlerdi. Günlerce aç kalmıştı. Bir kadın, iplik parası ile hâzırladığı yemekden gönderdi. Yemedi. Kadın iştince, üzüldü. Helâl para ile yaptığımı biliyorsun, niçin yimedini dedi. Evet yemek helâl idi. Fakat, zâlimin tabağı içinde getirdiler buyurdu. Yemeği zindâncıların tabağında getirmişlerdi.

Zâlimden kaçınmak lâzımdır. Zâlim, başkasının hakkını kullandır. Haram yemekdedir. Fakat, fasık günahkar böyle değildir. Meselâ zinâ yapan kimsenin kazancı zinâdan değildir ki, haram olsun. Haramdan sakınmak vera'dır. Yoksa çamaşır yıkarken, su kullanırken, acaba temiz mi diye vesvese etmek, vera' değildir. Siddîklar, böyle vesvese yapmazdı. Her buldukları su ile abdest alırlardı. Elbisenin, suyun temizliğinde vesvese etmek, gösteriş yapmağa yaklaşır ve nefsin hoşuna gider.

Yahyâ bin Mu'âz ilâc içmişti. Hanımı, odada biraz dolaş dedi. Gezmeğe bir sebep göremiyorum. Otuz senedir hesâb ediyorum. Allah rızâsı için olmıyan bir hareketde bulunmadım dedi. Bunlar, din için niyet etmedikçe hareket etmezler. Yemeleri, ibâdete lâzım olan akli ve kuvveti bulmaları niyeti iledir. Her sözleri, Allah içindir. Başka niyetleri haram bilirler.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki, **“İnsanların en kötüsü, köşkler, çeşitli yemekler, renkli elbiseler içinde, boş oturup, herkese hoş gelen, lüzûmsuz sözlerle vakit geçirenlerdir”**.

“Helâl olduğunı bildiğimizi yiyiniz!” 17.2.2003

Çok kimseler, dünya malını, hep haram sanır. Bazısı da, dünyadaki şeylerden çoğu haramdır der. Burada, insanlar üç türlüdür: Bir kısmı ileri gidip, yalnız meyve, balık, av eti gibi şübhelî olmıyan şeyleri yeriz der. Bir kısmı da, tenbel, miskîn oturup, her istediğimizi yeriz, hiçbirşey ayırd etmeyiz der. Üçüncü kısım, herşey yemeli ama, lüzûmu kadar, der. Bunların üçü de yanılmakdadır. Doğrusu şöyledir ki; **“Helâl meydandadır. Haram meydandadır. Şübheliler ikisi arasındadır. Kıyâmete kadar böyledir”**. Nitekim, Resûlullah böyle buyurmuştur.

Dünya malından çoğu haram diyen yanılıyor. Evet, haram çoktur. Fakat, daha çok değildir. Çok başkadır, daha çok, başkadır. Nitekim, hasta çoktur, tüccar çoktur, asker çoktur. Fakat, insanların çoğu değildir. Zâlimler çoktur. Ama mazlûmlar daha çoktur.

Şunu iyi bilmelidir ki, insanlara, “Muhakkak helâl olan, Allahü teâlânın helâl bildiği şeyleri yiyiniz!” diye emir olunmadı. Bunu kimse yapamaz. **“Helâl olduğunı bildiğimizi yiyiniz!”** denildi. Haram olduğu meydanda olmıyan şeyleri yeyiniz denildi ki, bunu herkes yapabilir.

Nitekim, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, bir müşrikin destisinden abdest aldı. Hz.Ömer, hristiyan kadının destisinden abdest aldı. Eshâb-ı kirâm, kâfirlerin verdiği suyu

içerlerdi. Hâlbuki, pis, necs olan şeyleri yimek haramdır. Kâfirler ise, çok kerre pis olur. Elleri ve kapları şarâblı olur. Hepsî leş yer. Yani, Besmelesiz kesilen veya kesilmeyip başka sûretle öldürülen hayvanları yerler. Fakat, pislîği görülmedikçe, temiz deyip yirlerdi. Aldıkları kâfir şehirlerinde, kitaplı kâfirlerden et, peynir satın alır, yerlerdi. Hâlbuki, o şehirlerde Müslüman olmıyanlar arasında içki satan, fâiz alıp veren ve dünyaya gönül bağılıyan yok değildi.

Bir kimsenin sâlih mi, fâsik mı belli değilse, meselâ, bir köye gidince, herkesle alış veriş etmek câizdir. Herkesin elinde bulunanın, kendi malı olduğunu kabûl etmelidir. Haram olduğunu gösteren bir nişân bulunmadıkça, helâl bilmeli ve satın almalıdır.

İyi, sâlih bilinen kimselerin malını yemek câizdir. Yimemek vera' olmaz. Belki vesvese olur. Yemediğin için, o kimse incinirse, yimemek günah olur. Sâlih kimselere sû'i zan, yani kötü gözle bakmak günahdır.

Zâlim kimselerden, hırsızlardan, malının hepsi veya çoğu haramdan olan kimselerden birşey almak câiz değildir. Ancak, helâl olduğu bilinen veya helâl alâmeti bulunan kimsenin malını satın almak câiz olur.

“Her yıl daha kötü olacaktır” 18.2.2003

Zamanımızda helâl ve haramı gözetmek, hatta Ebülleys-i Semerkandînin en kolay olan fetvâsına bile uymak çok güc oldu. Bu fetvâyâ göre, malının çoğunun helâl olduğu sanılan kimsenin verdiği hediyeği almak, onunla alış veriş ve kirâlamak câiz olur. Malının çoğu helâl olduğu sanılmıyan kimse ile bunlar câiz olmaz. Çünkü, haram olduğu bilinen mal elden ele geçince, haramlığı yok olmaz.

(Kâdîhân) fetvâsında diyor ki, “Zamanımızda, şübheli maldan sakınmak imkânsız oldu. Müslümanların, haram olduğunu iyice bildiği şeyden sakınmaları vâcibdir”. Şimdi ise, iş daha güc oldu. Çünkü hadis-i şerifte, **“Her yıl, kendinden önceki yıldan daha kötü olacaktır”** buyruldu.

Bunun için herkesin elinde bulunan malı onun mülkü bilmektir. Gasb, zulüm, rüşvet, hırsızlık, fâiz, harac ve hıyânet yollarından biri ile alkollü içki satarak ele geçtiği açıkca bilinen bir malı onun mülkü olmaz. Başka malları, mülkü kabûl edilir. Onları verince almak haram olmaz.

Gasb edilmiş veya hırsızlık, hıyânet gibi haram yoldan elde edilmiş olduğu bilinen bir malı, hediye, sadaka ve ücret olarak almak, kirâ ile kullanmak helâl değildir. Yalnız vârisin, mal sâhiblerini bilmediği zaman, mîrâs kalan böyle malları alması helâl olur. Malın böyle haram olduğu iyi bilinmezse, herkesin alması câiz olur.

Malının çoğu helâl olup, haram da karışık bulunan kimsenin malı helâldir. Bunlarla alış veriş etmek câiz ise de, etmemek kıymetli vera'dır.

Zulüm ile alınan maldan hayır gelmez. Bunun için zâlim olduğu bilinmiyen, malı belli olmıyan, fakat üzerinde zâlimler alâmeti bulunan kimselerden uzak durmalıdır. Bunların, ellerindeki malın helâl olduğu bilinmedikçe, bunlarla alış veriş etmemelidir.

Fasık, yani günahkar olan, meselâ, ipek elbise giyer, altın yüzük veya saat gibi haram kullanır. İçki içer. Fakat, yaptıklarının günah olduğuna inanıyor, kendilerini suçlu biliyorlarsa, bunlarla alışveriş haram olmaz. Çünkü, günah işlemekle malları haram olmaz. Ancak, günahdan kaçmıyan, haram maldan da kaçınmaz denilirse de, bu düşünce ile, malına haram denilemez. Zâten, kimse günahsız değildir. Günah işleyip de, kul hakkından korkanlar çoktur.